

ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM

pro základní vzdělávání

Základní školy Dolní Věstonice

Platný od 1.9.2021

1. Identifikační údaje

Předkladatel:

Základní škola Dolní Věstonice, příspěvková organizace

IČO: 70901554

IZO: 102 255 202

REDIZO: 600 112 349

Školní 84, 691 29 Dolní Věstonice

Mgr. Viktor Kejík, ředitel školy od 1. 9. 2025

Telefon: 519 518 830, 732 600 484

reditel@zsvestonice.cz

Název:

Školní vzdělávací program pro základní vzdělávání Základní školy Dolní Věstonice

Zřizovatel:

Obec Dolní Věstonice

IČO: 00283134

Hlavní 67, Dolní Věstonice, 691 29

Telefon: 519 517 630

Platnost dokumentu:

od 1. září 2021 (č.j. 119/2021)

Schváleno Školskou radou dne 5. 10. 2021

Drobné změny od 1. 9. 2025 byly předloženy Školské radě dne 28. 8. 2025

2. CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

Základní škola Dolní Věstonice je úplná základní škola, má 10 tříd, po jedné v každém ročníku a dvě třídy ročníku třetího.

Součástí školy jsou dále školní družina a školní výdejna. Budovy jsou převážně starší. Chybí vybavení tělocvičnou a některými odbornými pracovny. Tento stav se v posledních letech zlepšuje podle finančních možností školy a jejího zřizovatele. Postupně se v posledních deseti letech zrekonstruovaly všechny třídy, mnohé z nich se přeměnily na odborné učebny. Zrekonstruovaly se i sociální zařízení a školní družina.

Vybavení pomůckami odpovídá dnešním potřebám školství. V posledních letech se zlepšilo zejména počítačové vybavení školy. Pomůcky a vybavení se průběžně modernizuje.

V roce 2018-2019 proběhla ve škole rozsáhlá investice v podobě vybudování čtyř nových učeben v suterénu a podkroví jednoho ze školních křídel. Učebny byly vybaveny novým mobiliárem i výukovými pomůckami a audiovizuální technikou. V rámci rekonstrukce se škola stala bezbariérovou – byly vybudovány bezbariérové sociální zařízení, ve škole byly instalovány tři výtahové plošiny a vybudován výtah.

Škola se bude v následujících letech muset zabývat rekonstrukcí podkroví a suterénu druhého křídla hlavní budovy. Plánuje se zde vybudování odborné učebny hudební a výtvarné výchovy, a také školní dílny. Na jaře roku 2025 vybudován sportovní areál, který zahrnuje dráhu a sektory pro atletické disciplíny, hřiště pro míčové hry a tenis. Vše s umělým povrchem a přístupem i pro veřejnost.

Velkým problémem do budoucnosti je školní kuchyně a jídelna. Budova, ve které se nacházejí, je stavebně nevyhovující, včetně připojení na energie a odpady, proto byla jídelna předělána pouze na školní výdejnu.

Žáci školy

Do školy docházejí žáci především z obcí Dolní Věstonice, Horní Věstonice, Pavlov a Strachotín. Tyto obce se dohodly na vytvoření společného školního obvodu. Po neustálém ubývání žáků v letech 2005-2012, se v posledních letech daří počet žáků pravidelně zvyšovat. V dnešní době je to téměř 170 žáků, což je téměř dvojnásobek stavu před deseti lety.

Škola vzdělává asi šestinu žáků s podpůrnými opatřeními a vývojovými poruchami učení. V této oblasti má solidní zkušenosti. Nabízí také rozsáhlé možnosti pro rozvoj nadaných žáků v rámci výuky, zapojením do naukových soutěží nebo mimoškolních aktivit.

Pedagogický sbor

Na Základní škole Dolní Věstonice pracuje v této době 21 pedagogických pracovníků a 5 nepedagogických pracovníků. Téměř všichni učitelé mají vysokoškolské vzdělání pedagogického směru. Výhodou je, že většina pedagogického sboru žije v nejbližším okolí školy. Jedná se o poměrně stabilní pedagogický sbor, ve kterém dochází pouze k malým obměnám. Většina předmětů je vyučována aprobovaně (I. stupeň, II. stupeň – Čj, M, Ch, Hv, Př, Aj, D, IF, Tv, VěZ, VěO). Vzhledem k tomu, že ZŠ Dolní Věstonice je „vesnickou školou“, je velmi obtížné všechny předměty ve všech oblastech vyučovat aprobovaně.

Pedagogický sbor tvoří ředitel, zástupce ředitele, výchovný poradce, školní metodik prevence, učitelé 1. a 2. stupně.

Pozitivním jevem v pedagogickém sboru je ochota některých jeho členů vzdělávat se v oblastech, které nebyly hlavní náplní jejich předcházejícího pedagogického studia. Dalším kladem je vůle ke změnám ve školní práci, ochota zapojit se do mimoškolních aktivit, které škola organizuje a snaha pomoci si navzájem při řešení pedagogických problémů uvnitř školy a vzájemná spolupráce.

Spolupráce s rodiči

Škola vyvíjí snahu informovat rodiče o svých záměrech a snaží se o spolupráci ve všech oblastech své práce. Záměrem školy je odstraňování bariér mezi rodinou a školou. V průběhu školního roku jsou organizována pravidelná konzultační odpoledne, na kterých mají rodiče možnost získat informace o školní práci svých dětí. Škola nabízí rodičům také návštěvu přímo ve výuce v rámci Dne otevřených dveří. Škola pořádá v průběhu roku akce, na které jsou zváni rodiče a veřejnost. Ty slouží k propagaci práce školy a seznámení veřejnosti s úrovní její práce. Každoročně je nabízena akce pro rodiče s názvem „Rodičovská kavárna“, na které jsou seznamováni se zásadními principy organizace školy a plány školy do dalšího školního roku. Rodiče jsou o dění informováni prostřednictvím webových stránek školy a článků zveřejňovaných v místním a regionálním tisku.

Cílem spolupráce školy s rodinou je kromě předávání informací i postupné vytváření odpovědnosti rodičů za samostatnost a odpovědný přístup svých dětí ke školní práci s ohledem na možnosti dalšího vzdělávání.

Během období distanční výuky se podařilo nastavit elektronickou komunikaci třídních učitelů s rodiči. Získané zkušenosti a snaha o zlepšení vzájemné komunikace a informovanosti vedla vedení školy k zavedení nového informačního systému, s jehož realizací se počítá v roce 2022. Snahou školy bude zapojit rodiče do práce v rámci školních projektů nebo je získat pro vedení mimoškolních aktivit.

Při škole pracuje „Sdružení rodičů při ZŠ Dolní Věstonice“, které finančně podporuje některé aktivity pořádané pro žáky. Cílem školy v dalším období bude aktivizace sdružení s tím, že se pokusí získat rodiče pro přímou účast na organizaci školních aktivit.

Školská rada

Při škole je ustavena Školská rada ze zástupců rodičů, pedagogů a zřizovatele. Zabývá se především ekonomickými záležitostmi školy.

Dlouhodobé projekty

Škola se pravidelně zapojuje do celé řady krátkodobých i dlouhodobých vzdělávacích projektů jak operačních programů OPVK a OPV VV a OP JAK tak různých grantů MŠMT a JMK. Tyto projekty přinesly nejen vzdělávací podněty, ale také nemalé finanční prostředky. Umožnily získat nové poznatky z pedagogické práce a zlepšovat klima školy.

Ve své činnosti se škola dlouhodobě zaměřuje na oblast historie v návaznosti na jedinečnou lokalitu, kde se nachází (naleziště pravěkých lidí v D. Věstonicích – Pavlově). Této oblasti se věnuje v hodinách Dějepisu a regionální historie. Výuka probíhá v nové učebně Regionální historie, kde jsou i výstavní prostory s historickými exponáty.

Dále se škola zapojila do projektů Ovoce do škol a Mléko do škol, které zkvalitňují stravovací návyky žáků školy. Škola se zapojuje i do dalších dlouhodobých projektů např. Den Země.

Škola se v posledních deseti letech zapojila do projektů na zlepšení prostředí a vybavení školy:

- EU peníze školám
- DIKYPR Tablety do škol
- Šablony I. a Šablony II.
- projekty MAP Mikulovsko

Spolupráce s rodiči žáků a jinými subjekty

Škola spolupracuje se svým zřizovatelem – obcí Dolní Věstonicemi, ale také se všemi obecními úřady ve svém školském obvodu. Řeší především ekonomické a provozní záležitosti a také materiální vybavení školy.

V oblasti péče o žáky s vývojovými poruchami se obrací na OPPP v Břeclavi, jejíž pracovníci provádějí pro pedagogy sociometrická šetření, ze kterých mohou třídní učitelé vycházet při práci se svými třídními kolektivy. Dobrá spolupráce je i s PPP Kyjov a Brno.

Díky své jedinečné lokalitě a historii spolupracuje škola také s Archeologickým ústavem ČAV a správou CHKO Pálava. Obě instituce rozšiřují oblasti výuky.

Pro zlepšení nabídky mimoškolních aktivit škola spolupracuje s DDM Pavučina v Hustopečích, s atletickým oddílem v Hustopečích, Policií ČR v Mikulově a dalšími institucemi v regionu.

Tradiční je spolupráce s MŠ Strachotín, Horní věstonice a Pavlov. Všechny instituce společně řeší problémy přechodu žáků z MŠ do 1. třídy ZŠ.

Škola se snaží o spolupráci s místními a regionálními podnikatelskými subjekty, které ji pomáhají finančně při zajištění akcí pro žáky.

3. CHARAKTERISTIKA ŠVP

Charakteristika ŠVP

Zaměření školy

Škola se zaměří na využití mimořádnosti lokality, v níž se nalézá. Jde o ojedinělou kombinaci bohaté historie místa a o jedinečné přírodní podmínky.

Vzhledem k velikosti školy a počtu žáků lze v souladu se školním vzdělávacím programem na výuku některých předmětů dělit třídy na skupiny, vytvářet skupiny žáků ze stejných nebo různých ročníků nebo spojovat třídy.

Výchovné a vzdělávací strategie

Cíle základního vzdělávání

Cíl	Co představuje v životě školy a žáka a ve výuce
1. Umožnit žákům osvojit si strategii učení a motivovat je pro celoživotní učení	Rozvoj postojů, dovedností a způsobů rozhodování metodami, které umožňují přímou zkušenost Dostatek informačních zdrojů a učebních impulsů (nabídek) – knihovna, internet, exkurze Propojení informací se skutečným životem Samostatnost, organizace vlastní činnosti Vlastní úsudek, iniciativa, tvořivost, zodpovědnost Komunikační dovednosti, spolupráce, práce v týmu Poznávání vlastních možností Prezentace vlastních výsledků Tvořivost (práce na projektech) Práce v motivujícím prostředí Práce s přiměřeným učivem Hodnocení formou zpětné vazby Hodnocení za to, co žák zvládá, ne za to, co neumí Výuka bez situací nerovnosti a ponížení Stanovení dílčích cílů Zařazování metod, které podporují zvědavost Využívání kladného hodnocení Dobré výsledky podporují motivaci Osobní příklad
2. Podněcovat žáky k tvořivému myšlení, logickému uvažování a k řešení problémů	Poznatky nejsou žákům předkládány v hotové podobě Uplatňování mezipředmětových vztahů Objevování vzájemných vztahů a příčin přírodních, společenských a dalších jevů a dějů Přechod od frontálního vyučování k aktivizujícím metodám Praktická cvičení Uplatňování základních myšlenkových operací – srovnávání, třídění, analýza, syntéza, zobecňování, abstrakce Rozvíjení schopnosti logického uvažování Řešení problémů na základě kritického zhodnocení informací <u>Podpora netradičních způsobů řešení</u>
3. Vést žáky k všestranné, účinné otevřené komunikaci	Prostor pro střetávání a komunikaci různými formami (ústně, písemně, výtvarnými prostředky, pomocí technických prostředků atd.)

	Dodržování etiky komunikace (věcnost, naslouchání, prostor pro různé názory, respektování originálních, nezdařených aj. názorů) Základ pro hledání a objevování problémů Základ spolupráce a společného prožívání Předpoklad poznávání sebe a vztahů k jiným Práce v týmu
4. Rozvíjet u žáků schopnost spolupracovat a respektovat práci a úspěchy vlastní i druhých	Jasná pravidla pro soužití ve škole – práva a povinnosti, sankce Atmosféra demokracie a přátelství Kooperativní učení, spolupráce ve výuce Osobní odpovědnost za výsledky společné práce Spolupráce učitelů a podíl na řízení školy Spolupráce s rodiči a dalšími partnery
5. Připravovat žáky k tomu, aby se projevovali jako svébytné, svobodné zodpovědné osobnosti, uplatňovali svá práva a plnili své povinnosti	Učit se samostatně rozhodovat a nést důsledky za svá rozhodnutí Demokracii a svobodu nezaměňovat za anarchii Nutnost dodržování mravních hodnot a slušného jednání Vhodnou formou prosazovat své zájmy Učit se argumentovat Pracovat se školním řádem
6. Vytvářet u žáků potřebu projevovat pozitivní city v chování, jednání a v prožívání životních situací, rozvíjet vnímavost a citlivé vztahy k lidem, svému prostředí i k přírodě	Chápání bohatství a složitosti citového života, rozvíjení citové otevřenosti vůči podnětům z prostředí, ve kterém žijí Orientace ve vlastním citovém životě a v citových vztazích S pomocí dospělých řešit své citové vztahy Učit otevřeně a kultivovaně projevovat své city Učit ohleduplnému a citlivému vztahu k lidem, k přírodě a ke kulturním a etickým hodnotám Vést k uvědomění citové nevyzrálosti v období dospívání Osvojovat si pozitivní vztah k regionu
7. Učit žáky aktivně rozvíjet a chránit své fyzické, duševní a sociální zdraví a být za ně odpovědný	Čistota prostředí školy Vhodné hygienické zázemí Vhodné prostředí – účelnost, funkčnost, estetičnost, bezpečí-spoluúčast na jeho úpravě Organizace denního režimu ve prospěch žáků (časová, obsahová) Zdravý stravovací a pitný režim Kompenzační a hygienické přestávky v učení Pohybové relaxační přestávky, dostatečná nabídka pohybových aktivit pro každého Škola bez kouření a drog Důsledná prevence šikany a násilí
8. Vést žáky k toleranci a ohleduplnosti	Vztahy ve škole – úcta, sounáležitost, uznání Respektování indiv. rozdílů, motivač. hodnocení Chápání principu a fungování demokracie

k jiným lidem, jejich kulturám a duchovním hodnotám, učit je žít společně s ostatními lidmi

v osobním životě i ve škole a společnosti
Otevřenost vůči spolužákům
Solidarita s druhými
Rozvíjení kritických postojů k negativním projevům ve škole i společnosti
Integrace žáků vyžadujících speciální péči
Uvažování v evropských a celosvětových souvislostech
Snažit se o to, aby žáci považovali region za svůj domov a být hrdí na příslušnost k regionu, vlasti
Rozvíjet schopnosti empatie
Multikulturní výchova – porozumění odlišnému způsobu života lidí z jiných kultur
Vytváření podmínek pro adaptaci žáků z jiných kulturních prostředí
Ohleduplnost vůči starým a nemocným lidem

9. Pomáhat žákům poznávat a rozvíjet vlastní schopnosti v souladu s reálnými možnostmi a uplatňovat je spolu s osvojenými vědomostmi a dovednostmi při rozhodování o vlastní životní profesní orientaci

Uplatňování sebehodnocení žáků
Harmonogram informační a poradenské činnosti v oblasti profesní orientace
Osvojování základních pracovních dovedností a návyků.
Výstupní hodnocení žáků

10. pomáhat žákům orientovat se v digitálním prostředí a vést je k bezpečnému, sebejistému, kritickému a tvořivému využívání digitálních technologií při práci, při učení, ve volném čase i při zapojování do společnosti a občanského života.

Klíčové kompetence

Klíčové kompetence mají žákům pomáhat při získávání základu všeobecného vzdělávání. Úroveň klíčových kompetencí získaných na základní škole není konečná, ale tvoří základ pro další celoživotní učení a orientaci v každodenním praktickém životě.

KOMPETENCE K UČENÍ – umožnit žákům osvojit si strategii učení a motivovat je pro celoživotní učení

Během výuky klademe důraz na čtení s porozuměním, práci s textem, vyhledávání informací.

Žáky vedeme k sebehodnocení. Individuálním přístupem k žákům maximalizujeme jejich šanci prožít úspěch.

Žákům umožňujeme ve vhodných případech realizovat vlastní nápady, je podněcována jejich tvořivost. Žáci se zúčastňují různých soutěží a olympiád. Učíme se vytvářet takové situace, v nichž má žák radost z učení pro samotné učení a pro jeho další přínos.

KOMPETENCE K ŘEŠENÍ PROBLÉMU – vede žáky ke snaze tvořivě myslet, logicky uvažovat a k řešení problémů

Výuka je vedena tak, aby žáci hledali různá řešení problému, svoje řešení si dokázali obhájit. Ve vhodných oblastech vzdělávání používáme netradiční úlohy (naukové olympiády, Matematický Klokán ap.)

Při výuce motivujeme žáky v co největší míře problémovými úlohami z praktického života. Žáci si postupně zdokonalují kompetenci práce s informacemi ze všech možných zdrojů, ústních, tištěných mediálních a počítačových, včetně internetu, aby je uměli vyhledávat, třídit a vhodným způsobem využívat. Žáci jsou vedeni úměrně věku k používání internetu. Podle svých schopností a dovedností se žáci zapojují do soutěží. Starší žáci připravují různé aktivity pro mladší spolužáky (např. vánoční koncert). Děti vedeme k aktivnímu podílu na všech fázích činnosti, na plánování, přípravě, realizaci i hodnocení.

KOMPETENCE KOMUNIKATIVNÍ – vést žáky k všestranné a účinné komunikaci

Vedeme žáky ke vhodné komunikaci se spolužáky, s učiteli a ostatními dospělými ve škole i mimo školu. Učíme žáky obhajovat a argumentovat vhodnou formou svůj vlastní názor a zároveň poslouchat názor jiných. Začleňujeme metody kooperativního učení a jejich prostřednictvím vedeme děti ke spolupráci při vyučování. Podporujeme komunikaci s jinými školami.

KOMPETENCE SOCIÁLNÍ A PERSONÁLNÍ – rozvíjet u žáků schopnost spolupracovat a respektovat práci vlastní a druhých

Během vzdělávání mimo jiné používáme skupinovou práci žáků, vzájemnou pomoc při učení. Sociální kompetence vyvozujeme na praktických cvičeních a úkolech (při Tv, PČ, při realizaci některých průřezových témat.). Usilujeme, aby žáci prokázali schopnost střídát role ve skupině. Žáky vedeme k respektování společně dohodnutých pravidel chování, na jejichž formulaci se sami podílejí. Učíme je zároveň k odmítavému postoji ke všemu, co narušuje dobré vztahy mezi žáky. Chceme žáky naučit základům kooperace a týmové práce.

KOMPETENCE OBČANSKÉ – připravovat žáky jako svobodné a zodpovědné osobnosti, uplatňující svá práva a plnící své povinnosti

Ve třídních kolektivech žáci společně stanovují pravidla chování. Je kladen důraz na environmentální výchovu, ekologicky myslící jedinec. Žáky vedeme k třídění odpadů (škola organizuje sběr odpadových surovin). Žáky zapojujeme do evropských projektů, kde se prakticky seznamují s kulturou jiných národů (např. projekt Den Dunaje.)

KOMPETENCE PRACOVNÍ – pomáhat žákům poznávat a rozvíjet své schopnosti i reálné možnosti a uplatňovat získané vědomosti a dovednosti při profesní orientaci

Žáky motivujeme k aktivnímu zapojení do oblasti svět práce. Vedeme je k objektivnímu sebehodnocení a posouzení s reálnými možnostmi při profesní orientaci. Výuku doplňujeme o praktické exkurze. Na škole je vypracován celoškolní plán k volbě povolání. Výběrem volitelných předmětů pomáháme žákům při profesní orientaci.

KOMPETENCE DIGITÁLNÍ – vedeme žáky k vypracování úkolů zadaných přes informační platfórmu a systém školy a předávání výsledků práce zpět pomocí vhodných digitálních technologií. Seznamujeme žáky s ovládáním běžně používaných digitálních zařízení, aplikace a služby; snažíme se, aby je využíval při učení i při zapojení do života školy a do společnosti. Snažíme se vést k samostatnému rozhodování, které technologie pro jakou činnost či řešení problém se dají použít. Vedeme žáky k získávání, vyhledávání a kritickému posuzování dat, jejich spravování a sdílení. Umožňujeme žákům pracovat v hodinách s on line cvičeními, výukovými programy a videi. Učíme žáky, aby využívali digitální technologie pro usnadnění své práce a vyjadřovali se s pomocí digitálních prostředků. Vedeme žáky k tomu, aby chápali význam digitálních technologií pro lidskou společnost, seznamujeme je s novými technologiemi,

snažíme se, aby kriticky hodnotili jejich přínosy a reflektovali rizika jejich využívání. Snažíme se, aby žáci předcházeli situacím ohrožujícím bezpečnost zařízení i dat, situacím s negativním dopadem na jejich tělesné a duševní zdraví i zdraví ostatních. Vedeme je k tomu, aby jednali eticky při spolupráci, komunikaci a sdílení informací v digitálním prostředí.

Zabezpečení výuky žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků mimořádně nadaných

Vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami (žáci se specifickými poruchami čtení)

Žáci, u kterých se projevují příznaky některé z vývojových poruch učení, posíláme se souhlasem rodičů na vyšetření do pedagogicko-psychologické poradny. Na základě vyšetření a doporučení poradny jsou pak tyto děti zařazovány do reedukační péče. S dětmi pracuje vyškolená učitelka (na 1. stupni) a zkušený pedagogové českého jazyka (na 2.stupni). V případě, že pedagogicko-psychologická poradna nebo speciálně pedagogické centrum diagnostikuje vývojovou poruchu učení, je na žádost zákonných zástupců dítěte vypracován individuální vzdělávací plán. V něm uvádíme závěry a doporučení z vyšetření v PPP, na co se konkrétně v reedukaci zaměříme, pomůcky, které se budou při nápravě používat, způsob hodnocení, termín reedukační péče, jméno paní učitelky, která bude s dítětem pracovat. Při klasifikaci těchto dětí přihlížíme k vývojové poruše a hodnotíme s tolerancí. Na základě doporučení PPP, SPC je možné vzdělávat žáka v určitém předmětu v jiném postupném ročníku.

Vzdělávání žáků mimořádně nadaných

Zařazení nadaných žáků do základního vzdělávání vyžaduje od učitelů náročnější přípravu na vyučování v jednotlivých předmětech. Pro tyto žáky je zapotřebí zvýšené motivace k rozšiřování základního učiva do hloubky především v těch vyučovacích předmětech, které reprezentují nadání dítěte. V rámci vyučování matematiky projevují tito žáci kvalitní koncentraci, dobrou paměť, zálibu v řešení problémových úloh a svými znalostmi přesahují stanovené požadavky. Umožňujeme jim pracovat na počítači (vzdělávací programy), individuálně pracovat s naučnou literaturou i navštívit vyučovací hodiny ve vyšších ročnících. V dalších naučných předmětech jsou jim zadávány náročnější samostatné úkoly (referáty k probíranému učivu, zajímavosti ze světa techniky ...), jsou pověřováni vedením a řízením skupin. Na žáky s hudebním nadáním klade učitel vyšší nároky odpovídající jejich dovednostem a schopnostem. Vhodným způsobem je zapojujeme do činností v hodině – mohou doprovázet na hudební nástroj, předzpívat píseň ... Žákům výtvarně nadaným jsou zadávány náročnější práce – volí různé techniky, jsou podporováni v rozvíjení všech pohybových aktivit, především těch, kde žák projevuje největší zájem a talent. Žáci jsou zapojováni do sportovních soutěží, ať už v rámci školy nebo mimo ni. Reprezentují školu. Usměrnujeme žáky v osobnostní výchově, vedeme je k rovnému přístupu k méně nadaným spolužákům, k toleranci, ochotě pomáhat slabším. Není výjimkou, že vyniká-li žák v jedné oblasti, v jiné je průměrný. Na základě doporučení PPP, SPC je možné vzdělávat žáka v určitém předmětu v jiném postupném ročníku.

Vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami (žáci zrakově a sluchově postižení)

Vzdělávání žáků zrakově postižených bude probíhat ve třídách na 1. a 2. stupni školy formou individuální integrace. Žáci se budou vzdělávat podle zpracovaného učebního plánu běžných tříd a na základě individuálních vzdělávacích plánů.

Vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami (tělesné postižení)

Vzdělávání žáků tělesně postižených bude probíhat ve třídách na 1. a 2. stupni školy formou individuální integrace. Žáci se budou vzdělávat podle zpracovaného učebního plánu běžných tříd a na základě individuálních vzdělávacích plánů.

Vzdělání žáků s poruchami chování

Jedná se o žáky hyperaktivní, popřípadě s edukativními problémy, kteří nerespektují některé normy společenského chování, jsou nepřízpůsobiví, impulzivní a snadno unavitelní. Vzdělávání těchto žáků bude probíhat ve třídách na 1. a 2. stupni školy formou individuální integrace. Ve spolupráci a na doporučení pedagogicko-psychologické poradny se budou žáci vzdělávat podle zpracovaného individuálního výchovně-vzdělávacího plánu. V procesu vytváření klíčových kompetencí bude nutné klást zvýšený důraz na samostatné rozhodování, kritické myšlení, jednání bez podléhání manipulacím a výchovu k práci a ke spolupráci. Učitel musí s žáky stanovit přesná pravidla chování a způsob komunikace ve třídě i mimo vyučování s tímto žákem. Zavést systém pochval a trestů.

Vzdělávání žáků s více vadami

Vzdělávání žáků s více vadami bude probíhat ve třídách na 1. a 2. stupni školy formou individuální integrace. Žáci se budou vzdělávat podle zpracovaného učebního plánu běžných tříd a na základě individuálních vzdělávacích plánů. Ve spolupráci a na doporučení příslušných speciálně pedagogických center nebo pedagogicko-psychologických poraden budou realizovány změny v učebním plánu, týkající se těchto žáků. Na základě posouzení SPC nebo PPP o závažnosti postižení bude požadována přítomnost osobního asistenta, který bude pomáhat žákovi (jednomu či více) při přizpůsobení se školnímu prostředí, bude pomáhat učitelům při komunikaci s takovým to dítětem, pomáhat při komunikaci dítěte s ostatními žáky a také při komunikaci školy s rodiči postiženého žáka. Na základě doporučení PPP, SPC je možné vzdělávat žáka v určitém předmětu v jiném postupném ročníku.

Vzdělávání žáků se sociálním znevýhodněním

Prvořadou pozornost u těchto žáků je nutné věnovat osvojení českého jazyka, zajistit možnost získat informace, které jim umožní budovat vlastní identitu. Je potřebné doplnit vzdělávací obsah specifickými materiály o historii, kultuře a tradicích jejich národnosti. V rámci možností vypracuje škola pro tyto žáky individuální vzdělávací programy.

Zásady práce:

- individuální nebo skupinová péče
- přípravné třídy
- odpovídající metody a formy práce

- specifické učebnice a materiály
- spolupráce s psychologem, speciálním pedagogem – etopedem, apod.
- pravidelnou komunikaci a zpětnou vazbu
- snížení počtu žáků ve třídě
- případná pomoc asistenta
- spolupráce s rodinou
- vytvoření příznivého klimatu ve třídě

Průřezová témata

Průřezové téma Multikulturní výchova

Zařazeno do ročníku 2. – 6.

Předměty, které budou spolupůsobit:

1. český jazyk (v průběhu celého období, zejména ve slohovém a literárním učivu)
2. cizí jazyky (v průběhu celého období)
3. hudební výchova (hudba jiných národů)
4. výtvarná výchova (ilustrace a její úloha v literárním díle – zejména překlady)
5. dějepis/vlastivěda (v průběhu celého období)
6. výchova k občanství (seznámení se s životem jiných etnik a národů)

O počtu hodin věnovaných průřezovému tématu rozhodnou vyučující výše uvedených předmětů a uvedou ve svých ročních plánech.

Tematické okruhy:

Kulturní difference

Lidské vztahy

Etnický původ

Multikulturalita

Princip sociálního smíru a solidarity

Průřezové téma Mediální výchova

Zařazeno do 5. a do 7. ročníku.

Termín: únor a březen

Předměty, které budou spolupůsobit:

1. český jazyk (v průběhu celého období, zejména ve slohovém učivu)
2. cizí jazyky (v průběhu celého období)

3. hudební výchova (úloha hudby v médiích)
4. výtvarná výchova (výtvarná složka v médiích)
5. informační technologie (v některých z předmětů žáci budou pracovat s PC)
6. dějepis/vlastivěda (příklady médií v minulosti)
7. výchova k občanství (jádro celého na 2. stupni tématu bude garantovat Vko)

Učitelé upozorní žáky na vazby s ostatními předměty, v nichž se průřezové téma objevilo nebo objeví jako součást učiva.

Předmět	Počet hodin v období
ČJ	6
CJ	2
HV	4
VV	4
ICT (v některém z předmětů)	2
D	2
Vko	6
Celkem	26

Tématické okruhy:

Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení
 Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality
 Stavba mediálních sdělení
 Vnímání autora mediálních sdělení
 Fungování a vliv médií ve společnosti
 Tvorba mediálního sdělení
 Práce v realizačním týmu

Průřezové téma **Osobnostní a sociální výchova**

Zařazeno do 2. – 9. ročníku.

Předměty, které budou spolupůsobit:

1. český jazyk (v průběhu celého období, zejména ve slohovém učivu)
2. cizí jazyky (v průběhu celého období)
3. hudební výchova
4. výtvarná výchova

5. informační technologie (v některých z předmětů žáci budou pracovat s PC)
6. dějepis (vlastivěda)
7. přírodopis (přírodověda)
8. člověk a svět práce
9. výchova k občanství (jádro celého tématu bude garantovat Vko)
10. prvouka a vlastivěda (jádro tématu na 1.stupni)

Učitelé upozorní žáky na vazby s ostatními předměty, v nichž se průřezové téma objevilo nebo objeví jako součást učiva.

Ročník	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
ČJ	10	10	12	10	8	8	8	8
CJ	-	2	4	3	3	2	2	2
HV	4	4	2	2	1	1	1	1
VV	8	8	8	6	4	4	4	4
ICT	-	-	-	2	2	-	-	-
D / VI	-	-	4	4	4	4	3	3
Př / Př	-	-	4	4	-	-	12	-
ČaSP	8	8	3	2	4	4	4	4
OV	-	-	-	-	6	6	6	6
PRV	12	12	-	-	-	-	-	-

Tematické okruhy:

Osobnostní rozvoj: rozvoj schopností poznávání, sebepoznání a sebepojetí, seberegulace a sebeorganizace, psychohygiena, kreativita.

Sociální rozvoj: poznávání lidí, mezilidské vztahy, komunikace, kooperace a kompetice.

Morální rozvoj: řešení problémů a rozhodovací dovednosti, hodnoty, postoje, praktická etika.

Průřezové téma Výchova demokratického občana

Zařazeno do 5. - 9. ročníku.

Předměty, které budou spolupůsobit:

1. výchova k občanství (jádro celého tématu bude garantovat Vko)
2. dějepis (příklady z minulosti)
3. vlastivěda (na 1.stupni)

Učitelé upozorní žáky na vazby s ostatními předměty, v nichž se průřezové téma objevilo nebo objeví jako součást učiva.

Ročník	5.	6.	7.	8.	9.
D	-	6	6	6	6
VkO	-	6	6	6	6
Vlast	4	-	-	-	-

Tematické okruhy:

Občanská společnost a škola

Občan, občanská společnost a stát

Formy participace občanů v politickém životě

Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování

Průřezové téma Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech

Zařazeno do 3. až 9.ročníku.

Předměty, které budou spolupůsobit:

1. český jazyk (v průběhu celého období, zejména ve slohovém učivu)
2. cizí jazyk (v průběhu celého období)
3. hudební výchova

4. výtvarná výchova (výtvarná umění v minulosti i dnes)
5. informační technologie (v některých z předmětů budou žáci pracovat s PC)
6. dějepis (na 1.stupni vlastivěda)
7. zeměpis (na 1.stupni vlastivěda)
8. přírodopis (na 1.stupni přírodověda)
9. výchova k občanství (jádro celého tématu bude garantovat Vko)
10. prvouka a přírodověda (jádro tématu na 1.stupni)

Učitelé upozorní žáky na vazby s ostatními předměty, v nichž se průřezové téma objevilo nebo objeví jako součást učiva.

Ročník	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
ČJ	4	2	4	10	10	10	10
CJ	4	4	4	4	6	6	6
HV	2	2	2	1	1	1	1
VV	2	2	2	4	4	4	4
ICT	-	-	2	2	-	-	-
D / VI	-	2	3	-	2	2	3
Z / VI	-	-	-	8	8	8	8
Př / Př	-	2	2	2	2	2	2
Vko	-	-	-	8	8	8	8
PRV	6	-	-	-	-	-	-

Tematické okruhy:

Evropa a svět nás zajímá

Objevujeme Evropu a svět

Jsme Evropané

Průřezové téma **Environmentální výchova**

Zařazeno do 2. až 9. ročníku, probírá se celoročně

Předměty, které budou spolupůsobit:

1. zeměpis
2. přírodopis
3. chemie

- 4. výtvarná výchova
- 5. prvouka
- 6. vlastivěda (zeměpisné učivo)
- 7. přírodověda

Ročník	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
Zeměpis	-	-	-	-	2	2	2	2
Přírodopis	-	-	-	-	2	2	2	2
Chemie	-	-	-	-	-	-	2	2
Výt.vých.	2	2	4	4	4	4	2	2
Prvouka	3	3	-	-	-	-	-	-
Vlastivěda	-	-	4	4	-	-	-	-
Přírodověda	-	-	4	4	-	-	-	-

Tematické okruhy:

Ekosystémy

Základní podmínky života

Lidské aktivity a problémy životního prostředí

Vztah člověka k prostředí

4. UČEBNÍ PLÁN

Rámcový učební plán ZŠ Dolní Věstonice

Školní rok: 2025 / 2026

	ROČNÍK		1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
OBLAST	Předmět										
Jazyk a jazyková komunikace	Český jazyk a literatura	ČJ	8	8	8	8	7	4	4	5	4
	Anglický jazyk	AJ	1	1	3	3	3	3	3	3	3
	Německý jazyk	NJ							2	2	2
Matematika a její aplikace	Matematika	M	5	5	5	5	5	4	4	5	4
Informatika	Informatika	INF				1	1	1	1	1	1
Člověk a jeho svět	Prvouka	PRV	2	2	2						
	Vlastivěda	VLST				2	2				
	Přírodověda	PŘV				1	2				
Člověk a společnost	Dějepis	D						2	2	2	2
	Výchova k občanství	VkO							1		
	Finanční gramotnost	FG									1
Člověk a příroda	Fyzika	F						2	1	1	1
	Chemie	CH								2	2
	Přírodopis	PŘ						2	2	2	2
	Zeměpis	Z						2	2	2	1
Umění a kultura	Hudební výchova	HV	1	1	1	1	1	1	1	1	1
	Výtvarná výchova	VV	1	1	1	1	1	1	1	1	1
	Dramatická výchova	DV			1	1		1			
Člověk a zdraví	Výchova ke zdraví	VkZ						1			
	Tělesná výchova	TV	2	2	2	2	2	2	2	2	2
	Rozšířená výuka TV	RTV					1	1	1	1	1
Člověk a svět práce	Člověk a svět práce	ČaSP	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Volitelné předměty			0	0	0	0	0	1	1	1	3
z toho	Konverzace z Anglického jazyka	KA						1	1	1	
	seminář ČJ	SČJ									1
	seminář M	SM									1
	Polytechnická výuka	PV									1
	Tvorba poč.projektů	PPR						1	1	1	1
Dotace ročníku			21	21	24	26	26	29	29	32	32
						I. Stupeň	118	II. Stupeň		122	
									Celkem	240	

Rámcový učební plán ZŠ Dolní Věstonice

Školní rok: 2025/2026

1.stupeň

		ROČNÍK	1.	2.	3.	4.	5.
OBLAST	Předmět						
Jazyk a jazyková komunikace	Český jazyk a literatura	ČJ	7+1	7+1	7+1	6+2	6+1
	Anglický jazyk	AJ	1	1	3	3	3
Matematika a její aplikace	Matematika	M	4+1	4+1	4+1	4+1	4+1
Informatika	Informatika	INF				1	1
Člověk a jeho svět	Prvouka	PRV	2	2	1+1		
	Vlastivěda	VLST				2	2
	Přírodověda	PŘV				1	2
Umění a kultura	Hudební výchova	HV	1	1	1	1	1
	Výtvarná výchova	VV	1	1	1	1	1
	Dramatická výchova	DV			1	1	
Člověk a zdraví	Tělesná výchova	TV	2	2	2	2	2
	Rozšířená výuka TV	RTV					1
Člověk a svět práce	Člověk a svět práce	ČaSP	1	1	1	1	1
Dotace v ročníku			21	21	24	26	26
z toho disponibilní časové hodiny			3	3	4	3	3
Dotace za 1.stupeň celkem							118
z toho disponibilní časové hodiny							16

Pozn.: Červeně vyznačena disponibilní časová hodina

Rámcový učební plán ZŠ Dolní Věstonice

Školní rok: 2025/2026

2.stupeň

	ROČNÍK		6.	7.	8.	9.
OBLAST	Předmět					
Jazyk a jazyková komunikace	Český jazyk a literatura	ČJ	4	4	4+1	3+1
	Anglický jazyk	AJ	3	3	3	3
	Německý jazyk	NJ		2	2	2
Matematika a její aplikace	Matematika	M	4	4	4+1	3+1
Informatika	Informatika	INF	1	1	1	1
Člověk a společnost	Dějepis	D	2	2	2	2
	Výchova k občanství	VkO		1		
	Finanční gramotnost	FG				1
Člověk a příroda	Fyzika	F	2	1	1	1
	Chemie	CH			2	2
	Přírodopis	PŘ	2	2	2	2
	Zeměpis	Z	2	1+1	1+1	1
Umění a kultura	Hudební výchova	HV	1	1	1	1
	Výtvarná výchova	VV	1	1	1	1
	Dramatická výchova	DV	1			
Člověk a zdraví	Výchova ke zdraví	VkZ	1			
	Tělesná výchova	TV	2	2	2	2
	Rozšířená výuka TV	RTV	1	1	1	1
Člověk a svět práce	Člověk a svět práce	ČaSP	1	1	1	1
Volitelné předměty			1	1	1	3
	Seminář z matematiky	SM			1	1
	Seminář z Českého jazyka	SČJ			1	1
	Konverzace z Anglického jazyka	KA	1	1		1
	Počítačové projekty	PPR	1	1		
	Polytechnická výuka	PV				1
Dotace v ročníku			29	29	32	32
z toho disponibilní časové hodiny			3	3	5	8
Dotace za 2.stupeň celkem						122
z toho disponibilní časové hodiny						19

Pozn.: Červeně vyznačena disponibilní časová hodina

4.1.

Poznámky k učebnímu plánu

Celková povinná časová dotace je stanovena pro 1.stupeň základního vzdělávání na 118 hodin, pro 2.stupeň základního vzdělávání na 122 hodin. Celková povinná časová dotace uvedená v RUP představuje maximální povinnou týdenní časovou dotaci na daném stupni základního vzdělávání. Dotaci v ročníku určí roční plán školy.

V rámci disponibilních hodin se škola zaměřila zejména na **posílení jazykové komunikace**. Na 1.stupni došlo k výraznému posílení výuky Českého jazyka a literatury (+6 hodin). Od šk.roku 2018/19 byla zavedena povinná výuka anglického jazyka i v 1. a 2.ročníku (+2 hod). Na 2.stupni byla posílena časová dotace Českého jazyka a literatury o jednu hodinu, ale v 8. a 9.ročníku se vyučuje volitelný předmět Seminář z ČJ (+2 hod.) jako příprava na přijímací pohovory na SŠ. Výuka Anglického jazyka je podpořena zavedením volitelného předmětu Konverzace z AJ (+3 hodiny), výuka druhého cizího jazyka byla rozšířena již na 6.ročník (+1 hodina).

Druhou posílenou oblastí z disponibilních hodin je výuka Matematiky, kdy na 1. a 2.stupni byla časová dotace na tento předmět zvýšena o 6 disponibilních hodin. Na 2.stupni bylo další navýšení v této oblasti v rámci volitelného předmětu Seminář z M (+2 hodiny).

Třetí oblastí, kde Škola posílila výuku v rámci disponibilních hodin je oblast Člověk a zdraví v rámci předmětu Rozšířená výuka Tělesné výchovy (+5 hodiny).

Od školního r. 2021/22 byla z disponibilních hodin posílena nová oblast Informatika v rámci volitelného předmětu Počítačové projekty (+2 hodiny).

4.2.

Poznámky k vyučovacím předmětům a vzdělávacím oblastem

Jazyk a jazyková komunikace:

- vzdělávací obsah vzdělávacího oboru Český jazyk a literatura je realizován ve všech ročnících základního vzdělávání
- vzdělávací obsah vzdělávacího oboru Český jazyk a literatura má komplexní charakter, pro přehlednost je členěn do specifických složek (Komunikační a slohová výchova, Jazyková výchova, Literární výchova)
- psaní je součástí Komunikační a slohové výchovy, realizuje se zpravidla v menších časových celcích, než je vyučovací hodina
- vzdělávací obsah vycházející ze vzdělávacího oboru Cizí jazyk má týdenní časovou dotaci 3 hodiny a je zařazen povinně do 3.-9.ročníku. Od šk.r. 2018/19 byla výuka prvního cizího jazyka zařazena také do 1.-2.ročníku. Přednostně musí být žákům nabídnuta výuka anglického jazyka. Pokud žák (jeho zákonný zástupce) zvolí jiný cizí jazyk než anglický, musí škola prokazatelně upozornit zákonné zástupce žáka na skutečnost, že ve vzdělávacím systému nemusí být zajištěna návaznost ve vzdělávání zvoleného cizího jazyka při přechodu žáka na jinou základní nebo střední školu.
- Od školního roku 2013-2014 škola zařadila do ŠVP výuku povinného předmětu Druhý cizí jazyk v 7. až 9. Ročníku, a od šk.r. 2020/21 byla výuka druhého cizího jazyka rozšířena i do 6.ročníku. Pro další cizí jazyk je vymezena vázaná disponibilní časová dotace v rozsahu minimálně 6 hodin-

Matematika a její aplikace

- vzdělávací obsah vzdělávacího oboru Matematika a její aplikace je realizován ve všech ročnících základního vzdělávání

Informatika

- vzdělávací obsah vzdělávacího oboru Informatika je realizován na 1. i 2.stupni základního vzdělávání v 3.-9. ročníku od šk.roku 2021/22.

Člověk a jeho svět

- vzdělávací obsah vzdělávacího oboru Člověk a jeho svět je realizován ve všech ročnících 1.stupně základního vzdělávání

Člověk a společnost

- vzdělávací obsah vzdělávacích oborů Dějepis a Výchova k občanství je realizován pouze na 2.stupni základního vzdělávání. Od školního roku 2013-2014 škola zařadila do ŠVP výuku povinného předmětu Finanční gramotnost v 8. a 9. ročníku v časové dotaci 1 hodina týdně.

Člověk a příroda

- vzdělávací obsah vzdělávacích oborů Fyzika, Chemie, Přírodopis a Zeměpis je realizován pouze na 2.stupni základního vzdělávání

Umění a kultura

- vzdělávací obsah vzdělávacích oborů Hudební výchova a Výtvarná výchova je realizován ve všech ročnících základního vzdělávání

Člověk a zdraví

- vzdělávací obsah vzdělávacího oboru Tělesná výchova je realizován ve všech ročnících základního vzdělávání; časová dotace pro Tělesnou výchovu nesmí ze zdravotních a hygienických důvodů klesnout pod 2 hodiny týdně
- součástí učiva Tělesné výchovy je zařazena ve 2.-3.ročníku výuka plavání realizovaná Plaveckou školou v Hustopečích v plaveckém bazénu. Škola také organizuje pro žáky všech ročníků týdenní lyžařský výcvikový kurz.
- součástí vzdělávacího obsahu vzdělávacího oboru tělesná výchova je tematický okruh Zdravotní tělesná výchova, jehož prvky jsou preventivně využívány v hodinách Tělesné výchovy pro všechny žáky nebo jsou zadávány žákům se zdravotním oslabením místo činností, které jsou kontraindikací jejich oslabení; škola má současně povinnost nabízet celý obsah tematického okruhu Zdravotní tělesná výchova žákům III. (příp. II.) zdravotní skupiny v samostatných vyučovacích hodinách zdravotní tělesné výchovy
- pokud jsou žáci III. zdravotní skupiny osvobozeni od Tělesné výchovy; je Zdravotní tělesná výchova adekvátním povinným předmětem, pokud absolvují Tělesnou výchovu s úlevami, je Zdravotní tělesná výchova rozšířením pohybové nabídky dotované s disponibilní časové dotace
- vzdělávací obsah vzdělávacího oboru Výchova ke zdraví je realizován pouze na 2.stupni základního vzdělávání; vzdělávací obsah Výchovy ke zdraví na 1.stupni je zařazen do vzdělávací oblasti Člověk a jeho svět

Člověk a svět práce

- vzdělávací obsah vzdělávací oboru Člověk a svět práce je realizován ve všech ročnících základního vzdělávání, včetně víceletých středních škol
- na 1.stupni je vzdělávací obsah realizován ve 4 tematických okruzích, které jsou pro školu povinné; na 2.stupni je povinný tematický okruh Svět práce a z ostatních pěti tematických okruhů vybírá škola nejméně dva tematické okruhy, které je nutné realizovat v plném rozsahu
- tematický okruh Svět práce je určen pro 8. a 9. ročník i odpovídající ročníky víceletých středních škol; je povinný pro všechny žáky v plném rozsahu a lze jej zařadit již od 7. ročníku

Průřezová témata

- průřezová témata tvoří povinnou součást základního vzdělávání
- všechna průřezová témata musí být zařazena na 1. i 2. stupni, ale nemusí být obsažena v každém ročníku
- průřezová témata je možné zařadit do ŠVP jako integrativní součást realizovaných vzdělávacích obsahů; způsob realizace průřezových témat a stanovení časové dotace v jednotlivých ročnících je v kompetenci školy

Disponibilní časová dotace

- využití disponibilní časové dotace je plně v kompetenci a odpovědnosti ředitele školy
- využití celé disponibilní časové dotace v učebním plánu ŠVP je závazné

5. UČEBNÍ OSNOVY

5. 1.

Jazyk a jazyková komunikace

Charakteristika vzdělávací oblasti

Vzdělávací oblast Jazyk a jazyková komunikace je realizována v povinných vyučovacích předmětech – český jazyk a literatura, anglický jazyk, Německý jazyk (druhý cizí jazyk).

Společným cílem všech těchto předmětů je vybavit žáky takovými znalostmi a dovednostmi, které mu umožňují správně vnímat různá jazyková sdělení, rozumět jim, vhodně se vyjadřovat a prosazovat výsledky svého poznávání. Jazykové vzdělávání chápeme jako cestu k rozvoji přesného a logického myšlení, jako prostředek pro sdělování myšlenek a pocitů. Je bezprostředně spojen s myšlením, je jedním z prostředků myšlení. Úspěšnost jazykového vzdělávání jako celku je závislá nejen na výsledcích vzdělávání v jazyce mateřském a v cizích jazycích, ale závisí i na tom, do jaké míry se jazyková kultura žáků stane předmětem zájmu i všech ostatních oblastí základního vzdělávání.

5. 1. 1.

Český jazyk a literatura

Charakteristika vyučovacího předmětu

Obsahové, časové a organizační vymezení:

Český jazyk a literatura má mezi vyučovacími předměty stěžejní postavení. Dovednosti, které si v jeho rámci žáci osvojují, jsou důležité nejen pro vzdělávání v rámci oblasti Jazyk a jazyková komunikace, ale umožňují získávání poznatků ve všech dalších oborech. Vyučovací předmět Český jazyk a literatura je vyučován ve všech ročnících I. i II. stupně.

Jeho obsahem je naplňování očekávaných výstupů vzdělávacího oboru Český jazyk a literatura stanovených Rámcovým vzdělávacím programem pro základní vzdělávání a související očekávané výstupy průřezových témat.

Vzdělávací obsah předmětu Český jazyk a literatura má komplexní charakter, ale pro přehlednost je rozdělen do tří složek, tedy výchovy slohové (komunikační), jazykové a literární.

V 1. a 2. třídě je dále vyčleněno psaní.

V našem ŠVP se snažíme o co nejuzší propojení těchto složek, neboť právě v tom spočívá efektivita výuky. Toto pojetí přirozeně klade zvýšené nároky na učitele, na druhé straně jim však přináší určitou volnost a svobodu ve volbě učiva, dílčích témat a zejména metodických postupů pro naplňování očekávaných výstupů, respektive klíčových kompetencí.

Časová dotace předmětu:

Vzdělávací předmět Český jazyk a literatura se vyučuje jako samostatný předmět od 1. do 9. ročníku s následující časovou dotací:

1. – 4. ročník	8 hodin týdně
5. ročník	7 hodin
6., 7. a 9. ročník	4 hodiny
8. ročník	5 hodin

Dle možnosti nabízíme na 2. stupni volitelný předmět Seminář z ČJ.

Úkolem, který stojí před žáky 1. stupně, je naučit se číst a psát. Pro úspěšné komunikování slovem i písmem je nezbytné, aby žáci zvládli základy pravopisu (zejména pravopis vyjmenovaných slov a slov příbuzných) a tvarosloví a aby tyto znalosti a dovednosti měli dostatečně upevněné. Jádrem jazykové výchovy bude spočívat v základech mluvnice a pravopisu. Syntaktické učivo se bude probírat tak, aby žáci pochopili základní principy stavby výpovědi. Takto se vytváří vhodné východisko pro rozvíjení komunikačních dovedností, jež mohou žáci uplatňovat v běžném životě, ale zejména ve školní výuce.

Výuka na 1. stupni probíhá většinou ve kmenových třídách, výjimečně pracujeme jinde, zejména při literární, komunikační a slohové výchově.

Na 2. stupni je našim hlavním cílem cestou rozvoje jasného, přehledného a srozumitelného vyjadřování vést žáky k přesnému a logickému myšlení, prohlubovat jejich obecné intelektové dovednosti. Literární výchovu považujeme za složku výuky, jež by rozhodně neměla představovat pouhé “čtení literárních textů”, ale tvořivou komunikaci s literaturou. Žáci budou na vhodně vybraných textech nejen procvičovat své čtenářské schopnosti, ale postupně mohou být vedeni i k aktivnímu porozumění, jeho smyslovému vnímání a následné interpretaci textu jako celku i jeho detailů z různých pohledů, v nejrůznějších souvislostech a vztazích. Logickým

vyústěním budou pokusy žáků o vlastní literární tvorbu, tedy efektivní propojování výuky a výchovy literární a slohové.

Organizace výuky

Výuka bude probíhat převážně v kmenových třídách, na 2.stupni pak I v učebně Regionální historie a ČJ. Tam, kde je to vhodné, budou žáci děleni do skupin. Některá témata, zejména z oblasti literatury, budou realizována formou krátkodobých projektů. Dalším způsobem naplňování cílů předmětu budou návštěvy knihoven, práce s knihou a texty na internetu. Důraz je kladen na rozvoj komunikačních dovedností, tomu je podřízena i výuka gramatiky.

V komunikační a slohové výchově je hlavním cílem rozvíjení komunikačních schopností žáků, jejich tvořivosti a fantazie. Klademe důraz na čtení s porozuměním, práci s textem, vyhledávání informací.

V jazykové výchově žáci získávají vědomosti a dovednosti potřebné k osvojování spisovné podoby českého jazyka. Učí se poznávat a rozlišovat jeho další formy. Cílem je naučit žáky jasně, přehledně a srozumitelně se vyjadřovat ústně i písemně, komunikovat s okolním světem.

V literární výchově žáci poznávají prostřednictvím četby základní literární druhy, učí se vnímat jejich specifické znaky a formovat vlastní názory o přečteném díle. Také se učí rozlišovat literární fikci od skutečnosti. Postupně získávají a rozvíjejí základní čtenářské návyky i schopnosti tvořivé recepce, interpretace a produkce literárního textu. Literární výchova má za cíl humanizaci žákovy osobnosti, rozvíjení jeho citů, pochopení mezilidských vztahů, rozpoznání dobra a zla, rozvoj estetického cítění, rozpoznání literárních hodnot od braků, podněcování žáků k četbě (aby jí dali přednost před televizními programy, videokazetami a počítačovými hrami). Upřednostňovanou formou realizace předmětu je vyučovací hodina, zařazujeme krátkodobé i dlouhodobé projekty. Do vyučovacího předmětu Český jazyk a literatura jsou zařazena **průřezová témata**:

Osobnostní a sociální výchova – komunikace, kooperace a kompetice, kreativita, princip sociálního smíru a solidarity, rozvoj schopností poznávání, sebepoznání a sebepojetí, poznávání lidí, mezilidské vztahy, hodnoty a postoje.

Výchova demokratického občana – občan, občanská společnost a stát, občanská společnost a škola.

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech – jsme Evropané, Evropa a svět nás zajímá, objevujeme Evropu a svět.

Multikulturní výchova – etnický původ, multikultura, princip sociálního míru a solidarity, lidské vztahy, kulturní diference.

Environmentální výchova – kritické čtení a vnímání, tvorba mediálních sdělení, interpretace vztahu mediálních sdělení a reality, stavba mediálních sdělení, vnímání autora mediálních sdělení, fungování a vliv médií ve společnosti, práce v realizačním týmu.

Jako stěžejní metody volíme ty, které podporují samostatnost a spolupráci dětí, vlastní aktivitu a tvořivost, utřídění informací a hledání jejich souvislostí, vyhodnocování a řešení problémů, formulování a ověřování vlastních názorů. Metody a formy práce by měly být účelně střídány, jsou závazné pro všechny vyučující daného předmětu. Budeme zařazovat dále uvedené metody a formy práce:

Aktivizační metoda (vyučovací proces je doplněn o vlastní zkušenosti žáků), četba textu, kritické čtení, přednes, dramatizace, poslech, práce s chybou, sebekontrola, sebehodnocení, metoda názornosti, demonstrační ukázka, doplňování, opis, přepis, dialog, rozhovor, referát, psaní osnovy, text k ilustraci, ilustrace k textu.

Výklad s využitím dosavadních znalostí žáků, samostatná práce, práce ve skupině, projektové vyučování, pohyb ve třídě, návštěva knihovny, výuka ve studovně, komunikační kruh, práce na PC, práce s odbornou literaturou, forma hry.

Výchovné a vzdělávací strategie

K rozvoji klíčových kompetencí budou v hodinách českého jazyka uplatňovány tyto společenské postupy:

Kompetence k učení

Učitel

- klade důraz na pozitivní motivaci žáka
- používá vhodné učební pomůcky (slovníky, jazykové příručky, encyklopedie, tabule gramatických přehledů) a audiovizuální techniku
- předkládá dostatek informačních zdrojů z učebnic a pracovních textů
- vede žáka k autokorekci chyb
- na praktických příkladech blízkých žákovi vysvětluje smysl a cíl učení a posiluje pozitivní vztah k učení
- podporuje samostatnost a tvořivost
- ve výuce rozlišuje základní (nezbytné, klíčové, kmenové) učivo a učivo rozšiřující (doplňující)
- učí žáka vyhledávat, zpracovávat a používat potřebné informace v literatuře a na internetu
- uplatňuje individuální přístup k žákovi
- motivuje k učení – snaží se cíleně vytvářet takové situace, v nichž má žák radost z učení
- rozvíjí u žáka dovednosti potřebné k osvojování učiva
- vede žáka k vyhledávání informací souvisejících s učivem v různých pramenech
- předkládá žákovi možnosti používání osvojených dovedností z jazykového vzdělávání v jiných oblastech
- vede žáka k systematickému vedení a ukládání informací
- vede žáka k aplikaci naučených pravidel pravopisu a jejich vzájemnému propojování
- seznamuje žáka s mluvnickými a literárními termíny souvisejícími s probíraným učivem

Kompetence k řešení problémů

Učitel

- motivuje žáka k samostatnému řešení daného problému, napomáhá mu hledat další řešení
- zadává úkoly k posílení schopnosti žáka využívat vlastních zkušeností
- předkládá modelové situace a vede žáka k jejich optimálnímu řešení
- klade důraz na analýzu přečtených textů a kritické posouzení jejich obsahu, porovnání jevů, zjištění shod a odlišností, třídění podle hledisek, zobecnění
- podporuje samostatnost, tvořivost a logické myšlení
- podporuje týmovou spolupráci při řešení problémů
- využívá co největšího množství zdrojů informací – práci s knihou, internetem, vlastní výzkum žáka, projekty
- vede žáka k tomu, aby samostatně nalézal pravidla, kterými se řídí probírané mluvnické jevy
- vede žáka k tomu, aby uměl nalézat chyby v textu a odůvodnit správné řešení
- vede žáka k vyhledávání informací při zpracování referátů

Kompetence komunikativní

Učitel

- se zaměřuje na rozvíjení komunikačních dovedností žáka v mateřském jazyce
- podporuje různé formy komunikace

- klade důraz na kulturní úroveň komunikace
- netoleruje agresivní, hrubé, vulgární a nezdvořilé projevy chování žáka
- vede žáka k vyjádření svých názorů a myšlenek, např. při publikaci ve školním časopise, při prezentaci projektů
- připravuje žáka na zvládnutí komunikace s jinými lidmi v obtížných a ohrožujících situacích
- učí žáka naslouchat druhým, nezbytný prvek účinné mezilidské komunikace
- vytváří dostatečný prostor pro vyjadřování žáka při problémovém vyučování, v komunitních kruzích, při zpracování školních projektů
- začleňuje metody kooperativního učení, vede žáka ke spolupráci při vyučování
- vede žáka ke správné formulaci obsahu sdělení v rámci probíraných žánrů
- nabízí žákovi dostatek příležitosti k porozumění probíraných literárních textů
- pomocí literárního i gramatického učiva rozšiřuje slovní zásobu žáka
- vede žáka ke správné, srozumitelné stavbě větných celků, k vyprávění
- vede žáka k formulování vlastních názorů při diskusi

Kompetence sociální a personální

Učitel

- zařazuje práci ve skupině a klade důraz na vytvoření pravidel práce v týmu (organizace práce, rozdělení rolí, spolupráce, ohleduplnost, úcta)
- podporuje vzájemnou pomoc žáků, vytváří situace, kdy se žáci vzájemně potřebují
- upevňuje v žácích vědomí, že ve spolupráci lze lépe naplňovat osobní i společné cíle
- podporuje integraci žáků se speciálními vzdělávacími potřebami do třídních kolektivů
- uplatňuje individuální přístup k talentovaným žákům (rozšiřující úkoly), ale i k žákům s poruchami učení (spolupráce se speciálním pedagogem)
- vnáší přátelskou atmosféru do procesu výuky
- důsledně vyžaduje dodržování společně dohodnutých pravidel chování
- posiluje sebedůvěru žáka a jeho samostatný rozvoj
- vytváří příležitosti k tomu, aby žák mohl diskutovat v malých skupinách i v rámci celé třídy
- vede žáka k tomu, aby dokázal požádat o pomoc
- umožňuje žákovi podílet se na vytváření pravidel metody práce používané ve výuce

Kompetence občanské

Učitel

- respektuje věkové, intelektové, sociální a etnické zvláštnosti žáka
- podporuje u žáka projevování pozitivních postojů k uměleckým dílům, k ochraně kulturního dědictví a ocenění našich tradic
- aktivně zapojuje žáka do kulturního dění účastí na kulturních akcích, popř. účastí na jejich organizování a účastí v soutěžích
- netoleruje agresivní chování a odmítnutí požadované pomoci
- důsledně dbá na dodržování pravidel chování ve škole
- vede žáka k sebeúctě a k úctě k druhým lidem
- na konkrétních příkladech v literárních textech demonstruje pozitivní a negativní projevy chování lidí
- seznamuje žáka s naším slovesným dědictvím a vysvětluje mu jeho význam
- podporuje v žákovi potřebu literárního projevu, recitace, četby
- zařazuje do výuky literární témata související s regionem, čímž posiluje jeho identifikaci s rodným krajem

Kompetence pracovní

Učitel

- rozvíjí u žáka smysl pro povinnost vyžadováním přípravy na výuku
- kontroluje samostatné práce žáka
- kvalitně odvedenou práci vždy pochválí, žádnou práci netrestá – tím vede žáka k pozitivnímu vztahu k práci
- při výuce vytváří podnětné a tvořivé pracovní prostředí
- důsledně vede žáka k dodržování vymezených pravidel, ochraně zdraví a k plnění jeho povinností
- vede žáka k dodržování hygienických pravidel pro čtení a psaní
- vede žáka k přípravě a udržování jeho učebního prostoru
- vede žáka k organizaci práce ve skupině a ohodnocení práce vlastních a ostatních

1. stupeň

KOMUNIKAČNÍ A SLOHOVÁ VÝCHOVA

Očekávané výstupy – 1. období

žák

- plynule čte s porozuměním texty přiměřeného rozsahu a náročnosti
- porozumí písemným nebo mluveným pokynům přiměřené složitosti
- respektuje základní komunikační pravidla v rozhovoru
- pečlivě vyslovuje, opravuje svou nesprávnou nebo nedbalou výslovnost
- v krátkých mluvených projevech správně dýchá a volí vhodné tempo řeči
- volí vhodné verbální i nonverbální prostředky řeči v běžných školních i mimoškolních situacích
- na základě vlastních zážitků tvoří krátký mluvený projev
- zvládá základní hygienické návyky spojené se psaním
- píše správné tvary písmen a číslic, správně spojuje písmena i slabiky; kontroluje vlastní písemný projev
- píše věcně i formálně správně jednoduchá sdělení
- seřadí ilustrace podle dějové posloupnosti a vypráví podle nich jednoduchý příběh

Očekávané výstupy – 2. období

žák

- čte s porozuměním přiměřeně náročné texty potichu i nahlas
- rozlišuje podstatné a okrajové informace v textu vhodném pro daný věk, podstatné informace zaznamenává
- posuzuje úplnost či neúplnost jednoduchého sdělení
- reprodukuje obsah přiměřeně složitého sdělení a zapamatuje si z něj podstatná fakta
- vede správně dialog, telefonický rozhovor, zanechá vzkaz na záznamníku
- rozpoznává manipulativní komunikaci v reklamě
- volí náležitou intonaci, přízvuk, pauzy a tempo podle svého komunikačního záměru
- rozlišuje spisovnou a nespisovnou výslovnost a vhodně ji užívá podle komunikační situace
- píše správně po stránce obsahové i formální jednoduché komunikační žánry
- sestaví osnovu vyprávění a na jejím základě vytváří krátký mluvený nebo písemný projev s dodržáním časové posloupnosti

Učivo

- **čtení** – praktické čtení (technika čtení, čtení pozorné, plynulé, znalost orientačních prvků v textu); věcné čtení (čtení jako zdroj informací, čtení vyhledávací, klíčová slova)

- **naslouchání** – praktické naslouchání (zdvořilé, vyjádření kontaktu s partnerem); věcné naslouchání (pozorné, soustředěné, aktivní – zaznamenat slyšené, reagovat otázkami)
- **mluvený projev** – základy techniky mluveného projevu (dýchání, tvoření hlasu, výslovnost), vyjadřování závislé na komunikační situaci; komunikační žánry: pozdrav, oslovení, omluva, prosba, vzkaz, zpráva, oznámení, vypravování, dialog na základě obrazového materiálu; základní komunikační pravidla (oslovení, zahájení a ukončení dialogu, střídání rolí mluvčího a posluchače, zdvořilé vystupování), mimojazykové prostředky řeči (mimika, gesta)
- **písemný projev** – základní hygienické návyky (správné sezení, držení psacího náčiní, hygiena zraku, zacházení s grafickým materiálem); technika psaní (úhledný, čitelný a přehledný písemný projev, formální úprava textu); žánry písemného projevu: adresa, blahopřání, pozdrav z prázdnin, omluvenka; zpráva, oznámení, pozvánka, vzkaz, inzerát, dopis, popis; jednoduché tiskopisy (přihláška, dotazník), vypravování

JAZYKOVÁ VÝCHOVA

Očekávané výstupy – 1. období

žák

- rozlišuje zvukovou a grafickou podobu slova, člení slova na hlásky, odlišuje dlouhé a krátké samohlásky
- porovnává významy slov, zvláště slova opačného významu a slova významem souřadná, nadřazená a podřazená, vyhledává v textu slova příbuzná
- porovnává a třídí slova podle zobecněného významu – děj, věc, okolnost, vlastnost
- rozlišuje slovní druhy v základním tvaru
- užívá v mluveném projevu správné gramatické tvary podstatných jmen, přídavných jmen a sloves
- spojuje věty do jednodušších souvětí vhodnými spojkami a jinými spojovacími výrazy
- rozlišuje v textu druhy vět podle postoje mluvčího a k jejich vytrvoření volí vhodné jazykové i zvukové prostředky
- odůvodňuje a píše správně: i/y po tvrdých a měkkých souhláskách i po obojetných souhláskách ve vyjmenovaných slovech; dě, tě, ně, ú/ů, bě, pě, vě, mě – mimo morfologický šev; velká písmena na začátku věty a v typických případech vlastních jmen osob, zvířat a místních pojmenování

Očekávané výstupy – 2. období

žák

- porovnává významy slov, zvláště slova stejného nebo podobného významu a slova vícevýznamová
- rozlišuje ve slově kořen, část příponovou, předponovou a koncovku
- určuje slovní druhy plnovýznamových slov a využívá je v gramaticky správných tvarech ve svém mluveném projevu
- rozlišuje slova spisovná a jejich nespisovné tvary
- vyhledává základní skladební dvojici a v neúplné základní skladební dvojici označuje základ věty
- odlišuje větu jednoduchou a souvětí, vhodně změní větu jednoduchou v souvětí
- užívá vhodných spojovacích výrazů, podle potřeby projevu je obměňuje
- píše správně i/y ve slovech po obojetných souhláskách
- zvládá základní příklady syntaktického pravopisu

Učivo

- **zvuková stránka jazyka** – sluchové rozlišení hlásek, výslovnost samohlásek, souhlásek a souhláskových skupin, modulace souvislé řeči (tempo, intonace, přízvuk)

- **slovní zásoba a tvoření slov** – slova a pojmy, význam slov, slova jednovýznamová a mnovýznamová, antonyma, synonyma, homonyma; stavba slova (kořen, část předponová a příponová, koncovka)
- **tvarosloví** – slovní druhy, tvary slov
- **skladba** – věta jednoduchá a souvětí, základní skladební dvojice
- **pravopis** – lexikální, základy morfologického (koncovky podstatných jmen a přídavných jmen tvrdých a měkkých) a syntaktického (shoda přísudku s holým podmětem)

LITERÁRNÍ VÝCHOVA

Očekávané výstupy – 1. období

žák

- čte a přednáší z paměti ve vhodném frázování a tempu literární texty přiměřené věku
- vyjadřuje své pocity z přečteného textu
- rozlišuje vyjadřování v próze a ve verších, odlišuje pohádku od ostatních vyprávění
- pracuje tvořivě s literárním textem podle pokynů učitele a podle svých schopností

Očekávané výstupy – 2. období

žák

- vyjadřuje své dojmy z četby a zaznamenává je
- volně reprodukuje text podle svých schopností, tvoří vlastní literární text na dané téma
- rozlišuje různé typy uměleckých a neuměleckých textů
- při jednoduchém rozboru literárních textů používá elementární literární pojmy

Učivo

- **poslech literárních textů**
- **zážitkové čtení a naslouchání**
- **tvořivé činnosti s literárním textem** – přednes vhodných literárních textů, volná reprodukce přečteného nebo slyšeného textu, dramatizace, vlastní výtvarný doprovod
- **základní literární pojmy** - literární druhy a žánry: rozpočítadlo, hádanka, říkanka, báseň, pohádka, bajka, povídka; spisovatel, básník, kniha, čtenář; divadelní představení, herec, režisér; verš, rým, přirovnání

2. stupeň

KOMUNIKAČNÍ A SLOHOVÁ VÝCHOVA

Očekávané výstupy

žák

- odlišuje ve čteném nebo slyšeném textu fakta od názorů a hodnocení, ověřuje fakta pomocí otázek nebo porovnáváním s dostupnými informačními zdroji
- rozlišuje subjektivní a objektivní sdělení a komunikační záměr partnera v hovoru
- rozpoznává manipulativní komunikaci v masmédiích a zaujímá k ní kritický postoj
- dorozumívá se kultivovaně, výstižně, jazykovými prostředky vhodnými pro danou komunikační situaci
- odlišuje spisovný a nespisovný projev a vhodně užívá spisovné jazykové prostředky vzhledem ke svému komunikačnímu záměru
- v mluveném projevu připraveném i improvizovaném vhodně užívá verbálních, nonverbálních i paralingválních prostředků řeči
- zapojuje se do diskuse, řídí ji a využívá zásad komunikace a pravidel dialogu
- využívá základy studijního čtení – vyhledá klíčová slova, formuluje hlavní myšlenky textu, vytvoří otázky a stručné poznámky, výpisky nebo výtah z přečteného textu; samostatně připraví a s oporou o text přednese referát

- uspořádá informace v textu s ohledem na jeho účel, vytvoří koherentní text s dodržováním pravidel mezivětného navazování
- využívá poznatků o jazyce a stylu ke gramaticky i věcně správnému písemnému projevu a k tvořivé práci s textem nebo i k vlastnímu tvořivému psaní na základě svých dispozic a osobních zájmů

Učivo

- **čtení** – praktické (pozorné, přiměřeně rychlé, znalost orientačních prvků v textu), věcné (studijní, čtení jako zdroj informací, vyhledávací), kritické (analytické, hodnotící), prožitkové
- **naslouchání** – praktické (výchova k empatii, podnět k jednání), věcné (soustředěné, aktivní), kritické (objektivní a subjektivní sdělení, komunikační záměr mluvčího, manipulativní působení projevu, zvukové prostředky souvislého projevu a prostředky mimojazykové), zážitkové
- **mluvený projev** – zásady dorozumívání (komunikační normy, základní mluvené žánry podle komunikační situace), zásady kultivovaného projevu (technika mluveného projevu, prostředky nonverbální a paralingvální); komunikační žánry: připravený i nepřipravený projev na základě poznámek nebo bez poznámek, referát, diskuse
- **písemný projev** – na základě poznatků o jazyce a stylu, o základních slohových postupech a žánrech; vyjádření postoje ke sdělovanému obsahu, vlastní tvořivé psaní (komunikační žánry: výpisek, žádost, soukromý a úřední dopis, objednávka, teze, strukturovaný životopis, pozvánka, charakteristika, subjektivně zabarvený popis, výklad, úvaha)

JAZYKOVÁ VÝCHOVA

Očekávané výstupy

žák

- spisovně vyslovuje česká a běžně užívaná cizí slova
- rozlišuje a příklady v textu dokládá nejdůležitější způsoby obohacování slovní zásoby a zásady tvoření českých slov, rozpoznává přenesená pojmenování, zvláště ve frazémeh
- samostatně pracuje s Pravidly českého pravopisu, se Slovníkem spisovné češtiny a s dalšími slovníky a příručkami
- správně třídí slovní druhy, tvoří spisovné tvary slov a vědomě jich používá ve vhodné komunikační situaci
- využívá znalostí o jazykové normě při tvorbě vhodných jazykových projevů podle komunikační situace
- rozlišuje významové vztahy gramatických jednotek ve větě a v souvětí
- v písemném projevu zvládá pravopis lexikální, slovtvorný, morfologický i syntaktický ve větě jednoduché i v souvětí
- rozlišuje spisovný jazyk, nářečí a obecnou češtinu a zdůvodnění jejich užití

Učivo

- **zvuková stránka jazyka** –zásady spisovné výslovnosti, modulace souvislé řeči (přízvuk slovní a větný), intonace, členění souvislé řeči (pauzy, frázování)
- **slovní zásoba a tvoření slov** – slovní zásoba a její jednotky, slohové rozvrstvení slovní zásoby, význam slova, homonyma, synonyma, obohacování slovní zásoby, způsoby tvoření slov
- **tvarosloví** – slovní druhy, mluvnické významy a tvary slov
- **skladba** – výpověď a věta, stavba věty, pořádek slov ve větě, rozvíjející větné členy, souvětí, přímá a nepřímá řeč, stavba textu
- **pravopis** – lexikální, morfologický, syntaktický

- **obecné poučení o jazyce** – čeština (jazyk národní, jazyk mateřský), skupiny jazyků (slovanské – především slovenština – a jiné, jazyky menšinové), rozvrstvení národního jazyka (spisovné a nespisovné útvary a prostředky), jazyk a komunikace (jazyková norma a kodifikace, kultura jazyka a řeči, původ a základy vývoje češtiny, jazykové příručky)

LITERÁRNÍ VÝCHOVA

Očekávané výstupy

žák

- uceleně reprodukuje přečtený text, jednoduše popisuje strukturu a jazyk literárního díla a vlastními slovy interpretuje smysl díla
- rozpoznává základní rysy výrazného individuálního stylu autora

- formuluje ústně i písemně dojmy ze své četby, návštěvy divadelního nebo filmového představení a názory na umělecké dílo
- tvoří vlastní literární text podle svých schopností a na základě osvojených znalostí základů literární teorie
- rozlišuje literaturu hodnotnou a konzumní, svůj názor doloží argumenty
- rozlišuje základní literární druhy a žánry, porovná je i jejich funkci, uvede jejich výrazné představitele
- uvádí základní literární směry a jejich významné představitele v české a světové literatuře
- porovnává různá ztvárnění téhož námětu v literárním, dramatickém i filmovém zpracování
- vyhledává informace v různých typech katalogů, v knihovně i v dalších informačních zdrojích

Učivo

- **tvořivé činnosti s literárním textem** – přednes vhodných literárních textů, volná reprodukce přečteného nebo slyšeného textu, záznam a reprodukce hlavních myšlenek, interpretace literárního textu, dramatizace, vytváření vlastních textů, vlastní výtvarný doprovod k literárním textům
- **způsoby interpretace literárních a jiných děl**
- **základy literární teorie a historie** – struktura literárního díla (námět a téma díla, literární hrdina, kompozice literárního příběhu), jazyk literárního díla (obrazná pojmenování; zvukové prostředky poezie; rým, rytmus; volný verš), literatura umělecká a věcná (populárně-naučná, literatura faktu, publicistické žánry)
- **literární druhy a žánry** – poezie, próza, drama, žánry lyrické, epické, dramatické v proměnách času – hlavní vývojová období národní a světové literatury, typické žánry a jejich představitelé

Rozdělení učiva do ročníků

1.ročník

DÍLČÍ VÝSTUPY :	UČIVO :
Žák:	

<i>Jazyk, sloh, psaní</i> - volí vhodné verbální i neverbální prostředky řeči v běžných školních i mimoškolních situacích - na základě vlastních zážitků vytvoří krátký mluvený projev - respektuje základní komunikační pravidla v rozhovoru - zvládá základní hygienické návyky spojené se psaním - píše správné tvary písmen a číslic - správně spojuje písmena i slabiky - kontroluje vlastní písemný projev - napíše věcně i formálně správně jednoduchá sdělení	- Přípravná sluchová a zraková cvičení - Správné čtení slabik, uvědomělé čtení snadných slov, jednoduchých vět - Hlasité čtení /slabikář, čítanka, časopis, kniha/ - Práce s literárním textem – poslech textů - Rozpočítadla, říkadla, hádanky - Básně pro děti - Přípravné cviky pro uvolňování ruky k psaní - Pracovní a hygienické návyky, správně sedět, umístění sešitu i sklon, správné držení tužky, hygiena zraku - Orientace v liniatuře, použití pomocné liniatury - Psaní jednotlivých prvků písmen a číslic /oblouky, čáry, zátrhy, ovály, kličky, vlnovky/ - Poznávání a osvojování psaní písmen, slabik, slov - Psaní krátkých slov a jednoduchých vět - Psaní velkých počátečních písmen /vlastní jména, začátek věty/ - Opis podle předlohy, přepis - Autodiktát - Diktát - Krátké mluvené projevy – prosba, poděkování, omluva - Blahopřání - Dramatizace - Písmeno malé i velké, tištěné, psané, poznání písmen abecedy - Hláska, slabika, slovo, věta
<i>Literární výchova</i> - žák plynule čte s porozuměním texty přiměřeného rozsahu a náročnosti - porozumí písemným nebo mluveným pokynům přiměřené složitosti - dbá na správnou dechovou hygienu a výslovnost - seřadí ilustrace podle dějové posloupnosti a vypráví podle nich jednoduchý příběh	- Rozvíjení znělého hlasu, artikulování, srozumitelné mluvení - Uvědomělé čtení hlasité i tiché - Plynulé spojování slabik a slov, výslovnost délky hlásek - Vyprávění pohádek, seznámení s postavami a jejich vlastnostmi - Dramatizace - Volná reprodukce přečteného nebo slyšeného textu - Vlastní výtvarný doprovod - Přednes vhodných literárních textů

2.ročník

DÍLČÍ VÝSTUPY : Žák:	UČIVO :
<i>Jazyk, sloh, psaní</i> - volí vhodné verbální i neverbální prostředky řeči v běžných školních i mimoškolních situacích - na základě vlastních zážitků vytvoří krátký mluvený projev - respektuje základní komunikační pravidla v rozhovoru - zvládá základní hygienické návyky spojené se psaním - píše správné tvary písmen a číslic - správně spojuje písmena i slabiky - kontroluje vlastní písemný projev - napíše věcně i formálně správně jednoduchá sdělení <i>Literární výchova a čtení</i> - žák plynule čte s porozuměním texty přiměřeného rozsahu a náročnosti - porozumí písemným nebo mluveným pokynům přiměřené složitosti - dbá na správnou dechovou hygienu a výslovnost - seřadí ilustrace podle dějové posloupnosti a vypráví podle nich jednoduchý příběh	- Plynulé čtení jednoduchých textů se správnou intonací - Čtení s porozuměním, prohlubování tichého čtení - Respektuje mluvní projev druhé osoby - Pozorně vyslechne krátký text a snaží se vytvořit doplňující otázky - Střídá role mluvčího a naslouchajícího - Správně dýchá a volí vhodné tempo při krátkých mluvních projevech - Pozdrav, oslovení, prosba, dokončení jednoduchého příběhu - Vyprávění jednoduchého příběhu podle obrázkové osnovy - Popis – pojmenování jednoduchých předmětů a jejich vlastností - Správné sezení, držení psacího náčiní - Dokončení nácviku psaní všech malých a velkých psacích písmen - Psaní slov, vět - Opis a přepis slov a vět - Psaní diktátu slov a vět - Psaní číslic - Psaní adresy, pozdravu, blahopřání, pozvánky - Psaní písmen velké tiskací abecedy - Správná výslovnost českých slov, rozlišení intonace podle druhu vět - Správná výslovnost krátkých a dlouhých samohlásek - Správná výslovnost párových souhlásek - Slova protikladná, nadřazená, podřazená,

	souřadná - Slabika, hláska, písmeno, rozdělení hlásek - Slabikotvorné r, l - Grafické znázornění hláskové a slabičné stavby slova - Seznámení s jednotlivými slovními druhy - Pořádek slov ve větě - Druhy vět podle postoje mluvčího - Věta jednoduchá - Souvětí se spojkami a, i, že, protože, aby - Tvrdé slabiky, měkké slabiky - Psaní ů/ů - Psaní dě, tě, ně, bě, pě, vě, mě - Velká písmena na začátku věty - Psaní velkých písmen ve vlastních jménech - Poslech literárních textů dětské prózy a poezie - Poslech audionahrávek - Čtení literárních textů s ohledem na přímou řeč - Čtení a přednášení ve vhodném tempu a správným frázováním - Volná reprodukce slyšeného - Přednes vhodných literárních textů - Volná reprodukce přečteného a slyšeného - Dramatizace - Vlastní výtvarný doprovod - Pohádka, hádanka, říkanka, báseň - Spisovatel, kniha, čtenář, básník, divadlo, herec, rým a verš
--	---

3.ročník

DÍLČÍ VÝSTUPY :	UČIVO :
Žák:	

<i>Jazyk, sloh, psaní</i> - volí vhodné verbální i neverbální prostředky řeči v běžných školních i mimoškolních situacích - na základě vlastních zážitků vytvoří krátký mluvený projev - respektuje základní komunikační pravidla v rozhovoru - zvládá základní hygienické návyky spojené se psaním - píše správné tvary písmen a číslic - správně spojuje písmena i slabiky - kontroluje vlastní písemný projev - napíše věcně i formálně správně jednoduchá sdělení	- Zdokonalování plynulého a rychlého čtení - Orientace v textu - Tiché čtení - Podpora zájmu o individuální četbu - Čtení jako zdroj informací o přírodě, o současnosti i minulosti - Orientace v abecedních rejstřících - Respektování mluvního projevu druhé osoby - Pozorné vyslechnutí krátkého textu, reagovat otázkami - Zvládnutí základů techniky mluveného projevu (dýchání, tempo, výslovnost, tvoření hlasu) - Základní komunikační pravidla (oslovení, zahájení a ukončení dialogu, střídání role mluvčího a posluchače, zdvořilé vystupování) - Komunikační žánry (omluva, vzkaz, zpráva, oznámení, prosba) - Dokončení jednoduchého příběhu - Vyprávění jednoduchého příběhu podle obrázkové osnovy - Popis – pojmenování jednoduchých předmětů a jejich vlastností - Krátké mluvené projevy na základě vlastních zkušeností a prožitků - Základní hygienické návyky (správné sezení, držení psacího náčiní, hygiena zraku) - Procvičování tvarů všech malých a velkých psacích písmen ve zmenšené liniatuře - Opis a přepis slov a vět - Psaní diktátu slov a vět - Psaní číslic - Žánry písemného projevu (adresa, krátké blahopřání, pozdrav z prázdnin, zpráva, oznámení, pozvánka, inzerát, dopis, popis, jednoduché tiskopisy, vypravování) - Celkově úhledný, čitelný a přehledný písemný projev - Slovní přízvuk, tempo, intonace - Slova významem podobná - Slova příbuzná
---	---

	- Slova protikladná - Stavba slova (kořen, část předponová a příponová, koncovka) - Seznámení s druhy slov, slovní druhy ohebné a neohebné, rozlišování typických zástupců jednotlivých slovních druhů - Podstatná jména (rozlišování čísla jednotného a množného, rodu m., stř. a žen.) - Slovesa (pojmenování děje, určování osoby a čísla) - Určování počtu vět v souvětí - Spojování vět do souvětí - Spojovací výrazy a jejich funkce - Věta jednoduchá - Základní skladební dvojice - Použití vzorce souvětí
<i>Literární výchova</i> - žák plynule čte s porozuměním texty přiměřeného rozsahu a náročnosti - porozumí písemným nebo mluveným pokynům přiměřené složitosti - dbá na správnou dechovou hygienu a výslovnost - seřadí ilustrace podle dějové posloupnosti a vypráví podle nich jednoduchý příběh	- Poslech literárních textů dětské prózy i poezie - Poslech audionahrávek - Divadelní hra - Čtení literárních textů s ohledem na přímou řeč - Čtení a přednášení ve vhodném tempu a správném frázování - Volná reprodukce slyšeného nebo přečteného textu - Vytváření vlastních literárních textů - Vlastní výtvarný doprovod - Dramatizace - Základní literární pojmy (pohádka, hádanka, říkanka, báseň) - Kniha, čtenář, spisovatel, ilustrátor, básník - Divadlo, herec, režisér - Sloka, verš, rým

4.ročník

--	--

DÍLČÍ VÝSTUPY :	UČIVO :
Žák:	
<i>Jazyk, sloh, psaní</i> - porovnává významy slov, vyhledá v textu slova příbuzná - rozliší základní části slova - určuje slovní druhy plnovýznamových slov a využívá je v gramaticky správných tvarech - rozliší spisovné a nespisovné tvary slov - vyhledá základní skladební dvojici a v neúplné základní skladební dvojici označí základ věty - odlišuje větu jednoduchou a souvětí - vhodně změni větu jednoduchou v souvětí - vede správně dialog, telefonický rozhovor, zanechá vzkaz na záznamníku - zvolí náležitou intonaci a přízvuk podle svého komunikačního záměru - rozlišuje spisovnou a nespisovnou výslovnost a vhodně ji používá podle komunikační situace - píše správně po stránce obsahové i formální jednoduché komunikační žánry - sestaví osnovu vyprávění a na jejím základě vytvoří krátký mluvený nebo písemný projev s dodržением časové posloupnosti	- Zvuková stránka jazyka - Modulace souvislé řeči, intonace, tempo, přízvuk - Slovní zásoba a tvoření slov - Stavba slova: předpona, kořen slova, přípona, koncovka - Slova jednoznačná a mnohoznačná, spisovná a nespisovná, citově zabarvená - Praktické využití abecedy - Rozlišení předložek a předpon - Tvarosloví - Určování typických zástupců slovních druhů - Podstatná jména – skloňování, vzory (kromě předseda, soudce) - Slovesa – určování infinitivu, osoby, čísla v oznamovacím způsobu, koncovky v přítomném čase - Skladba - Základní skladební dvojice - Věta jednoduchá, souvětí - Spojovací výrazy - Pravopis - Psaní y/i ve slovech vyjmenovaných, příbuzných - Praktické čtení, technika čtení, pozornost při čtení, plynulé čtení - Orientační prvky v textu - Věcné čtení, čtení jako zdroj informací, vyhledávací čtení, klíčová slova - Praktické naslouchání - Zdvořilé vyjádření kontaktu s partnerem - Věcné naslouchání - Soustředěné a aktivní naslouchání, reakce otázkami - Mluvený projev

	- Základy techniky mluveného projevu, dýchání, tvoření hlasu, výslovnost - Vyjadřování závislé na komunikační situaci, komunikační žánry - Vzkaz, zpráva, oznámení - Zahájení a ukončení dialogu, střídání rolí mluvčího a posluchače - Dialog na základě obrazového materiálu - Písemný projev - Základní hygienické návyky, správné sezení, držení psacího náradí - Hygiena zraku - Zacházení s grafickým materiálem - Technika psaní, úhledný, čitelný a přehledný písemný projev - Žánry písemného projevu - Vzkaz, inzerát, popis, postup činnosti
Literární výchova - žák čte s porozuměním přiměřeně náročné texty potichu i nahlas - rozliší podstatné a okrajové informace v textu vhodném pro daný věk, podstatné informace zaznamená - posoudí úplnost či neúplnost jednoduchého sdělení - reprodukuje obsah přiměřeně složitého sdělení a zapamatuje si z něj podstatná fakta - vyjádří své dojmy z četby a zaznamená je - rozliší různé typy uměleckých a neuměleckých textů - při jednoduchém rozboru literárních textů používá elementární literární pojmy	- Poslech literárních textů, zážitkové čtení a naslouchání - Poslech literárních textů s ohledem na věk žáků - Čtení literárních textů s ohledem na přímou řeč - Čtení a přednášení ve vhodném tempu a se správným frázováním - Volná reprodukce slyšeného - Tvořivé činnosti s literárním textem - Přednes vhodných literárních textů - Volná reprodukce přečteného nebo slyšeného textu - Dramatizace, vlastní výtvarný doprovod - Základy literární teorie a historie - Základní literárněvědné pojmy - Spisovatel, kniha, čtenář, básník, ilustrátor, divadlo, herec, režisér - Literární druhy a žánry - Pohádka, hádanka, báseň, verš, rým, přirovnání, bajka - Čas a prostředí děje

--	--

5.ročník

DÍLČÍ VÝSTUPY : Žák:	UČIVO :
<i>Jazyk, sloh, psaní</i> - porovnává významy slov, vyhledá v textu slova příbuzná - rozliší základní části slova, slovo základové a odvozené - určuje slovní druhy plnovýznamových slov a využívá je v gramaticky správných tvarech - rozliší spisovné a nespisovné tvary slov - vyhledá základní skladební dvojici a v neúplné základní skladební dvojici označí základ věty - odlišuje větu jednoduchou a souvětí - vhodně změní větu jednoduchou v souvětí - zvládá základní příklady syntaktického pravopisu - píše správně i /y ve slovech po obojetných souhláskách a v koncovkách ohebných slov - vede správně dialog, telefonický rozhovor, zanechá vzkaz na záznamníku - zvolí náležitou intonaci a přízvuk podle svého komunikačního záměru	- Zvuková stránka jazyka - Modulace souvislé řeči, intonace, tempo, přízvuk - Slovní zásoba a tvoření slov - Stavba slova: předpona, kořen slova, přípona, koncovka - Slova jednoznačná a mnohoznačná, antonyma, synonyma, homonyma - Tvarosloví - Osvojování slovních druhů, jejich užívání - Podstatná jména – určování vzorů pravidelné skloňování podle vzorů - Přídavná jména – měkká, tvrdá - Zájmena – seznámení s druhy - Číslovky – vyhledávání v textu - Slovesa – slovesný způsob, seznámení s podmiňovacím způsobem - Skladba - Základní skladební dvojice, podmět (vyjádřený, několikanásobný), přísudek - Věta jednoduchá - Souvětí - Spojovací výrazy

- rozlišuje spisovnou a nespisovnou výslovnost a vhodně ji používá podle komunikační situace - píše správně po stránce obsahové i formální jednoduché komunikační žánry - sestaví osnovu vyprávění a na jejím základě vytvoří krátký mluvený nebo písemný projev s dodržением časové posloupnosti	- Pravopis - Psaní y/i ve slovech vyjmenovaných, příbuzných, v koncovkách podstatných jmen - Psaní y/i v koncovkách přídavných jmen měkkých, tvrdých - Slovesné koncovky - Psaní velkých písmen ve vlastních jménech - Předložky a předpony s/z/vz - Zdvojené souhlásky - Skupiny bě/bje, pě/pje, vě/vje, mě/mně
Literární výchova - žák čte s porozuměním přiměřeně náročné texty potichu i nahlas - rozliší podstatné a okrajové informace v textu vhodném pro daný věk, podstatné informace zaznamená - posoudí úplnost či neúplnost jednoduchého sdělení - reprodukuje obsah přiměřeně složitěho sdělení a zapamatuje si z něj podstatná fakta - vyjádří své dojmy z četby a zaznamenaná je - volně reprodukuje text podle svých schopností, tvoří vlastní literární text na dané téma - rozliší různé typy uměleckých a neuměleckých textů - při jednoduchém rozboru literárních textů používá elementární literární pojmy	- Praktické čtení - Technika čtení, čtení pozorné, plynulé - Znalost orientačních prvků v textu - Věcné čtení - Čtení jako zdroj informací, vyhledávací čtení, klíčová slova - Praktické naslouchání - Zdvořilé vyjádření kontaktu s partnerem - Věcné naslouchání - Soustředěné a aktivní naslouchání - Mluvený projev - Vyjadřování závislé na komunikační situaci, komunikační žánry - Zpráva, oznámení - Dialog na základě obrazového materiálu - Základní komunikační pravidla - Nonverbální komunikační prostředky – mimika, gesta - Jednoduché reklamní slogany - Písemný projev - Základní hygienické návyky, správné sezení, držení psacího nářadí - Hygiena zraku - Zacházení s grafickým materiálem - Technika psaní, úhledný, čitelný a přehledný písemný projev - Žánry písemného projevu - Vypravování, popis, dopis, postup činnosti,

	jednoduché tiskopisy, přihláška, dotazník - Poslech literárních textů, zážitkové čtení a naslouchání - Čtení literárních textů s ohledem na přímou řeč - Čtení a přednášení ve vhodném tempu a se správným frázováním - Volná reprodukce slyšeného - Tvořivé činnosti s literárním textem - Přednes vhodných literárních textů - Volná reprodukce přečteného nebo slyšeného textu - Dramatizace, vlastní výtvarný doprovod - Základy literární teorie a historie - Základní literárněvědné pojmy - Literární druhy a žánry - Lyrika, epika, verš, rým, přirovnání, bajka, povídka - Čas a prostředí děje
--	---

6.-7. .ročník

DÍLČÍ VÝSTUPY : Žák:	UČIVO :
- Samostatně pracuje s Pravidly českého pravopisu, se Slovníkem spisovné češtiny a s dalšími příručkami - Rozlišuje významy slov, v písemném projevu zvládá pravopis lexikální - Správně třídí slovní druhy, rozlišuje významové vztahy gramatických jednotek ve větě a v souvětí - Odlišuje podstatná jména - Tvoří spisovné tvary slov, zvládá pravopis i/y v koncovkách, užívá jmenné tvary bez	- Seznámení s jazykovými příručkami - Význam slov- věcný a mluvnický - Určování slovních druhů - Podstatná jména abstraktní, konkrétní, pomnožná, hromadná, látková, obecná, vlastní - Koncovky podstatných a přídavných jmen, jmenné tvary, změny hlásek při odvozování,

pravopisných obtíží, tvoří přídavná jména pomocí předpon a přípon s ohledem na pravopis, v písemném projevu zvládá pravopis slovotvorný - Tvoří a vhodně používá spisovné tvary - ohebných slovních druhů - Zvládá syntaktický pravopis ve větě jednoduché - Při tvoření vět využívá znalostí o rozvíjejících větných členech, rozlišuje významové vztahy gramatických jednotek ve větě - Odlišuje ve čteném nebo slyšeném textu fakta od názorů a hodnocení, ověřuje fakta pomocí otázek nebo porovnáváním s dostupnými informačními zdroji - Dorozumívá se kultivovaně, výstižně jazykovými prostředky vhodnými pro danou komunikativní situaci, - využívá znalostí o jazykové normě při tvorbě vhodných jazykových projevů podle komunikační situace - Odlišuje spisovný a nespisovný projev, vhodně užívá spisovné jazykové prostředky vzhledem ke svému komunikačnímu záměru a tvoří souvislé písemné projevy - Využívá základy studijního - čtení- vyhledává klíčová slova, formuluje hlavní myšlenky textu, tvoří otázky a pořizuje stručné poznámky, výpisky nebo výtah z přečteného textu, samostatně připraví a s oporou o text přednese referát - V mluveném projevu připraveném i improvizovaném vhodně užívá verbálních i nonverbálních i paralingválních prostředků řeči	stupňování přídavných jmen, stavba slova a pravopis - Zájmena- druhy, tvary (já, náš, tvůj můj, on), číslovky-druhy, skloňování, slovesa-tvar jednoduchý a složený, podmiňovací způsob - Podmět(vyjádřený, nevyjádřený) přísudek(slovesný, slovesně jmenný), shoda přísudku s podmětem v množném čísle - Rozvíjející větné členy - Kritické čtení předloženého textu (analytické, hodnotící) - Vzkaz, objednávka, oznámení, zpráva(SMS, e-mail) - dopis osobní, úřední(žádost) - rozlišení a vhodné užití formálního a neformálního stylu - Slohové postupy a útvary - Výpisky, klíčová slova - čtení s porozuměním - výtah - Komunikace verbální a neverbální řečnická cvičení
---	---

- Uspořádá informace v textu s ohledem na jeho účel, vytvoří souvislý text s dodržováním pravidel mezivětného navazování - Odlišuje významy slov, rozpoznává přenesená pojmenování, poznatky využívá při tvorbě textů - Tvoří spisovné tvary slov a vědomě je používá ve vhodné komunikační situaci	- Vertikální a horizontální členění textu, interpunkce - Slovní zásoba, význam slova (jednoznačná, mnohoznačná, slovo, sousloví, rčení synonyma, homonyma, slova citově zabarvená) - Skloňování podstatných jmen označujících část těla. - Příslovce-druhy ,způsoby tvoření, stupňování,přísllovečné spřežky
- Bezpečně ve větě rozpozná slovesný rod, převádí sloveso z rodu trpného do činného a obráceně - Rozlišuje neohebné slovní druhy, pozná ve větě, využívá při stavbě vět - Rozlišuje jména vlastní a obecná, aplikuje poučky při správném psaní víceslovných názvů - Rozliší ve větě část podmětovou a přísudkovou, - užívá při stavbě vět a textů, v samostatných písemných projevech - Využívá při tvorbě textů - Rozlišuje jednotlivé druhy, - hledá spojovací výrazy, - odděluje větu hlavní od věty vedlejší čárkou, tvoří smysluplné větné celky - Rozlišuje základní literární druhy a žánry, - porovnává je i jejich funkci, uvádí představitele jednotlivých žánrů - Najde hlavní myšlenku textu, převypráví příběh, charakterizuje postavy, nalézá slohové postupy, útvary, umělecké prostředky, porovnává filmová a televizní zpracování s literární předlohou	- Slovesný rod činný a trpný - Neohebné slovní druhy - Velká písmena - Věty podle členitosti - Věty podle postoje mluvčího - Přísudek(slovesný, fázová a způsobová slovesa, slovesně jmenný, vyj.citoslovcem, sponová slovesa) - větné členy, vedlejší věty - Literární druhy, žánry, formy - Četba a práce s textem - Literárně-vědní pojmy

- Jmenuje významné ilustrátory, u některých typických ilustrací dokáže přiřadit autora - Charakterizuje středověkou literaturu na našem území, rozlišuje žánry středověké literatury, zná nejdůležitější literární díla daného období	- Významní ilustrátoři - Staroslověnské písemnictví, - vznik česky psané literatury, - nejstarší literární památky
--	---

8.-9.ročník

DÍLČÍ VÝSTUPY : Žák:	UČIVO :
- Rozlišuje významové vztahy gramatických jednotek ve větě a v souvětí - V písemném projevu zvládá syntaktický pravopis v souvětí - S jistotou rozlišuje a určuje - rozvíjející větné členy a vedlejší věty - Skutečnost pojmenovává dvěma způsoby - Zvládá pravopis a spisovnou výslovnost přejatých slov a užívá správných tvarů - Rozlišuje vid dokonavý a nedokonavý, dokáže vytvořit vidové dvojice - V písemném projevu zvládá syntaktický pravopis ve větě jednoduché - Rozlišuje spisovný a nespisovný jazyk (nářečí, obecnou češtinu) a zdůvodní jejich užití , - umí zařadit jazyk do jazykové skupiny - Zvládá jazykové rozbory a získané poznatky uplatňuje při tvoření vlastních textů - Zvládá pravopis morfologický, užívá	- Významové poměry mezi větami, větnými členy - Interpunkce v souvětí - Větné členy a vedlejší věty - Přístavek - Slova přejatá - Slovesný vid - Interpunkce ve větě jednoduché - Vývoj jazyka , slovanské jazyky, útvary českého jazyka - Složitá souvětí - Opakování tvarosloví

správné tvary slov	
- Spisovně vyslovuje česká a běžně užívaná cizí slova - Rozlišuje a příklady v textu dokládá nejdůležitější způsoby obohacování slovní zásoby a zásady tvoření českých slov, rozpoznává přenesená pojmenování, zvláště ve frazémeh - Odlišuje spisovný a nespisovný projev, vhodně užívá spisovné jazykové prostředky ke svému komunikačnímu záměru a tvoří souvislé písemné i mluvené - projevy připravené i nepřipravené. - Využívá poznatků o jazyce a stylu ke gramaticky i věcně správnému písemnému projevu a k tvořivé práci s textem nebo i k vlastnímu tvořivému psaní na základě vlastních dispozic a osobních zájmů - Zapojuje se do diskuse, řídí ji a využívá zásad komunikace a pravidel dialogu. - Rozlišuje subjektivní a objektivní sdělení a komunikační záměr partnera v hovoru - Vymezuje období národního obrození v českých zemích, má přehled o základních dílech první poloviny 19. století - Zná základní dramatické žánry a pojmy, významné dramatiky - Uceleně reprodukuje přečtený text, jednoduše popisuje formu a jazyk literárního díla, vlastními slovy interpretuje smysl díla - Formuluje ústně a písemně dojmy ze své četby, návštěvy divadelního nebo filmového představení a názory na umělecké dílo - Orientuje se v základních dílech české, evropské i světové literatury a jejích autorech, uvádí základní literární směry a jejich významné představitele v české a světové literatuře	- Spisovná výslovnost, slovní a větný přízvuk - Obohacování slovní zásoby, - tvoření slov - Rozlišení různých komunikačních situací, vhodné zvolení jazykových prostředků. - Slohové postupy a útvary - uplatnění vlastních zkušeností, názorů a postojů (úvaha, proslov, fejeton) - Pravidla komunikace, vedení diskuse a dialogu, - formulace otázek na dané téma a aktivní vstup do rozhovoru. - Procvičování subjektivně zabarveného popisu - Národní obrození, romantismus. - Drama - Četba a práce s textem. - Umělecké jazykové prostředky, - literární pojmy - Recenze, literární kritika - Literatura od druhé poloviny 19.století do současnosti

- Rozpozná základní rysy výrazného individuálního stylu autora - Porovnává různá ztvárnění téhož námětu v literárním, dramatickém a filmovém zpracování - Vyhledává informace v knihách, slovnících, učebnicích, v různých typech katalogů, v knihovně i v dalších informačních zdrojích - Tvoří vlastní literární text podle svých schopností a na základě osvojených znalostí základů literární teorie - Rozlišuje literaturu hodnotnou a konzumní, svůj názor doloží argumenty - Rozpoznává manipulativní komunikaci v masmédiích a zaujímá k ní kritický postoj	- Specifika autorské poetiky, odraz doby, autorův život jako inspirace - Čtenářský zážitek - Literární historie a teorie, internet a CD-ROM jako zdroj informací, knihovna jako kulturní a literární centrum, knihovní katalog - Literární projev - (autorské čtení) - Aspekty umělecké literatury - Zaujímání postojů ke sdělovanému obsahu
--	--

5.1.2. Anglický jazyk

Charakteristika vyučovacího předmětu

Obsahové, časové a organizační vymezení:

Anglický jazyk je vyučován v 1. až 9. ročníku. Jeho obsahem je naplňování očekávaných výstupů vzdělávacího oboru Cizí jazyk a souvisejících tematických okruhů průřezových témat Rámcového vzdělávacího programu pro základní vzdělání.

Cílem předmětu anglický jazyk na 1. stupni je především probuzení zájmu o studium cizího jazyka a vytváření pozitivního vztahu k tomuto předmětu. Poskytujeme žákům základ slovní zásoby a běžných konverzačních frází, na jednoduchých textech budujeme čtenářské dovednosti a schopnost rozlišení grafické a mluvené podoby jazyka a na nich pak postupně budujeme schopnost psát. Zejména v počátcích výuky upřednostňujeme poslech, čtení a mluvení před psaním. Děti získávají cit pro melodii jazyka, který je velmi důležitý pro porozumění jeho mluvené podoby, pomocí mnoha říkanek a písní. Jakmile děti zvládnou příslušné gramatické pojmy v předmětu český jazyk a literatura, začínáme je učit i jazyce anglickém (např. slovní druhy, časování sloves).

Na 2. stupni se v tomto předmětu žákům poskytují kromě základní slovní zásoby také podmínky pro vznik čtenářských dovedností a především rozumových schopností pro rozlišení grafické a mluvené podoby jazyka, na nichž se následně osvojuje schopnost psát. Důraz je kladen např. na čtení s porozuměním, práci s textem a vyhledávání informací. Soustavně dochází k osvojování citu pro melodii jazyka (vyprávění, písně, atd.), což je nezbytně nutné k porozumění mluvené obdoby jazyka. Zvláštní pozornost je věnována komunikaci, která je jedním z předních cílů výuky. Výuka gramatiky v anglickém jazyce začíná většinou po osvojení příslušné látky v mateřském jazyce (slovní druhy, časování sloves, atd.), což prověří vyučující daného předmětu.

Časová dotace:

Vyučovací předmět se vyučuje jako povinný předmět od 1. do 9. třídy s následující časovou dotací:

- 1. a 2. třída jedna hodina týdně
- 3. - 9. třída tři hodiny týdně

Na 2. stupni se nabízí žákům volitelný předmět Konverzace v Anglickém jazyce. Od sedmého ročníku je zařazen do výuky povinný další cizí jazyk – německý jazyk, v rozsahu 2 hodina týdně.

Výukou anglického jazyka se prolínají následující **průřezová témata**:

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech – objevujeme Evropu a svět

Osobnostní a sociální výchova – poznávání lidí, kooperace a kompetice, komunikace

Multikulturní výchova – multikulturalita

Environmentální výchova – vztah člověka k prostředí

Mediální výchova – vnímání autora mediálního sdělení

Výchovné a vzdělávací strategie

K rozvoji klíčových kompetencí budou v hodinách anglického jazyka uplatňovány tyto společné postupy:

Kompetence k učení (pochopit důležitost schopnosti komunikovat anglicky pro další stadium, soukromý profesní život, propojovat probraná témata i jazykové jevy)

Učitel

- překládá žákovi látku propojeně, systematiky a v souvislostech, s ohledem na mezipředmětové vztahy
- podporuje samostatnost, tvořivost a motivaci
- používá vhodné pomůcky a názorné příklady
- dle potřeby uplatňuje individuální přístup k žákovi

Kompetence k řešení problémů (řešit jednoduché problémové situace v cizojazyčném prostředí, nebát se mluvit anglicky s cizím člověkem, naučit se opsat obsah myšlenky, chybí-li slovní zásoba)

Učitel

- zařazuje do vyučování pátrací aktivity, kdy žák může mluvit pouze anglicky (doplňuje dotazníky na základě ústně zjištěných informací, dostane na záda připevněné lístečky s tím, čím je : zvíře, známá osoba, školní předmět, nábytek)
- motivuje žáka před prázdninami, kdo přijede se zážitky, jak si anglicky objednal jídlo v restauraci, či koupil zmrzlinu
- zařazuje do výuky soutěže, kdy žák popisuje zvířata, předměty (je to velké, hnědé, skáče to.....)
- zařazuje do výuky texty s chybami a mezerami, které má žák opravit a doplnit
- vede žáka ke schopnosti slovně opsat věc, myšlenku či situaci
- klade důraz na analýzu (porovnání, zjištění shod a odlišností) různých situací
- využívá vhodné zdroje informací (internet, atd.)

Kompetence komunikativní (porozumět jednoduchému sdělení v anglickém jazyce, umět zformulovat jednoduché myšlenky anglicky, rozumět promluvě i přiměřenému textu v anglickém jazyce, využívat dovednosti osvojené v anglickém jazyce k navázání kontaktu či vztahu)

Učitel

- mluví co nejvíce na žáka anglicky (pokyny, otázky, jednoduchá konverzace)
- umožní žákovi nahrávání jeho vyjadřování se v angličtině na video či audio
- zajistí žákovi častý poslech nahrávek rodilými mluvčími
- motivuje žáka ke konverzaci na cestách a předem tyto situace ve výuce simuluje
- vytváří modelové situace a vede žáka k jejich řešení
- pomocí cvičení i četby literatury rozšiřuje slovní zásobu žáka
- vede žáka ke gramaticky, výslovnostně, intonačně a moderně správné tvorbě větných celků

Kompetence sociální a personální (v jednoduchých situacích vyžádat poskytnutí pomoci, rady)

Učitel

- simuluje reálné situace, jak požádat o pomoc, radu či naopak ji poskytnout
- vede žáka k podílení se na společném úkolu při skupinové práci
- aplikuje individuální i skupinovou formu práce
- podporuje integraci žáků s poruchami učení i jinak handicapované (spolupráce se speciálním pedagogem, psychologem)
- uplatňuje individuální přístup k talentovaným žákům

- kontroluje kulturní úroveň komunikace (úcta, zdvořilost, naslouchání druhým, atd.)
- analyzuje situace lidského chování
- respektuje intelektové, věkové, sociální a etnické zvláštnosti žáka
- posiluje sebedůvěru a samostatný rozvoj žák
- podporuje spoluúčast žáka na výuce

Kompetence občanské (získat představu o zvycích v anglicky mluvících zemích a porovnávat je se zvyky našimi)

Učitel

- vede žáka ke sledování reálií (video, audio, literatura), ke čtení cizojazyčných časopisů a čerpání informací o životě v jiných zemích
- podporuje pozitivní vztah ke kultuře a historii (ochrana kulturního dědictví, atd.)
- analyzuje texty o rodné zemi, její historii i současnosti

Kompetence pracovní (samostatně pracovat s různými druhy slovníků)

Učitel

- vede žáka k samostatnému vyhledávání informací, neznámých výrazů a jejich dalších významů
- rozvíjí u žáka smysl pro povinnost, pořádek a odpovědnost
- kontroluje samostatné práce žáka
- oceňuje snahu a pracovitost žáka
- vede žáka k dodržování hygienických pravidel pro všechny oblasti výuky

Metody a formy práce

Výuka Anglického jazyka probíhá převážně v Jazykové učebně, která svým vybavením zcela splňuje náročné požadavky na výuku cizího jazyka. V případě potřeby se využívají také kmenové třídy.

Na 1. stupni jsou založeny na pozorování, poslechu, imitaci, tvořivých činnostech a hře. Výuka je výrazně spojena s mateřským jazykem, s hudební, pohybovou, výtvarnou a dramatickou výchovou (hraní rolí, dramatická improvizace). Učitel hojně využívá nahrávek, říkanek, básniček, písniček aj. textů v interpretaci rodilých mluvčích. Začínáme děti seznamovat se skupinovou, samostatnou a projektovou prací.

Na 2. stupni jsou uplatňovány metody podporující tvořivost, samostatnost (individuální úkol), párová (dvojice) a skupinová práce v kolektivu. Metody a formy práce jsou s ohledem na danou situaci efektivně střídány.

Poslechové cvičení, písemné práce (testy, slohové práce), četba, konverzace jsou účelně střídány. Aktivizační metoda (uplatnění vlastní zkušenosti žáka), sebereflexe, referáty, soutěže, hry a dramatizace, práce s mapami (gramatickými, politickými, zeměpisnými aj.), použití audia, videa, PC programů pro výuku cizího jazyka.

Důraz při osvojování látky je kladen nejen na její důsledné opakované procvičování, moderní komunikaci (internet, literatura, různorodé učebnice a slovníky, modelové situace, atd.), ale také na domácí přípravu žáka, přičemž samostatná výuka i příprava žáka může být vedena nejen ve třídě, ale i mimo ni.

1. stupeň

Očekávané výstupy – 1. období

Žák

ŘEČOVÉ DOVEDNOSTI

žák

- rozumí jednoduchým pokynům a otázkám učitele, které jsou sdělovány pomalu a s pečlivou výslovností, a reaguje na ně verbálně i neverbálně
- zopakuje a použije slova a slovní spojení, se kterými se v průběhu výuky setkal
- rozumí obsahu jednoduchého krátkého psaného textu, pokud má k dispozici vizuální oporu
- rozumí obsahu jednoduchého krátkého mluveného textu, který je pronášen pomalu, zřetelně a s pečlivou výslovností, pokud má k dispozici vizuální oporu
- přiřadí mluvenou a psanou podobu téhož slova či slovního spojení
- píše slova a krátké věty na základě textové a vizuální předlohy

Očekávané výstupy – 2. období

POSLECH S POROZUMĚNÍM

žák

- rozumí jednoduchým pokynům a otázkám učitele, které jsou sdělovány pomalu a s pečlivou výslovností
- rozumí slovům a jednoduchým větám, pokud jsou pronášeny pomalu a zřetelně a týkají se osvojovaných témat, zejména pokud má k dispozici vizuální oporu
- rozumí jednoduchému poslechovému textu, pokud je pronášen pomalu a zřetelně a má k dispozici vizuální oporu

MLUVENÍ

žák

- ~~aktivně se zapojí do jednoduché konverzace~~ se zapojí do jednoduchých rozhovorů,
- sdělí jednoduchým způsobem základní informace týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat
- odpovídá na jednoduché otázky týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat a podobné otázky pokládá

ČTENÍ S POROZUMĚNÍM

žák

- vyhledá potřebnou informaci v jednoduchém textu, který se vztahuje k osvojovaným tématům
- rozumí jednoduchým krátkým textům z běžného života, zejména pokud má k dispozici vizuální oporu

PSANÍ

žák

- napíše krátký text; s použitím jednoduchých vět a slovních spojení o sobě, rodině, činnostech a událostech z oblasti svých zájmů a každodenního života
- vyplní osobní údaje do formuláře

Učivo

- zvuková a grafická podoba jazyka – fonetické znaky (pasivně), základní výslovnostní návyky, vztah mezi zvukovou a grafickou podobou slov
- slovní zásoba – žáci si osvojí a umí používat základní slovní zásobu v komunikačních situacích probíraných tematických okruhů a umí ji používat v komunikačních situacích, práce se slovníkem
- tematické okruhy – domov, rodina, škola, volný čas, **povolání, lidské tělo, jídlo**, oblékání, nákupy, bydliště, dopravní prostředky, kalendářní rok (svátky, roční období, měsíce, dny v týdnu, hodiny), zvířata, příroda a, počasí
- mluvnice – základní gramatické struktury a typy vět (jsou tolerovány elementární chyby, které nenarušují smysl sdělení a porozumění)

2. stupeň

Očekávané výstupy

POSLECH S POROZUMĚNÍM

žák

- *rozumí informacím v jednoduchých poslechových textech, jsou-li pronášeny pomalu a zřetelně*
- *rozumí obsahu jednoduché a zřetelně vyslovované promluvy či konverzace, který se týká osvojovaných témat*

MLUVENÍ

žák

- *zeptá na základní informace a adekvátně reaguje v běžných formálních i neformálních situacích*
- *mluví o své rodině, kamarádech, škole, volném čase a dalších osvojovaných tématech*
- *vypráví jednoduchý příběh či událost; popíše osoby, místa a věci ze svého každodenního života*

ČTENÍ S POROZUMĚNÍM

žák

- *vyhledá požadované informace v jednoduchých každodenních autentických materiálech*
- *rozumí krátkým a jednoduchým textům, vyhledá v nich požadované informace*

PSANÍ

žák

- *vyplní základní údaje o sobě ve formuláři*
- *napíše jednoduché texty týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat*
- *reaguje na jednoduché písemné sdělení*

RECEPTIVNÍ ŘEČOVÉ DOVEDNOSTI

Očekávané výstupy

žák

- čte nahlas plynule a foneticky správně texty přiměřeného obsahu
- rozumí obsahu jednoduchých textů v učebnicích a obsahu autentických materiálů s využitím

vizuální opory, v textech vyhledává známé výrazy, fráze a odpoví na otázky

- rozumí jednoduché a zřetelně vyslovované promluvě a konverzaci
- odvodí pravděpodobný význam nových slov z kontextu projevu
- používá dvojazyčný slovník, vyhledá informaci nebo význam slova ve vhodném výkladovém slovníku

Učivo

- **zvuková a grafická podoba jazyka – rozvíjení dostatečně srozumitelné výslovnosti a schopnosti rozlišovat sluchem prvky fonologického systému jazyka, slovní a větný přízvuk, intonace, ovládání pravopisu slov osvojené slovní zásoby**
- **slovní zásoba a tvoření slov – rozvíjení dostačující slovní zásoby k ústní i písemné komunikaci vztahující se k probíraným tematickým okruhům a komunikačním situacím; práce se slovníkem**
- **tematické okruhy – domov, rodina, bydlení, škola, volný čas kultura, sport, péče o zdraví, pocity a nálady, stravovací návyky, počasí, příroda a město, nákupy a móda, společnost a její problémy, volba povolání, moderní technologie a média, cestování, realie zemí příslušných jazykových oblastí**
- **smluvnice – rozvíjení používání gramatických jevů k realizaci komunikačního záměru žáka (jsou tolerovány elementární chyby, které nenarušují smysl sdělení a porozumění)**

Rozdělení učiva do ročníků

1.ročník

DÍLČÍ VÝSTUPY :	UČIVO :
Žák:	
- žák rozumí základním pokynům v učebnici, pozdraví a přijme pozdrav - žák se umí omluvit, představit a vyslovit a přijmout blahopřání, umí se zeptat na jméno - pracuje ve dvojici při plnění jednoduchých úkolů - spolupracuje při skupinových hrách - rozeznává, vyslovuje a pojmenuje číslovky od 1 do 10 - pojmenuje členy rodiny - pojmenuje běžná zvířata	- pozdravy a rozloučení - představování - jednoduché pokyny - vyjádření souhlasu a nesouhlasu - základní číslovky (1-10) - rodina - školní pomůcky, hračky, oblečení

- rozeznává a pojmenuje slova z probraných okruhů Řečové dovednosti - rozumí jednoduchým pokynům a otázkám učitele, které jsou sdělovány pomalu a s pečlivou výslovností, a reaguje na ně verbálně i neverbálně - zopakuje a použije slova a slovní spojení, se kterými se v průběhu výuky setkal - používá rozkazovací způsob	- anglická abeceda - slovní zásoba z okruhů zvířata, části těla, pohyby, ovoce, mláďata, přátelé, domov, školní potřeby, barvy,
---	--

2. ročník

DÍLČÍ VÝSTUPY :	UČIVO :
Žák:	
- žák rozumí základním pokynům v učebnici, pozdraví a přijme pozdrav - žák se umí omluvit, představit a vyslovit a přijmout blahopřání, umí se zeptat na jméno - pracuje ve dvojici při plnění jednoduchých úkolů - spolupracuje při skupinových hrách - rozeznává, vyslovuje a pojmenuje číslovky od 1 do 10 - pojmenuje členy rodiny, popíše svůj vzhled - zeptá se na umístění běžných předmětů a na stejnou otázku odpoví	- pozdravy a rozloučení - představování - jednoduché pokyny - vyjádření souhlasu a nesouhlasu - základní číslovky (1-10), zvířata v zoo - rodina - školní pomůcky, činnosti, hračky, oblečení

- pojmenuje běžná zvířata, zeptá se, co daná zvířata umí a na otázku odpoví - sdělí jednoduchou větou, co má právě na sobě - rozeznává a pojmenuje slova z probraných okruhů Řečové dovednosti - rozumí jednoduchým pokynům a otázkám učitele, které jsou sdělovány pomalu a s pečlivou výslovností, a reaguje na ně verbálně i neverbálně - zopakuje a použije slova a slovní spojení, se kterými se v průběhu výuky setkal - používá rozkazovací způsob	- méstnosti v domě - slovní zásoba z okruhů zvířata, části těla, pohyby, ovoce, mláďata, přátelé, domov, školní potřeby, barvy, - rozkazovací způsob v běžných pokynech - jednoduché otázky a odpovědi s použitím sloves moci, být a pomocného do
--	--

3.ročník

DÍLČÍ VÝSTUPY : Žák:	UČIVO :
- žák pozdraví a přijme pozdrav - žák se umí omluvit, představit a vyslovit a přijmout blahopřání - pracuje ve dvojici při plnění jednoduchých úkolů - spolupracuje při skupinových hrách - rozeznává, vyslovuje a pojmenuje číslovky od 1 do 10	- pozdravy a rozloučení - představování - jednoduché pokyny - vyjádření souhlasu a nesouhlasu - základní číslovky (1-10)

- rozeznává a umí použít probraná přídavná jména k popisování osob a věcí - rozlišuje jednotné a množné číslo probraných substantiv - hláskuje své jméno a známá slova - rozeznává a pojmenuje slova z probraných okruhů Řečové dovednosti - rozumí jednoduchým pokynům a otázkám učitele, které jsou sdělovány pomalu a s pečlivou výslovností, a reaguje na ně verbálně i neverbálně - zopakuje a použije slova a slovní spojení, se kterými se v průběhu výuky setkal - rozumí obsahu jednoduchého krátkého psaného textu, pokud má dispozici vizuální oporu - přiřadí a psanou téhož slova či slovního spojení - píše slova a krátké věty na základě textové a vizuální předlohy	- přídavná jména protikladná - množné číslo podstatných jmen - anglická abeceda - slovní zásoba z okruhů zvířata, části těla, pohyby, ovoce, oblečení, mláďata, přátelé, domov, školní potřeby, obličeje, hračky, barvy, potraviny
--	---

4.ročník

DÍLČÍ VÝSTUPY :	UČIVO :
Žák: - rozumí a rozlišuje jednotlivé tvary slovesa „to be“ a „have got“ ve větách oznamovacích, tázacích, při kladných i záporných odpovědích - rozliší zájmena osobní a přivlastňovací, ukazovací a tázací - rozliší, pojmenuje a vyjádří písemně probrané číslovky	- mluvnice – základní gramatické struktury a typy vět (jsou tolerovány elementární chyby, které nenarušují smysl sdělení a porozumění) - sloveso TO BE – věta oznamovací, otázka, krátká odpověď, zápor - sloveso HAVE GOT – věta oznamovací, otázka, krátká odpověď, zápor - zájmena osobní, přivlastňovací - základní číslovky 1-100

- rozezná tvary přivlastňovacího pádu - se seznámí se zásadami tvoření vět - osvojí si a používá základní slovní zásobu v komunikačních situacích probíraných tematických okruhů a umí ji používat v komunikačních situacích - orientuje se ve slovníčku učebnice podle probraných lekcí Poslech s porozuměním - rozumí jednoduchým pokynům a otázkám učitele, které jsou sdělovány pomalu a s pečlivou výslovností - rozumí slovům a jednoduchým větám, pokud jsou pronášeny pomalu a zřetelně a týkají se osvojovaných témat, zejména pokud má k dispozici vizuální oporu Mluvení - zapojí se do jednoduchých rozhovorů, sdělí - jednoduchým způsobem základní informace - týkající se jeho samotného, rodiny, školy, - volného času a dalších osvojovaných témat Produktivní řečové dovednosti - rozumí jednoduchým krátkým textům z běžného života, zejména pokud má k dispozici vizuální oporu Psaní - napíše krátký text s použitím jednoduchých - vět a slovních spojení o sobě, rodině, - činnostech a událostech z oblasti svých - zájmů a každodenního života - vyplní osobní údaje do formuláře	- přivlastňovací pád - pořádek slov ve větě - slovní zásoba z okruhů domov, rodina, škola, volný čas, oblékání, povolání, lidské tělo, jídlo, nákupy, bydliště, dopravní prostředky, kalendářní rok (svátky, roční období, měsíce, dny v týdnu, hodiny), zvířata, příroda, počasí - anglická abeceda - zvuková a grafická podoba jazyka – fonetické znaky (pasívně), základní výslovnostní návyky, vztah mezi zvukovou a grafickou podobou slov
---	---

DÍLČÍ VÝSTUPY : Žák:	UČIVO :
- používá v krátkých větách jednotlivé tvary slovesa „to be“ a „have got“ - rozlišuje a pojmenuje jednotlivé tvary sloves „can“ a „must“ ve větách oznamovacích a tázacích, kladných a záporných odpovědích - v krátkých souvětích používá spojky and, but, or - rozlišuje a používá přítomný čas prostý a průběhový v jednoduchých větách - rozumí významu a přeloží věty s vazbou „there is“ a „there are“ - používá ve větách a krátkých rozhovorech probraná slova daných témat včetně určitých a neurčitých členů - slovní zásoba – žáci si osvojí a umí používat základní slovní zásobu v komunikačních situacích probíraných tematických okruhů a umí ji používat v komunikačních situacích, práce se slovníkem Poslech s porozuměním - rozumí jednoduchému poslechovému textu, pokud je pronášen pomalu a zřetelně a má k dispozici vizuální oporu Mluvení - odpovídá na jednoduché otázky týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat a podobné otázky pokládá Čtení s porozuměním - vyhledá potřebnou informaci v jednoduchém textu, který se vztahuje k osvojovaným tématům - rozumí jednoduchým krátkým textům z běžného života, zejména pokud má k dispozici vizuální oporu	- sloveso TO BE – věta oznamovací, otázka, krátká odpověď, zápor - sloveso HAVE GOT - věta oznamovací, otázka, krátká odpověď, zápor - sloveso CAN – věta oznamovací, krátká odpověď, zápor - sloveso MUST – věta oznamovací, zápor NEEDN'T - spojování jednoduchých vět do souvětí - přítomný čas prostý - přítomný čas průběhový - vazba THERE IS, THERE ARE - slovní zásoba z okruhů domov, rodina, škola, volný čas, povolání, lidské tělo, jídlo, oblékání, nákupy, bydliště, dopravní prostředky, kalendářní rok (svátky, roční období, měsíce, dny v týdnu, hodiny), příroda a počasí, zvířata - anglická abeceda - zvuková a grafická podoba jazyka – fonetické znaky (pasivně), základní výslovnostní návyky, vztah mezi zvukovou a grafickou podobou slov

DÍLČÍ VÝSTUPY : Žák:	UČIVO :
Poslech s porozuměním - rozumí informacím v jednoduchých poslechových textech, jsou-li pronášeny pomalu a zřetelně - rozumí obsahu jednoduché a zřetelně vyslovované promluvy či konverzace, který se týká osvojovaných témat Mluvení - zeptá se na základní informace a adekvátně reaguje v běžných každodenních formálních i neformálních situacích - mluví o své rodině, kamarádech, škole, volném čase a dalších osvojovaných tématech - vypráví jednoduchý příběh či událost, - popíše osoby, místa a věci ze svého - každodenního života Čtení s porozuměním - vyhledá požadované informace v jednoduchých každodenních autentických materiálech - rozumí krátkým a jednoduchým textům, vyhledá v nich požadované informace Psaní - vyplní základní údaje o sobě ve formuláři - napíše jednoduché texty týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času apod. - reaguje na jednoduché písemné sdělení	Zvuková a grafická podoba jazyka - rozvíjení dostatečně srozumitelné výslovnosti a schopnosti rozlišovat sluchem prvky fonologického systému jazyka, slovní a větný přízvuk, intonace, ovládání pravopisu slov osvojené slovní zásoby Mluvnice - rozvíjení používání gramatických jevů k realizaci komunikačního záměru žáka (jsou tolerovány elementární chyby, které nenarušují smysl sdělení a porozumění) - Věta jednoduchá, slovosled - Podstatná jména – členy, počitatelná, nepočitatelná, - Zájmena - osobní, ukazovací, v předmětu - Přídavná jména – 2. a 3. Stupeň - Přítomné časy – prostý i průběhový - Minulý čas prostý Slovní zásoba - rozvíjení dostačující slovní zásoby k ústní i písemné komunikaci vztahující se k probíraným tematickým okruhům a komunikačním situacím, práce se slovníkem - Velká Británie, Skotsko, Irsko - Austrálie, Kanada - Rodina - Domov - Škola - Volný čas - Stravovací návyky - Počasí

7.ročník

DÍLČÍ VÝSTUPY : Žák:	UČIVO :
Poslech s porozuměním - rozumí informacím v jednoduchých poslechových textech, jsou-li pronášeny pomalu a zřetelně - rozumí obsahu jednoduché a zřetelně vyslovované promluvy či konverzace, který se	Zvuková a grafická podoba jazyka - rozvíjení dostatečně srozumitelné výslovnosti a schopnosti rozlišovat sluchem prvky fonologického systému jazyka, slovní a větný přízvuk, intonace, ovládání pravopisu slov osvojené slovní zásoby

týká osvojovaných témat Mluvení - zeptá se na základní informace a adekvátně reaguje v běžných každodenních formálních i neformálních situacích - mluví o své rodině, kamarádech, škole, volném čase a dalších osvojovaných tématech - vypráví jednoduchý příběh či událost, - popíše osoby, místa a věci ze svého - každodenního života Čtení s porozuměním - vyhledá požadované informace v jednoduchých každodenních autentických materiálech - rozumí krátkým a jednoduchým textům, vyhledá v nich požadované informace Psaní - vyplní základní údaje o sobě ve formuláři - napíše jednoduché texty týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času apod. - reaguje na jednoduché písemné sdělení	Mluvnice - rozvíjení používání gramatických jevů k realizaci komunikačního záměru žáka (jsou tolerovány elementární chyby, které nenarušují smysl sdělení a porozumění) - Vazba going to - Věty oznamovací, tázací, záporné - Přítomné časy – prostý i průběhový - Minulý čas prostý - Budoucí čas prostý - Předpřítomný čas - Modální slovesa Slovní zásoba - rozvíjení dostačující slovní zásoby k ústní i písemné komunikaci vztahující se k probíraným tematickým okruhům a komunikačním situacím, práce se slovníkem - Sport - Bydlení - Cestování - Příroda
---	--

8.ročník

DÍLČÍ VÝSTUPY : Žák:	UČIVO :
Poslech s porozuměním - rozumí informacím v jednoduchých poslechových textech, jsou-li pronášeny pomalu a zřetelně - rozumí obsahu jednoduché a zřetelně vyslovované promluvy či konverzace, který se týká osvojovaných témat Mluvení - zeptá se na základní informace a adekvátně reaguje v běžných každodenních formálních i neformálních situacích - mluví o své rodině, kamarádech, škole, volném čase a dalších osvojovaných tématech - vypráví jednoduchý příběh či událost, - popíše osoby, místa a věci ze svého	Zvuková a grafická podoba jazyka - rozvíjení dostatečně srozumitelné výslovnosti a schopnosti rozlišovat sluchem prvky fonologického systému jazyka, slovní a větný přízvuk, intonace, ovládání pravopisu slov osvojené slovní zásoby Mluvnice - rozvíjení používání gramatických jevů k realizaci komunikačního záměru žáka (jsou tolerovány elementární chyby, které nenarušují smysl sdělení a porozumění) - Souvětí - Přítomný čas prostý i průběhový - Minulý čas prostý i průběhový

- každodenního života Čtení s porozuměním - vyhledá požadované informace v jednoduchých každodenních autentických materiálech - rozumí krátkým a jednoduchým textům, vyhledá v nich požadované informace Psaní - vyplní základní údaje o sobě ve formuláři - napíše jednoduché texty týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času apod. - reaguje na jednoduché písemné sdělení	- Budoucí čas - Předpřítomný čas - Příslovce - Trpný rod Slovní zásoba - rozvíjení dostačující slovní zásoby k ústní i písemné komunikaci vztahující se k probíraným tematickým okruhům a komunikačním situacím, práce se slovníkem - Město - Nákupy a móda - Péče o zdraví - Volba povolání
---	--

9.ročník

DÍLČÍ VÝSTUPY :	UČIVO :
Žák:	
Poslech s porozuměním - rozumí informacím v jednoduchých poslechových textech, jsou-li pronášeny pomalu a zřetelně - rozumí obsahu jednoduché a zřetelně vyslovované promluvy či konverzace, který se týká osvojovaných témat Mluvení - zeptá se na základní informace a adekvátně reaguje v běžných každodenních formálních i neformálních situacích - mluví o své rodině, kamarádech, škole, volném čase a dalších osvojovaných tématech - vypráví jednoduchý příběh či událost, - popíše osoby, místa a věci ze svého - každodenního života Čtení s porozuměním	Zvuková a grafická podoba jazyka - rozvíjení dostatečně srozumitelné výslovnosti a schopnosti rozlišovat sluchem prvky fonologického systému jazyka, slovní a větný přízvuk, intonace, ovládání pravopisu slov osvojené slovní zásoby Mluvnice - rozvíjení používání gramatických jevů k realizaci komunikačního záměru žáka (jsou tolerovány elementární chyby, které nenarušují smysl sdělení a porozumění) - Souvětí - Přítomný čas prostý i průběhový - Minulý čas prostý i průběhový - Budoucí čas - Předpřítomný čas - Vztažné věty - Tázací dovětky - Podmiňovací způsob - Trpný rod - Vztažná zájmena Slovní zásoba

- vyhledá požadované informace v jednoduchých každodenních autentických materiálech - rozumí krátkým a jednoduchým textům, vyhledá v nich požadované informace Psaní - vyplní základní údaje o sobě ve formuláři - napíše jednoduché texty týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času apod. - reaguje na jednoduché písemné sdělení	- rozvíjení dostačující slovní zásoby k ústní i písemné komunikaci vztahující se k probíraným tematickým okruhům a komunikačním situacím, práce se slovníkem - Společnost a její problémy - Moderní technologie a média - Realie anglicky mluvících zemí
--	---

5.1.3.

Německý jazyk

Charakteristika vyučovacího předmětu

Obsahové, časové a organizační vymezení:

Německý jazyk jako další cizí jazyk je vyučován od 7. ročníku. Cílem výuky je získávání zájmu o cizí jazyk a utváření pozitivního vztahu k tomuto předmětu, osvojení jazykových znalostí a dovedností a aktivní využití komunikace v cizím jazyce, získání schopnosti číst texty v cizím jazyce, porozumění (jazykově i obsahově) přiměřeně náročnému ústnímu sdělení na úrovni osvojených znalostí, poznání kultury zemí příslušné jazykové oblasti, vyhledávání informací a práce s nimi, pochopení významu znalosti cizích jazyků pro osobní a profesní život.

Výuka Německého jazyka probíhá převážně v Jazykové učebně, která svým vybavením splňuje přísná kritéria na výuku cizích jazyků na základních školách. V případě potřeby se využívají i kmenové třídy.

Časová dotace

7.-9. ročník 2 hodiny týdně

Vyučování německého jazyka probíhá v těsné návaznosti na celou řadu ostatních předmětů – český a anglický jazyk, zeměpis, přírodopis, rodinná a občanská výchova, tělesná a hudební výchova. Převládajícími metodami výuky jsou poslech nahrávek s rodilými mluvčími, samostatná, skupinová a projektová práce, práce na PC. K objasnění gramatiky je použito souvislostí s ostatními jazyky – češtinou i angličtinou. Do některých konverzačních témat je zařazena práce s pracovními listy.

Do vyučovacího předmětu německý jazyk jsou zařazena **průřezová témata**:

Osobnostní a sociální výchova – komunikace, kreativita, hodnoty a postoje, praktická etika

Výchova demokratického občana – občanská společnost a škola

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech – Evropa a svět nás zajímá

Multikulturní výchova – lidské vztahy

Environmentální výchova – lidské aktivity a problémy životního prostředí

Mediální výchova – kritické čtení a vnímání

Výchovné a vzdělávací strategie

K rozvoji klíčových kompetencí budou v hodinách německého jazyka uplatňovány tyto společné postupy:

Kompetence k učení

Učitel

- nabízí žákovi aktivační metody, které ho povedou k samostatné práci s dvojjazyčnými a výkladovými slovníky
- vytváří žákovi dostatek komunikačních příležitostí pro používání německého jazyka
- při řešení úkolů a cvičení z učebních materiálů ponechá žákovi prostor pro vlastní postup práce, k nalezení nejvhodnějšího postupu k osvojení si nové látky a různé formy učení se cizímu jazyku
- pozitivní motivací umožní žákovi vidět smysl učení
- zadává žákovi úkoly, jejichž splnění je v jeho silách

Kompetence k řešení problémů

Učitel

- vede žáka k porovnání stavby německého, anglického a českého jazyka, vyhledávání shod a odlišností a jejich respektování
- překládá žákovi konkrétní situace, k jejichž zvládnutí je nezbytné použití německého jazyka nebo jeho porozumění
- vede žáka k uplatňování dosud osvojené slovní zásoby a logických úvah při odvozování neznámých výrazů v kontextu
- zařazováním motivačních úkolů umožní žákovi projevit nabyté znalosti a individuálně používat i vědomosti z jiných předmětů, vlastní fantazii, schopnosti improvizovat, adekvátně reagovat v dané nebo neočekávané situaci, dotazovat se, ověřovat informaci, vyjádřit a obhájit svůj názor

Kompetence komunikativní

Učitel

- nabízí žákovi dostatek možností k porozumění německy vedeného rozhovoru a německy psaným jednoduchým textům
- vede žáka, aby se nebál používat i nedokonale zvládnutý cizí jazyk, ale pěstovat v něm i schopnost autokorekce
- vytváří podmínky pro procvičování různých způsobů komunikace v německém jazyce – dialog, písemné vyjadřování, interpretace slyšeného nebo přečteného materiálu, interview a tvoření otázek

Kompetence sociální a personální

Učitel

- zadává úkoly, ve kterých žák pracuje samostatně, ve dvojicích či skupinkách, kde si pomáhají, doplňují se, podílejí se na společné práci, uplatňují své dovednosti, zodpovídají za svou práci celému kolektivu
- vytváří situace, ve kterých si žák uvědomí potřebu vzájemného respektu a pomoci mezi lidmi z různého kulturního a jazykového prostředí

Kompetence občanské

Učitel

- zadává témata, ve kterých žák vyjadřuje svůj názor a zaujímá stanovisko k problémům společenským, sociálním, kulturním či ekologickým
- vybízí žáka k zamýšlení a vnímání jiných kulturních, etických a duševních hodnot lidí, žijících v jiném jazykovém prostředí, vede ho k toleranci odlišného způsobu života, zvyků, tradic a víry jiných zemí, případně minorit v nich žijících

Kompetence pracovní

Učitel

- vede žáka k uvědomělému a správnému používání studijních materiálů a jazykových příruček a slovníků pro samostatné studium
- pěstuje v žákovi vědomí, že se musí učit pravidelně a motivací pro něj má být zvládnutý cizí jazyk, nikoliv známky

2. stupeň

Očekávané výstupy

POSLECH S POROZUMĚNÍM

žák

➤ *rozumí jednoduchým pokynům a otázkám učitele, které jsou pronášeny pomalu*

a s pečlivou výslovností a reaguje na ně

- *rozumí slovům a jednoduchým větám, které jsou pronášeny pomalu a zřetelně a týkají se osvojovaných témat, zejména pokud má k dispozici vizuální oporu*
- *rozumí základním informacím v krátkých poslechových textech týkajících se každodenních témat*

MLUVENÍ

žák

- *se zapojí do jednoduchých rozhovorů*
- *sdělí jednoduchým způsobem základní informace týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat*
- *odpovídá na jednoduché otázky týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a podobné otázky pokládá*

ČTENÍ S POROZUMĚNÍM

žák

- *rozumí jednoduchým informačním nápisům a orientačním pokynům*
- *rozumí slovům a jednoduchým větám, které se vztahují k běžným tématům*
- *rozumí krátkému jednoduchému textu zejména, pokud má k dispozici vizuální oporu, a vyhledá v něm požadovanou informaci*

PSANÍ

žák

- *vyplní základní údaje o sobě ve formuláři*
- *napíše jednoduché texty týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat*
- *stručně reaguje na jednoduché písemné sdělení*

Učivo

- **zvuková a grafická podoba jazyka – fonetické znaky (pasivně), základní výslovnostní návyky, vztah mezi zvukovou a grafickou podobou slov**
- **slovní zásoba – žáci si osvojí slovní zásobu a umí ji používat v komunikačních situacích probíraných tematických okruhů, práce se slovníkem**
- **tematické okruhy - domov, rodina, škola, volný čas, povolání, lidské tělo, zdraví, jídlo, oblékání, nákupy, obec, dopravní prostředky, kalendářní rok (svátky, roční období, měsíce, dny v týdnu, hodiny), zvířata, příroda, počasí, reálie zemí příslušných jazykových oblastí**
- **mluvnice – základní gramatické struktury a typy vět (jsou tolerovány elementární chyby, které nenarušují smysl sdělení a porozumění)**

Rozdělení učiva do ročníků

7.ročník

DÍLČÍ VÝSTUPY :	UČIVO :
Žák:	

- Rozumí krátkým a jednoduchým větám. - Poslouchá a rozumí jednoduchým pokynům učitele. - Opakuje jednoduché věty po učiteli. - Sestaví jednoduchou větu o sobě, své činnosti. - Čte nahlas a foneticky správně krátký text. - Rozumí obsahu krátkých a jednoduchých textů v učebnici. - Písemně tvoří jednoduché a krátké věty. - - Rozumí jednoduché a zřetelně vyslovované promluvě a konverzaci. - Poslouchá s porozuměním jednoduché projevy učitele. - Opakuje po učiteli jednoduché věty. - Sestaví jednoduché ústní sdělení týkající se situací probíraného učiva. - Vyžádá jednoduchou informaci. - Stručně reprodukuje obsah přiměřeně obtížného textu. - Čte nahlas plynule a foneticky správně texty přiměřeného rozsahu. - Rozumí obsahu jednoduchých textů v učebnicích. - Písemně, gramaticky správně tvoří a obměňuje jednoduché věty a krátké texty. - Zvládne mluvnické učivo příslušného ročníku	Mluvnice: - Abeceda - Výslovnost - Jednoduchá věta oznamovací Člen určitý, neurčitý Infinitiv, časování Číslovky 1-10 Pozdravy Barvy Zájmena přivlastňovací - Abeceda - výslovnost - věta oznamovací, tázací - užívání zájmen er, sie, - infinitiv, časování, - člen určitý a neurčitý - 1. a 4. pád podst. jmen, slovesa SEIN a HABEN - zájmena přivlastňovací, - rozkazovací způsob, - způsobové sloveso können, - číslovky 1-10, - pozdravy, - barvy Situace: - Oslovení a reakce na oslovení - Pozdrav, přivítání, seznámení - Představení - Poděkování - Oslovení, reakce na oslovení - Pozdrav, přivítání, rozloučení - Představování - Omluva, reakce na omluvu - Poděkování, reakce na poděkování Témata: - Já a moje rodina - Koníčky - Škola - Rodina - Koníčky - Škola - Můj přítel - Denní program
--	--

8.ročník

DÍLČÍ VÝSTUPY :	UČIVO :
------------------------	----------------

Žák:	
- Rozumí jednoduché a zřetelně vyslovované promluvě a konverzaci. - Poslouchá s porozuměním projevy učitele , dokáže na ně reagovat. - Opakuje po učiteli jednoduché věty. - Sestaví jednoduché ústní sdělení týkající se situací probíraného učiva. - Vyžádá jednoduchou informaci. - Stručně reprodukuje obsah přiměřeně obtížného textu, promluvy i konverzace. - Čte nahlas plynule a foneticky správně texty přiměřeného rozsahu. - Rozumí obsahu jednoduchých textů v učebnicích. - Odvodí pravděpodobný význam nových slov z kontextu textu - Písemně, gramaticky správně tvoří a obměňuje jednoduché věty a krátké texty - Zvládne mluvnické učivo příslušného ročníku	Mluvnice: - Zdvořilé oslovení (Sie) - zájmeno přivlastňovací (Ihr) - ich möchte - předložky für, in, von a mit - 3. pád zájmen er, sie, - podstatná jména ve 3. p. - číslovky do 20 - další způsobová slovesa - zvrtná slovesa - slovesa se změnou samohlásky v kmeni při časování - předložkové vazby Situace: - Vyjádření souhlasu a nesouhlasu - Představování - Vyplnění formuláře s osobními údaji - Osobní dopis popisující činnosti - Prosba - Žádost - Přání - Jídelníček Témata: - Domov - Oblékání - Nakupování - Stravování - Příroda

9.ročník

DÍLČÍ VÝSTUPY : Žák:	UČIVO :
- Dokáže mluvit o známých tématech bez přípravy. - Stručně reprodukuje obsah přiměřeně obtížného textu či promluvy. - Rozumí běžným hovorům, týkajících se každodenního života. - Sestaví gramaticky správně jednoduché písemné sdělení. - Vyhledává v textu odpovědi na otázky i nejdůležitější informace. - Umí samostatně vést jednoduchý dialog. - Písemně reprodukuje obsah přiměřeně	Mluvnice: - Rozkazovací způsob v čísle jednotném i množném - množné číslo podstatných jmen - číslovky do 100 - označení množství - látková podstatná jména - přídavné jméno po členu neurčitým - předložky se 4. pádem - záporné sloveso “kein” Situace:

obtížného textu a jednoduché konverzace. - Umí písemně zachytit hlavní myšlenky ze snadného vyslechnutého projevu nebo přečteného textu. - Písemně vyjádří vlastní myšlenky ve formě dopisu nebo jiného sdělení. - Zná nejdůležitější informace o zemích studovaného jazyka	- Žádost o službu, informaci - Vyjádření překvapení, pochybnosti, naděje - Vyjádření návrhu, doporučení - Vyjádření osobního pohledu - Vyjádření názorů a plánů - Popis zážitků a událostí - Telefonování - Společenský program - Inzerát - Reklama - Oznámení - Jízdní řád Témata: - Cestování - Zdravý životní styl - Sport a kultura - Svátky, tradice - Styky s přáteli - Rodinné oslavy - Bydlení - Oblékání, móda - Moje město
--	---

5.2.

Matematika a její aplikace

Charakteristika vzdělávací oblasti

Vzdělávací oblast Matematika a její aplikace je v základním vzdělávání založena především na aktivních činnostech, které jsou typické pro práci s matematickými objekty a pro užití matematiky v reálných situacích. Poskytuje vědomosti a dovednosti potřebné v praktickém životě a umožňuje tak získávat matematickou gramotnost. Pro tuto svoji nezastupitelnou roli prolíná celým základním vzděláváním a vytváří předpoklady pro další úspěšné studium.

Vzdělávání klade důraz na důkladné porozumění základním myšlenkovým postupům a pojmům matematiky a jejich vzájemným vztahům. Žáci si postupně osvojují některé pojmy, algoritmy, terminologii, symboliku a způsoby jejich užití.

Vzdělávací obsah vzdělávacího okruhu Matematika a její aplikace je rozdělen na čtyři tematické okruhy. V matematickém okruhu Čísla a početní operace na prvním stupni, na který navazuje a dále ho prohlubuje na druhém stupni tematický okruh Čísla a proměnná, si žáci osvojují aritmetické operace v jejich třech složkách: dovednost provádět operaci, algoritmické porozumění (proč je operace prováděna předloženým postupem) a významové porozumění (umět operaci propojit s reálnou situací). Učí se získávat číselné údaje měřením, odhadováním, výpočtem a zaokrouhlováním. Seznamují se s pojmem proměnná a s její rolí při matematizaci reálných situací. V dalším tematickém okruhu Závislosti, vztahy a práce s daty žáci rozpoznávají určité typy změn a závislostí, které jsou projevem běžných jevů reálného světa, a seznamují se s jejich reprezentacemi. Uvědomují si změny a závislosti známých jevů, docházejí k pochopení, že změnou může být růst i pokles a že změna může mít také nulovou hodnotu. Tyto změny a závislosti žáci analyzují z tabulek, diagramů a grafů, v jednoduchých případech je konstruují a vyjadřují matematickým přepisem. Zkoumání těchto závislostí směřuje k pochopení pojmu funkce. V tematickém okruhu Geometrie v rovině a v prostoru žáci určují a znázorňují geometrické útvary a geometricky modelují reálné situace, hledají podobnosti a odlišnosti útvarů, které se vyskytují všude kolem nás, uvědomují si vzájemné polohy objektů v rovině, učí se porovnávat, odhadovat, měřit délku, velikost úhlu, obvod a obsah (resp. povrch a objem), zdokonalovat svůj grafický projev. Zkoumání tvaru a prostoru vede žáky k řešení polohových a metrických úloh a problémů, které vycházejí z běžných životních situací.

Důležitou součástí matematického vzdělávání jsou Nestandardní aplikační úlohy a problémy, jejichž řešení může být do značné míry nezávislé na znalostech a dovednostech školské matematiky, ale při němž je nutné uplatnit logické myšlení. Žáci se učí řešit problémové situace a úlohy z běžného života, pochopit a analyzovat problém, utřídit údaje a podmínky, provádět situační náčrty, řešit optimalizační úlohy. Žáci se učí využívat prostředky výpočetní techniky (především kalkulátory, vhodný počítačový software, určité typy výukových programů) a používat některé další pomůcky, což umožňuje přístup k matematice i žákům, kteří mají nedostatky v numerickém počítání a v rýsovacích technikách. Zdokonalují se rovněž v samostatné a kritické práci se zdroji informací.

5.2.1. Matematika

Charakteristika vyučovacího předmětu

Obsahové, časové a organizační vymezení

Pro uvedený předmět je vhodné zachovávat název Matematika od 1. až do 9. ročníku. Vzdělávací oblast předmětu je zaměřena na aktivní činnost pro práci s matematickými objekty a užití matematiky v reálných situacích. Obsah předmětu je zaměřen na důkladné porozumění základním myšlenkovým postupům a pojmům a jejich vzájemným vztahům.

Časová dotace předmětu

Časová dotace předmětu matematika na 1. stupni je 5 hodin týdně.

6., 7., a 9. ročník 4 hodiny týdně

8. ročník 5 hodin týdně

Organizace výuky

Výuka probíhá v kmenových třídách nebo na 2.stupni v učebně fyziky, chemie a matematiky, která má vybavení pro výuku tohoto předmětu. Některé aplikační úlohy lze realizovat i v přírodě při praktických činnostech.

Využíváme mezipředmětové vztahy s předměty Člověk a jeho svět, Prvouka, pracujeme se zkušenostmi a poznatky z praxe.

1. stupeň

Průřezová témata realizovaná při výuce matematiky na prvním stupni:

Osobnostní a sociální výchova – rozvoj schopnosti poznávání, seberegulace a sebeorganizace, mezilidské vztahy, kreativita, komunikace, kooperace a kompetice, sebepoznání a sebepojetí, psychohygiena

Výchova demokratického občana – občanská společnost a škola, občan, občanská společnost a stát

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech – Evropa a svět nás zajímá, objevujeme Evropu a svět, jsme Evropané

Multikulturní výchova – vztah člověka k prostředí

Mediální výchova – kritické čtení a vnímání mediálních sdělení

V matematice se kromě vlastního vzdělávacího obsahu realizují i části těchto průřezových témat prolínajících se vzdělávacím procesem ve všech předmětech:

Osobnostní a sociální výchova – rozvoj schopnosti poznávání, seberegulace a sebeorganizace, kreativita

Výchova k myšlení v Evropských a globálních souvislostech – jsme Evropané

Environmentální výchova – lidské aktivity a problémy životního prostředí

Na prvním i druhém stupni při vyučování používáme tyto metody a formy práce: frontální výuka, samostatná práce žáků, skupinová práce, práce s učebnicí, s matematickými modely, demonstrační ukázky, užívání jiných knih než učebnic, pracovní listy, aktivizační metoda, četba matematického textu s porozuměním, doplňování, práce s chybou, práce na PC, formulace matematických úloh, matematické soutěže a hry, projektová práce, ověření matematických znalostí v praxi venku – mimo budovu školy.

Výchovné a vzdělávací strategie

Výchovné a vzdělávací postupy, které směřují k utváření klíčových kompetencí na 1. i 2. stupni:

Kompetence k učení

Učitel

- vybaví žáka vhodnými učebnicemi, materiály a zdroji
- vede žáka ke čtení matematického textu s porozuměním
- žákovi stanoví cíl činnosti, používá vhodné naváděcí otázky
- vede žáka k aktivnímu přístupu, tj. plánování úkolů a postupů
- rozvíjí u žáka schopnost zhodnotit věcnost a správnost řešení, schopnost spolupráce s ním i se žáky, využívá při výuce aktuálních událostí
- materiály a pomůcky chystá také tak, aby si žák mohl zkontrolovat správnost řešení, najít a opravit chybu – vlastní chyby tak pomáhají učení
- individuálním přístupem a strukturalizací učiva nabízí šanci prožití úspěchu každému žákovi, což motivuje k dalšímu učení

Kompetence k řešení problémů

Učitel

- vlastním příkladem i návodnými doplňujícími otázkami vede žáka k dovednosti kladení správných otázek k věci
- zadává úkoly způsobem, který umožní volbu různých postupů
- zadává úkoly, které mají více správných funkčních řešení
- společnou analýzou vede žáka k umění posoudit reálnost výsledků
- vede žáka k samostatnému vyhledávání informací, k optimalizaci praktických postupů

Kompetence komunikativní

Učitel

- zadává vhodné úkoly, kde se uplatní vzájemná komunikace žáků k danému úkolu
- využívá názorů, námětů a zkušeností žáka
- nabízí žákům dostatek prostoru pro slovní vyjádření a vysvětlení daných matematických úvah a postupů takovým způsobem, aby byly srozumitelné ostatním
- učí žáky naslouchat prezentaci řešení druhých

Kompetence sociální a personální

Učitel

- během vzdělávání mimo jiné zařazuje skupinovou práci žáků, vede děti k respektování společně dohodnutých pravidel při této práci a odmítavému postoji ke všemu, co narušuje práci skupiny

Kompetence pracovní

Učitel

- vhodně zadává neúplné postupy řešení pro doplnění žákem
- dbá na důsledné dodržování pravidel – jde sám příkladem
- vyžaduje správný způsob užití materiálů, techniky, vybavení
- hodnocením a sebehodnocením vede žáka k přesnosti při zpracování úkolu a k odpovědnosti za výsledek vlastní práce

1. stupeň

ČÍSLO A POČETNÍ OPERACE

Očekávané výstupy – 1. období

Žák

- používá přirozená čísla k modelování reálných situací, počítá předměty v daném souboru, vytváří soubory s daným počtem prvků
- čte, zapisuje a porovnává přirozená čísla do 1 000, užívá a zapisuje vztah rovnosti a nerovnosti

- užívá lineární uspořádání; zobrazí číslo na číselné ose
- provádí z paměti jednoduché početní operace s přirozenými čísly
- řeší a tvoří úlohy, ve kterých aplikuje a modeluje osvojené početní operace

Očekávané výstupy – 2. období

Žák

- využívá při pamětném i písemném počítání komutativnost a asociativnost sčítání a násobení
- provádí písemné početní operace v oboru přirozených čísel
- zaokrouhluje přirozená čísla, provádí odhady a kontroluje výsledky početních operací v oboru přirozených čísel
- řeší a tvoří úlohy, ve kterých aplikuje osvojené početní operace v celém oboru přirozených čísel
- modeluje a určí část celku, používá zápis ve formě zlomku
- porovnává, sčítá a odčítá zlomky se stejným základem v oboru kladných čísel
- přečte zápis desetinného čísla a vyznačí na číselné ose desetinné číslo dané hodnoty
- porozumí významu znaku “-“ pro zápis celého záporného čísla a toto vyznačí na číselné ose

Učivo

- **přirozená čísla, celá čísla, desetinná čísla, zlomky**
- zápis čísla v desítkové soustavě, číselná osa
- násobilka
- vlastnosti početních operací s čísly
- písemné algoritmy početních operací

ZÁVISLOTI, VZTAHY A PRÁCE S DATY

Očekávané výstupy – 1. období

Žák

- orientuje se v čase, provádí jednoduché převody jednotek času
- popisuje jednoduché závislosti z praktického života
- doplňuje tabulky, schémata, posloupnosti čísel

Očekávané výstupy – 2. období

Žák

- vyhledává, sbírá a třídí data
- čte a sestavuje jednoduché tabulky a diagramy

Učivo

- závislosti a jejich vlastnosti
- diagramy, grafy, tabulky, jízdní řády

GEOMETRIE V ROVINĚ A V PROSTORU

Očekávané výstupy – 1. období

Žák

- rozezná, pojmenuje, vymodeluje a popíše základní rovinné útvary a jednoduchá tělesa; nachází v realitě jejich reprezentaci
- porovnává velikost útvarů, měří a odhaduje délku úsečky
- rozezná a modeluje jednoduché souměrné útvary v rovině

Očekávané výstupy – 2. období

Žák

- narýsuje a znázorní základní rovinné útvary (čtverec, obdélník, trojúhelník a kružnici); užívá jednoduché konstrukce
- sčítá a odčítá graficky úsečky; určí délku lomené čáry, obvod mnohoúhelníku sečtením délek jeho stran
- sestrojí rovnoběžky a kolmice
- určí obsah obrazce pomocí čtvercové sítě a užívá základní jednotky obsahu
- rozpozná a znázorní ve čtvercové síti jednoduché osově souměrné útvary a určí osu souměrnosti útvaru překládáním papíru
-

Učivo

- **základní útvary v rovině** – lomená čára, přímka, polopřímka, úsečka, čtverec, kružnice, obdélník, trojúhelník, kruh, čtyřúhelník, mnohoúhelník
- **základní útvary v prostoru** – kvádr, krychle, jehlan, koule, kužel, válec
- délka úsečky; jednotky délky a jejich převody
- obvod a obsah obrazce
- vzájemná poloha dvou přímek v rovině
- osově souměrné útvary

NESTANDARDNÍ APLIKAČNÍ ÚLOHY A PROBLÉMY

Očekávané výstupy – 2. období

Žák

- řeší jednoduché praktické slovní úlohy a problémy, jejichž řešení je do značné míry nezávislé na obvyklých postupech a algoritmech školské matematiky

Učivo

- slovní úlohy
- číselné a obrazové řady
- magické čtverce
- prostorová představivost

2. stupeň

ČÍSLO A PROMĚNNÁ

Očekávané výstupy

Žák

- provádí početní operace v oboru celých a racionálních čísel; užívá ve výpočtech druhou mocninu a odmocninu

- zaokrouhluje a provádí odhady s danou přesností, účelně využívá kalkulátor
- modeluje a řeší situace s využitím dělitelnosti v oboru přirozených čísel
- užívá různé způsoby kvantitativního vyjádření vztahu celek – část (přirozeným číslem, poměrem, zlomkem, desetinným číslem, procentem)
- řeší modelováním a výpočtem situace vyjádřené poměrem; pracuje s měřítky map a plánů
- řeší aplikační úlohy na procenta (i pro případ, že procentová část je větší než celek)
- matematizuje jednoduché reálné situace s využitím proměnných; určí hodnotu výrazu, sčítá a násobí mnohočleny, provádí rozklad mnohočlenu na součin pomocí vzorců a vytýkáním
- formuluje a řeší reálnou situaci pomocí rovnic a jejich soustav
- analyzuje a řeší jednoduché problémy, modeluje konkrétní situace, v nichž využívá matematický aparát v oboru celých a racionálních čísel

Učivo

- **dělitelnost přirozených čísel** – prvočíslo, číslo složené, násobek, dělitel, nejmenší společný násobek, největší společný dělitel, kritéria dělitelnosti
- **celá čísla** – čísla navzájem opačná, číselná osa
- **desetinná čísla, zlomky** – rozvinutý zápis čísla v desítkové soustavě; převrácené číslo, smíšené číslo, složený zlomek
- **poměr** – měřítko, úměra, trojčlenka
- **procenta** – procento, promile; základ, procentová část, počet procent; jednoduché úrokování
- **mocniny a odmocniny** – druhá mocnina a odmocnina
- **výrazy** – číselný výraz a jeho hodnota; proměnná, výrazy s proměnnými, mnohočleny
- **rovnice** – lineární rovnice, soustava dvou lineárních rovnic se dvěma neznámými

ZÁVISLOSTI, VZTAHY A PRÁCE S DATY

Očekávané výstupy

Žák

- vyhledává, vyhodnocuje a zpracovává data
- porovnává soubory dat
- určuje vztah přímé anebo nepřímé úměrnosti
- vyjádří funkční vztah tabulkou, rovnicí, grafem
- matematizuje jednoduché reálné situace s využitím funkčních vztahů

Učivo

- **závislosti a data** – příklady závislostí z praktického života a jejich vlastnosti, nákresy, schémata, diagramy, grafy, tabulky; četnost znaku, aritmetický průměr
- **funkce** – pravoúhlá soustava souřadnic, přímá úměrnost, nepřímá úměrnost, lineární funkce

GEOMETRIE V ROVINĚ A V PROSTORU

Očekávané výstupy

Žák

- zdůvodňuje a využívá polohové a metrické vlastnosti základních rovinných útvarů při

řešení úloh a jednoduchých praktických problémů; využívá potřebnou matematickou symboliku

- charakterizuje a třídí základní rovinné útvary
- určuje velikost úhlů měřením a výpočtem
- odhaduje a vypočítá obsah a obvod základních rovinných útvarů
- využívá pojem množina všech bodů dané vlastnosti k charakteristice útvaru a k řešení polohových a nepolohových konstrukčních úloh
- načrtne a sestrojí rovinné útvary
- užívá k argumentaci a při výpočtech věty o shodnosti a podobnosti trojúhelníků
- načrtne a sestrojí obraz rovinného útvaru ve středové a osové souměrnosti, určí osově a středově souměrný útvar
- určuje a charakterizuje základní prostorové útvary (tělesa), analyzuje jejich vlastnosti
- odhaduje a vypočítá objem a povrch těles
- načrtne a sestrojí síť základních těles
- načrtne a sestrojí obraz jednoduchých těles v rovině
- analyzuje a řeší aplikační geometrické úlohy s využitím osvojeného matemat. aparátu

Učivo

- **rovinné útvary** – přímka, polopřímka, úsečka, kružnice, kruh, úhel, trojúhelník, čtyřúhelník (lichoběžník, rovnoběžník), pravidelné mnohoúhelníky, vzájemná poloha přímek v rovině (typy úhlů), shodnost a podobnost (věty o shodnosti a podobnosti trojúhelníků)
- **metrické vlastnosti v rovině** – druhy úhlů, vzdálenost bodu od přímky, trojúhelníková nerovnost, Pythagorova věta
- **prostorové útvary** – kvádr, krychle, rotační válec, jehlan, rotační kužel, koule, kolmý hranol
- **konstrukční úlohy** – množiny všech bodů dané vlastnosti (osa úsečky, osa úhlu, Thaletova kružnice), osová souměrnost, středová souměrnost

NESTANDARDNÍ APLIKAČNÍ ÚLOHY A PROBLÉMY

Očekávané výstupy

Žák

- užívá logickou úvahu a kombinační úsudek při řešení úloh a problémů a nalézá různá řešení předkládaných nebo zkoumaných situací
- řeší úlohy na prostorovou představivost, aplikuje a kombinuje poznatky a dovednosti z různých tematických a vzdělávacích oblastí

Učivo

- číselné a logické řady
- číselné a obrázkové analogie
- logické a netradiční geometrické úlohy

Rozdělení učiva do ročníků

1.ročník

DÍLČÍ VÝSTUPY : Žák:	UČIVO :
- čte, zapisuje a porovnává přirozená čísla do 20, užívá a zapisuje vztah rovnosti a nerovnosti - užívá lineární uspořádání; zobrazí čísla na číselné ose - řeší a tvoří úlohy, ve kterých aplikuje a modeluje osvojené početní operace - doplňuje tabulky, schémata, posloupnosti čísel - orientuje se v čase - rozezná, pojmenuje, vymodeluje a popíše základní rovinné útvary - nachází v reálném světě jednoduchá tělesa a jejich reprezentaci	- Číselná řada - Vztahy větší, menší, rovno - Číslice - Znaménka větší, menší, =, +, - - Součet čísel (bez přechodu desítky) - Rozdíl čísel (bez přechodu desítky) - Čtení psaných čísel - Porovnávání čísel - Řešení a vytváření slovních úloh na porovnávání čísel - Řešení a vytváření slovních úloh na sčítání a odčítání - Sčítání a odčítání v oboru do dvaceti bez přechodu desítky - Řešení slovních úloh (vztahy o něco více, méně) - Seznámení a příprava sčítání a odčítání do dvaceti s přechodem přes desítku - Pojmy den, týden, hodina, minuta - Závislosti a jejich vlastnosti - Geometrické pojmy – vpravo, vlevo, pod, nad, před, za, hned za - Rovinné obrazce – trojúhelník, čtverec, obdélník, kruh - Tělesa – krychle, kvádr, válec, koule (tvarové rozlišení)

2.ročník

DÍLČÍ VÝSTUPY : Žák:	UČIVO :
- používá přirozená čísla modelování reálných situací, počítá předměty v daném souboru, vytváří soubory s daným počtem prvků - čte, zapisuje a porovnává přirozená čísla do 100, užívá a zapisuje vztah rovnosti a nerovnosti	- Sčítání a odčítání s přechodem desítky v oboru 0-20 (docvičení) - Seznámení s číselným oborem 0-100 - Číselná osa - Počítání po jedné, po desítkách v oboru 0-100 - Čtení a zápis čísel v oboru 0-100

- užívá lineární uspořádání; zobrazí číslo na číselné ose - provádí z paměti jednoduché početní operace s přirozenými čísly v jednoduchých případech řeší a tvoří úlohy, ve kterých aplikuje a modeluje osvojené početní operace - orientuje se v čase - popisuje jednoduché závislosti z praktického života - doplňuje tabulky, schémata, posloupnosti čísel - rozezná, pojmenuje, vymodeluje a popíše - základní rovinné útvary a jednoduchá tělesa; - nachází v realitě jejich reprezentaci - porovnává velikost útvarů, měří a odhaduje - délku úsečky - rozezná a modeluje jednoduché souměrné - tvary v rovině	- Porovnávání čísel v oboru 0-100 - Řešení a vytváření slovních úloh na porovnávání čísel - Sčítání a odčítání násobků 10 - Sčítání více než dvou čísel - Odčítání více než jednoho čísla - Sčítání a odčítání dvojciferných čísel v oboru 0-100 bez přechodu desítky - Sčítání a odčítání dvojciferných čísel v oboru 0-100 s přechodem desítky - Vytváření a řešení slovních úloh na sčítání více než dvou a odčítání více než jednoho čísla - Vytváření a řešení slovních úloh na sčítání a odčítání bez přechodu desítky - Vytváření a řešení slovních úloh na sčítání a odčítání s přechodem desítky - Sudá, lichá čísla – seznámení - Názorné zavedení násobení a dělení na souborech různých předmětů - Závorky - Řady násobků daného čísla - Automatizace násobílek 2, 3, 4, 5 - Řešení a vytváření slovních úloh na násobení a sčítání s užitím závorek v oboru do 100 - Automatizace dělení v oboru probraných násobílek - Vztahy mezi násobením a dělením - Řešení a vytváření slovních úloh na násobení a dělení v oboru probraných násobílek - Řešení a vytváření slovních úloh s využitím vztahů x-krát více, x-krát méně - Pojmy – den, hodina, minuta, vzájemné vztahy - Čtení údajů na hodinách - Sledování jednoduchých závislostí na čase (změna teploty během dne, délka vyučovací hodiny...) - Základní útvary v rovině – lomená čára, přímka, polopřímka, úsečka, čtverec, kruh, obdélník, trojúhelník - Základní útvary v prostoru – kvádr, krychle, jehlan, koule, kužel, válec - Délkové jednotky – centimetr, milimetr - Převody jednotek - Pojmy přímka, úsečka, bod - Měření délky úsečky - Rýsování úseček dané délky
---	---

3.ročník

DÍLČÍ VÝSTUPY : Žák:	UČIVO :
- používá přirozená čísla k modelování reálných situací, počítá předměty v daném souboru, vytváří soubory s daným počtem prvků - čte, zapisuje a porovnává přirozená čísla do 1000, užívá a zapisuje vztah rovnosti a nerovnosti - užívá lineární uspořádání; zobrazí číslo na číselné ose - provádí z paměti jednoduché početní operace s přirozenými čísly v jednoduchých případech řeší a tvoří úlohy, ve kterých aplikuje a modeluje osvojené početní operace - orientuje se v čase, převádí jednotky času - popisuje jednoduché závislosti z praktického života - doplňuje tabulky, schémata, posloupnosti čísel - nachází v realitě jednoduchá tělesa a jejich reprezentaci - porovnává velikost útvarů, měří a odhaduje délku úsečky	- Počítání po stovkách, desítkách a jednotkách - Čtení a zápisy trojčíslných čísel - Znázornění trojčíslných čísel na číselné ose - Porovnávání čísel - Zaokrouhlování čísel na desítky a stovky - Rozklad čísla v desítkové soustavě - Sčítání a odčítání násobků 100 - Sčítání a odčítání čísel bez přechodu násobků 100 - Sčítání a odčítání čísel s přechodem násobků 100 - Písemné algoritmy sčítání a odčítání - Odhad a kontrola výsledků - Zápis a řešení slovních úloh na sčítání a odčítání - Automatizace všech spojů násobílek - Automatizace dělení v oboru násobílek - Násobení deseti - Násobení a dělení dvojčíslných čísel jednocíslným (v oboru násobílek) - Řešení slovních úloh na násobení a dělení v oboru násobílek - Užívání závorek - Slovní úlohy k užití vztahů n-krát více, n-krát méně, se dvěma početními výkony - Kreslení křivých a rovných čar - Přímka - Rýsování přímek, polopřímek - Vzájemná poloha dvou přímek (rovnoběžky, různoběžky) - Průsečík dvou různoběžek - Úsečka, rýsování úseček - Délka úsečky, měření délky úsečky (s přesností na mm) - Rýsování úsečky dané délky (cm, mm) - Jednotky délky (m, km) - Rovinné obrazce – trojúhelník, čtverec, obdélník, čtyřúhelník (formou seznámení)

4.ročník

DÍLČÍ VÝSTUPY : Žák:	UČIVO :
- využívá při pamětném počítání komutativnost a asociativnost sčítání a násobení - provádí písemné početní operace v oboru přirozených čísel - zaokrouhluje přirozená čísla, provádí odhady a kontroluje výsledky početních operací v oboru přirozených čísel - řeší a tvoří úlohy, ve kterých aplikuje osvojené početní operace v celém oboru přirozených čísel - modeluje a určí část celku, používá zápis ve formě zlomku - porovná zlomky se stejným základem v oboru kladných čísel - narýsuje a znázorní základní rovinné útvary, užívá jednoduché konstrukce - sčítá a odčítá graficky úsečky - sestrojí rovnoběžky a kolmice - určí obsah obrazce pomocí čtvercové sítě a užívá základní jednotky obsahu - rozpozná a znázorní ve čtvercové síti jednoduché osově souměrné útvary a určí osu souměrnosti útvaru překládáním papíru	- Číslo a početní operace - Posloupnost přirozených čísel do 1 000 000 - Počítání po statisících, desetitisících, tisících - Zápis čísla v desítkové soustavě, rozklad čísla v desítkové soustavě - Porovnávání čísel do 1 000 000 - Číselná osa, porovnávání čísel, vyznačování intervalů na číselné ose - Zaokrouhlování čísel (na statisíce, desetitisíce, tisíce, sta, desítky) - Sčítání a odčítání čísel v daném oboru – vlastnosti - Pamětné sčítání a odčítání přirozených čísel - Násobení a dělení čísel v daném oboru - Pamětné násobení dvojciferného čísla jednociferným mimo obor násobílek - Vztahy mezi násobením a dělením - Pamětné násobení a dělení jednociferným dělitelem - Odhad a kontrola výsledku - Vlastnosti násobení, užívání závorek - Zlomky – celek, část, zlomek, sčítání, odčítání porovnávání - Čítatel, jmenovatel, zlomková čára - Polovina, čtvrtina, třetina, pětina, desetina, modelování zlomků - Řešení jednoduchých slovních úloh na určení části daného počtu - Geometrie v rovině a v prostoru - Převody jednotek délky - Lomená čára, rovnoběžky, různoběžky, kolmice, kružnice - Vzájemná poloha dvou přímek v rovině, rovnoběžky, různoběžky, průsečík - Kolmice, kolmost, vyznačování průsečíků, rýsování kolmice pomocí trojúhelníku - Kružnice, kruh, rýsování kružnic s daným středem a poloměrem - Osa souměrnosti - Rovnoramenný trojúhelník - Rovnostranný trojúhelník - Obsah obdélníku a čtverce ve čtvercové síti - Jednotky obsahu

5.ročník

DÍLČÍ VÝSTUPY : Žák:	UČIVO :
- využívá při pamětném počítání komutativnost a asociativnost sčítání a násobení - provádí písemné početní operace v oboru přirozených čísel - zaokrouhluje přirozená čísla, provádí odhady a kontroluje výsledky početních operací v oboru přirozených čísel - řeší a tvoří úlohy, ve kterých aplikuje osvojené početní operace v celém oboru přirozených čísel - přečte zápis desetinného čísla a vyznačí na číselné ose desetinné číslo dané hodnoty - porozumí významu znaku „-“, pro zápis celého záporného čísla a toto číslo vyznačí na číselné ose - sčítá a odčítá zlomky se stejným základem - vyhledání, sbírání a třídění data - čte a sestavuje jednoduché tabulky a diagramy - narýsuje a znázorní základní rovinné útvary, užívá jednoduché konstrukce - určí délku lomené čáry, obvod mnohoúhelníku sečtením délek jeho stran - sestaví rovnoběžky a kolmice - určí obsah obrazce pomocí čtvercové sítě a užívá základní jednotky obsahu	- Číslo a početní operace - Posloupnost přirozených čísel do 1 000 000 a přes 1 000 000 - Zápis přirozených čísel v desítkové soustavě - Porovnávání čísel - Zaokrouhlování čísel (na statisíce, desetitisíce, tisíce, sta, desítky) - Sčítání a odčítání přirozených čísel - Provádění odhadů a kontroly příkladů, práce s tabulkou - Pamětné násobení a dělení přirozených čísel - Znak minus, zápis celého záporného čísla, vyznačení na číselné ose - Dělení jednociferným a dvouciferným dělitelem - Důraz na dokonalé zvládnutí numericky písemného násobení dvoj a trojčiferným činitelem - Početní operace s desetinnými čísly - Zavedení pojmu, čtení, zápis v oboru do setin - Sčítání a odčítání desetinných čísel v oboru do setin z paměti i písemně - Násobení desetinných čísel deseti a stem - Násobení desetinných čísel přirozeným číslem do deseti - Řešení a vytváření jednoduchých slovních úloh vedoucích k užití desetinných čísel - Rovinné obrazce a tělesa - Základní geometrické útvary v rovině a jejich popis (bod, přímka, dvojice a poloha) - Kolmice a jejich průsečík - Rovnoběžky - Přímky procházející danými body - Obdélník, čtverec, trojúhelník - Určování délky lomené čáry - Pravoúhlý trojúhelník - Rovnoramenný a rovnostranný trojúhelník - Měření a výpočet obvodu trojúhelníku - Narýsování trojúhelníku zadaného třemi stranami - Určování obvodu a obsahu čtverce a obdélníka - Užití a převádění jednotek délky a obsahu - Slovní úlohy na výpočet obvodu a obsahu čtverce a obdélníka se zaměřením na praxi

	- Kvádr a krychle – rozeznat a pojmenovat - Sestavení sítě kvádru a krychle, povrch modelu - Tabulky, grafy a diagramy - Čtení a sestavování sloupkových diagramů - Zakreslování jednoduchých grafů
--	---

6.ročník

DÍLČÍ VÝSTUPY :	UČIVO :
Žák:	
- provádí početní operace - zobrazuje na číselné ose, porovnává je zaokrouhluje a provádí odhady v daném řádu - formuluje pojem zlomek jako část celku - dovede navzájem převádět desetinné zlomky na desetinná čísla a naopak - formuluje a řeší jednoduché slovní úlohy - charakterizuje a třídí základní rovinné útvary - sestrojuje a měří úsečky - sestrojuje rovnoběžky, kolmice, kružnice, čtverce, obdélníky, pravoúhlý trojúhelník - odhaduje a vypočítá obsah a obvod základních rovinných útvarů - odhaduje a vypočítá povrch a objem kvádrů a krychle - sestrojí obraz a síť kvádrů a krychle - používá jednotky délky, obsahu a objemu - určí všechny dělitele přirozených čísel <100 - dokáže charakterizovat prvočíslo a číslo složené - rozloží složené číslo na součin prvočísel - modeluje a řeší situace s využitím dělitelnosti v oboru přirozených čísel - narýsuje úhel dané velikosti - určuje velikost úhlu měřením a výpočtem - přenesení úhel k polopřímce, narýsuje osu úhlu - užívá jednotky stupeň a minuta při operacích - s úhly - vyznačí důležité dvojice úhlů - třídí úhly do skupin podle velikosti a	- Desetinná čísla – opakování učiva 5. ročníku, početní operace s desetinnými čísly, aplikace ve slovních úlohách - Jednotky délky, hmotnosti, obsahu, užití kalkulátoru - Dělitelnost přirozených čísel – prvočíslo, číslo složené, násobek, dělitel, kritéria dělitelnosti, rozklad čísla na součin prvočísel, nejmenší společný násobek, největší společný dělitel, užití ve slovních úlohách - Římské číslice a jejich užití – zavedení znaků, zápisy čísel, čtení čísel, historická data a letopočty - Zlomky – obecné vlastnosti zlomků - Úhel a jeho velikost – zavedení pojmu úhel, jednotky úhlu – stupeň, minuta, měření a konstrukce pomocí úhloměru - Druhy úhlů, numerické i grafické operace s úhly, konstrukce úhlů bez úhloměru-60° - Osová souměrnost – osa souměrnosti, osově souměrné obrazce a jejich konstrukce, různé polohy os souměrnosti - Trojúhelník – popis, trojúhelníková nerovnost, konstrukce trojúhelníka ze tří stran, typy trojúhelníků, vnitřní a vnější úhel, osy stran a úhlů - Výšky a těžnice, kružnice opsaná a vepsaná libovolnému trojúhelníku - Prostorové útvary – krychle a kvádrů – popis obou těles, jednotky objemu – převody - Výpočty objemů krychle a kvádrů, užití ve slovních úlohách - Síť obou těles, povrch krychle a kvádrů,

obrázku - načrtne a sestrojí obraz rovinného útvaru v osově souměrnosti - určí osově souměrné útvary - určí osu souměrnosti osově souměrného obrazce - třídí a popisuje trojúhelníky podle vnitřních úhlů a stran - sestrojí výšky, těžnice a kružnici opsanou - určí velikost neznámého vnitřního úhlu při dvou známých	slovní úlohy - Stěnová a tělesová úhlopříčky - Číselné a logické řady, číselné a obrázkové analogie, logické a netradiční úlohy
--	---

7.ročník

DÍLČÍ VÝSTUPY :	UČIVO :
Žák: - provádí početní operace v oboru celých a rac. čísel - převádí zlomek na desetinné číslo a naopak - používá smíšená čísla - analyzuje a řeší jednoduché problémy, modeluje konkrétní situace, v nichž využívá matematický aparát v oboru celých a racionálních čísel - porovnává dvě veličiny poměrem - řeší modelováním a výpočtem situace vyjádřené poměrem - pracuje s měřítky map a plánů - určuje vztah přímé anebo nepřímé úměrnosti, využívá trojčlenku a vyjadřuje vztah úměrnosti rovnicí, grafem i tabulkou - užívá různé způsoby vyjádření vztahu celek-část (přirozeným, deset. číslem, poměrem, zlomkem, procentem) - řeší aplikační úlohy na procenta - určí procentovou část, počet procent i celek - určí co je promile - užívá k argumentaci, konstrukci a při výpočtech věty o shodnosti trojúhelníků - načrtne a sestrojí obraz rovinného útvaru ve středové souměrnosti - určí středově souměrný útvar, určí střed souměrnosti - odhadne a vypočítá obvod a obsah těchto rovinných útvarů - pozná a užívá vlastnosti troj- a čtyřúhelníků - sestrojí čtyřúhelník	- Zlomky – početní operace se zlomky, složený zlomek a jeho úprava, užití zlomků ve slovních úlohách - Celá čísla, racionální čísla – obecné vlastnosti celých čísel, početní operace s celými čísly, užití ve slovních úlohách - Záporné desetinné číslo a zlomek – obecné vlastnosti, početní operace s racionálními čísly, řešení slovních úloh v oboru racionálních čísel - Poměr, přímá a nepřímá úměrnost – poměr, úměra, trojčlenka, měřítko, grafická závislost - Procento, promile, základ, procentová část, počet procent, jednoduché úrokování - Shodnost trojúhelníků, věty o shodnosti, konstrukce trojúhelníků podle vět sss, usu, sus - Rovnoběžník a jeho vlastnosti – konstrukce - Obvod a obsah rovnoběžníků, trojúhelníků, lichoběžníků a jeho vlastnosti, konstrukce, obvod a obsah lichoběžníku - Objem a povrch kolmého hranolu - Číselné a logické řady, číselné a obrázkové analogie, logické a netradiční úlohy

- rozpozná a načrtne různé typy n-bokých hranolů a jejich síť - vypočítá povrch a objem hranolů s podstavou trojúhelníku, rovnoběžníku ➤ - užívá logickou úvahu a kombinační úsudek při řešení úloh a problémů a nalézá různá řešení - předkládaných nebo zkoumaných situací - řeší úlohy na prostorovou představivost, aplikuje a kombinuje poznatky a dovednosti z různých tematických a vzdělávacích oblastí	
---	--

8.ročník

DÍLČÍ VÝSTUPY :	UČIVO :
Žák:	
- určí a užívá ve výpočtech druhou mocninu, odmocninu a využívá je k výpočtu třetí strany pravoúhlého trojúhelníku - účelně využívá kalkulátor - provádí základní operace s mocninami - zapíše číslo v desítkové soustavě ve tvaru $a \cdot 10^n$, kde $1 < a < 10$ - matematizuje jednoduché reálné situace s využitím proměnných; určí hodnotu výrazu, sčítá a násobí mnohočleny, provádí rozklad mnohočlenu na součin - pomocí vzorců a vytýkáním zapíše jednoduchý slovní text pomocí proměnných - pomocí ekvivalentních úprav řeší rovnice - formuluje a řeší reálnou situaci pomocí rovnic - vypočítá délku kružnice, obvod a obsah kruhu - určuje vzájemnou polohu přímky a kružnice a dvou soustředných kružnic - umí využívat Thaletovu kružnici v praxi - načrtne obraz a síť tělesa - vypočítá povrch a objem tělesa - řeší slovní úlohy o válci - vyhledává, vyhodnocuje a zpracovává data - porovnává soubory dat	- Druhá mocnina a odmocnina, Pythagorova věta – druhá mocnina a odmocnina z tabulek a pomocí kalkulátorů, Pythagorova věta a její užití v praxi - Mocniny s přirozeným exponentem – pojem mocnina s přirozeným exponentem - Operace s mocninami, zápis čísel v desítkové soustavě pomocí mocnin deseti - Výrazy – číselný výraz a jeho hodnota, proměnná, výrazy s proměnnými, celistvý výraz, mnohočleny - Rovnice – lineární rovnice s jednou neznámou, jednodušší slovní úlohy - Kruh, kružnice, válec – kruh, kružnice – vzájemná poloha s přímkou, tečna, sečna, vnější přímkou, vzájemná poloha dvou kružnic, Thaletova kružnice, obsah kruhu, délka kružnice, válec – objem a povrch - Konstrukční úlohy – množiny bodů dané vlastností (osa úsečky a úhlu), konstrukce trojúhelníků, rovnoběžníků a lichoběžníků zadaných různými prvky – rozbor, postup a přesná konstrukce Nadstandardní učivo - Číselné a logické řady, číselné a obrázkové analogie, logické a netradiční úlohy - Nerovnice – zápis intervalů, řešení lineárních nerovnic a jejich soustav - Oblouk kružnice a jeho délka, kruhová výseč

9.ročník

DÍLČÍ VÝSTUPY : Žák:	UČIVO :
– provádí operace s lomenými výrazy, využívá rozklad výrazů na součin – řeší rovnice s neznámou ve jmenovateli a slovní úlohy s využitím těchto rovnic – využívá pojem množina všech bodů dané vlastnosti k charakteristice útvaru a k řešení polohových a nepolohových konstrukčních úloh – načrtne a sestrojí rovinné útvary – řeší soustavy rovnic dosazovací nebo sčítací metodou – formuluje a řeší reálnou situaci s využitím soustav rovnic – vyjádří funkční vztah tabulkou, rovnicí, grafem – určí definiční obor a obor hodnot funkce – sestaví tabulku a sestrojí graf lineární funkce $y = kx + q$, a načrtne grafy kvadratické funkce $y = ax^2$ a nepřímé úměrnosti $y = k/x$ – matematizuje jednoduché reálné situace s využitím funkčních vztahů – určí podobné rovinné útvary pomocí poměru podobnosti – rozpozná goniometrickou funkci v pravoúhlém trojúhelníku dle poměru dvou stran – určí hodnotu gon. funkce ostrého úhlu pomocí tabulek nebo kalkulátoru – využívá gon. funkce v úlohách z praxe – určuje a charakterizuje základní prostorové útvary (tělesa), analyzuje jejich vlastnosti – načrtne a sestrojí síť základních těles – načrtne a sestrojí obraz jednoduchých těles v rovině – odhaduje a vypočítá objem a povrch těles – používá gon. funkce pro výpočet objemu a povrchu – analyzuje a řeší aplikační geometrické úlohy s využitím osvojeného matematického aparátu	– Soustavy lineárních rovnic se dvěma neznámými – řešení soustavy metodou adiční, slovní úlohy řešené pomocí soustav, řešení speciálních slovních úloh – Lomený výraz – obecné vlastnosti lomeného výrazu, početní operace s lomenými výrazy, složený lomený výraz – Lineární rovnice s neznámou ve jmenovateli – Kvadratické rovnice – Diskriminant, kořeny kvadratické rovnice, zkouška – Funkce – pravoúhlá soustava souřadnic – Přímá a nepřímá úměrnost, konstantní funkce, lineární funkce, kvadratická funkce – Závislosti a data – Příklady závislostí z praktického života a jejich vlastnosti – Nákresy, schémata, diagramy, grafy, četnost znaku, aritmetický průměr – Podobnost – věty o podobnosti trojúhelníků, práce s plánem a mapou – Goniometrické funkce – Sinus, kosinus, tangens a kotangens úhlu, užití a aplikace při řešení úloh – Prostorové útvary – jehlan, kužel, koule – objemy a povrchy – Číselné a logické řady, číselné a obrázkové analogie, logické a netradiční úlohy <i>Nadstandardní učivo</i> – Dělení mnohočlenů – jednočlenem a mnohočlenem

5.3. Informatika

Charakteristika vzdělávací oblasti

Vzdělávací oblast Informační a komunikační technologie probíhá v předmětu Informační a komunikační technologie a umožňuje všem žákům dosáhnout základní úrovně informační gramotnosti – získat elementární dovednosti v ovládnutí výpočetní techniky a moderních informačních technologií, orientovat se ve světě informací, tvořivě pracovat s informacemi a využívat je při dalším vzdělávání i v praktickém životě.

5.3.1. Informatika

Charakteristika a cílové zaměření vzdělávací oblasti

Vzdělávací oblast Informatika se zaměřuje především na rozvoj informatického myšlení a na porozumění základním principům digitálních technologií. Je založena na aktivních činnostech, při kterých žáci využívají informatické postupy a pojmy. Poskytuje prostředky a metody ke zkoumání řešitelnosti problémů i hledání a nalézání jejich optimálních řešení, ke zpracování dat a jejich interpretaci a na základě řešení praktických úkolů i poznatky a zkušenost, kdy je lepší práci přenechat stroji, respektive počítači. Pochopení, jak digitální technologie fungují, přispívá jednak k porozumění zákonitostem digitálního světa, jednak k jejich efektivnímu, bezpečnému a etickému užívání.

Informatika umožňuje všem žákům dosáhnout základní úrovně informační gramotnosti - získat elementární dovednosti v ovládání výpočetní techniky a moderních informačních technologií, orientovat se ve světě informací, tvořivě pracovat s informacemi a využívat je při dalším vzdělávání i v praktickém životě. Zvládnutí výpočetní techniky, zejména rychlého vyhledávání a zpracování potřebných informací pomocí internetu a jiných digitálních médií, umožňuje realizovat metodu „učení kdekoliv a kdykoliv“, vede k žádoucímu odlehčení paměti při současné možnosti využít mnohonásobně většího počtu informací.

Na prvním stupni základního vzdělávání si žáci prostřednictvím her, experimentů, diskusí a dalších aktivit vytvářejí první představy o způsobech, jakými se dají data a informace zaznamenávat, a objevují informatické aspekty světa kolem nich. Postupně si žáci rozvíjejí schopnost popsat problém, analyzovat ho a hledat jeho řešení. Ve vhodném programovacím prostředí si ověřují algoritmické postupy. Informatika také společně s ostatními obory pokládá základy uživatelských dovedností. Poznáváním, jak se s digitálními technologiemi pracuje, si žáci vytvářejí základ pro pochopení informatických konceptů. Součástí je i bezpečné zacházení s technologiemi a osvojování dovedností a návyků, které vedou k prevenci rizikového chování.

I na druhém stupni základního vzdělávání žáci tvoří, experimentují, prověřují své hypotézy, objevují, aktivně hledají, navrhuji a ověřují různá řešení, diskutují s ostatními a tím si prohlubují a rozvíjejí porozumění základním informatickým konceptům a principům fungování digitálních technologií. Při analýze problému vybírají, které aspekty lze zanedbat a které jsou podstatné pro jeho řešení. Učí se vytvářet, formálně zapisovat a systematicky posuzovat postupy vhodné pro automatizaci, zpracovávat i velké a nesourodé soubory dat. Díky poznávání toho, jak a proč digitální technologie fungují, žáci chápou základní principy kódování, modelování a s větším porozuměním chrání sebe, své soukromí, data i zařízení.

V průběhu základního vzdělávání žáci začínají vyvíjet funkční technická řešení problémů. Osvojují si časté testování prototypů a jejich postupné vylepšování jako přirozenou součást designu a vývoje v informačních technologiích. Zvažují a ověřují dopady navrhovaných řešení na jedince, společnost, životní prostředí.

Cílové zaměření vzdělávací oblasti

Vzdělávání v dané vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- systémovému přístupu při analýze situací a jevů světa kolem něj
- nacházení různých řešení a výběru toho nejvhodnějšího pro danou situaci
- ke zkušenosti, že týmová práce umocněná technologiemi může vést k lepším výsledkům než samostatná práce
- porozumění různým přístupům ke kódování informací i různým způsobům jejich organizace

- rozhodování na základě relevantních dat a jejich korektní interpretace, jeho obhajování pomocí věcných argumentů
- komunikaci pomocí formálních jazyků, kterým porozumí i stroje
- standardizování pracovních postupů v situacích, kdy to usnadní práci
- posuzování technických řešení z pohledu druhých lidí a jejich vyhodnocování v osobních, etických, bezpečnostních, právních, sociálních, ekonomických, environmentálních a kulturních souvislostech
- nezdolnosti při řešení těžkých problémů, zvládání nejednoznačnosti a nejistoty a vypořádání se s problémy s otevřeným koncem
- otevřenosti novým cestám, nástrojům, snaze postupně se zlepš

Charakteristika vyučovacího předmětu

Obsahové, časové a organizační vymezení

Časová dotace

Vyučovací předmět Informatika je realizován ve 4. až 9. ročníku po jedné hodině týdně. Žáci mohou být v hodině děleni do dvou skupin (podle počtu žáků ve třídě) v kombinaci s jiným vyučovacím předmětem.

Vzdělávací oblast předmětu je zaměřena na poznání úlohy informací, porozumění toku informací, porovnávání informací a poznatků z většího množství informačních zdrojů, využívání výpočetní techniky, respektování práv k duševnímu vlastnictví.

Výuka probíhá v odborné učebně, žáci se učí obecné principy platné delší dobu převážně na volně širitelných produktech, které jim škola může nabízet k domácímu použití. Využíváme mezipředmětové vztahy s předměty Fyzika, Zeměpis, Hudební výchova, Výtvarná výchova, pracujeme se zkušenostmi a poznatky z praxe.

Průřezová témata realizovaná při výuce informatiky:

Osobnostní a sociální výchova – kreativita, mezilidské vztahy, kooperace a kompetice

Mediální výchova – kritické čtení a vnímání mediálních sdělení, tvorba mediálního sdělení, práce v realizačním týmu

Výchovné a vzdělávací strategie

Výchovné a vzdělávací postupy, které směřují k utváření klíčových kompetencí

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí žáků

Kompetence k učení

Učitel

- vybaví žáka vhodnými materiály a zdroji
- vede žáka ke čtení odborného textu s porozuměním
- žákovi stanoví jasný cíl činnosti, používá vhodné naváděcí otázky
- vede žáka k aktivnímu přístupu, tj. plánování úkolů a postupů
- rozvíjí u žáka schopnost zhodnotit věcnost a správnost řešení, schopnost spolupráce s ním i se žáky, využívá při výuce aktuálních událostí
- materiály a pomůcky chystá také tak, aby si žák mohl zkontrolovat správnost řešení, najít a opravit chybu – vlastní chyby tak pomáhají k učení

- individuálním přístupem a strukturalizací učiva nabízí šanci prožití úspěchu každému žáku, což motivuje k dalšímu učení

Kompetence k řešení problémů

Učitel

- vlastním příkladem i návodnými doplňujícími otázkami vede žáka k dovednosti kladení správných otázek k věci
- zadává úkoly způsobem, který umožní volbu různých postupů
- zadává úkoly, které mají více správných a funkčních řešení
- společnou analýzou vede žáka k umění posoudit reálnost výsledků
- vede žáka k samostatnému vyhledávání informací, k optimalizaci praktických postupů

Kompetence komunikativní

Učitel

- zadává vhodné úkoly, kde se uplatní vzájemná komunikace žáků k danému úkolu
- využívá názorů, námětů a zkušeností žáka
- nabízí žákům dostatek prostoru pro slovní vyjádření a vysvětlení daných matematických úvah a postupů takovým způsobem, aby byly srozumitelné ostatním
- učí žáky naslouchat prezentaci řešení druhých

Kompetence sociální a personální

Učitel

- během vzdělávání mimo jiné zařazuje skupinovou práci žáků, vede děti k respektování společně dohodnutých pravidel při této práci a odmítavému postoji ke všemu, co narušuje práci skupiny

Kompetence pracovní

Učitel

- vhodně zadává neúplné postupy řešení pro doplnění žákem
- dbá na důsledné dodržování pravidel – jde sám příkladem
- vyžaduje správný způsob užití materiálů, techniky, vybavení
- hodnocením a sebehodnocením vede žáka k přesnosti při zpracování úkolu a k odpovědnosti za výsledek vlastní práce

Kompetence občanské

Učitel

- vhodně seznamuje s vazbami na legislativu a obecné morální zákony (SW pirátství, autorský zákon, ochrana osobních údajů, bezpečnost, hesla ...) tím, že je musí dodržovat (citace použitého pramene, ve škole není žádný nelegální SW, žáci si chrání své heslo
- při zpracovávání informací vede žáky ke kritickému myšlení nad obsahy sdělení, ke kterým se mohou dostat prostřednictvím Internetu i jinými cestami

UČIVO – 1. stupeň

4. ročník

Výstup	Učivo
- zná základní pojmy PC, části PC - umí korektně zapnout a vypnout počítač a přihlásit se do a odhlásit ze sítě. - vysvětlí pojem HARDWARE, pojmenuje a zařadí nejběžnější součásti a zařízení počítače. - Orientuje se v aktuální nabídce HARDWARU - zapojí jednotlivé části hardwaru k počítači - programy, které zná, umí zařadit do příslušné skupiny (podskupiny) - orientuje se na klávesnici, zná funkce nejdůležitějších kláves (Enter, Esc, Delete, Shift - myši ovládá základní operace: klik - výběr, tažení se stisknutým levým tlačítkem, dvojklik, klik pravým tlačítkem – místní menu. - naučí se základy bezpečné práce na PC, seznámí se s prevencí před zdravotními riziky spojenými s prací na PC	Historie PC, definice a vybavení PC Postup zapnutí a vypnutí počítače, přihlášení do a odhlášení ze sítě HW - HARDWARE Skříň (základní jednotka) – procesor, pevný disk (HDD), operační paměť (RAM), základní deska, zdroj, mechaniky (disketová, CD, DVD), další paměti (flash disk, paměťové karty), grafická karta Periferie: vstupní zařízení (klávesnice, myš, skenner, mikrofon, digit. fotoaparát ...) výstupní zařízení (monitor, tiskárna, reproduktory ...) SW – SOFTWARE operační systémy aplikace (textové editory, grafické editory, výukové programy, komunikační programy...) Práce s klávesnicí a myší části klávesnice pojmy: klik, dvojklik, uchopení a tažení Hygiena na PC, zásady bezpečnosti a prevence zdravotních rizik

- seznámí se ze základními funkcemi OS Windows - s použitím nástrojů dokáže nakreslit obrázek a uložit jej, příp. otevřít pro změny a změněný znovu uložit. - ví co je internet - dokáže vyhledat stránku pomocí vyhledavače, - napsáním adresy - orientuje se v nabídce výukových programů, spustí je a naučí se je ovládat - vyhledává hry na internetu, rozlišuje mezi vhodnými a nevhodnými hrami	OS Windows nabídka start, základní práce s okny (otevření, minimalizace, zavření, přesun, ...) Grafika programy na tvorbu obrázků uložení vytvořeného obrázku nebo změn, otevření obrázku základní nástroje a možnosti nastavení (tvary štětce, barvy, základní tvary ...) Internet: co to je, kdy vznikl, služby Internetu vztah k internetu pohyb po webu: přes hypertextové odkazy známá adresa jednoduché vyhledávání Multimediální využití počítače - práce s výukovými programy školní výukové programy využití her ve výuce Hry pro volný čas hry na internetu
---	---

5. ročník

Výstup	Učivo
- - seznámí se základními prvky Windows - uspořádá ikony, zapíná a vypíná panely - nastavuje vzhled plochy hlavní panel a nabídku start - rozlišuje jednotlivá nastavení oken a jejich uspořádání na pracovní ploše - pracuje se složkami a soubory, rozeznává jednotlivé způsoby kopírování – vybírá nejvhodnější postupy, orientuje se ve struktuře a organizaci dat - rozlišuje mezi typy formátů (doc, gif, bmp, txt, exe, com) - vybírá jednotlivé programy příslušenství a ovládá jejich základní funkce - pracuje v jednoduchém textovém editoru a používá základní úpravy textu - kreslí složitější obrázky a používá různé formáty obrázků v rastrovém editoru - orientuje se v aplikaci Internet Explorer, používá její základní nástroje - při vyhledávání na internetu používá jednoduché a vhodné cesty - vyhledává informace na portálech, v knihovnách a databázích, třídí je a posuzuje jejich závažnost	OS Windows plocha obrazovky – struktura a popis nejdůležitějších částí (panely, tlačítka, ikony, lišty) nastavení plochy a hlavního panelu Okna – jejich základní struktura a rozdělení, práce s okny Práce se soubory a složkami ukládání, kopírování, přesouvání, odstraňování, změna názvu souborů a složek. Různé formáty souborů Organizace dat v počítači, vytváření vlastních složek Příslušenství Os Windows Textový editor WORD poznámkový blok vzhled a nastavení dokumentu základní práce s textem a jeho úpravy Grafický editor – prohloubení učiva ze 4. roč. Kreslení složitějších obrázků a jejich ukládání v různých formátech. Internet Explorer základní ovládací prvky Internet Exploreru a jejich nastavení Vyhledávání na Internetu společenský tok informací vyhledávání na mapách, -výukových serverech, hledání spojení v jízdních řádech, vyhledávání tras použití slovníků ...

- rozlišuje mezi jednotlivými způsoby komunikace - aktivně používá e-mail pro komunikaci mezi spolužáky - aktivně používá chat, uvědomuje si ochranu osobních dat, zná nebezpečí nevhodné komunikace v rámci internetu, rozlišuje mezi správnou a nesprávnou komunikací, respektuje zásady slušného chování - rozlišuje mezi hudebním formátem a formátem mp3 - aktivně vyhledává servery pro legální stahování hudby, porozumí nebezpečí „pirátského stahování hudby“ - uvědomí si vhodnost a nevhodnost jednotlivých her a jejich „přínos“ pro trávení volného času	Komunikace na internetu různé způsoby komunikace Práce s e-mailem – založení schránky na seznamu, psaní a posílání zpráv přidání obrázku a textového dokumentu ve formě přílohy Chat zásady komunikace, ochrana osobních dat, komunikace v rámci třídy, komunikace se stejnou věkovou skupinou mimo kolektiv třídy Multimediální využití počítače hudba a její formáty – mp3 vyhledávání legálně stažitelné hudby na internetu Hry pro volný čas hry na internetu burza her mezi spolužáky – vzájemné ukázky v kolektivu třídy s důrazem na hry rozvíjející logické myšlení a postřeh
---	--

UČIVO – 11. stupeň

6. ročník

Výstup	Učivo
- dokáže historicky zařadit vznik prvních počítačů (sálových) a vznik osobních počítačů. - uvědomuje si trendy ve vývoji výpočetní techniky – miniaturizace a zvyšování výkonu a kapacit. - nastaví OS Windows, a mění některé konfigurační - nastaví připojenou tiskárnu rozlišuje mezi možnostmi tisku - hledá soubory , složky. obrázky a hudbu v pamětech počítače - orientuje se v nápovědě Windows a používá ji - dokáže vytvořit textový dokument a upravovat jej, - samostatně dle předlohy zpracuje dokumenty obsahující text, používá různé formáty písma - pracuje se schránkou a s její pomocí přenáší objekty mezi dokumenty, vkládá a vytváří obrázky,propojuje je s textem, používá textová pole. samostatně dle předlohy zpracuje dokumenty obsahující obrázky a textová pole - používá různé zdroje informací, vyhodnocuje vztahy mezi údaji, analyzuje je a třídí údaje vytváří z nich vlastní dokument pracuje s informacemi v souladu se zákony o duševním vlastnictví	Vývoj počítačů od prvního po současnost (sálové a osobní počítače). OS Windows nastavení pomocí ovládacích panelů (systém, klávesnice, místní nastavení, datum a čas) Nastavení tiskárny Hledání souborů a složek Práce s nápovědou Textový editor MS Word základní orientace v okně programu založení nového souboru – vzhled stránky pohyb v dokumentu (klávesnice, myš) psaní textu označení části textu do bloku (klávesnice, myš) formátování textu (zarovnání, odstavce písmo) kopírování textu – práce se schránkou vkládání obrázků – klipart, ze souboru, Word art vytváření jednoduchých obrázků propojení obrázků s textem vkládání textových polí a jejich úprava Internet Explorer vyhledávání informací, jejich vkládání do textového editoru a jejich úprava – hodnota a relevace

orientuje se ve formátech videa, používá programy pro jejich přehrávání	informací a informačních zdrojů, metody a nástroje jejich ověřování Vyhledávání obrázků jejich úprava v grafickém editoru a jejich vkládání do Wordu Vytvoření vlastního dokumentu ve Wordu z různých zdrojů Internet, Komunikace po Internetu program Multimediální využití počítače DVD a obrazové formáty Programy pro přehrávání Windows Media Player ...
--	---

7. ročník

Výstup	Učivo
- vkládá různé objekty, používá ohrazení a stínování sloupce a tabulátory a motivy - napíše dopisy různých stylů (soukromý, úřední ...) - pracuje s obálkou a štítkem, používá nástroje hromadné korespondence - využívá záhlaví a zápatí - navrhne tabulku vyplní ji textem - rozlišuje různé způsoby uložení dokumentu - samostatně dle předlohy zpracuje dokumenty - seznámí se s aplikací PowerPoint - rozlišuje a přepíná mezi režimy zobrazení - píše text a používá různé formáty textu nastavuje polohu, velikost výplň a ohrazení textového rámečku	Textový editor MS Word Vkládání – čísla stránek, automatický text, symbolů, odkazů, záložek odrážky a číslování ohrazení a stínování sloupce a tabulátory motivy Dopisy a korespondence – obálky a štítky, hromadná korespondence Zobrazení záhlaví a zápatí Práce s tabulkou Možnosti tisku Různé možnosti ukládání souborů PowerPoint Úvod do Powerpointu režimy zobrazení snímky Text v prezentaci textový rámeček odrážky a číslování nastavení textového rámečku Grafika v PowerPoint vkládání obrázku a grafických objektů operace s grafickým objektem

- vkládá kliparty, obrázky z různých zdrojů a automatické tvary do snímků - nastavuje vzhled a chod jednotlivých snímků a způsob prezentace všech snímků - Předvádí a komentuje vytvořené prezentace - definuje pojem počítačový vir, uvědomuje si nebezpečí počítačových virů a nutnost ochrany před nimi - uvádí jednotlivé antivirové programy - aktivně používá antivirový program a testuje jednotlivé paměti počítače	Speciální prvky vložené do prezentace graf vytvořený v PowerPointu tabulka vytvořená v PowerPoint Spuštění prezentace prezentování myši automatický chod prezentace nastavení snímků Antivirové programy Co je počítačový vir a jeho nebezpečí Typy antivirových program NOD 32, AVAST... základní uživatelské rozhraní nastavení programu aktualizace na Internetu testování
- seznám se s základními funkcemi programu - obrázky, fotografie převede je do programu Zoner	Zoner seznámení se s programem základní ovládací prvky programu tvorba jednoduchého animovaného obrázku

8. ročník

Výstup	Učivo
- definuje pojem počítačová síť a sdílené soubory a složky - nastaví počítač pro práci v počítačové síti LAN - vyhledává jednotlivé počítače v síti a prohlíží a kopíruje soubory mezi počítači	Práce v počítačové síti LAN pojem sdílené soubory nastavení pracovní skupiny a počítače vyhledávání sdílených složek v počítačové síti a kopírování souborů mezi počítači v prostředí programu Total commander
- nastavuje vzhled stránky, pohybuje se mezi buňkami	Tabulkový editor MS Exel základní orientace v okně programu založení nového souboru vzhled stránky pojem buňka a její adresa pohyb v dokumentu (klávesnice, myš) Formátování buněk velikost, číslo zarovnání, ohraničení, písmo, vzorky, zámek
- používá a rozlišuje jednotlivá nastavení formátu buněk	
- samostatně dle předlohy vytváří tabulky vkládá do nich některé funkce	Tvorba tabulek a používání základních funkcí matematické, logické, statistické a vyhledávací

- z tabulky vytváří graf a nastavuje jeho vzhled a formát - třídí a filtruje data podle daných kritérií - nastaví tisk a vytiskne vytvořený objekt - rozděluje a třídí data zobrazuje a zpracovává je v různých programech - seznámí se s základy fotografování a využití fotografie v počítačových prezentacích - seznámí se s základními ovládacími prvky programu - upravuje fotky pomocí editoru - ukládá a publikuje fotky	Tvorba grafů a jejich formátování Vkládání objektů Práce s daty filtrování, řazení, kontingenční tabulka Práce s okny, propojení listů Tisk a možnosti tisku jednotlivých sešitů. Přenášení dat mezi programy Word, Excel a PowerPoint Digitální fotografie Základy fotografování kompozice snímku nastavení expozice ukládání snímků a jejich přenos do počítače ZonerPhotoStudio Základy ovládání programu Nastavení programu Použití Editoru nástroje na úpravu fotografií (ořez, červené oči, klonování razítko ...) úprava fotografií (expozice, rozměry, efekty ...) Publikování fotografií
--	--

9. ročník

Výstup	Učivo
- vysvětlí pojem komprimace, rozliší mezi rar a zip soubory - seznámí se ze základy ovládání WinRaru - archivuje a extrahuje konkrétní soubory - aktivně používá aplikaci Outlook ke komunikaci se spolužáky ve třídě - seznámí se s možnostmi internetu, aktivně používá jeho nabídky - seznámí se s základním nastavením okna programu - kreslí a edituje základní geometrické útvary - pracuje s křivkami, kreslí pomocí nich různé tvary - píše, edituje a tvaruje text - používá logické operace pro úpravu objektů, ukládá je a tiskne	Komprimace souborů, WinRar co znamená komprimace souborů- proč komprimovat soubory způsoby a formáty komprimace archivování a extrahování souborů Komunikace po Internetu Outlook Expres práce se zprávami – vytvoření, odeslání, přijetí, odstranění Internet Internetové obchody, placení přes internet, internetové bankovníctví, internetová rádia a televize Zoner Calisto –vektorová grafika Základní okno programu a jeho ovládací prvky Kreslení a editace základních geometrických útvarů Deformování objektů, barvy, pořadí objektů Křivky Jednoduché a spojené úsečky, složené křivky, křivky od ruky, uzavírání křivky, změny tvaru křivky Text odstavcový a umělecký text, editace textu, tvarování textu Výplně – barevná výplň, bitmapový typ výplně Vícenásobné kopírování, duplikační režim

- seznámí se s strukturou a základními příkazy jazyka HTML - vytvoří jednoduchou stránku s textem, odkazy, obrázky - nastaví pozadí stránky, naformátuje text a barvy - umístí stránku na internetu	Základy HTML jazyka Co je HTML a jeho použití Základní členění dokumentu Typy písma Odkazy Seznamy Přeformátovaný text Podpisy stránek Vložení obrázků do stránky Animované obrázky Grafické formáty Klikací mapy Zarovnávání textu Pozadí stránky Barvy Velikost písma Zpřístupnění stránek
nastaví pozadí stránky, naformátuje text a barvy umístí stránku na internetu	Vložení obrázků do stránky Animované obrázky Grafické formáty Klikací mapy Zarovnávání textu Pozadí stránky Barvy Velikost písma Zpřístupnění stránek světa

5.4.

Člověk a jeho svět

Charakteristika vzdělávací oblasti

Vzdělávací oblast Člověk a jeho svět je jedinou vzdělávací oblastí Rámcově vzdělávacího programu, která je koncipována pouze pro 1. stupeň základního vzdělávání. Tato komplexní oblast vymezuje vzdělávací obsah týkající se člověka, rodiny, společnosti, vlasti, přírody, kultury, techniky, zdraví a dalších témat. Uplatňuje pohled do historie i současnosti a směřuje k dovednostem pro praktický život. Svým široce pojatým integrovaným obsahem spoluutváří povinné základní vzdělání na 1. stupni.

Vzdělávací obsah oboru Člověk a jeho svět je členěn do pěti tématických okruhů

Místo, kde žijeme,

Lidé kolem nás,

Lidé a čas,

Rozmanitost přírody,

Člověk a jeho zdraví.

Vzájemným propojením těchto okruhů jsme vytvořili tři vyučovací předměty, ve kterých je realizován vzdělávací obsah tohoto vzdělávacího oboru.

V prvním, druhém a třetím ročníku se předmět nazývá Prvouka s dotací 2 hodiny týdně.

Ve čtvrtém a pátém ročníku bude výuka organizována takto:

Vlastivěda – ve 4. a 5. ročníku 2 hodinová dotace,

Přírodověda – ve 4. a 5. ročníku 1 hodinová dotace,

5.4.1. Prvouka

Charakteristika vyučovacího předmětu

Obsahové, časové a organizační vymezení

Časová dotace

Prvouka je předmět vyučovaný v prvních třech ročnících v časové dotaci: 1., 2. a 3. ročník 2 hod./týdně. Výuka probíhá v kmenových třídách.

Vyučovací předmět Prvouka rozvíjí poznatky, dovednosti a prvotní zkušenosti žáků získané ve výchově v rodině a v předškolním vzdělávání. Součástí předmětu jsou vlastivědně – humanitní část – dějepisné, zeměpisné a etické učivo a přírodopisná část – fyzikální, astronomické a ekologické zákonitosti.

Při výuce částečně realizujeme obsah dramatické výchovy, českého jazyka – slohu, matematiky a světa práce. Na prvouku navazuje ve čtvrtém ročníku Vlastivěda a Přírodověda. Kromě vzdělávacího obsahu jsou ve vyučovacích předmětech: Prvouka, Vlastivěda a Přírodověda realizována i průřezová témata:

Osobnostní a sociální výchova – rozvoj schopnosti poznávání, sebepoznání a sebepojetí, seberegulace a sebeorganizace, psychohygiena, poznávání lidí, mezilidské vztahy, komunikace, kooperace a kompetice, řešení problémů a rozhodovací dovednosti

Výchova demokratického občana – občanská společnost a škola, občan, občanská společnost a stát, principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování

Výchova myšlení v evropských a globálních souvislostech – Evropa a svět nás zajímá, objevujeme Evropu a svět, jsme Evropané

Multikulturní výchova – kulturní difference, lidské vztahy, etnický původ, multikulturalita

Environmentální výchova – ekosystémy, základní podmínky života, lidské aktivity a problémy životního prostředí, vztah člověka k prostředí

Mediální výchova – fungování a vliv médií ve společnosti, práce v realizačním týmu

K nejčastějším metodám a formám patří kooperativní, aktivizační a projektová výuka, komunitní kruhy, skupinová práce, samostatné práce, výklad s využitím dosavadních znalostí žáků, projekty, pokusy, vycházky, besedy, exkurze, práce a pozorování na zahradách, referát, aktuality, křížovky, pexeso, kvízy, soutěže, práce s mapou, práce na PC, práce s videozáznamy, metoda vzájemného vyučování, metoda názornosti, metoda čtením a psaním ke kritickému myšlení, vše s důrazem na žákovu autoevaluaci, vyhledávání a práci s informacemi z různých dostupných zdrojů. Nadaní žáci vyhledávají nadstavbové informace, žákům se SPU zadáváme úkoly přiměřené jejich schopnostem, při skupinové práci rozdělujeme role.

Na výuku v hodinách navazují různé akce: např. návštěvy institucí, exkurze, tematické výlety, vycházky, divadelní představení, dlouhodobé i krátkodobé projekty, besedy s ekology, veterináři, zdravotníky, lesními inženýry, pobytové akce, setkávání, akademie atd. Klíčové kompetence nejsou založeny na vědomostech, ale především aktivitách. Jsou výrazem schopnosti chovat se kompetentně v určité situaci.

Výchovné a vzdělávací strategie

V předmětu Člověk a příroda budou uplatňovány tyto postupy, které směřují k utváření klíčových kompetencí:

Kompetence k učení

Učitel:

- vede žáka k aktivnímu vyhledávání a třídění informací, jejich propojování a systematizaci
- vede žáka k samostatnému pozorování a porovnávání získaných výsledků
- umožňuje žákovi poznávat smysl a cíl učení a posuzovat vlastní pokrok
- na základě prožitku úspěchu vede žáka k potřebě dalšího studia a celoživotního vzdělávání
- zajistí studijní materiály a zdroje
- společně se žákem formuluje cíl činnosti úkolu
- vede žáka k plánování úkolů a postupů

Učitel předkládá žákovi dostatek spolehlivých zdrojů a vede ho k jejich pravidelnému využívání. Vede žáka k vyhledávání informací v různých pramenech a jejich využívání ve svém dalším studiu. Zařazuje vycházky a žákovi tak umožní praktickou aplikaci dovedností. Používá audiovizuální techniku, využívá aktuálních událostí u nás i ve světě k aktualizaci výkladu a vede žáky k hledání příčin, souvislostí a důsledků.

Kompetence k řešení problému

Učitel

- vybízí žáka, aby kladl otázky k věci
- zadává problémové úkoly či úlohy rozvíjející tvořivost
- zadává úkoly způsobem, který umožňuje volbu různých postupů
- vede žáka k tomu, aby vnímal problémové situace ve škole i mimo ni, učí ho rozpoznávat a chápat problémy a nesrovnalosti
- předkládá žákovi různé zdroje informací, které mohou vést k řešení problému, k jejich ověřování a srovnávání
- vede žáka k ověřování správnosti řešení problému

Učitel rozvíjí tuto kompetenci zejména učením v souvislostech, to znamená, že neučí izolovaná data jednotlivých oborů, ale u dětí vytváří ucelený obraz světa. Využívá co největšího množství zdrojů informací - práci s knihou, internetem, praktické pokusy, projekty, vlastní výzkum žáků. Při výuce motivuje učitel žáky problémovými úlohami z praktického života. V projektových dnech a na školách v přírodě vede žáky k logickému řešení problémů.

Kompetence komunikativní

Učitel

- rozvíjí u žáka dovednost správně, výstižně a logicky formulovat své myšlenky a názory na lidskou společnost, přírodní jevy a historické události
- seznamuje žáka s různými typy textů a obrazových materiálů o probíraných tématech
- vede žáka k využívání širokých možností informačních a komunikačních prostředků
- zadává úkoly, při kterých žáci spolupracují a komunikují
- se zajímá o názory, náměty a zkušenosti žáka
- umožňuje, aby si žák i učitel vzájemně sdělovali své pocity a názory

Učitel poskytuje dostatečný prostor pro vyjadřování žáků při problémovém vyučování, v komunitních kruzích, při zpracování školních projektů a jejich výstupů. Vede žáky ke vhodné

komunikaci se spolužáky, učiteli, ostatními dospělými jak ve škole tak i mimo ni. Učí žáky obhajovat svůj názor a zároveň naslouchat názoru jiných.

Kompetence sociální a personální

Učitel

- vede žáka ke schopnosti pracovat ve skupinách a umožňuje jim podílet se na vytváření pravidel a vede je k jejich dodržování
- buduje individuálním přístupem sebedůvěru žáka a jeho samostatný rozvoj
- se zajímá, jak žákovi vyhovuje způsob výuky

Učitel navodí situace, které vedou k vědomí odlišnosti každého jednotlivce a budou rozvíjet vědomí vlastních možností ovlivňovat své chování, postoje, zdraví. Učitel vede žáka k respektování společně dohodnutých pravidel chování, na jejichž formulaci se podílel.

Kompetence občanské

Učitel

- umožňuje diferencované výkony podle individuálních schopností žáka
- vy výuce reflektuje společenské a třídní dění
- na základě příkladů z historie vede žáka k respektování přesvědčení druhých lidí
- vede žáka k chápání základních vztahů v různých ekosystémech a souvisejících environmentálních problémech
- ukazuje žákovi význam jednotlivých složek životního prostředí i prostředí jako celku

Učitel zařazuje do výuky témata o místním regionu a demonstruje na příkladech z okolí školy, tímto posiluje identifikaci žáka s místem bydliště. Nabízí též žákovi dostatek příležitostí k pochopení práv a povinností souvisejících se zdravím, partnerskými a rodinnými vztahy i dostatek modelových situací k získání dovedností ochránit své zdraví v krizových situacích. Učitel vede žáky k tomu, aby respektovali národní, kulturní a historické tradice. Učitel též klade důraz na environmentální výchovu – nabádá k třídění odpadů, k šetření vodou a energiemi, přičemž jde žákům příkladem. Vede žáky k osobní zodpovědnosti za stav přírody.

Kompetence pracovní

Učitel

- seznámí žáka s vlastnostmi některých materiálů, nástrojů, techniky a vybavení
- poukazuje na možná zdravotní a hygienická rizika při práci a vede žáka k jejich eliminaci
- vede žáka k práci podle návodu, předem stanoveného postupu a umožňuje mu hledat vlastní postup
- důsledně vyžaduje dodržování dohodnutých termínů dokončení práce

Učitel nabízí dostatek situací k propojení problematiky hygieny a ochrany zdraví s otázkami ochrany a zdraví při práci i zájmové činnosti. Vede žáka k vlastnímu uplatnění při realizaci různých činností (turnaje, akce třídy ...). Učitel vede své žáky k organizaci práce ve skupinách a k hodnocení práce vlastní a ostatních. Učitel doplňuje výuku o praktické exkurze a motivuje žáky k osvojování základních pracovních návyků a dovedností.

MÍSTO, KDE ŽIJEME

Očekávané výstupy – 1. období

Žák

- vyznačí v jednoduchém plánu místo svého bydliště a školy, cestu na určené místo a rozliší možná nebezpečí v nejbližším okolí
- začlení svou obec (město) do příslušného kraje a obslužného centra ČR, pozoruje a popíše změny v nejbližším okolí, obci (městě)

Očekávané výstupy – 2. období

Žák

- určí a vysvětlí polohu svého bydliště nebo pobytu vzhledem ke krajině a státu
- určí světové strany v přírodě i podle mapy, orientuje se podle nich a řídí se podle zásad bezpečného pohybu a pobytu v přírodě
- rozlišuje mezi náčrtý, plány a základními typy map; vyhledává jednoduché údaje o přírodních podmínkách a sídlištích lidí na mapách naší republiky, Evropy a polokouli
- vyhledá typické regionální zvláštnosti přírody, osídlení, hospodářství a kulturu, jednoduchým způsobem posoudí jejich význam z hlediska přírodního, historického, politického, správního a vlastnického
- zprostředkuje ostatním zkušenosti, zážitky a zajímavosti z vlastních cest a porovná způsob života a přírodu v naší vlasti i v jiných zemích
- rozlišuje hlavní orgány státní moci a některé jejich zástupce, symboly našeho státu a jejich význam

Učivo

- **domov** – prostředí domova, orientace v místě bydliště
- **škola** – prostředí školy, činnost ve škole, okolí školy, bezpečná cesta do školy, riziková místa a situace
- **obec (město), místní krajina** – její části, poloha v krajině, minulost a současnost obce (města), význačné budovy, dopravní síť
- **okolní krajina (místní oblast, region)** – zemský povrch a jeho tvary, vodstvo na pevnině, rozšíření půd, rostlinstva a živočichů, vliv krajiny na život lidí, působení lidí na krajinu a životní prostředí, orientační body a linie, světové strany
- **region ČR** – Praha a vybrané části ČR,
- **naše vlast** – domov, krajina, národ, základy státního zřízení a politického systému ČR, státní správa a samospráva, státní symboly.
- **Evropa a svět** – kontinenty, evropské státy, EU, cestování
- **mapy obecně zeměpisné a tematické** – obsah, grafika, vysvětlivky

LIDÉ KOLEM NÁS

Očekávané výstupy – 1. období

Žák

- rozlišuje blízké příbuzenské vztahy v rodině, role rodinných příslušníků a vztahy mezi nimi
- odvodí význam a potřebu různých povolání a pracovních činností
- projevuje toleranci k přirozeným odlišnostem spolužáků i jiných lidí, jejich přednostem i nedostatkům

Očekávané výstupy – 2. období

Žák

- vyjádří na základě vlastních zkušeností základní vztahy mezi lidmi, vyvodí a dodržuje pravidla pro soužití ve škole, mezi chlapci a dívkami, v rodině, v obci (městě)
- rozpozná ve svém okolí jednání a chování, která se už tolerovat nemohou

- orientuje se v základních formách vlastnictví, používá peníze v běžných situacích, odhadne a zkontroluje cenu nákupu a vrácené peníze, na příkladu ukáže nemožnost realizace všech chtěných výdajů, vysvětlí, proč spořit, kdy si půjčovat a jak vracet dluhy

Učivo

- **rodina** – postavení jedince v rodině, role členů rodiny, příbuzenské a mezigenerační vztahy, život a funkce rodiny, práce fyzická a duševní, zaměstnání
- **soužití lidí** – mezilidské vztahy, komunikace, principy demokracie
- **chování lidí** – vlastnosti lidí, pravidla slušného chování
- **vlastnictví** – soukromé, veřejné, osobní, společné; peníze
- **právo a spravedlnost** – základní lidská práva a práva dítěte, práva a povinnosti žáků školy

ČLOVĚK A JEHO ZDRAVÍ

Očekávané výstupy – 1. období

Žák

- uplatňuje základní hygienické, režimové a jiné zdravotně preventivní návyky s využitím elementárních znalostí o lidském těle; projevuje vhodným chováním a činnostmi vztah ke zdraví, základy sexuální výchovy - rodina, vztahy v rodině
- zdravý životní styl, správná výživa, vhodná skladba stravy, pitný režim
- rozezná nebezpečí různého charakteru, využívá bezpečná místa pro hru a trávení volného času; uplatňuje základní pravidla bezpečného chování účastníka silničního provozu, jedná tak, aby neohrožoval zdraví své a zdraví jiných
- chování tak, aby neohrožoval zdraví své a zdraví jiných
- chová se obezřetně při setkání s neznámými jedinci, odmítne komunikaci, která je mu nepříjemná; v případě potřeby požádá o pomoc pro sebe i pro jiné ~~dítě~~, ovládá způsoby komunikace s operatory tísňových linek
- reaguje adekvátně na pokyny dospělých při mimořádných událostech

Očekávané výstupy – 2. období

Žák

- využívá poznatků o lidském těle k vysvětlení základních funkcí jednotlivých orgánových soustav a podpoře vlastního zdravého způsobu života
- rozlišuje jednotlivé etapy lidského života a orientuje se ve vývoji dítěte před a po jeho narození
- účelně plánuje svůj čas pro učení, práci, zábavu a odpočinek podle vlastních potřeb s ohledem na oprávněné nároky jiných osob
- uplatňuje účelné způsoby chování v situacích ohrožujících zdraví a v modelových situacích simulujících mimořádné události, vnímá dopravní situaci, správně ji vyhodnotí a vyvodí odpovídající závěry pro své chování jako chodec a cyklista
- předvede v modelových situacích osvojené jednoduché způsoby odmítání návykových látek
- uplatňuje základní dovednosti a návyky související s podporou zdraví a jeho preventivní ochranou
- rozpozná život ohrožující zranění, ošetří drobná poranění a zajistí lékařskou pomoc
- uplatňuje ohleduplné chování k druhému pohlaví a orientuje se v bezpečných způsobech sexuálního chování mezi chlapci a děvčaty v daném věku

Učivo

- lidské tělo – stavba těla, základní funkce a projevy, životní potřeby člověka, pohlavní rozdíly mezi mužem a ženou, základy lidské reprodukce, vývoj jedince
- péče o zdraví, zdravý životní styl, denní režim, správná výživa, výběr a způsoby uchovávání potravin, vhodná skladba stravy, pitný režim, zdravá strava; nemoc,; nemoci přenosné a nepřenositelné, ochrana před infekcemi přenosnými krví (hepatitida, HIV/AIDS), drobné úrazy a poranění, prevence nemocí a úrazů, první pomoc, při drobných poraněních, osobní, intimní a duševní hygiena
- návykové látky a zdraví – návykové látky, hrací automaty a počítače, závislost, odmítání návykových látek, nebezpečí komunikace prostřednictvím elektronických médií
- osobní bezpečí, krizové situace – vhodná a nevhodná místa pro hru, bezpečné chování v rizikovém prostředí, označování nebezpečných látek; bezpečné chování v silničním provozu krizové situace, dopravní značky; předcházení rizikovým situacím v dopravě a v dopravních prostředcích (bezpečnostní prvky), šikana, týrání, sexuální a jiné zneužívání, brutalita a jiné formy násilí v médiích, služby odborné pomoci
- přivolání pomoci v případě ohrožení fyzického a duševního zdraví, čísla tísňového volání, správný způsob volání na tísňovou linku
- mimořádné události a rizika ohrožení s nimi spojená – postup v případě ohrožení (varovný signál, evakuace, zkouška sirén); požáry (příčiny a prevence vzniku požárů, ochrana a evakuace při požáru); integrovaný záchranný systém

Rozdělení učiva do ročníků

1.ročník

DÍLČÍ VÝSTUPY : Žák:	UČIVO :
- Zná rozdíl mezi přestávkou a vyučováním - Zná správné pracovní návyky, školní režim a školní řád - Ví, jak se chovat o přestávce - bezpečnost - Rozpozná školní pomůcky x hračka - Ví, co je zdravá výživa - Orientuje se ve škole, v obci - Dokáže pojmenovat věci okolo sebe - Dokáže pojmenovat domácí zvířata, zemědělské plodiny - Umí vyjmenovat roční doby a jejich charakteristické znaky - Umí popsat svůj domov, okolí bydliště, členy rodiny - Zná jednotky měření času (den, hodina, minuta) - Zná význam práce pro člověka	- Nové vztahy ke spolužákům, učitelům - Učení (základní činnost ve škole), nové návyky - Školní režim a řád - Bezpečná cesta do školy a ze školy - Poznávání prostorů školy, orientace - Upevňování základních režimových návyků - Domov, bydliště, dům - Okolí bydliště - Společné činnosti rodiny - Zážitky - Okolí – poznatky, naše obec - Rodina – vztahy, život a funkce, práce a zaměstnání - Soužití lidí – mezilidské vztahy, komunikace, pomoc nemocným, sociálně slabým, starším - Právo a spravedlnost – základní lidská práva a práva dítěte, práva a povinnosti žáků školy,

- Umí vyjmenovat názvy řemesel - Zná rozdíl mezi aktivním a pasivním odpočinkem - Pozná rozdíl mezi nemocí a úrazem - Ví, jak se chovat k postiženým lidem - Ví, jak se chovat v divadle - Umí třídit odpad - Vyjmenuje významné svátky	- protiprávní jednání - Kultura – podoby a projevy kultury, kulturní instituce - Den, části dne (činnosti), dny v týdnu, pracovní dny a volné, svátky - Hodiny, minuty, sekundy, školní rok, kalendářní rok - Základní orientace v čase (teď, za chvíli, zítra, večer, apod.) - Návyk na pravidelně opakované činnosti ve škole - Významné data (rodiny, školy, státu) - Rostliny – znaky života, potřeby, sledování - Pozorování práce na poli , v zahradě - Význam rostlin pro člověka, ovoce a zelenina - Živočišná říše, znaky člověka - Pozorování a porovnávání životních projevů některých živočichů - Péče o drobná nenáročná zvířata - Člověk tvor společenský - Podobnost, odlišnost - Vztahy mezi lidmi - Praktické způsoby – chování, seznamování - Základní společenská pravidla - Příbuzenské vztahy v rodině, role rodinných příslušníků, tolerance k odlišnostem spolužáků
---	--

2.ročník

DÍLČÍ VÝSTUPY : Žák:	UČIVO :
- Zná svou adresu a telefon	- Domov – místo, kde bydlím (rodinný domek,

- Rozezná pojmy „vesnice x město“ - Získává citový vztah k rodišti - Umí pojmenovat všechny příbuzenské vztahy v rodině - Rozezná člověka podle barvy pleti - Popíše části rostlin - Pozná listnaté a jehličnaté stromy - Pozná volně žijící zvířata - Vyjmenuje části těla ptáků, savců (i člověka) - Zná základní pravidla silničního provozu - Popíše části jízdního kola - Rozezná druhy dopravních prostředků - Chápe vývoj a pokrok v lidském vývoji - Umí poznávat hodiny (i vteřiny) - Zná rozdíl mezi školním a kalendářním rokem - Zná dny v týdnu - Umí se omluvit, představit, blahopřát - Zná stručné dějiny vývoje naší země - Vyjmenuje etapy lidského života - Chápe význam lidských smyslů - Ví, co je první pomoc - Zná datum a místo svého narození - Zná škodlivé potraviny - Ví, co je týrání, šikana, špatné charakterové vlastnosti - Zná telefonní čísla – tísňové volání - Pozná přírodní textilní vlákna - Umí pečovat o pokoj. rostliny a drobná domácí zvířata - Popíše ekosystémy – les, louka, pole, rybník - Pozná 4 druhy obilí - Ví, jak chránit ŽP - Umí řešit krizové situace	- panelový dům, město, vesnice, hory, nížina) - Adresa, telefon - Okolí bydliště (názvy ulic, parky, náměstí, významné budovy, stanice hromadné dopravy, obchody, zdravotnické zařízení, obecní úřad, sídlo policie, pošta) - Důležitá telefonní čísla - Rodina –příbuzenské vztahy v rodině, vztahy mezi členy rodiny, život rodiny, role členů rodiny, práva a povinnosti členů rodiny, péče o vybavení bytu, domácí zvířata a rostliny - Významné události v rodině – narozeniny, setkání, oslavy - Problémy v rodině - Soužití lidí – vzájemné seznamování lidí - Lidé různých ras a národností, mezilidská komunikace - Chování lidí – základní pravidla společenského chování mezi lidmi – ve škole, doma, na veřejnosti (negativní projevy chování) - Příklady řešení konfliktních situací mezi lidmi dohodou, nenásilným způsobem - Právo a spravedlnost – rozlišit základní práva lidí (dětí), rozpoznat, na koho se obrátit v případě, že někdo ohrožuje nebo porušuje práva - Den, části dne – činnosti v průběhu dne, noc, dny v týdnu, pracovní dny, dny volna, svátky - Čas podle hodin, hodina, minuta, vteřina - Kalendář, rok, roční období, měsíce, týdny, dny - Data narození členů rodiny / kamarádů - Základní orientace v čase - Průběh lidského života - Pokojové rostl., domácí živočichové, péče o ně
---	--

	- Zelenina, ovoce, ovocné stormy, keře - Zemědělské plodiny - Textilní vlákna - Volně žijící zvířata - Jehličnaté stromy, listnaté stromy - Smysly, zdraví, hygiena - Lidské tělo a první pomoc - Nemocnice, péče o zdraví, zdravá výživa - Návykové látky a zdraví - Osobní nebezpečí, situace hromadného ohrožení
--	--

3.ročník

DÍLČÍ VÝSTUPY : Žák:	UČIVO :
- Orientuje se v místě bydliště - Pojmenuje členy rodiny, chápe mezigenerační vztahy - Ovládá pravidla slušného chování ve škole i mimo ni - Poznává většinu dopravních značek - Zná bezpečnou cestu do školy - Zná minulost své obce, významné budovy a místa - Chápe rozdíl mezi životem ve městě a na vesnici - Chápe proměny způsobu života – pokrok, vynálezy - Zná světové strany (hlavní a vedlejší) - Ví, co je povrch krajiny, nadmořská výška - Zná typy krajiny a jejich využití - Ví, jak se jmenuje naše země	- Světové strany hlavní a vedlejší - Okolí školy, bezpečná cesta do školy - Orientace v místě bydliště - Významná místa a budovy v obci - Kulturní a společenský život v obci (knihovna, muzeum, škola, kostel) - Důležitá telefonní čísla 150, 155, 156, 158 - Nadmořská výška, zemský povrch, ČR a sousední státy - Typy krajiny - Státní symboly - Význam armády - Rodina, členové rodiny, mezigenerační a příbuzenské vztahy - Vývoj malého dítěte - Základní společenská pravidla chování, příklady řešení konfliktních situací

- Zná sousední země, kraje - Zná státní symboly - Umí zazpívat naši hymnu - Má vytvořený svůj vlastní režim - Sleduje významná data (v rodině i ve škole) - Zná rozdíl mezi živou a neživou přírodou - Ví, co jsou látky a jejich vlastnosti - Rozpozná přírodniny od lidských výrobků - Zná význam vzduchu, vody, půdy, hornin a nerostů - Ví, co je vesmír - Umí vyjmenovat planety sluneční soustavy - Zná společné znaky rostlin - Umí vyjmenovat rostliny kvetoucí, nekvetoucí, okrasné, léčivé, jedovaté, užitkové, chráněné - Ví, co jsou houby, popíše stavbu těla - Zná společné znaky živočichů - Umí rozdělit živočichy na bezobratlé a obratlovce - Umí vyjmenovat skupiny obratlovců – ryby, obojživelníci, plazi, ptáci, savci - Zná typy podnebí - Ví, jak a proč chránit přírodu - Umí třídit odpad - Ví, jak se odpad likviduje - Zná společné znaky a potřeby lidí - Ví, jak se člověk vyvíjí - Zná potřeby člověka - Zná stavbu těla člověka - Umí poskytnout první pomoc - Ví, jak pečovat o své zdraví	- Orientace v čase, sestavení vlastního režimu - Návyk na pravidelně se opakující činnosti ve škole - Sledování významných dat v rodině a ve třídě - Pověsti – minulost, region, předkové - Současnost a minulost v našem životě – proměny způsobu života - Technika jako výsledek lidského vývoje - Látky, třídění látek, změny látek a skupenství - Měření veličin s praktickým užíváním základních jednotek (stupně Celsia) - Přírodniny a lidské výtvořiny - Vesmír a Země, sluneční soustava, Měsíc, Slunce, hvězdy - Vzduch, jeho složení, proudění, význam pro život - Voda, její výskyt, vlastnosti a formy, koloběh vody v přírodě - Horniny a nerosty - Půda, její vznik, vrstvy, péče o půdu, její význam - Rostliny, houby, živočichové - Znaky člověka, stavba těla a jeho typy, lesní patra, význam lesa - Ochrana a tvorba životního prostředí, znalost podmínek v regionu - Správné chování k rostlinám a živočichům (domácí zvířata)
---	--

5.4.2

Vlastivěda

Charakteristika vyučovacího předmětu

Obsahové, časové a organizační vymezení

Časová dotace

Vlastivěda je předmět, který je vyučován ve 4. a 5. ročníku 2 hodiny týdně. Součástí předmětu je dějepisná část s učivem o etice a chování lidí a část zeměpisná.

Program předmětu je postaven na elementárních znalostech z prvouky s cílem vybavit žáky základními vědomostmi pro předmět dějepis, výchova k občanství a zeměpis. Při výuce částečně realizujeme obsah dramatické výchovy, českého jazyka – slohu, matematiky, výtvarné výchovy a světa práce. Veškerá výuka je založena na činnostním – tvořivém učení, praktických, experimentálních pokusech, pozorování, vyhodnocování. Žáci tak aplikují své nabyté vědomosti a dovednosti v praxi. Mezi převládající životní kompetence patří řešení problému, občan, komunikace, city, učení, zdraví.

Kromě vzdělávacího obsahu jsou ve vyučovacích předmětech: Prvouka, Vlastivěda a Přírodověda realizována i **průřezová témata**:

Osobnostní a sociální výchova – rozvoj schopností poznávání, sebepoznání a sebepojetí, seberegulace a sebeorganizace, psychohygienu, poznávání lidí, mezilidské vztahy, komunikace, kooperace a kompetice, řešení problémů a rozhodovací dovednosti

Výchova demokratického občana – občanská společnost a škola, občan, občanská společnost a stát, principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování

Výchova myšlení v evropských a globálních souvislostech – Evropa a svět nás zajímá, objevujeme Evropu a svět, jsme Evropané

Multikulturní výchova – kulturní difference, lidské vztahy, etnický původ, multikulturalita

Environmentální výchova – ekosystémy, základní podmínky života, lidské aktivity a problémy životního prostředí, vztah člověka k prostředí

Mediální výchova – fungování a vliv médií ve společnosti, práce v realizačním týmu

K nejčastějším metodám a formám patří kooperativní, aktivizační a projektová výuka, komunitní kruhy, skupinová práce, samostatná práce, výklad s využitím dosavadních znalostí žáků, projekty, pokusy, vycházky, besedy, exkurze, práce, křížovky, pexeso, kvízy, soutěže, práce s mapou, práce na PC, práce s videozáznamy, metoda vzájemného vyučování, metoda názornosti, m.čtením a psaním ke kritickému myšlení, vše s důrazem na žákovu autoevaluaci, vyhledávání a práci s informacemi z různých dostupných zdrojů. Nadaní žáci vyhledávají nadstavbové informace, žákům se SPU zadáváme úkoly přiměřené jejich schopnostem, při skupinové práci rozděluje role. Na výuku v hodinách navazují různé akce: např. návštěvy institucí, exkurze, tematické výlety, vycházky, divadelní představení, dlouhodobé i krátkodobé projekty, besedy s ekology, veterináři, zdravotníky, lesními inženýry, pobytové akce, setkávání, akademie atd.

Klíčové kompetence nejsou založeny na vědomostech, ale především aktivitách. Jsou výrazem schopnosti chovat se kompetentně v určité situaci.

Výchovné a vzdělávací strategie

V předmětu Vlastivěda budou uplatňovány tyto postupy, které směřují k utváření klíčových kompetencí:

Kompetence k učení

Učitel

- vede žáka k aktivnímu vyhledávání a třídění informací, jejich propojování a systematizaci
- vede žáka k samostatnému pozorování a porovnávání získaných výsledků
- umožňuje žákovi poznávat smysl a cíl učení a posuzovat vlastní pokrok
- na základě prožitku úspěchu vede žáka k potřebě dalšího studia a celoživotního vzdělávání
- zajistí studijní materiály a zdroje
- společně se žákem formuluje cíl činnosti úkolu
- vede žáka k plánování úkolů a postupů

Učitel předkládá žákovi dostatek spolehlivých zdrojů a vede ho k jejich pravidelnému využívání. Vede žáka k vyhledávání informací v různých pramenech a jejich využívání ve svém dalším studiu. Zařazuje vycházky a žákovi tak umožní praktickou aplikaci dovedností. Používá audiovizuální techniku, využívá aktuálních událostí u nás i ve světě k aktualizaci výkladu a vede žáky k hledání příčin, souvislostí a důsledků.

Kompetence k řešení problému

Učitel

- vybízí žáka, aby kladl otázky k věci
- zadává problémové úkoly či úlohy rozvíjející tvořivost
- zadává úkoly způsobem, který umožňuje volbu různých postupů
- vede žáka k tomu, aby vnímal problémové situace ve škole i mimo ni, učí ho rozpoznávat a chápat problémy a nesrovnalosti
- předkládá žákovi různé zdroje informací, které mohou vést k řešení problému, k jejich ověřování a srovnávání
- vede žáka k ověřování správnosti řešení problému

Učitel rozvíjí tuto kompetenci zejména učením v souvislostech, to znamená, že neučí izolovaná data jednotlivých oborů, ale u dětí vytváří ucelený obraz světa. Využívá co největšího množství zdrojů informací – práci s knihou, internetem, praktické pokusy, projekty, vlastní výzkum žáků. Při výuce motivuje učitel žáky problémovými úlohami z praktického života. V projektových dnech a na školách v přírodě vede žáky k logickému řešení problémů.

Kompetence komunikativní

Učitel

- rozvíjí u žáka dovednost správně, výstižně a logicky formulovat své myšlenky a názory na lidskou společnost, přírodní jevy a historické události
- seznamuje žáka s různými typy textů a obrazových materiálů o probíraných tématech
- vede žáka k využívání širokých možností informačních a komunikačních prostředků
- zadává úkoly, při kterých žáci spolupracují a komunikují
- se zajímá o názory, náměty a zkušenosti žáka
- umožňuje, aby si žák i učitel vzájemně sdělovali své pocity a názory

Učitel poskytuje dostatečný prostor pro vyjadřování žáků při problémovém vyučování, v komunitních kruzích, při zpracování školních projektů a jejich výstupů. Vede žáky ke vhodné

komunikaci se spolužáky, učiteli, ostatními dospělými jak ve škole tak mimo ni. Učí žáky obhajovat svůj názor a zároveň naslouchat názoru jiných.

Kompetence sociální a personální

Učitel

- vede žáka ke schopnosti pracovat ve skupinách a umožňuje jim podílet se na vytváření pravidel a vede je k jejich dodržování
- buduje individuálním přístupem sebedůvěru žáka a jeho samostatný rozvoj
- se zajímá, jak žákovi vyhovuje způsob výuky

Učitel navodí situace, které vedou k vědomí odlišnosti každého jednotlivce a budou rozvíjet vědomí vlastních možností ovlivňovat své chování, postoje, zdraví. Učitel vede žáka k respektování společně dohodnutých pravidel chování, na jejichž formulaci se podílel.

Kompetence občanské

Učitel

- umožňuje diferencované výkony podle individuálních schopností žáka
- ve výuce reflektuje společenské a třídní dění
- na základě příkladů z historie vede žáka k respektování přesvědčení druhých lidí
- vede žáka k chápání základních vztahů v různých ekosystémech a souvisejících environmentálních problémech
- ukazuje žákovi význam jednotlivých složek životního prostředí i prostředí jako celku

Učitel zařazuje do výuky témata o místním regionu a demonstruje na příkladech z okolí školy, tímto posiluje identifikaci žáka s místem bydliště. Nabízí žákovi dostatek příležitostí k pochopení práv a povinností souvisejících se zdravím, partnerskými a rodinnými vztahy i dostatek modelových situací k získání dovedností ochránit své zdraví v krizových situacích. Učitel vede žáky k tomu, aby respektovali národní, kulturní a historické tradice. Učitel též klade důraz na environmentální výchovu – nabádá k třídění odpadů, k šetření vodou a energiemi, přičemž jde žákům příkladem. Vede žáky k osobní zodpovědnosti za stav přírody.

Kompetence pracovní

Učitel

- seznámí žáka s vlastnostmi některých materiálů, nástrojů, techniky a vybavení
- poukazuje na možná zdravotní a hygienická rizika při práci a vede žáka k jejich eliminaci
- vede žáka k práci podle návodu, předem stanového postupu a umožňuje mu hledat vlastní postup
- důsledně vyžaduje dodržování dohodnutých termínů dokončení práce

Učitel nabízí dostatek situací k propojování problematiky hygieny a ochrany zdraví s otázkami ochrany a zdraví při práci i zájmové činnosti. Vede žáka k vlastnímu uplatnění při realizaci různých činností (turnaje, akce třídy). Učitel vede své žáky k organizaci práce ve skupinách a k hodnocení práce vlastní i ostatních. Učitel doplňuje výuku o praktické exkurze a motivuje žáky k osvojování základních pracovních návyků a dovedností.

LIDÉ A ČAS

Očekávané výstupy – 1. období

Žák

- využívá časové údaje při řešení různých situací v denním životě, rozlišuje děj v minulosti, přítomnosti a budoucnosti
- pojmenuje některé rodáky, kulturní či historické památky, významné události regionu, interpretuje některé pověsti nebo báje spjaté s místem, v němž žije
- uplatňuje elementární poznatky o sobě, o rodině a činnostech člověka, o lidské společnosti, soužití, zvycích a o práci lidí; na příkladech porovnává minulost a současnost

Očekávané výstupy – 2. období

Žák

- pracuje s časovými údaji a využívá zjištěných údajů k pochopení vztahů mezi ději a mezi jevy
- využívá archivů, knihoven, sbírek muzeí a galerií jako informačních zdrojů pro pochopení minulosti; zdůvodní základní význam chráněných částí přírody, nemovitých i movitých kulturních památek
- rozeznává současné a minulé a orientuje se v hlavních reáliích minulosti a současnosti naší vlasti s využitím regionálních specifik
- srovnává a hodnotí na vybraných ukázkách způsob života a práce předků na našem území v minulosti a současnosti s využitím regionálních specifik
- objasní historické důvody pro zařazení státních svátků a významných dnů

Učivo

- **orientace v čase a časový řád** – určování času, čas jako fyzikální veličina, dějiny jako časový sled událostí, kalendáře, letopočet, generace, režim dne, roční období
- **současnost a minulost v našem životě** – proměny způsobu života, bydlení, předměty denní potřeby, průběh lidského života, státní svátky a významné dny
- **regionální památky** – péče o památky, lidé a obory zkoumající minulost (Věstonická Venuše, Mikulčice, Pavlov, Pálava)
- **báje, mýty, pověsti** – minulost kraje a předků, domov, vlast, rodný kraj

Rozdělení učiva do ročníků

4.ročník

DÍLČÍ VÝSTUPY : Žák:	UČIVO :
- Určí a vysvětlí polohu svého bydliště nebo pobytu vzhledem ke krajině a státu - Rozlišuje hlavní orgány státní moci a některé jejich zástupce, symboly našeho státu a jejich význam - Zná státní symboly - Umí být hrdý na svou vlast. Poznává principy demokracie	- Naše vlast ČR, poloha, území, obyvatelé, kraje - ČR – demokratický stát, státní symboly - Mapy a plány, globus, směrová růžice, orientace v přírodě - Povrch ČR, nížiny, vysočiny, vodstvo, práce s mapou - Počasí a podnebí

- Určí světové strany v přírodě i podle mapy, orientuje se podle nich a řídí se podle zásad bezpečného pohybu a pobytu v přírodě - Rozpozná ve svém okolí jednání a chování, která se už tolerovat nemohou a která porušují základní lidská práva nebo demokratické principy - Využívá archivů, knihoven, sbírek muzeí a galerií jako informačních zdrojů pro pochopení minulosti - Zdůvodní základní význam chráněných částí přírody, nemovitých i movitých kulturních památek. - Objasní historické důvody pro zařazení státních svátků a významných dnů	- Zemědělství (půda), průmysl (nerostné bohatství a jeho těžba) - Chráněná území (národní parky, CHKO) - Malá kapitola o čase, orientace v čase, kalendář, letopočet, století, tisíciletí - Historie (pravěk, Keltové, středověk, Slované, Velkomoravská říše, Přemyslovci, Lucemburkové, husitské války, Habsburkové) - Významné události našich dějin - Historické stavební slohy (seznámení) - Báje, pověsti, historické prameny, poznávání minulosti
--	--

- 5.ročník

- DÍLČÍ VÝSTUPY : - Žák:	- UČIVO :
- Pohotově se orientuje na mapě, vyhledává kraje, krajská města - Vyhledává různá města, zjišťuje, čím jsou známá, jejich zajímavosti, významné osobnosti - Uvědomuje se jedinečnost Prahy, hlavního města, důraz na historické památky - Osvojí si základní informace o EU, jejich základních symbolech a členských státech, vyjádří svůj osobní názor, seznámí se s jinými mezinárodními organizacemi - Na základě vlastních znalostí či zkušeností shrne údaje o sousedních státech naší republiky, srovnává s údaji naší vlasti - Osvojí si učivo o Evropě, jejím povrchu, přírodních raritách, nejnavštěvovanějších městech - Orientuje se v čase, pracuje s časovými údaji	- Naše vlast, poloha, území, obyvatelé, kraje a krajská města, ostatní města ČR - ČR demokratický stát, Praha hlavní město - Evropská unie - Sousední státy ČR - Evropa, jeden ze světadílů (povrch, vodstvo...), cestujeme po Evropě - Historie (J.Á.Komenský, Marie Terezie, život ve městě a na vesnici, čeští vynálezci, obrození,.....současnost) - Orientace v čase, regionální památky, významné dny - Báje, pověsti

- Rozeznává současné a minulé, srovnává a hodnotí způsob života a práce předků na našem území - Snaží se chápat historické události, vztahy mezi ději, posláním a přínos významných osobností - Uvádí a využívá regionální specifika - Využívá knihoven, muzeí, galerií pro pochopení minulosti, navštíví OÚ	
---	--

5.4.3

Přírodověda

Charakteristika vyučovacího předmětu

Obsahové, časové a organizační vymezení

Časová dotace

Přírodověda je předmět, který je vyučován ve 4. ročníku 1 hodinu týdně a 5. ročníku 2 hodiny týdně. Vyučování probíhá v kmenových třídách.

Tématické okruhy tohoto předmětu jsou navzájem úzce propojeny, vždy se váží k člověku a k živé i neživé přírodě. Chceme, aby tato oblast poskytovala žákům především možnost poznat přírodní zákonitosti.

Poznání zákonitostí totiž znamená poznávání souvislostí a vztahů mezi fakty. To nám umožní jejich lepší vysvětlení a hlubší porozumění, z toho plyne i větší šance na jejich praktické využití.

Program předmětu je postaven na elementárních znalostech, které žáci získali v prvouce i v dalších předmětech (matematika, český jazyk, literární výchova) a současně naší prioritou je vybavit žáky základními vědomostmi a dovednostmi pro předměty – přírodopis, fyzika, chemie. Témata jsou propojena se znalostmi a dovednostmi z oblasti dramatické výchovy, výtvarné výchovy, výchovy ke zdraví a oblasti člověk a jeho práce.

Kromě vzdělávacího obsahu jsou ve vyučovacích předmětech: Prvouka, Vlastivěda a Přírodověda realizována i průřezová témata:

Osobnostní a sociální výchova – rozvoj schopností poznávání, sebepoznání a sebepojetí, seberegulace a sebeorganizace, psychohygienu, poznávání lidí, mezilidské vztahy, komunikace, kooperace a kompetice, řešení problémů a rozhodovací dovednosti.

Výchova demokratického občana – občanská společnost a škola, občan, občanská společnost a stát, principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování

Výchova myšlení v evropských a globálních souvislostech – Evropa a svět nás zajímá, objevujeme Evropu a svět, jsme Evropané

Multikulturní výchova – kulturní difference, lidské vztahy, etnický původ, multikulturalita

Environmentální výchova – ekosystémy, základní podmínky života, lidské aktivity a problémy životního prostředí, vztah člověka k prostředí

Mediální výchova – fungování a vliv médií ve společnosti, práce v realizačním týmu

K nejčastějším metodám a formám patří kooperativní, aktivizační a projektová výuka, komunitní kruhy, skupinová práce, samostatné práce, výklad s využitím dosavadních znalostí žáků, projekty, pokusy, vycházky, besedy, exkurze, referát, aktuality, křížovky, pexeso, kvízy, soutěže, práce s mapou, práce na PC, práce s videozáznamy, metoda vzájemného vyučování, metoda názornosti, metoda čtením a psaním ke kritickému myšlení, vše s důrazem na žákovu autoevaluaci, vyhledávání a práci s informacemi z různých dostupných zdrojů. Nadaní žáci vyhledávají nadstavbové informace, žákům se SPU zadáváme úkoly přiměřené jejich schopnostem, při skupinové práci rozdělujeme role. Na výuku v hodinách navazují různé akce: např. návštěvy institucí, exkurze, tématické výlety, vycházky, divadelní představení, dlouhodobé i krátkodobé projekty, besedy s ekology, veterináři, zdravotníky, lesními inženýry, pobytové akce, setkávání, akademie atd.

Klíčové kompetence nejsou založeny na vědomostech, ale především aktivitách. Jsou výrazem schopnosti chovat se kompetentně v určité situaci.

Výchovné a vzdělávací strategie

V předmětu Přírodověda budou uplatňovány tyto postupy, které směřují k utváření klíčových kompetencí:

Kompetence k učení

Učitel

- vede žáka k aktivnímu vyhledávání a třídění informací, jejich propojování a systematizaci
- vede žáka k samostatnému pozorování a porovnávání získaných výsledků
- umožňuje žákovi poznávat smysl a cíl učení a posuzovat vlastní pokrok
- na základě prožitku úspěchu vede žáka k potřebě dalšího studia a celoživotního vzdělávání
- zajistí studijní materiály a zdroje
- společně se žákem formuluje cíl činnosti úkolu
- vede žáka k plánování úkolů a postupů

Učitel předkládá žákovi dostatek spolehlivých zdrojů a vede ho k jejich pravidelnému využívání. Vede žáka k vyhledávání informací v různých pramenech a jejich využívání ve svém dalším studiu. Zařazuje vycházky a žákovi tak umožní praktickou aplikaci dovedností. Používá audiovizuální techniku, využívá aktuálních událostí u nás i ve světě k aktualizaci výkladu a vede žáky k hledání příčin, souvislostí a důsledků.

Kompetence k řešení problému

Učitel

- vybízí žáka, aby kladl otázky k věci
- zadává problémové úkoly či úlohy rozvíjející tvořivost
- zadává úkoly způsobem, který umožňuje volbu různých postupů
- vede žáka k tomu, aby vnímal problémové situace ve škole i mimo ni, učí ho rozpoznávat a chápat problémy a nesrovnalosti
- předkládá žákovi různé zdroje informací, které mohou vést k řešení problému, k jejich ověřování a srovnávání
- vede žáka k ověřování správnosti řešení problému

Učitel rozvíjí tuto kompetenci zejména učením v souvislostech, to znamená, že neučí izolovaná data jednotlivých oborů, ale u dětí vytváří ucelený obraz světa. Využívá co největšího množství zdrojů informací – práci s knihou, internetem, praktické pokusy, projekty, vlastní výzkum žáků. Při výuce motivuje učitel žáky problémovými úlohami z praktického života. V projektových dnech a na školách v přírodě vede žáky k logickému řešení problémů.

Kompetence komunikativní

Učitel

- rozvíjí u žáka dovednost správně, výstižně a logicky formulovat své myšlenky a názory na lidskou společnost, přírodní jevy a historické události
- seznamuje žáka s různými typy textů a obrazových materiálů o probíraných tématech

- vede žáka k využívání širokých možností informačních a komunikačních prostředků
- zadává úkoly, při kterých žáci spolupracují a komunikují
- se zajímá o názory, náměty a zkušenosti žáka
- umožňuje, aby si žák i učitel vzájemně sdělovali své pocity a názory.

Učitel poskytuje dostatečný prostor pro vyjadřování žáků při problémovém vyučování, v komunitních kruzích, při zpracování školních projektů a jejich výstupů. Vede žáky ke vhodné komunikaci se spolužáky, učiteli, ostatními dospělými jak ve škole tak mimo ni. Učí žáky obhajovat svůj názor a zároveň naslouchat názoru jiných.

Kompetence sociální a personální

Učitel

- vede žáka ke schopnosti pracovat ve skupinách a umožňuje jim podílet se na vytváření pravidel a vede je k jejich dodržování
- buduje individuálním přístupem sebedůvěru žáka a jeho samostatný rozvoj
- se zajímá, jak žákovi vyhovuje způsob výuky

Učitel navodí situace, které vedou k vědomí odlišnosti každého jednotlivce a budou rozvíjet vědomí vlastních možností ovlivňovat své chování, postoje, zdraví. Učitel vede žáka k respektování společně dohodnutých pravidel chování, na jejichž formulaci se podílel.

Kompetence občanské

Učitel

- umožňuje diferencované výkony podle individuálních schopností žáka
- ve výuce reflektuje společenské a třídní dění
- na základě příkladů z historie vede žáka k respektování přesvědčení druhých lidí
- vede žáka k chápání základních vztahů v různých ekosystémech a souvisejících environmentálních problémů
- ukazuje žákovi význam jednotlivých složek životního prostředí i prostředí jako celku

Učitel zařazuje do výuky témata o místním regionu a demonstruje na příkladech z okolí školy, tímto posiluje identifikaci žáka s místem bydliště. Nabízí též žákovi dostatek příležitostí k pochopení práv a povinností souvisejících se zdravím, partnerskými a rodinnými vztahy i dostatek modelových situací k získání dovedností ochránit své zdraví v krizových situacích. Učitel vede žáky k tomu, aby respektovali národní, kulturní a historické tradice. Učitel též klade důraz na environmentální výchovu – nabádá k třídění odpadů, k šetření vodou a energiemi, přičemž jde žákům příkladem. Vede žáky k osobní odpovědnosti za stav přírody.

Kompetence pracovní

Učitel

- seznámí žáka s vlastnostmi některých materiálů, nástrojů, techniky a vybavení
- poukazuje na možná zdravotní a hygienická rizika při práci a vede žáka k jejich eliminaci
- vede žáka k práci podle návodu, předem stanového postupu a umožňuje mu hledat vlastní postup
- důsledně vyžaduje dodržování dohodnutých termínů dokončení práce

Učitel nabízí dostatek situací k propojení problematiky hygieny a ochrany zdraví s otázkami ochrany a zdraví při práci i zájmové činnosti. Vede žáka k vlastnímu uplatnění při realizaci různých činností (turnaje, akce třídy...). Učitel vede své žáky k organizaci práce ve skupinách a k hodnocení práce vlastní a ostatních. Učitel doplňuje výuku o praktické exkurze a motivuje žáky k osvojování základních pracovních návyků a dovedností.

ROZMANITOST PŘÍRODY

Očekávané výstupy – 1. období

Žák

- pozoruje, popisuje a porovná viditelné proměny v přírodě v jednotlivých ročních obdobích
- roztrídí některé přírodniny podle nápadných určujících znaků, uvede příklady výskytu organismů ve známé lokalitě
- provádí jednoduché pokusy u skupiny známých látek, určuje jejich společné a rozdílné vlastnosti a změří základní veličiny pomocí jednoduchých nástrojů a přístrojů

Očekávané výstupy – 2. období

Žák

- objevuje a zjišťuje propojenost prvků živé a neživé přírody, princip rovnováhy přírody a nachází souvislosti mezi konečným vzhledem přírody a činností člověka
- vysvětlí na základě elementárních poznatků o Zemi jako součásti vesmíru souvislost s rozdělením času a střídáním ročních období
- zkoumá základní společenstva ve vybraných lokalitách regionů, zdůvodní podstatné vzájemné vztahy mezi organismy a nachází shody a rozdíly v přizpůsobení organismů prostředí
- porovnává na základě pozorování základní projevy života na konkrétních organismech, prakticky třídí organismy do známých skupin, využívá k tomu i jednoduché klíče a atlasy
- zhodnotí některé konkrétní činnosti člověka v přírodě a rozlišuje aktivity, které mohou prostředí i zdraví člověka podporovat nebo poškozovat stručně charakterizuje specifické přírodní jevy a z nich vyplývající rizika vzniku mimořádných událostí; v modelové situaci prokáže schopnost se účinně chránit
- založí jednoduchý pokus, naplánuje a zdůvodní postup, vyhodnotí a vysvětlí výsledky pokusu

Učivo

- **látky a jejich vlastnosti** – třídění látek, změny látek a skupenství, vlastnosti látek, porovnávání látek a měření veličin s praktickým užíváním základních jednotek
- **voda a vzduch** – výskyt, vlastnosti a formy vody, oběh vody v přírodě; vlastnosti, složení a proudění vzduchu, jeho význam pro život
- **nerosty a horniny, půda** – některé hospodářsky významné horniny a nerosty, zvětrávání, vznik půdy a její význam
- **Vesmír a Země** – sluneční soustava, den a noc, roční období
- **rostliny, houby, živočichové** – znaky života, životní potřeby a projevy, průběh a způsob života, výživa, stavba těla u některých nejznámějších druhů, význam v přírodě a pro člověka
- **životní podmínky** – rozmanitost podmínek života na Zemi; význam ovzduší, vodstva, půd, rostlinstva a živočišstva na Zemi; podnebí a počasí

- **rovnováha v přírodě** – význam, vzájemné vztahy mezi organismy, základní společenstva
- **ohleduplné chování k přírodě a ochrana přírody** – odpovědnost lidí, ochrana a tvorba životního prostředí, ochrana rostlin a živočichů, likvidace odpadů, živelné pohromy a ekologické katastrofy
- **rizika v přírodě** – rizika spojená s ročními obdobími a sezónními činnostmi; mimořádné události způsobené přírodními vlivy a ochrana před nimi

Rozdělení učiva do ročníků

4.ročník

DÍLČÍ VÝSTUPY : Žák:	UČIVO :
- Objevuje a zjišťuje souvislosti mezi konečným vzhledem přírody a činností člověka - Uvědomuje si základní životní podmínky pro život jako součást neživé přírody - Objevuje propojenost prvků živé a neživé přírody, princip rovnováhy přírody - Seznámí se s částí neživé přírody a uvědomí si přírodní zdroje energie – obnovitelné a neobnovitelné, učí se ohleduplnosti k přírodě - Osvojí si rozdíl mezi rostlinami kulturními a planými, jejich další členění - Uvědomí si procesy všech živých organismů během celého kalendářního roku - Vytváří si kladný vztah ke zvířatům, uvědomí si význam a vliv člověka - Dokáže prakticky pracovat s jednotkami jednotlivých veličin - Je veden k uvědomělému vnímání přírody, jejímu stavu a významu člověka na krajinu - Přispívá k ochraně přírody, poukazuje na změny v nejbližším společenském a přírodním prostředí, navrhuje možnosti zlepšení (např. životní prostředí obce ...)	- Vše kolem nás, základní podmínky života na Zemi - Společenstva živých organismů, potravní vazby - Společenstva okolí lidských obydlí - Společenstva polí - Společenstva vod - Společenstva lesů - Život v zimní přírodě - Horniny a nerosty, energetické zdroje - Fyzikální veličiny, jejich jednotky, měření - Rostliny - stavba, růst, význam a živočichové – skupiny, vývojová stadia, stavba těla na jaře - Domácí zvířata a jejich chov - Rostliny a živočichové v létě, plody, trávy - Člověk a příroda

- 5.ročník

DÍLČÍ VÝSTUPY : Žák:	UČIVO :
- Uvědomí si, že nás obklopuje nejenom příroda, ale také lidské výtvoř, jak činnost člověka	- Člověk jako součást přírody, podmínky života

může přírodě prospět i ublížit - Zhodnotí některé konkrétní činnosti člověka v přírodě - Rozezná význam změn v přírodě (zákl. živ. podmínky) - Vnímá povrch naší planety Země jako součást neživé přírody - Osvojí si elementární poznatky o Zemi jako součásti vesmíru, souvislost s rozdělením času a střídáním ročních období - Uvědomí si, že Slunce je zdroj důležitých podmínek života na Zemi - Pozoruje Měsíc, jeho fáze, všímá si jeho posunu po hvězdné obloze - Navštíví hvězdárnu a planetárium - Obohatí vědomosti aktualitami a zajímavými informacemi (např. z kosmu, vesmíru, výzkumu vesmíru, o planetách a životu na nich ...) - Seznamuje se s živočichy a rostlinami jednotlivých podnebných pásů, vypracuje referát, samostatnou nebo skupinovou práci - Vytváří si ochranný postoj ke zvířatům i rostlinám, především chráněným, ohroženým - Prakticky třídí organizmy do známých skupin - Uvědomí si výjimečnost člověka a znaky, kterými se odlišuje od ostatních živočichů - Seznámí se se stavbou těla a funkcí jednotlivých soustav - Uvědomuje si význam zdravé výživy a jeho vliv na zdravý způsob života a celkové lidské zdraví - Péče o lidské tělo, první pomoc, základy jednoduchých ošetření - Péče o vlastní zdraví, návykové látky, dopravní a jiné krizové situace - Přivolání pomoci v případě fyzického a duševního ohrožení - Srovná moderní technologie, uvědomí si význam informační a komunikační techniky při vzdělávání, usnadňování či zlepšování práce, ale také jeho negativní dopady (závislost, forma násilí...) - Utvvrzuje se v kladném postoji k přírodě a její ochraně, zná národní parky a především chráněná území ve svém regionu - Uvědomuje si, že vědomým porušováním rovnováhy v přírodě ohrožuje život všech živých organismů včetně sebe	- na Zemi - Neživá příroda, nerosty a horniny (nerudní suroviny, rudy, energetické suroviny) - Člověk a energie, elektrárny, spotřebiče, vodiče, nevodiče - Půda, vznik, složení, význam - Člověk a vesmír - Život v různých podnebných pásmech - Život v oceánech a mořích - Botanické a zoologické zahrady - Třídění živých organismů - Člověk jako součást přírody, společné a odlišné - znaky s ostatními živočichy - Lidské tělo, stavba, soustavy - Ochrana zdraví - Člověk a lidské výtvořiny, informační a komunikační technika - Jednoduché stroje a zařízení - Vztah člověka k životnímu prostředí a ochrana přírody
--	---

5.5.

Člověk a společnost

Charakteristika vzdělávací oblasti

Vzdělávací oblast Člověk a společnost je zařazena na II. stupni ZŠ. Umožňuje získat znalosti a dovednosti potřebné pro jejich zapojení do života demokratické společnosti. Obsah oblasti směřuje k poznatkům dějinným, sociálním a kulturně historickým – jejich vzájemné propojenosti, rozmanitosti a souvislostem. Zaměřuje se na utváření pozitivních občanských postojů, na upevňování vědomí sounáležitosti s evropskými spoluobčany. Důležitou součástí vzdělávání v dané vzdělávací oblasti je prevence rasistických, xenofobních a extremistických postojů, výchova k toleranci a respektování lidských práv, k rovnosti mužů a žen a výchova k úctě k přírodnímu a kulturnímu prostředí i k ochraně uměleckých a kulturních hodnot.

Vyučovací činnosti jsou směřovány k podněcování zájmu o další činnosti a bádání. Učení v souvislostech napomáhá lepšímu chápání kompaktnosti světa a stává se tak přirozenou cestou k celoživotnímu vzdělávání se.

Vzdělávací oblast zahrnuje tyto vyučovací předměty: Dějepis a Výchova k občanství.

5.5.1. Dějepis

Charakteristika vyučovacího předmětu

Obsahové, časové a organizační vymezení

Výuka českých dějin navazuje na znalosti osvojené v předmětu Vlastivěda na I. stupni ZŠ.

Časová dotace

Předmět dějepis je vyučován ve všech ročnících II. stupně ZŠ v dotaci 2 hodiny týdně. Výuka probíhá ve specializované Učebně regionálního rozvoje, která obsahuje mj. I vystavené exponáty z historie region, např. pravěkou keramiku, části kostry mamuta, nástroje z pazourků nebo kovů, ...

Důraz je položen především na hlubší poznání vlastního národa (a regionu jižní Morava) v kontextu s evropským vývojem. Výjimku tvoří pouze učivo v druhém pololetí 6. ročníku – Antika. Dále jsou preferovány dějiny kultury (vědy, techniky, způsobu života, náboženství, umění) a přínosu jednotlivých států, oblastí a civilizací pro rozvoj vzdělanosti. Sledovaným cílem je zasadit funkčním způsobem národní dějiny do celku dějin zejména evropských, ale i světových a nastínit obecné dějinné vývojové tendence. Učivo by si žáci měli trvale osvojit a tím by mělo přispívat ke komplexnějšímu pohledu na historii, k hlubšímu poznání jednotlivých období, k pochopení vzájemných vztahů mezi dějinami regionu, národa, okolních zemí, světa a k rozvoji jejich samostatného a kritického myšlení. Výuka dějepisu by především měla vést žáky k podchycení a rozvíjení zájmu o současnost a minulost vlastního národa i jiných národů, k uvědomování si sounáležitosti s evropskou i světovou kulturou.

Ve vzdělávacím obsahu předmětu dějepis jsou realizována tato průřezová témata a jejich tématické okruhy:

Osobnostní a sociální výchova – poznávání lidí, mezilidské vztahy, hodnoty, postoje, praktická etika

Výchova k myšlení v evropských souvislostech – jsme Evropané, Evropa a svět nás zajímá, objevujeme Evropu a svět

Výchova demokratického občana – principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování, formy participace občanů v politickém životě, občan, občanská společnost a stát

Multikulturní výchova – kulturní diferenciaci, lidské vztahy, etnický původ, princip sociálního smíru a solidarity

Environmentální výchova – základní podmínky života, vztah člověka k prostředí, lidské aktivity a problémy životního prostředí

Žák by si měl osvojit dovednosti práce s dokumenty a využívat je jako zdroj informací. Měl by se naučit orientovat se v historických, etických, politických i dalších faktech. Na jejich základě si potom utvářet svůj vlastní hodnotový systém, který by měl umět přiměřeně obhájit. Těmto cílům odpovídají formy práce, vyučovací metody a pracovní postupy. Mezi nejobvyklejší patří práce s učebnicí (i alternativní), historickými mapami, dokumenty a odbornou literaturou. Využíváme i dramatizace, ukázky z historické literatury i beletrie, vybrané scény z historických filmů, filmy dokumentární i výukové. Součástí výuky dějepisu jsou i návštěvy v muzeích – stálé expozice i tematické výstavy, prohlídky kulturních památek i dějepisné exkurze. Žáci využívají prostředky výpočetní techniky, kde se učí prostřednictvím výukových programů hledat souvislosti a

upevňují si získané poznatky. Při výuce je uplatňován diferencovaný přístup k dětem se SPU, pracují podle svého individuálního plánu, zohledňuje se zejména práce s mapou a časovou osou.

Výchovné a vzdělávací strategie

K rozvoji klíčových kompetencí budou v hodinách dějepisu uplatňovány tyto společné postupy:

Kompetence učení

Učitel

- Předkládá žákovi dostatek spolehlivých informačních zdrojů, které mu umožní poznání dějin vlastního národa (regionu) v kontextu s evropským vývojem
- Nabízí žákovi řadu aktivačních metod, které mu přiblíží problematiku dějin kultury a přínosu jednotlivých států, oblastí a civilizací pro rozvoj vzdělanosti (historické vycházky, exkurze, besedy)
- Vede žáka k posouzení vlastního pokroku a kritickému hodnocení svých výsledků v rámci autoevaluace v předmětu

Kompetence k řešení problémů

Učitel

- Vede žáka k využívání získaných vědomostí k řešení problému, např. při práci ve společenskovědním semináři, či při zpracování seminárních prací
- Učí žáka kriticky myslet, činit uvážlivá rozhodnutí a schopnosti svá rozhodnutí obhájit

Kompetence komunikativní

Učitel

- Umožňuje žákovi při diskusích na daná témata formulovat a vyjadřovat své myšlenky
- Učí ho vyjadřovat se výstižně a v logickém sledu (např. ústních referátech)
- Nabízí žákovi dostatek možností v řízené diskusi naslouchat druhým, vhodně na ně reagovat, účinně se zapojovat do diskuse, obhajovat svůj názor a vhodně argumentovat
- Umožňuje žákovi poznávat různé typy textů (mapy, grafy, diagramy) a dokumentů (video, film, obrazy)
- Vede žáka i k využívání neverbální komunikace v rámci dramatizace či živých obrazů historických událostí
- Pomocí skupinové práce vede žáka ke komunikaci ve skupině

Kompetence sociální a personální

Učitel

- Navozuje dostatek situací, které umožní žákovi účinně spolupracovat ve skupině a ovlivňovat kvalitu společné práce
- Umožňuje žákovi podílet se na utváření prostředí v týmu, na základě ohleduplnosti a přispívat k upevňování mezilidských vztahů

Kompetence občanské

Učitel

- Učí žáka respektovat, chránit a ocenit naše tradice a kulturní a historické dědictví při návštěvách muzeí, výstav, historických a kulturních památek
- Vede ho k aktivnímu zapojování se do kulturního dění v obci, v soutěžích, výstavách
- Rozvíjí u žáka chápání základních principů zákonů a společenských norem a chování se podle nich
- Vede žáka k pochopení základních ekologických souvislostí vyvozených z historie

Kompetence pracovní

Učitel

- Vede žáka k využití znalostí a zkušeností z jednotlivých vzdělávacích oblastí v zájmu svého rozvoje a přípravy na budoucnost zadáváním samostatných prací a úkolů

2. stupeň

ČLOVĚK V DĚJINÁCH

Očekávané výstupy

Žák

- Uvede konkrétní příklady důležitosti a potřeby dějepisných poznatků
- Uvede příklady zdrojů informací o minulosti; pojmenuje instituce, kde jsou tyto zdroje shromažďovány
- Orientuje se na časové ose a v historické mapě, řadí hlavní historické epochy v chronologickém sledu

Učivo

- Význam zkoumání dějin, získávání informací o dějinách; historické prameny
- Historický čas a prostor

POČÁTKY LIDSKÉ SPOLEČNOSTI

Očekávané výstupy

Žák

- Charakterizuje život pravěkých sběračů a lovců, jejich materiální a duchovní kulturu
- Objasní význam zemědělství, dobytkařství a zpracování kovů pro lidskou společnost

Učivo

- Člověk a lidská společnost v pravěku

NEJSTARŠÍ CIVILIZACE, KOŘENY EVROPSKÉ KULTURY

Očekávané výstupy

Žák

- Rozpozná souvislost mezi přírodními podmínkami a vznikem prvních velkých zemědělských civilizací
- Uvede nejvýznamnější typy památek, které se staly součástí světového kulturního dědictví
- Demonstruje na konkrétních příkladech přínos antické kultury
- Porovná formy vlády a postavení společenských skupin v jednotlivých státech a vysvětlí podstatu antické demokracie

Učivo

- Nejstarší starověké civilizace a jejich kulturní odkaz
- Antické Řecko a Řím
- Střední Evropa a její styky s antickým Středomořím

KŘESŤANSTVÍ A STŘEDOVĚKÁ EVROPA

Očekávané výstupy

Žák

- Popíše podstatnou změnu evropské situace, která nastala v důsledku příchodu nových etnik, christianizace a vzniku států
- Objasní situaci Velkomoravské říše a vnitřní vývoj českého státu a postavení těchto státních útvarů v evropských souvislostech
- Vymezí úlohu křesťanství a víry v životě středověkého člověka, konflikty mezi světovou a církevní mocí,
- Ilustruje postavení jednotlivých vrstev středověké společnosti, uvede příklady románské a gotické kultury

Učivo

- Nový etnický obraz Evropy
- Utváření států ve východoevropském a západoevropském kulturním okruhu a jejich specifický vývoj
- Islám a islámské říše ovlivňující Evropu (Arabové, Turci)
- Velká Morava a český stát, jejich vnitřní vývoj a postavení v Evropě
- Křesťanství, papežství, císařství, křížové výpravy
- Struktura středověké společnosti, funkce jednotlivých vrstev
- Kultura středověké společnosti- románské a gotické umění a vzdělanost

OBJEVY A DOBÝVÁNÍ, POČÁTKY NOVÉ DOBY

Očekávané výstupy

Žák

- Vysvětlí znovuzrození antického ideálu člověka, nové myšlenky žádající reformu církve včetně reakce církve na tyto požadavky
- Vymezí význam husitské tradice pro český politický a kulturní život
- Popíše a demonstuje průběh zámořských objevů, jejich příčiny a důsledky
- Objasní postavení českého státu v podmínkách Evropy a jeho postavení uvnitř habsburské monarchie
- Objasní příčiny a důsledky vzniku třicetileté války a posoudí její důsledky
- Rozpozná základní znaky jednotlivých kulturních stylů a uvede jejich představitele a příklady významných kulturních památek

Učivo

- Renesance, humanismus, husitství, reformace a jejich šíření Evropou
- Zámořské objevy a počátky dobývání světa
- Český stát a velmoci v 15. -18. století
- Barokní kultura a osvícenství

MODERNIZACE SPOLEČNOSTI

Očekávané výstupy

Žák

- Vysvětlí podstatné ekonomické, sociální, politické a kulturní změny ve vybraných zemích u nás, které charakterizují modernizaci společnosti

• Objasní souvislost mezi událostmi francouzské revoluce a napoleonských válek a rozbitím starých společenských struktur v Evropě na straně druhé • Porovná jednotlivé fáze utváření novodobého českého národa v souvislosti s národními hnutími vybraných evropských národů
• Vysvětlí rozdílné tempo modernizace a prohloubení nerovnoměrnosti vývoje jednotlivých částí Evropy a světa včetně důsledků, ke kterým tato nerovnoměrnost vedla; charakterizuje soupeření mezi velmocemi a vymezí význam kolonií

Učivo

- Velká francouzská revoluce a napoleonské období, jejich vliv na Evropu a svět; vznik USA
- Industrializace a její důsledky pro společnost; sociální otázka
- Národní hnutí velkých a malých národů; utváření novodobého českého národa
- Revoluce 19. století jako prostředek řešení politických, sociálních a národnostních problémů
- Politické proudy (konzervativismus, liberalismus, demokratismus, socialismus), ústava, politické strany, občanská práva
- Kulturní rozrůzněnost doby
- Konflikty mezi velmocemi, kolonialismus

MODERNÍ DOBA

Očekávané výstupy

Žák

- Na příkladech demonstuje zneužití techniky ve světových válkách a jeho důsledků
- Rozpozná klady a nedostatky demokratických systémů
- Charakterizuje jednotlivé totalitní systémy, příčiny jejich nastolení v širších ekonomických a politických souvislostech a důsledky jejich existence pro svět; rozpozná destruktivní sílu totalitarismu a vypjatého nacionalismu
- Na příkladech vyloží antisemitismus, rasismus a jejich nepřijatelnost z hlediska lidských práv
- Zhodnotí postavení Československa v evropských souvislostech a její vnitřní sociální, politické, hospodářské a kulturní prostředí

Učivo

- první světová válka a její politické, sociální a kulturní důsledky
- nové politické uspořádání Evropy a úloha USA ve světě; vznik **Československa**, její jeho hospodářsko-politický vývoj, sociální a národnostní problémy
- mezinárodně politická a hospodářská situace ve 20. a 30. letech; totalitní systémy – komunismus, fašismus, nacismus – důsledky pro **Československo** a svět
- druhá světová válka, holocaust; situace v našich zemích, domácí a zahraniční odboj; politické, mocenské a ekonomické důsledky války

ROZDĚLENÝ A INTEGROJÍCÍ SE SVĚT

Očekávané výstupy

Žák

- Vysvětlí příčiny a důsledky vzniku bipolárního světa; uvede příklady střetávání

obou bloků

- Vysvětlí a na příkladech doloží mocenské a politické důvody euroatlantické hospodářské a vojenské spolupráce

- Posoudí postavení rozvojových zemí
- Prokáže základní orientaci v problémech současného světa

Učivo

- Studená válka, rozdělení světa do vojenských bloků reprezentovaných supervelmocemi; politické, hospodářské, sociální a ideologické soupeření
- Vnitřní situace v zemích východního bloku (na vybraných příkladech srovnání s charakteristikou západních zemí)
- vývoj Československa a od roku 1945 ~~od únorového převratu~~ do roku 1989, vznik ČR České republiky
- Rozpad koloniálního systému, mimoevropský svět
- Problémy současnosti
- Věda, technika a vzdělání jako faktory vývoje; sport a zábava

Rozdělení učiva do ročníků

6.ročník

DÍLČÍ VÝSTUPY : Žák:	UČIVO :
- uvede konkrétní příklady důležitosti a potřeby dějepisných poznatků - uvede příklady zdrojů informací o minulosti; pojmenuje instituce, kde jsou tyto zdroje shromažďovány - orientuje se na časové ose a v historické mapě, řadí hlavní historické epochy v chronologickém sledu - charakterizuje život pravěkých sběračů a lovců, jejich materiální a duchovní kulturu - objasní význam zemědělství, dobytkařství a zpracování kovů pro lidskou společnost - uvede příklady archeologických kultur na našem území - rozpozná souvislost mezi přírodními podmínkami a vznikem prvních velkých zemědělských civilizací - uvede nejvýznamnější typy památek, které se staly součástí světového kulturního dědictví - demonstroe na konkrétních příkladech přínos antické kultury a uvede osobnosti antiky důležité pro evropskou civilizaci, zrod křesťanství a souvislost s judaismem - porovná formy vlády a postavení společenských skupin v jednotlivých státech a vysvětlí podstatu antické demokracie	- Člověk v dějinách - Význam dějin - Historické prameny - Historický čas a prostor - Člověk a lidská společnost v pravěku - Život sběračů a lovců - Význam zemědělství a zpracování kovů pro lidskou společnost - Nejstarší civilizace, kořeny evropské kultury - Starověký Orient a jeho kulturní odkaz - Antické Řecko a Řím - Střední Evropa a její styky s antickým středomořím

7.ročník

DÍLČÍ VÝSTUPY : Žák:	UČIVO :
- popíše podstatnou změnu evropské situace, která nastala v důsledku příchodu nových etnik, christianizace a vzniku států - porovná základní rysy západoevropské, byzantsko-slovanské a islámské kulturní oblasti - objasní situaci Velkomoravské říše a	- Křesťanství a raněstředověká Evropa - Utváření evropských států - Islám, křesťanství, papežství - Velká Morava a počátky českého státu - Románská kultura

vnitřní vývoj českého státu a postavení těchto státních útvarů v evropských souvislostech - vymezí úlohu křesťanství a víry v životě středověkého člověka, konflikty mezi světskou a církevní mocí, vztah křesťanství ke kacířství a jiným věroukám - ilustruje postavení jednotlivých vrstev středověké společnosti, uvede příklady románské a gotické kultury - vysvětlí znovuoživení antického ideálu člověka, nové myšlenky žádající reformu církve včetně reakce církve na tyto požadavky - vymezí význam husitské tradice pro český politický a kulturní život - popíše a demonstuje průběh zámořských objevů, jejich příčiny a důsledky - objasní postavení českého státu v podmínkách Evropy rozdělené do řady mocenských a náboženských center a jeho postavení uvnitř habsburské monarchie - objasní příčiny a důsledky vzniku třicetileté války a posoudí její důsledky - na příkladech evropských dějin konkretizuje absolutismus, konstituční monarchie, parlamentarismus - rozpozná základní znaky jednotlivých kulturních stylů, uvede jejich představitele a příklady významných kulturních památek	- Středověká Evropa - Struktura společnosti, funkce jednotlivých vrstev - Křížové výpravy - Gotické umění a vzdělanost - Objevy a dobývání - Počátky novověku - Renesance, humanismus - Husitství, reformace a její šíření Evropou - Český stát a velmoci v 15. – 18. století, jejich začleňování a vzájemné vztahy, ztráta polské samostatnosti - Barokní kultura a osvícenství
--	---

8.ročník

DÍLČÍ VÝSTUPY :	UČIVO :
Žák:	
- vysvětlí podstatné ekonomické, sociální, politické a kulturní změny ve vybraných zemích a u nás, které charakterizují modernizaci společnosti - objasní souvislost mezi událostmi francouzské revoluce a napoleonských válek na jedné straně a rozbitím starých společenských struktur v Evropě na straně druhé - porovná jednotlivé fáze utváření novodobého českého národa v souvislosti	Modernizace společnosti Velká francouzská revoluce a napoleonské období, jejich vliv na Evropu a svět, vznik USA Industrializace a její důsledky pro společnost, sociální otázka Národní hnutí velkých a malých národů, utváření novodobého českého národa Revoluce 19. století jako prostředek řešení politických, sociálních a národnostních Problémů

s národními hnutími vybraných evropských národů - charakterizuje emancipační úsilí významných sociálních skupin; uvede požadavky formulované ve vybraných evropských revolucích - na vybraných příkladech demonstruje základní politické proudy - vysvětlí rozdílné tempo modernizace a prohloubení nerovnoměrnosti vývoje jednotlivých částí Evropy a světa včetně důsledků, ke kterým tato nerovnoměrnost vedla; charakterizuje soupeření mezi velmocemi a vymezi význam kolonií	Politické proudy (konzervatismus, liberalismus, demokratismus, socialismus), ústava, politické strany, občanská práva Kulturní rozrůzněnost této doby Konflikty mezi velmocemi, kolonialismus
---	--

9.ročník

DÍLČÍ VÝSTUPY :	UČIVO :
Žák:	
- na příkladech demonstruje zneužití techniky ve světových válkách a jeho důsledky - rozpozná klady a nedostatky demokratických systémů - charakterizuje jednotlivé totalitní systémy, příčiny jejich nastolení v širších ekonomických a politických souvislostech a důsledky jejich existence pro svět; rozpozná destruktivní sílu totalitarismu a vypjatého nacionalismu - na příkladech vyloží antisemitismus, rasismus a jejich nepřijatelnost z hlediska lidských práv - zhodnotí postavení Československa a České republiky v evropských souvislostech a její jeho vnitřní sociální, politické, hospodářské a kulturní prostředí - vysvětlí příčiny a důsledky vzniku bipolárního světa; uvede příklady střetávání obou bloků - vysvětlí a na příkladech doloží mocenské a politické důvody euroatlantické hospodářské a vojenské spolupráce - posoudí postavení rozvojových zemí - prokáže základní orientaci v problémech současného světa	- Moderní doba - nové politické uspořádání Evropy a úloha USA ve světě; vznik Československa, jeho hospodářsko-politický vývoj, sociální a národnostní problémy - mezinárodně politická a hospodářská situace ve 20. a 30. letech; totalitní systémy – komunismus, fašismus, nacismus – důsledky pro Československo a svět - druhá světová válka, holocaust; situace v našich zemích, domácí a zahraniční odboj; politické, mocenské a ekonomické důsledky války - Rozdělený a integrující svět - studená válka, rozdělení světa do vojenských bloků reprezentovaných supervelmocemi; politické, hospodářské, sociální a ideologické soupeření - vnitřní situace v zemích východního bloku (na vybraných příkladech srovnání s charakteristikou západních zemí) - Československo od roku 1945 do roku 1989, vznik České republiky

	- rozpad koloniálního systému, mimoevropský svět - problémy současnosti - věda, technika a vzdělání jako faktory vývoje; sport a zábava
--	---

5.5.2

Výchova k občanství

Charakteristika vyučovacího předmětu

Obsahové, časové a organizační vymezení

Časová dotace Předmět je vyučován na 2. stupni, navazuje na výuku předmětů Prvouka a Vlastivěda v dotaci 1 hodina týdně v 7. ročníku. Výuka je realizována v kmenových třídách, některá témata se realizují v učebně výpočetní techniky.

Obsah předmětu Výchova k občanství zahrnuje témata, která napomáhají k rozvíjení osobnosti žáka – zejména sebepoznání, začlenění do společenských skupin. Žáci jsou vedeni k respektování odlišností druhých, k hodnotám domova, vlasti a k hrdosti na kulturní dědictví. Seznámí se základními kategoriemi lidských práv a jejich uplatněním v občanském životě, fungování základních ekonomických vztahů. Žáci se seznámí s problematikou globálních problémů lidstva i s možnými způsoby řešení těchto problémů.

Dále jsou žáci vychovávaní k toleranci vůči odlišným rasám a národům, k toleranci náboženské. Každý je veden k úctě k životu a odpovědnosti za zdraví své i zdravý rozvoj společnosti.

Předmět výchova k občanství v sobě zahrnuje všechna průřezová témata a jejich tematické okruhy jako jsou:

Výchova demokratického občana – principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování, formy participace občanů v politickém životě, občan, občanská společnost a stát.

Osobnostní a sociální výchova – poznávání lidí, mezilidské vztahy, hodnoty, postoje, praktická etika, seberegulace a sebeorganizace, sebepoznání a sebepojetí.

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech – jsme Evropané, Evropa a svět nás zajímá, objevujeme Evropu a svět

Multikulturní výchova – kulturní diference, lidské vztahy, etnický původ, princip sociálního smíru a solidarity, multikulturalita

Environmentální výchova – základní podmínky života, vztah člověka k prostředí

Mediální výchova – kritické čtení a vnímání mediálních sdělení, fungování a vliv médií ve společnosti.

Učebním plánem Výchovy k občanství prostupuje snaha o rozvoj všech životních kompetencí, zejména kompetence k učení, k řešení problémů a kompetence komunikativní. Dále rozvíjíme, s přihlédnutím k věku žáků, kompetence sociální a personální, kompetence občanské a pracovní. K dosažení cílů volíme formy a metody výuky, které žákům umožní zvládnout dané učivo i kompetence. Jsou to zejména aktivizační metoda, referáty a dramatizace. Je využívána také práce ve skupině, práce na PC. Úvodní část každé vyučovací hodiny je věnována prezentaci a komentářům k nejdůležitějším událostem domácím i zahraničním – naplňuje se tak obsah průřezového tématu – mediální výchova.

V rámci výuky navštěvujeme vzdělávací a kulturní akce (přednášky, besedy, filmová představení, výstavy a exkurze). Tyto akce napomáhají hlubšímu chápání souvislostí a umožňují lepší orientaci v problematice dnešního světa.

Výchovné a vzdělávací strategie

K rozvoji klíčových kompetencí budou v hodinách výchovy k občanství uplatňovány tyto společné postupy:

Kompetence k učení

Učitel

- Rozvíjí u žáka dovednosti potřebné k osvojování učiva
- Vede žáka k vyhledávání, třídění informací z různých pramenů a zdrojů
- Seznamuje žáka s obecně používanými znaky, termíny, symboly oboru výchova k občanství a vede jej k jejich správnému používání

Kompetence k řešení problémů

Učitel

- Vede žáka vnímat nejrozličnější společenské problémy v souvislostech
- Učí žáka kriticky posuzovat události i názory, vyjadřovat se k nim a svá rozhodnutí obhájit
- Rozvíjí schopnost posuzovat věci z různých úhlů pohledu

Kompetence komunikativní

Učitel

- Nabízí žákovi možnost souvisle a výstižně formulovat své názory
- Vede žáka k potřebě vyslechnout odlišný názor a k schopnosti ho akceptovat
- Seznamuje žáka s používáním různých informačních a komunikačních prostředků jako nástrojů poznání
- Pomocí skupinové práce a projektové výuky vede žáka ke komunikaci ve skupině

Kompetence sociální a personální

Učitel

- Vede žáka k chápání významu práce v týmu, rozdílu s prací samostatnou
- Umožňuje žákovi podílet se na utváření prostředí v týmu, na základě ohleduplnosti a přispívat k upevňování mezilidských vztahů
- Vytváří příležitosti, aby se žák naučil diskutovat a to jak v menších skupinách, tak v rámci třídy
- Umožní žákovi vyzkoušet si ve skupině různé "role"

Kompetence občanské

Učitel

- Učí žáka respektovat, chránit a ocenit naše tradice a kulturní a historické dědictví
- Vede ho k hrdosti na materiální i duchovní odkaz předků
- Vede žáka k respektování společenských norem a zákonů, seznamuje žáka i s možnými sankcemi
- Seznamuje žáka s problematikou občanské společnosti, vede ho k pocitu spoluodpovědnosti za dění ve společnosti
- Pomáhá nacházet nenásilné cesty k řešení konfliktů
- Vede žáka k respektování menšin, ke snášenlivosti národnostní, rasové, náboženské i sociální

Kompetence pracovní

Učitel

- Vede žáka k autoevaluaci i k objektivnímu hodnocení týmové práce
- Umožňuje žákovi rozvíjet své myšlení a nacházet různá řešení

- Vytváří příležitosti jak nacházet způsoby využití znalostí získaných ve škole i mimo ni, pro svůj rozvoj

2. stupeň

ČLOVĚK VE SPOLEČNOSTI

Očekávané výstupy

Žák

- Objasní účel důležitých symbolů našeho státu a způsoby jejich používání
- Rozlišuje projevy vlastenectví od projevů nacionalismu
- Kriticky přistupuje k mediálním informacím, vyjádří svůj postoj k působení propagandy a reklamy na veřejné mínění a chování lidí
- Uplatňuje vhodné způsoby chování a komunikace v různých životních situacích
- Objasní potřebu tolerance ve společnosti, respektuje kulturní zvláštnosti i odlišné názory, zájmy, způsoby chování a myšlení lidí, zaujímá tolerantní postoje k menšinám
- Rozpoznává netolerantní, rasistické, xenofobní a extremistické projevy v chování lidí a zaujímá aktivní postoj proti všem projevům lidské nesnášenlivosti

Učivo

- **Naše škola** – život ve škole, práva a povinnosti žáků, význam a činnost žákovské samosprávy, společná pravidla a normy; vklad vzdělání pro život
- **Naše obec, region, kraj** – důležité instituce, zajímavá a památná místa, významní rodáci, místní tradice; ochrana kulturních památek, přírodních objektů a majetků
- **Naše vlast** – pojem vlasti a vlastenectví; zajímavá a památná místa, co nás proslavilo, významné osobnosti; státní symboly, státní svátky, významné dny
- **Kulturní život** – rozmanitost kulturních projevů, kulturní hodnoty, kulturní tradice; kulturní instituce; masová kultura, prostředky komunikace
- **Lidská setkání** – přirozené a sociální rozdíly mezi lidmi, rovnost a nerovnost, rovné postavení mužů a žen; lidská solidarita, pomoc lidem v nouzi, potřební lidé ve společnosti
- **Vztahy mezi lidmi** – osobní a neosobní vztahy, mezilidská komunikace; konflikty v mezilidských vztazích, problémy lidské nesnášenlivosti
- **Zásady lidského soužití** – morálka a mravnost, svoboda a vzájemná závislost, pravidla chování

ČLOVĚK JAKO JEDINEC

Očekávané výstupy

Žák

- Objasní, jak může realističtější poznání a hodnocení vlastní osobnosti a potenciálu pozitivně ovlivnit jeho rozhodování, vztahy s druhými lidmi i kvalitu života
- Posoudí vliv osobních vlastností na dosahování individuálních i společných cílů, objasní význam vůle při dosahování cílů a překonávání překážek
- kriticky hodnotí a vhodně koriguje své chování a jednání
- Popíše, jak lze usměrňovat a kultivovat charakterové a volní vlastnosti, rozvíjet osobní přednosti, překonávat osobní nedostatky a pěstovat zdravou sebedůvěru

Učivo

- **Podobnost a odlišnosti lidí** – projevy chování, rozdíly v prožívání, myšlení a jednání; osobní vlastnosti, dovednosti a schopnosti, charakter; vrozené předpoklady, osobní potenciál
- **Vnitřní svět člověka** – vnímání, prožívání poznávání a posuzování skutečnosti, sebe i druhých lidí, systém osobních hodnot, sebehodnocení; stereotypy v posuzování druhých lidí
- **Osobní rozvoj** – životní cíle a plány; životní perspektiva, adaptace na životní změny, sebezměna; význam motivace, aktivity, vůle a osobní kázně při seberozvoji

ČLOVĚK STÁT A HOSPODÁŘSTVÍ

Očekávané výstupy

Žák

- rozlišuje a porovnává různé formy vlastnictví, včetně duševního vlastnictví, a způsoby jejich ochrany, uvede jejich příklady
- sestaví jednoduchý rozpočet domácnosti, uvede hlavní příjmy a výdaje, rozliší pravidelné a jednorázové příjmy a výdaje, zváží nezbytnost jednotlivých výdajů v hospodaření domácnosti, objasní princip vyrovnaného, schodkového a přebytkového rozpočtu domácnosti
- na příkladech ukáže vhodné využití různých nástrojů hotovostního a bezhotovostního placení, uvede příklady použití debetní a kreditní platební karty, vysvětlí jejich omezení
- vysvětlí, jakou funkci plní banky a jaké služby občanům nabízejí, vysvětlí význam úroku placeného a přijatého, uvede nejčastější druhy pojištění a navrhne, kdy je využít
- uvede a porovná nejobvyklejší způsoby nakládání s volnými prostředky a způsoby krytí deficitu
- na příkladu chování kupujících a prodávajících vyloží podstatu fungování trhu, objasní vliv nabídky a poptávky na tvorbu ceny a její změny, na příkladu ukáže tvorbu ceny jako součet nákladů, zisku a DPH, popíše vliv inflace na hodnotu peněz
- rozlišuje, ze kterých zdrojů pocházejí příjmy státu a do kterých oblastí stát směřuje své výdaje, uvede příklady dávek a příspěvků ze státního rozpočtu

Učivo

- majetek, vlastnictví – formy vlastnictví; hmotné a duševní vlastnictví, jejich ochrana; hospodaření s penězi, majetkem a různými formami vlastnictví
- peníze – funkce a podoby peněz, formy placení; ~~rozpočet rodiny, státu; význam daní~~
- **hospodaření – rozpočet domácnosti, úspory, investice, úvěry, splátkový prodej, leasing; rozpočet státu, typy rozpočtu a jejich odlišnosti; význam daní**
- **banky a jejich služby – aktivní a pasivní operace, úročení, pojištění, produkty finančního trhu pro investování a pro získávání prostředků**
- výroba, obchod, služby – jejich funkce a návaznost
- principy tržního hospodářství – nabídka, poptávka, trh; **tvorba ceny, inflace**; podstata fungování trhu; nejčastější právní formy podnikání

STÁT A PRÁVO

Očekávané výstupy

Žák

- Rozlišuje nejčastější typy a formy států a na příkladech porovná jejich znaky
- Rozlišuje a porovnává úkoly jednotlivých složek státní moci ČR i jejich orgánů a institucí, uvede příklady institucí a orgánů, které se podílejí na správě obcí, krajů a státu
- Objasní výhody demokratického způsobu řízení státu pro každodenní život občanů
- Vyloží smysl voleb do zastupitelstev v demokratických státech a uvede příklady, jak mohou výsledky voleb ovlivňovat každodenní život občanů
- Přiměřeně uplatňuje svá práva včetně práv spotřebitele respektuje práva a oprávněné zájmy druhých lidí, posoudí význam ochrany lidských práv a svobod
- Objasní význam právní úpravy důležitých vztahů – vlastnictví, pracovní poměr, manželství

- uvede příklady některých smluv upravujících občanskoprávní vztahy – osobní přeprava; koupě, oprava či pronájem věcí
- Dodržuje právní ustanovení, která se na něj vztahují, a uvědomuje si rizika jejich porušování
- Rozlišuje a porovnává úkoly orgánů právní ochrany občanů, uvede příklady jejich činnosti a spolupracuje při postihování trestných činů
- Rozpozná protiprávní jednání, rozliší přestupek a trestný čin, uvede jejich příklady
- diskutuje o příčinách a důsledcích korupčního jednání

Učivo

- **Právní základy státu** – znaky státu, typy a formy státu; státní občanství ČR; ústava ČR; složky státní moci, jejich orgány a instituce, obrana státu
- **Státní správa a samospráva** – orgány a instituce státní správy a samosprávy, jejich úkoly
- **Principy demokracie** – znaky demokratického způsobu rozhodování a řízení státu; politický pluralismus, sociální dialog a jejich význam; význam a formy voleb do zastupitelstev
- **Lidská práva** – základní lidská práva, práva dítěte, jejich ochrana; úprava lidských práv a práv dětí v dokumentech; poškozování lidských práv, šikana, diskriminace
- **právní řád České republiky** – význam a funkce právního řádu, orgány právní ochrany občanů, soustava soudů; právní norma, předpis, publikování právních předpisů
- **Protiprávní jednání** – druhy a postihy protiprávního jednání, včetně korupce, trestní postizitelnost; porušování předpisů v silničním provozu, porušování práv k duševnímu vlastnictví
- **Právo v každodenním životě** – význam právních vztahů; důležité právní vztahy a závazky z nich vyplývající; základní práva spotřebitele, styk s úřady

MEZINÁRODNÍ VZTAHY, GLOBÁLNÍ SVĚT

Očekávané výstupy

žák

- popíše vliv začlenění ČR do EU na každodenní život občanů, uvede příklady práv občanů ČR v rámci EU i možných způsobů jejich uplatňování
- uvede některé globální problémy současnosti, vyjádří na ně svůj osobní názor a popíše jejich hlavní příčiny i možné důsledky pro život lidstva
- objasní souvislosti globálních a lokálních problémů

Učivo

- evropská integrace – podstata, význam, výhody; Evropská unie a ČR
- globalizace – projevy,

7.ročník

DÍLČÍ VÝSTUPY :	UČIVO :
Žák:	
- Umí vysvětlit pojmy „občan, občanství, národnost“ - Chápe plynutí času, jeho relativnost - Orientuje se v čase, zná historii vzniku kalendáře - Zná typy rodin - Zná role člověka v životě - Umí sestavit rodokmen (4 generace) - Zná termín „manželství“ - Zná funkci rodiny - Ví, jaká je úloha peněz a majetku - Zná formy náhradní výchovy - Ví, jak se chovat za mimořádných okolností - Umí poskytnout první pomoc - Chápe význam vzdělávání (celoživotního) - Zná pravidla života ve škole, školní řád - Ví, co je dětský parlament - Umí plánovat, organizovat svou práci - Zná metody učení - Umí odpočívat - Ví, jak se může podílet na životě své obce - Ví, co je OÚ, obecní zastupitelstvo, obecní rozpočet - Ví, co je ŽP - Rozezná odlišnosti života v regionech - Ví, co je jeho rodný jazyk, cizí jazyky - Chápe rozdíl mezi spisovnou a	- Škola základ života - Vzdělávání- celoživotní proces - Systém vzdělávání - Pravidla školního života - Umění učit se - Plánování, organizace, metody učení, odpočinek - Rodina - Příbuzenské vztahy - Rodokmen - Funkce rodiny - Komunikace v rodině - Manželství - Náhradní výchova - Rodina a domov - Domov, vztah k obci - Moje město, obec - Obecní zřízení, obecní úřad, zastupitelstvo, rada, rozpočet - Má vlast - Život v regionech - Státní symboly - Podobnost a rozdílnost lidí - Práva a povinnosti - Konflikt a komunikace - Konflikt a jeho řešení - Nebezpečí komunikace prostřednictvím elektronických médií - Duševní a tělesné zdraví - Sebepoznání

nespisovnou češtinou - Ví, co jsou státní symboly a kdy se užívají - Zná typy státní moci - Zná historii naší země - Zná významné osobnosti naší historie - Zná naše prezidenty - Zná hlavní město Prahu - Zná základní lidská práva - Ví, co je sociální skupina - Ví, co je komunikace (slovní i mimoslovní) - Ví, co jsou hromadné sdělovací prostředky - Zná termíny kultura, umění, etnografie, móda - Zná kulturní instituce - Zná pravidla slušného chování - Zná přírodní a kulturní památky - Zná architektonické styly - Zná organizace a instituce chránící ŽP - Chápe význam majetku v lidském životě - Chápe pojmy potřeby, statky a služby - Chápe pojem „životní úroveň“ - Ví, co je stát - Zná formy a znaky státu - Ví, co je demokracie - Ví, co jsou volby a volební právo - Zná možnosti, jak se zapojit do veřejného života - Ví, co je státní správa - Ví, co je EU, zná její úkoly, zná členské země - Ví, co jsou národnostní menšiny - Ví, co jsou lidské práva, všeob. deklarace lidských práv, listina základních práv a svobod - Ví, co je diskriminace, rasismus, xenofobie, svoboda, autorita - Ví, co je morálka a svědomí - Chápe rozdíly mezi lidmi - Rozezná změny biologické, psychické a sociální - Ví, co je osobnost, puberta, adolescence - Má vytvořeny představy o budoucnosti - Umí se ohodnotit, pěstuje si vůli - Zná druhy temperamentu - Ví, co je charakter - Ví, co jsou motivy, zájmy, potřeby, hodnoty	- Sebehodnocení - Vyrovnání se s problémem - Osobní hygiena - Denní režim - Volný čas - Zásady zdravé výživy - Hodnocení jídelníčku v rodině a ve školní jídelně z hlediska zásad zdravé výživy - Způsoby chování v krizových situacích - Šikanování, deviantní osoby - Dětská krizová centra, linky důvěry - Ochrana člověka za mimořádných událostí - Tísňová telefonní čísla - Evakuace - Základy první pomoci - Vztahy mezi chlapci a děvčaty - Puberta, dospívání - Sexuální zneužívání - Hodnoty a pozitivní cíle - Závislost - Alkoholismus - Kouření - Odborná pomoc - Socializace - Sociální skupiny - Umění a jeho druhy - Kultura - Kulturní instituce - Masové sdělovací prostředky - Manipulativní reklama - Zásady společenského chování - Ochrana památek a životního prostředí - Majetek a jeho druhy - Peníze a hospodaření s nimi - Rodinný rozpočet - Lidská práva v dokumentech - Dětská práva - Znaky státu - Typy a formy státu - EU - Zásady lidského soužití - Komunikace - Asertivita Morálka, mravnost - Svědomí - Komunikace s operačním střediskem - Prevence před přenosnými chorobami - Stres - AIDS – způsoby přenosu, léčení, prevence
--	--

- Zná termíny vlohy, schopnosti, dovednosti, inteligence, nadání, talent, genialita, kreativita - Smyslově poznává skutečnost – vnímání, smyslové klamy, sociální vnímání, představivost - Umí rozumově poznat skutečnost – myslí, mluví, řeší problémy - Ví, co je paměť, zapomínání, pozornost - Ví, co je hra, učení, práce, levá a pravá hemisféra - Ví, co je asertivita - Ví, co je pasivní a agresivní chování - Ví, co je stres, zná jeho příčiny - Rozpozná, co je tělesné a duševní zdraví - Umí relaxovat - Ví co je dělba práce, specializace, technický rozvoj - Ví, co je trh, nabídka, poptávka, cena, ekonomika - Ví, co jsou morální a právní normy - Zná následky porušování norem - Ví, co je právní vztah, zná jeho účastníky, obsah, předmět - Ví, co je právní způsobilost, právní řád, právní systém, právní oblast, právní odvětví, právní předpisy, právní normy - Ví, co je ústava ČR - Ví, co je moc zákonodárná - Zná volby do parlamentu - Ví, co je poslanecká imunita - Ví, co je výkonná moc v ČR - Ví, kdo je prezident a vláda - Zná činnost ministerstev - Zná soustavu soudů ČR - Ví, co je spor občanskoprávní a co záležitost trestní - Ví, co je listina základních práv a svobod - Ví, kdo ombudsman - Ví, jaké je politické spektrum v ČR - Co je volební kampaň - Zná orgány EU a její funkce - Orientuje se v pojmech – občan, obec, spoluúčast na správě a řízení obce - Ví, co je právo volební a petiční - Zná význam komunálních voleb - Zná druhy úřadů a povinnosti úředníků - Ví, co je státní občanství, průkazy totožnosti	- Vývojové etapy lidského života - Dospívání - Osobnost, osobnostní typy - Projevy chování - Citové stavy a vztahy - Systém osobních hodnot - Náročné životní situace - Právní řád ČR - Hlavní druhy práva - Soustava soudů - Právní vztahy - Ústava ČR - Státní moc - Právní ochrana - Předčasná sexuální zkušenost - Sexuální orientace - Legislativa ve vztahu k nákupu, držení a výrobě drog - Kriminalita mládeže - Člověk jako občan - Státní občanství - Trestní právo - Protiprávní jednání – druhy a postihy - Korupce - Tržní hospodářství - Tvorba ceny - Inflace - Hospodářská politika státu - Státní rozpočet, typy rozpočtu - Význam daní - Banky - Sociální politika státu - Evropská unie - Osobní rozvoj - Životní cíl - Hledání smyslu života - Duševní hygiena - Návykové látky - Osobní bezpečí - Plánované rodičovství – antikoncepce - Těhotenství
--	--

- Vysvětlí pojmy „cizinec, imigrace“
- Ví, co je EU, výhody členství v EU
- Zná práva a povinnosti plynoucí z členství v EU
- Vysvětlí význam práva, právní řád ČR, právní předpisy a normy
- Ví, co je fyzická a právnická osoba
- Ví, co je způsobilost k právům a povinnostem a způsobilost k právním úkonům
- Zná základní občanská práva, Ústavu ČR a listinu základní práv a svobod
- Vysvětlí, co je občanský zákoník, vlastnické právo, dědění
- Zná způsoby nabývání vlastnictví
- Vysvětlí, co je pojištění majetku, pojištění odpovědnosti za škodu, autorská práva
- Ví, co jsou občanskoprávní smlouvy, co je zakázka, závazek, pohledávka
- Ví, že občan je zodpovědný za jím způsobené škody
- Ví, že má právo domáhat se odškodnění
- Vyjmenuje orgány právní ochrany
- Ví, kdo dohlíží na dodržování zákonů
- Ví, co je protiprávní jednání
- Zná význam sankcí
- Ví, co je správní řízení, přestupky a povinnosti svědka
- Ví, co jsou správní orgány
- Zná průběh občanského soudního řízení
- Zná úlohy soudců
- Zná soustavu soudů v ČR
- Ví, co je trestní řízení, přestupky a trestné činy
- Ví, co je trestní zodpovědnost
- Ví, co je trestná činnost mladistvých
- Zná rozdíl mezi trestním stíháním dospělých a mladistvých
- Zná své studijní předpoklady
- Zná své vlastnosti, schopnosti a dovednosti
- Umí plánovat svou budoucnost
- Ví, co je profesní a personální poradenství
- Ví, co je pracovní činnost, pracovní prostředky a předměty
- Ví, že volba povolání je zodpovědnost
- Umí hledat první zaměstnání (brigádu)
- Umí napsat životopis

- Umí využít služeb úřadu práce - Ví, co je pracovní právo, pracovní smlouva, výpověď - Zná práva a povinnosti zaměstnanců a zaměstnavatelů - Umí pohlédnout na rodinu v oblasti práva - Vysvětlí rozdíl mezi manželstvím a partnerstvím - Ví, jaké jsou formy pomoci státu rodinám - Vysvětlí, co je výchova, právní odpovědnost rodičů, náhradní rodinná péče, adopce - Ví, co je ekonomika - Vysvětlí, jak funguje trh - Ví, co je státní rozpočet - Ví, co jsou daně - Vysvětlí, co je sociální politika státu - Ví, jaké jsou druhy pojištění - Vyjmenuje peněžní ústavy - Objasní pojmy „bankovní služby, úvěr, úrok - Vysvětlí, co je elektronické bankovníctví - Ví, jaké jsou možnosti podnikání v ČR - Vysvětlí, co je živnostník a živnostenský list - Zná výhody a nevýhody podnikání - Vysvětlí rozdíl mezi lokálním a globálním problémem - Vysvětlí vztah člověka a přírody - Vysvětlí pojem ekologie - Vysvětlí pojem globalizace - Vysvětlí pojem populační exploze, ekologická stopa - Ví, co je válka - Zná formy humanitární pomoci - Hledá smysl života - Ví, jak se bude seberealizovat -	
---	--

5.5.3.

Finanční gramotnost

Charakteristika vyučovacího předmětu

Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu:

Předmět Finanční gramotnost je zařazen do výuky jako povinný předmět v 9.ročníku s časovou dotací 1 hodina/týden.

Jeho hlavním obsahem a náplní je připravit žáka základní školy pro běžný „**finanční svět**“.

Osvojit si základní pojmy jako je vlastnictví, práce v různých oblastech života, ekonomika v domácnosti, typy firem, koloběh zboží a služeb, ceny, nabídka – poptávka, reklamace, bankovníctví, pojišťovnictví, daně, příjmy a výdaje domácnosti, hrubá a čistá mzda, koloběh peněz,....

Kompetence k učení

-žák vyhledává informace na internetu, třídí je, zpracovává je v tabulkách a grafech a vyvozuje z nich závěry

- na konci každého tematického celku si žák zopakuje klíčové poznatky a zhodnotí své znalosti a dovednosti

Kompetence k řešení problémů

-žák je veden k použití příslušného matematického postupu, na základě něhož je možné zvolit správné rozhodnutí

-žák se učí obhájit svůj způsob řešení daného problému v konfrontaci s názory ostatních žáků

Kompetence komunikativní

-žák je často veden k tomu, aby představil výsledky své práce nebo práce své skupiny formou referátu nebo prezentace pro zbytek třídy

-žák je nucen pracovat s různými druhy textů, ať už příběhů zachycených přímo v pracovních listech nebo textech zákonů a jiných dokumentů, analyzovat je a vyhledávat v nich podstatné informace

Kompetence sociální a personální

- činnosti jsou v převážné většině vedeny formou debaty celé skupiny (třídy), v některých případech také formou ve skupinách

-žák je takřka neustále motivován k tomu, aby se zapojoval do diskuze, nicméně aby jeho zápisy do pracovních listů odrážely názory nejen jeho vlastní, ale také ostatních žáků

-žák je opakovaně vyzýván ke spolupráci a diskuzi s rodiči

Kompetence občanské

-žák je seznamován s principy hospodaření veřejných rozpočtů, včetně základních parametrů sociálního systému ČR

Kompetence pracovní

- mnohé činnosti přispívají k orientaci žáka v otázkách souvisejících s podnikáním (formy podnikání, typy živností, způsoby platebního styku aj.)

Formy práce :

- individuální i skupinová práce
- hry a experimenty
- učitelem moderované celotřídní (celoskupinové) debaty
- křížovky, osmisměrky, spojovačky
- práce s médií
- práce na PC (vyhledávání informací na internetu, zpracovávání dat v MS Excelu, vytváření prezentací v MS Powerpointu)
- projekty (ankety, reportáže)
- exkurze (ČNB, úřad práce, krajský nebo obecní úřad, Česká pošta, banky, firmy, obchody,...)
- konzultace s rodiči

Učivo

1.Svět peněz

- historie peněz, peníze, měna, valuty, devizy, mince ČR, bankovky ČR, ochranné prvky, identifikační prvky, poškozené bankovky, ČNB a její funkce, eurozóna, měna eurozóny bankovky EU, ČR a euro, formy placení, bankomat a platební karty...

2. Finanční matematika

- úročení, typy úročení, úrokovací období, inflace...

3. Finanční produkty

- expres půjčky, osobní půjčka, stavební spoření, hypoteční úvěr...

4.Rozpočty

- typy rozpočtů-osobní, domácnosti, obecní, krajský, státní

5.Daně,cla,mzda

- druhy daní, cla, dluhy, exekuce, mzda-hrubá, čistá, pracovní právo,.....

6.Zboží a jeho prodej

- prodej zboží-typy prodeje, svět reklamy,...

7.Pojišťovnictví

- historie, základní pojmy, typy pojištění, (cestovní, úrazové, důchodové....)

8. Duševní vlastnictví

- formy duševního vlastnictví

9.ročník

DÍLČÍ VÝSTUPY :	UČIVO :
Žák:	

rozlišuje a porovnává různé formy vlastnictví, uvede jejich příklady	Svět peněz - historie peněz, peníze, měna, valuty, devizy, mince ČR, bankovky ČR, ochranné prvky, identifikační prvky, poškozené bankovky, ČNB a její funkce, eurozóna, měna eurozóny bankovky EU, ČR a euro, formy placení, bankomat a platební karty...
popíše a objasní vlastní způsoby zacházení s penězi a se svým i svěřeným majetkem	
vysvětlí, co je to úrok (placený i přijatý)	Finanční matematika - úročení, typy úročení, úrokovací období, inflace...
vysvětlí, co je inflace a jaký je její vliv na reálnou hodnotu peněz	Finanční produkty - expres půjčky, osobní půjčka, stavební spoření, hypoteční úvěr...
na příkladech objasní možnosti úspor, investic či spotřeby při nakládání s volnými finančními prostředky	Rozpočty - typy rozpočtů-osobní, domácnosti, obecní, krajský, státní
uvede možnosti půjčení chybějících finančních prostředků	Daně, cla, mzda - druhy daní, cla, dluhy, exekuce, mzda-hrubá, čistá, pracovní právo,...
porovná nabídku finančních produktů pro půjčení chybějících finančních prostředků	Zboží a jeho prodej - prodej zboží-typy prodeje, svět reklamy,...
utřídí a porovná služby, které banky nabízejí občanům, a vysvětlí, jakou funkci tím plní na příkladech vysvětlí výhody a nevýhody hotovostního a bezhotovostního placení	Pojišťovnictví - historie, základní pojmy, typy pojištění, (cestovní, úrazové, důchodové....)
na příkladech objasní rizika půjčování peněz	Duševní vlastnictví - formy duševního vlastnictví
vysvětlí, k čemu slouží bankovní účet učí se zhodnotit svou finanční situaci, dodržovat zásady hospodárnosti	
s pomocí sestaví jednoduchý rozpočet své domácnosti, zhodnotí příjmy a výdaje (jejich nutnost, pravidelnost)	
popíše a objasní vlastní způsoby zacházení s penězi a se svým i svěřeným majetkem porovná svá přání a potřeby se svými finančními možnostmi	
uvede příklady příjmů a výdajů domácnosti	
vysvětlí rozdíl mezi pravidelnými a	

jednorázovými příjmy a výdaji	
rozliší zbytné a nezbytné výdaje v konkrétní situaci	
na příkladech vysvětlí rozdíl mezi vyrovnaným, schodkovým a přebytkovým rozpočtem	
navrhne, jak řešit situaci, kdy jsou příjmy větší než výdaje a v opačné situaci	
dokáže objasnit základní druhy daní – DPH, dědičná, ... a jejich význam pro příjem státu	
dokáže objasnit důvody různě vysokého cla pro hospodářství státu	
vysvětlí pojem exekuce	
rozlišuje pojmy hrubá a čistá mzda, ví z čeho se mzda skládá, daně, zdravotní a sociální pojištění	
dokáže se orientovat v základních pracovně právních pojmech, ví, jaké základní prvky má obsahovat pracovní smlouva	
na příkladu vysvětlí, jak nabídka a poptávka ovlivňuje cenu	
na příkladu ukáže tvorbu ceny jako součet nákladů, zisku a DPH	
popíše postup při reklamaci výrobku nebo služby	
na příkladu objasní, jak se bránit v případě porušení práv spotřebitele	
uvede nejčastější formy pojištění, posoudí jejich využití a potřebu	
zná základní formy duševního vlastnictví	
dokáže popsat význam kolektivní správy	

autorských práv a důsledky jejich porušování	
--	--

5.6.

Člověk a příroda

Charakteristika vzdělávací oblasti

Vzdělávací oblast Člověk a příroda zahrnuje okruh problémů spojených se zkoumáním přírody. Poskytuje žákům prostředky a metody pro hlubší porozumění přírodním faktům a zákonitostem. Dává jim potřebný základ pro lepší pochopení a využívání současných technologií a pomáhá jim lépe se orientovat v běžném životě. Žáci poznávají přírodu jako systém, jehož součásti jsou vzájemně propojeny, působí na sebe a ovlivňují se. Na takovém poznání je založeno i pochopení důležitosti udržování přírodní rovnováhy pro existenci živých soustav, včetně člověka. Vzdělávací oblast významně podporuje vytváření otevřeného myšlení (přístupného alternativním názorům), kritického myšlení a logického uvažování.

Do vzdělávací oblasti Člověk a příroda patří vzdělávací obory Fyzika, Chemie, Přírodopis a Zeměpis.

5.6.1. Fyzika

Charakteristika vyučovacího předmětu

Obsahové, časové a organizační vymezení

Předmět navazuje na výuku zejména matematiky a na vzdělávací oblast Člověk a jeho svět na prvním stupni.

Časová dotace

Vyučuje se od šestého do devátého ročníku v dotaci 2 hodina týdně v 6. ročníku a 7. – 9. ročníku 1 hodinu týdně. Výuka probíhá ve specializované učebně fyziky, chemie a matematiky.

Obsahově se člení do několika oblastí, které se kryjí s obory tzv. klasické fyziky. Poskytuje prostředky pro hlubší porozumění přírodním zákonitostem a vytváří potřebný základ pro lepší orientaci v praktickém životě a porozumění principům v současnosti využívaných technologií. Fyzika podporuje samostatné myšlení žáků, vede je k rozboru problémů souvisejících s přírodními jevy, rozvíjí schopnost analýzy i syntézy poznatků. Velký důraz je kladen na praktické získávání poznatků a dovedností. Při skupinové práci je mimo jiné rozvíjena schopnost vzájemného respektování. Předmět vede k pochopení komplexnosti vztahů člověka a přírodního prostředí a rozvíjení environmentálního podvědomí.

Do fyziky jsou začleněna tato **průřezová témata**:

Osobnostní a sociální výchova – rozvoj schopností poznávání, kreativita, seberegulace a sebeorganizace komunikace, kooperace a kompetice, řešení problémů a rozhodovací dovednosti

Mediální výchova – kritické čtení a vnímání mediálních sdělení, práce v realizačním týmu

Environmentální výchova – ekosystémy, základní podmínky života, vztah člověka k prostředí

Ve výuce jsou voleny takové formy a metody výuky, které žákům umožňují optimální zvládnutí učiva, především aktivizující činnosti podporující samostatnost a tvořivost – problémové vyučování, skupinové a laboratorní práce. Volené formy umožňují individuální přístup a respektování osobnosti a příp. poruch učení žáků.

Výchovné a vzdělávací strategie

Výchovné a vzdělávací postupy, které v tomto předmětu směřují k utváření a rozvoji klíčových kompetencí:

Kompetence k učení

Učitel

- Klade důraz na pozitivní motivaci žáka
- Používá vhodné učební pomůcky
- Vede žáka k autokorekci chyb
- Podporuje samostatnost a tvořivost
- Učí žáka vyhledávat, zpracovávat a používat potřebné informace
- Uplatňuje individuální přístup k žákovi
- Zdůrazňuje možnosti využití osvojených dovedností v praxi

Kompetence k řešení problémů

Učitel

- Motivuje žáka k samostatnému řešení problémů více způsoby
- Zadává úkoly, ve kterých žák využívá vlastních zkušeností
- Vede žáka k posouzení reálnosti výsledku
- Využívá co největšího počtu zdrojů informací

Kompetence komunikativní

Učitel

- Využívá názorů, námětů a zkušeností žáka
- Vede žáka ke skupinové diskusi o problému
- Vede žáka ke správné prezentaci poznatků

Kompetence sociální a personální

Učitel

- Zařazuje práci ve skupině a prvky daltonské výuky
- Podporuje vzájemnou pomoc žáků
- Podporuje integraci žáků se speciálními vzdělávacími potřebami do třídních kolektivů
- Uplatňuje individuální přístup k talentovaným žákům i k žákům s poruchami učení
- Vede žáka k tomu, aby dokázal požádat o pomoc

Kompetence občanské

Učitel

- Respektuje věkové, intelektové, sociální a etnické zvláštnosti žáka
- Netoleruje nevhodné chování a odmítnutí požadované pomoci
- Důsledně dbá na dodržování pravidel chování ve škole
- Vede žáka k sebeúctě a k úctě k druhým lidem

Kompetence pracovní

Učitel

- Rozvíjí u žáka smysl pro povinnost vyžadováním přípravy na výuku, shromažďováním materiálů
- Kontroluje samostatné práce žáka
- Kvalitně odvedenou práci vždy pochválí
- Vede ke správnému používání pomůcek
- Vede žáka k dodržování hygienických pravidel
- Vede žáka k organizaci práce ve skupině a ohodnocení práce vlastní i ostatních

2. stupeň

LÁTKY A TĚLESA

Očekávané výstupy

Žák

- Změří vhodně zvolenými měřidly některé důležité fyzikální veličiny charakterizující látky a tělesa

- Uvede konkrétní příklady jevů dokazujících, že se částice látek neustále pohybují a vzájemně na sebe působí
- Předpoví, jak se změní délka či objem tělesa při dané změně jeho teploty
- Využívá s porozuměním vztah mezi hustotou, hmotností a objemem při řešení praktických problémů

Učivo

- **Měření veličiny** – délka, objem, hmotnost, teplota a její změna, čas
- **Skupenství látek** – souvislost skupenství látek s jejich částicovou stavbou; difúze

POHYB TĚLES

SÍLY

Očekávané výstupy

Žák

- Rozhodne, jaký druh pohybu těleso koná vzhledem k jinému tělesu
- Využívá s porozuměním při řešení problémů a úloh vztah mezi rychlostí, dráhou a časem u rovnoměrného pohybu těles
- Určí v konkrétní jednoduché situaci druhy sil působících na těleso, jejich velikosti, směry a výslednici

Učivo

- **Pohyby těles** – pohyb rovnoměrný a nerovnoměrný; pohyb přímočarý a křivočarý
- **Gravitační pole a gravitační síla** – přímá úměrnost mezi gravitační silou a hmotností tělesa
- **Tlaková síla a tlak** – vztah mezi tlakovou silou, tlakem a obsahem plochy, na níž síla působí
- **Třecí síla** – smykové tření, ovlivňování velikosti síly v praxi
- **Výslednice dvou sil stejných a opačných směrů**

MECHANICKÉ VLASTNOSTI TEKUTIN

Očekávané výstupy

Žák

- Využívá poznatků o zákonitostech tlaku v klidných tekutinách pro řešení konkrétních praktických problémů

Učivo

- **Pascalův zákon** – hydraulická zařízení
- **Hydrostatický a atmosférický tlak** – souvislost mezi hydrostatickým tlakem, hloubkou a hustotou kapaliny; souvislost atmosférického tlaku s některými procesy v atmosféře
- **Archimédův zákon** – vztlková síla; potápění, vznášení se a plavání těles v klidných tekutinách

ENERGIE

Očekávané výstupy

Žák

- Využívá s porozuměním vztah mezi výkonem, vykonanou prací a časem

- Zhodnotí výhody a nevýhody využívání různých energetických zdrojů z hlediska vlivu na životní prostředí

Učivo

- **Formy energie** – pohybová a polohová energie; vnitřní energie; elektrická energie a výkon; výroba a přenos elektrické energie; jaderná energie, štěpná reakce, jaderný reaktor, jaderná elektrárna; ochrana lidí před radioaktivním zářením
- **Přeměny skupenství** – tání a tuhnutí, vypařování a kapalnění; hlavní faktory ovlivňující vypařování a teplotu varu kapaliny
- **Obnovitelné a neobnovitelné zdroje energie**

ZVUKOVÉ DĚJE

Očekávané výstupy

Žák

- Rozpozná ve svém okolí zdroje zvuku a kvalitativně analyzuje příhodnost daného prostředí pro šíření zvuku
- Posoudí možnosti zmenšování vlivu nadměrného hluku na životní prostředí

Učivo

- **Vlastnosti zvuku** – látkové prostředí jako podmínka vzniku šíření zvuku, rychlost šíření zvuku v různých prostředích; odraz zvuku na překážce, ozvěna; pohlcování zvuku;

ELEKTROMAGNETICKÉ A SVĚTELNÉ DĚJE

Očekávané výstupy

Žák

- Sestaví správně podle schématu elektrický obvod a analyzuje správně schéma reálného obvodu
- Rozliší stejnosměrný proud od střídavého a změří elektrický proud a napětí
- Rozliší vodič, izolant a polovodič na základě analýzy jejich vlastností
- Využívá prakticky poznatky o působení magnetického pole na magnet a cívku s proudem a o vlivu změny magnetického pole v okolí cívky na vznik indukovaného napětí v ní
- Využívá zákona o přímočarém šíření světla ve stejnorodém optickém prostředí a zákona odrazu světla při řešení problémů a úloh
- Rozhodne ze znalosti rychlostí světla ve dvou různých prostředích, zda se světlo bude lámat ke kolmici či od kolmice a využívá této skutečnosti při analýze průchodu světla čočkami

Učivo

- **Elektrický obvod** – zdroj napětí, spotřebič, spínač
- **Elektrické a magnetické pole** – elektrická a magnetická síla; elektrický náboj; tepelné účinky elektrického proudu; elektrický odpor, stejnosměrný elektromotor; transformátor; bezpečné chování při práci s elektrickými přístroji a zařízeními

- **Vlastnosti světla** – zdroje světla; rychlost světla ve vakuu a v různých prostředích; stín, zatmění Slunce a Měsíce; zobrazení odrazem na rovinném, dutém a vypuklém zrcadle (kvalitativně); zobrazení lomem tenkou spojkou a rozptylkou (kvalitativně); rozklad bílého světla hranolem

VESMÍR

Očekávané výstupy

Žák

- Objasní (kvalitativně) pomocí poznatků o gravitačních silách pohyb planet kolem Slunce a měsíců planet kolem planet

Učivo

- **Sluneční soustava** – její hlavní složky; měsíční fáze

Rozdělení učiva do ročníků

6.ročník

DÍLČÍ VÝSTUPY : Žák:	UČIVO :
- na konkrétním příkladu rozliší pojem látka a těleso - prakticky rozezná vlastnosti látek a těles - používá v popisování situace látek - základní fyzikální pojmy - popíše stavbu atomu - vysvětlí některé vlastnosti látek na základě uspořádání částic - uvede konkrétní příklady jevů, dokazujících, že částice se neustále pohybují a vzájemně na sebe působí - orientuje se v základech magnetizmu a magnetického pole - používá značky základních fyzikálních veličin a jejich jednotky - změří vhodně zvolenými měřidly některé důležité fyzikální veličiny - pracuje podle návodu, zpracuje jednoduchý protokol - předpoví, jak se změní délka či objem tělesa při dané změně jeho teploty a uvede některé příklady pro praktický život - porozumí pojmu čas	- Z čeho jsou předměty kolem nás - Látka a těleso - částicové složení látek – pojem atom (jádro, obal, elektron, proton, neutron) a molekula - důkaz částicového složení látek – Brownův pohyb, difúze - skupenství látek – uspořádání částic v látkách - základní vlastnosti magnetického pole, póly, siločáry, pozorování magnetického pole Země - učíme se měřit - délka - hmotnost - objem - hustota - teplota - čas

- porozumí vztahům mezi hmotností, objemem a hustotou, řeší praktické problémy s těmito veličinami - určí v konkrétní situaci druhy sil působících na těleso, jejich velikost, směry a výslednici působících sil - určí těžiště tělesa v závislosti na rozložení látky v tělese - používá s porozuměním pojem moment síly řešením problémů a úloh	- Síla a její účinky - skládání sil - gravitace - tření - rovnovážná poloha těles - otáčivé účinky síly
--	--

7.ročník

DÍLČÍ VÝSTUPY : Žák:	UČIVO :
- rozliší klid a pohyb těles a vnímá jejich relativnost - rozhodne, jaký druh pohybu těleso koná vzhledem k jinému tělesu - rozliší rozdíl mezi zdrojem světla a tělesem, které světlo odráží - rozliší prostředí pro šíření světla - využívá zákon o přímočarém šíření světla a zákona odrazu světla - rozhodne ze znalosti rychlosti světla ve dvou různých prostředích, zda se bude světlo lámat ke kolmici, či od kolmice - používá s porozuměním Pascalův zákon při řešení problémů a úloh - objasní vznik hydrostatického a atmosférického tlaku na tělesa - určí v jednoduchých případech vliv hydrostatického a atmosférického tlaku na tělesa - předpoví, zda v nádobě je podtlak či přetlak objasní vznik tlakové síly - určí velikost a směr tlakové síly - předpoví, zda se těleso bude v kapalině potápět, vznášet či plovat	- Pohyb těles, pohyb a klid - Světelné jevy, světlo, odraz a lom světla, optické přístroje - Vlastnosti látek pevných, kapalných a plyných - O kapalinách a plynech, tlak

8.ročník

DÍLČÍ VÝSTUPY : Žák:	UČIVO :
- určí v jednoduchých případech práci vykonanou po dané dráze a z ní zjistí změnu energie tělesa - využívá s porozuměním v praktických příkladech vztah mezi výkonem, prací a časem - zjistí, zda na těleso působí elektrická síla - rozliší vodič od izolantu - odliší stejnosměrný a střídavý elektrický proud - změří elektrický proud a napětí - vyjádří závislost elektrického odporu na velikosti průřezu vodiče, délce vodiče, materiálu a teplotě - správně sestaví jednoduchý a rozvětvený elektrický obvod dle schématu - dokáže objasnit mechanismus vedení elektrického proudu v kovech, kapalinách, plynech a polovodičích - objasní a dodržuje pravidla bezpečnosti práce s elektrickými zařízeními - využívá prakticky poznatky o působení magnetického pole na magnet a cívku s proudem - popíše změny magnetického pole v okolí cívky na vznik indukovaného napětí v ní - posoudí význam výroby a přenosu elektrické energie při výrobě z jaderné energie	- Práce, výkon, energie - Elektřina a magnetismus, odkud se bere elektřina, el.proud, vodiče a nevodiče - Zapojení sériové a paralelní - Elektrický odpor, na čem závisí odpor, reostat, dělič napětí, vodivost polovodičů, ochrana el.obvodů - Tepelné účinky, příkon a práce elektrického proudu - Souvislost elektřiny a magnetismu - Výroba elektřiny, Elektřina v atmosféře - Bezpečnost práce s elektrickým zařízením - Jaderná energie

9.ročník

DÍLČÍ VÝSTUPY : Žák:	UČIVO :
- využívá poznatky o vzájemné přeměně energií v praktických úlohách - určí v základních úlohách teplo přijaté a odevzdané tělesem - posoudí v praktických příkladech přeměny skupenství látek - zhodnotí výhody a nevýhody využití různých energetických zdrojů z hlediska vlivu na	- Teplo, vnitřní energie, šíření tepla, změny skupenství, tepelné jevy v praxi

životní prostředí - rozpozná ve svém okolí zdroje zvuku a kvalitativně analyzuje příhodnost daného prostředí pro šíření zvuku - posoudí možnost zmenšování vlivu nadměrného hluku na životní prostředí a člověka - objasní pomocí poznatků o gravitačních silách pohyby planet kolem Slunce a měsíců planet kolem planet	- Akustika - periodické děje, vlnění, zvuk - Vesmír, sluneční soustava, pohyby těles
---	--

5.6.2. Chemie

Charakteristika vyučovacího předmětu

Obsahové, časové a organizační vymezení

Časová dotace

Předmět Chemie je vyučován na naší škole v 8. a 9. ročníku v časové dotaci 2 hodiny týdně v odborné učebně fyziky, chemie a matematiky.

Výuka chemie navazuje na přírodovědné učivo prvního stupně a jeho součástí je environmentální výchova, která vede žáky k pochopení vztahu člověka a životního prostředí a k aktivní účasti na ochraně životního prostředí. (Pro zájemce na naší škole funguje seminář z praktické i teoretické chemie jako volitelný předmět. Prohloubení znalostí z probírané látky je pak dostatečné k přípravě na přijímací zkoušky na střední školy.) Výuka je zaměřena především na tyto klíčové kompetence – tvořivost, komunikace, řešení problému, praktickým dovednostem a ochraně zdraví s důrazem na maximální bezpečnost. Základní formou výuky je výklad doplňovaný demonstračními pokusy. To vše je zpřesňováno ukázkami z internetu, videa, referáty a prezentacemi s případnými exkurzemi.

Učivo vede žáky k poznávání chemických látek a reakcí a k pochopení jejich souvislosti s praktickým životem. Získávají informace o bezpečném a účelném zacházení s chemickými látkami a učí se chránit přírodu a vlastní zdraví. Výuka je řízena tak, aby žáci postupně:

- Získávali základní poznatky z různých oborů chemie;
- Osvojovali si dovednosti spojené s pozorováním vlastností látek a chemických reakcích, s prováděním chemických pokusů a učili se nacházet vysvětlení chemických jevů, zdůvodňovat vyvozené závěry a uvádět je do širších souvislostí s praktickým využitím;
- Poznávali zásady bezpečné práce s chemikáliemi;
- Byli seznamováni s mnohostranným využitím chemie v nejrůznějších oblastech lidské činnosti (zemědělství, průmysl, energetika, zdravotnictví, potravinářství a výživa člověka)

Všechny tyto způsoby a metody podporují rozvoj poznávacích schopností žáka a učí ho hledat souvislosti a řešit problémy, které souvisejí s praktickým životem a poznáváním přírody.

Předmět Chemie se opírá o tato **průřezová témata**:

Environmentální výchova – vztah člověka k prostředí, základní životní podmínky, energie, přírodní zdroje, lidské aktivity a problémy životního prostředí

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech – globální zdravotní problémy obyvatel, závažnost ochrany přírody

Výchovné a vzdělávací strategie

Výchovné a vzdělávací postupy, které v tomto předmětu směřují k utváření a rozvoji klíčových kompetencí:

Kompetence k učení

Učitel

- Společně s žákem formuluje cíl činnosti úkolu
- Vede žáka k plánování úkolů a postupů

Kompetence k řešení problémů

Učitel

- Na základě pokusů vybízí žáka, aby kladl otázky k věci
- Zadává úkoly způsobem, který umožňuje volbu různých postupů
- Zařazuje metody, při kterých dochází k objevům, řešením a závěrům žák sám
- Zadává úkoly, při kterých žák kombinuje informace z různých zdrojů
- Umožňuje žákovi spoluvytvářet kritéria hodnocení

Kompetence komunikativní

Učitel

- Vytváří příležitosti pro vzájemnou komunikaci žáků k danému úkolu
- Zadává úkoly na bázi skupinové práce
- Dává prostor názorům, námětům a zkušenostem žáků

Kompetence sociální a personální

Učitel

- Se zajímá, jak žákům vyhovuje způsob výuky

Kompetence občanské

Učitel

- Zadává úkoly odpovídající individuálním schopnostem žáka

Kompetence pracovní

Učitel

- Vede žáka ke správnému způsobu používání chemického skla
- Důsledně vyžaduje dodržování pravidel bezpečnosti práce s chemikáliemi
- Kontroluje dokončení práce ve stanoveném termínu

2. stupeň

POZOROVÁNÍ, POKUS A BEZPEČNOST PRÁCE

Očekávané výstupy

Žák

- Určí společné a rozdílné vlastnosti látek
- Pracuje bezpečně s vybranými dostupnými a běžně používanými látkami a hodnotí jejich rizikovost; posoudí nebezpečnost vybraných dostupných látek, se kterými zatím pracovat nesmí

Učivo

- **Vlastnosti látek** – hustota, rozpustnost, tepelná a elektrická vodivost, vliv atmosféry na vlastnosti a stav látek
- **Zásady bezpečné práce** – ve školní pracovně (laboratoři) i v běžném životě
- **Nebezpečné látky a přípravky** – R-věty, S-věty, varovné značky a jejich význam

SMĚSI

Očekávané výstupy

Žák

- Rozlišuje směsi a chemické látky
- Vypočítá složení roztoků, připraví praktický roztok daného složení
- Navrhne postupy a prakticky provede oddělování složek směsí o známém složení; uvede příklady oddělování složek v praxi
- Rozliší různé druhy vody a uvede příklady jejich výskytu a použití

Učivo

- **Směsi** – různorodé, stejnorodé roztoky; hmotnostní zlomek a koncentrace roztoku; koncentrovanější, zředěnější, nasycený a nenasycený roztok; oddělování složek směsí (usazování, filtrace, destilace, krystalizace, sublimace)
- **Voda** – destilovaná, pitná, odpadní; výroba pitné vody; čistota vody
- **Vzduch** – složení, čistota ovzduší, ozonová vrstva

ČÁSTICOVÉ SLOŽENÍ LÁTEK A CHEMICKÉ PRVKY

Očekávané výstupy

Žák

- Používá pojmy atom a molekula ve správných souvislostech
- Orientuje se v periodické soustavě chemických prvků, rozpozná vybrané kovy a nekovy a usuzuje na jejich možné vlastnosti

Učivo

- **Částicové složení látek** – molekuly, atomy, atomové jádro, protony, neutrony, elektronový obal a jeho změny v chemických reakcích, elektrony
- **Prvky** – názvy, značky, vlastnosti a použití vybraných prvků, skupiny a periody v periodické soustavě chemických prvků; protonové číslo
- **Chemické sloučeniny** – chemická vazba, názvosloví jednoduchých anorganických a organických sloučenin

CHEMICKÉ REAKCE

Očekávané výstupy

Žák

- Rozliší výchozí látky a produkty chemických reakcí, uvede příklady prakticky důležitých chemických reakcí, provede jejich klasifikaci a zhodnotí jejich využívání
- Aplikuje poznatky o faktorech ovlivňujících průběh chemických reakcí v praxi a při předcházení jejich nebezpečnému průběhu

Učivo

- **Chemické reakce** – zákon zachování hmotnosti, chemické rovnice, látkové množství, molární hmotnost
- **Faktory ovlivňující rychlost chemických reakcí** – teplota, plošný obsah povrchu výchozích látek, katalýza

ANORGANICKÉ SLOUČENINY

Očekávané výstupy

Žák

- Porovná vlastnosti a použití vybraných prakticky významných oxidů, kyselin, hydroxidů

a solí a posoudí vliv významných zástupců těchto látek na životní prostředí • Orientuje se na stupnici pH, změří reakci roztoku univerzálním indikátorovým papírkem a uvede příklady uplatňování neutralizace v praxi
--

Učivo

- **Oxidy** – názvosloví, vlastnosti a použití vybraných prakticky významných oxidů
- **Kyseliny a hydroxidy** – kyselost a zásaditost roztoků; vlastnosti, vzorce, názvy a použití vybraných prakticky významných kyselin a hydroxidů
- **Soli kyslíkaté a nekyslíkaté** – vlastnosti, použití vybraných solí, oxidační číslo, názvosloví, vlastnosti a použití vybraných prakticky významných halogenidů

ORGANICKÉ SLOUČENINY

Očekávané výstupy

Žák

- Rozliší nejjednodušší uhlovodíky; uvede jejich zdroje, vlastnosti a použití
- Zhodnotí užívání fosilních paliv a vyráběných paliv jako zdrojů energie a uvede příklady produktů průmyslového zpracování ropy
- Rozliší vybrané deriváty uhlovodíků, uvede jejich zdroje, vlastnosti a použití
- Uvede příklady zdrojů bílkovin, tuků, sacharidů a vitamínů

Učivo

- **Uhlovodíky** – příklady v praxi významných alkanů, uhlovodíků s vícenásobnými vazbami a aromatických uhlovodíků
- **Paliva** – ropa, uhlí, zemní plyn, průmyslově vyráběná paliva
- **Deriváty uhlovodíků** – příklady v praxi významných alkoholů a karboxylových kyselin
- **Přírodní látky** – zdroje, vlastnosti a příklady funkcí bílkovin, tuků, sacharidů a vitamínů v lidském těle

CHEMIE A SPOLEČNOST

Očekávané výstupy

Žák

- Zhodnotí využívání prvotních a druhotných surovin z hlediska trvale udržitelného rozvoje na Zemi
- Aplikuje znalosti o principech hašení požárů na řešení modelových situací z praxe
- Orientuje se v přípravě a využívání různých látek v praxi a jejich vlivem na životní prostředí a zdraví člověka

Učivo

- **Chemický průmysl v ČR** – výrobky, rizika v souvislosti s životním prostředím, recyklace surovin, koroze
- **Průmyslová hnojiva**
- **Tepelně zpracovávané materiály** – cement, vápno, sádra, keramika
- **Plasty a syntetická vlákna** – vlastnosti, použití, likvidace
- **Detergenty a pesticidy, insekticidy**
- **Hořlaviny** – význam tříd nebezpečnosti
- **Léčiva a návykové látky**

Rozdělení učiva do ročníků

8.ročník

Žák:	DÍLČÍ VÝSTUPY :	UČIVO :
-------------	------------------------	----------------

- zná příklady chem. děje a čím se zabývá chemie - zná zásady bezpečnosti práce v chem. pracovně, poskytne a přivolá první pomoc při úraze - umí rozlišit látky a tělesa, rozpozná u běžně známých dějů, kde dochází k přeměnám látek - uvede fyzikál. a chem. vlastnosti látek, rozliší látky podle vlastností - uvede příklady nebezpečných chem. látek a zásady bezpečné práce s nimi - vysvětlí význam R-vět a S-vět a uvede příklady u výrobků, které se běžně prodávají - rozliší stejnorodé a různorodé směsi a čisté chem. látky - rozliší suspenzi, emulzi, pěnu, dým, mlhu a uvede příklady z běžného života - vysvětlí princip usazování, filtrace, destilace a krystalizace - sestaví jednoduché aparatury - použije správně pojmy: složka, roztoky, rozpuštěná látka, rozpouštědlo, rozpustnost, koncentrovaný, zředěný, nasycený, nenasycený roztok - vypočítá složení roztoků - uvede příklad chem. výroby založené na oddělování složek směsí - rozezná a uvede názvy v plynném, kapalném a pevném skupenství - popíše princip výroby pitné vody ve vodárnách - rozliší správné použití destilované, pitné a užitkové vody - uvede složení vzduchu - charakterizuje kyslík jako nezbytnou složku pro hoření látek - vysvětlí princip hašení, uvede telefonní číslo hasičů - popíše, co je teplotní inverze a smog - uvede příklady zdrojů informací o čistotě ovzduší a vody navrhne, jak lze v nejbližším okolí omezovat znečišťování vody a vzduchu - uvede příklady z praxe dokazující že se	- vymezení chemie - pozorování a pokus - Vlastnosti látek, hustota, teplota, rozpustnost, skupenství, vodivost, vliv atmosféry na vlastnosti látek - Zásady bezpečné práce ve školní pracovně i v běžném životě - Nebezpečné látky a přípravky, R a S věty, varovné značky a jejich význam - Směsi homogenní a heterogenní, hmotnostní zlomek, koncentrace roztoků - Oddělování složek směsí, usazování, filtrace, krystalizace, destilace a sublimace - Částicové složení látek
--	---

látky skládají z pohybujících se částic - popíše a umí použít pojmy atom, jádro a obal atomu, molekula ve správných souvislostech - používá správně pojmy chem. látka, chem. prvek, sloučenina - naučí se názvy a značky vybraných prvků - umí se orientovat v periodické soustavě prvků - umí rozlišit a správně užít pojmy: perioda, skupina, protonové číslo - charakterizuje obsah pojmu chemická vazba - rozliší pojmy kation, anion, používá je ve správných souvislostech, zapíše rovnici vznik kationů a anionů z atomů prvků	- atomy, molekuly - stavba atomu (jádro, obal) - elektronový obal a jeho změny v chemických reakcích
- rozliší kovy a nekovy, uvede příklady vlastností a praktického využití vybraných kovů slitin a nekovů - zhodnotí vliv činností člověka na změny obsahu kyslíku a ozonu v plyn. obalu Země - vyhledá v PSP známé prvky s podobnými vlastnostmi	- Prvky, jejich značky, názvy - vlastnosti a použití vybraných prvků (vodík, kyslík, halogeny), - skupiny a periody v PSP - základní chemická čísla
- rozliší výchozí látky a produkty chem. reakce, určí je správně v konkrétních příkladech - aplikuje zákon zachování hmotnosti - zapíše jednoduchými chem. rovnicemi vybrané chem. reakce - přečte zápis chem. reakce s užitím názvů chem. Látek - umí použít veličinu látkové množství a jednotku mol při čtení chem. rovnic - umí vypočítat molární hmotnost sloučeniny za pomoci údajů v tabulkách MFCH	- Chemické reakce - zákon zachování hmotnosti - chemické rovnice - látkové množství, mol, molární hmotnost - Klasifikace chemických reakcí, syntéza a analýza
- určí oxidační číslo atomů prvků v halogenidech - zapíše z názvů vzorce halogenidů a naopak - popíše vlastnosti, použití a význam chloridu sodného - určí oxidační číslo atomů prvků v oxidech - zapíše z názvů vzorce oxidů a naopak - popíše vlastnosti a použití vybraných oxidů - posoudí vliv oxidů na životní prostředí (skleníkový efekt)	- Chemické sloučeniny - chemická vazba - názvosloví anorganických sloučenin - Halogenidy, oxidy, sulfidy, názvosloví, vlastnosti a použití prakticky významných sloučenin

- popíše vlastnosti a použití HCl, HNO₃, H₂SO₄, bezpečné ředění jejich koncentrovaných roztoků a první pomoc při zasažení pokožky - zapíše z názvů vzorce kyselin a naopak - popíše vlastnosti a použití NaOH, Ca(OH)₂, KOH, bezpečné rozpouštění a první pomoc při zasažení pokožky - zapíše z názvů vzorce hydroxidů a naopak - posoudí vliv vybraných kyselin a hydroxidů na životní prostředí - rozliší kyselé a zásadité roztoky pomocí indikátorů změří pH roztoku univerzálním indikátorovým papírkem	- Kyseliny a hydroxidy - kyselost a zásaditost roztoku - vzorce, názvy, vlastnosti a použití prakticky významných sloučenin
---	---

9.ročník

DÍLČÍ VÝSTUPY : Žák:	UČIVO :
- zapíše z názvů vybraných solí vzorce a naopak - rozliší, které látky patří mezi soli - rozezná neutralizaci mezi ostatními chem. reakcemi - provede neutralizaci velmi zředěných roztoků kyseliny chlorovodíkové a hydroxidu sodného - zapíše chem. rovnicemi příklady - připraví soli - připraví jednoduchým způsobem sůl - uvede příklady uplatnění soli v praxi – hnojiva, sádra, cement, keramika - s užitím zákona zachování hmotnosti vypočítá hmotnost vých. látky nebo produktu u jednoduchých chem. rovnic - vysvětlí pojmy oxidace a redukce - určí, které ze známých reakcí patří mezi redoxní reakce - umí zapsat u jednoduchých rovnic oxidaci a redukci - popíše princip výroby železa a oceli - uvede příklady činitelů ovlivňující rychlost chem. reakce - vysvětlí pojem koroze a způsob ochrany před korozi	- Soli kyslíkaté a bezkyslíkaté - vlastnosti a použití vybraných solí, - základní názvosloví - příprava - neutralizace - použití – hnojiva, stavební pojiva - Klasifikace chemických reakcí - Neutralizace - reakce endotermické a exotermické a redoxní - faktory, které ovlivňují rychlost chemických reakcí, teplota, plošný obsah, katalýza - Chemie a elektřina - výroba elektrického proudu chemickou cestou

- rozliší podstatu elektrolýzy a galvanických článků a uvede příklady praktického využití - rozliší, které ze známých reakcí jsou exotermické a endotermické - zhodnotí užívání fosilních a průmyslově vyráběných paliv jako zdrojů energie - posoudí vliv spalování paliv na životní prostředí - rozliší obnovitelné a neobnovitelné zdroje energie - popíše nebezpečí a zásady bezpečného užívání topných plynů v domácnosti - aplikuje znalosti o principech hašení požárů na řešení modelových situací z praxe, zná tel. číslo pro přivolání hasičů, poskytne první pomoc při popálení	
- rozliší anorganické a organické sloučeniny - zapíše vzorce a názvy vybraných alkanů, alkenů, alkinů a arenů - zapíše chem. rovnici spalování methanu - uvede příklady produktů průmyslového zpracování ropy a zemního plynu - rozliší nejjednodušší uhlovodíky, uvede jejich zdroje, vlastnosti a použití - rozliší vybrané deriváty uhlovodíků, uvede jejich zdroje, vlastnosti a použití - zapíše název vzorce uhlovodíkových - zbytků odvozených od základních uhlovodíků - rozliší a zapíše vzorce methanolu, ethanolu, renolu, chlormethanu, chlorethenu, kyseliny mravenčí, octové, formaldehydu, acetonu, uvede vlastnosti a příklady využití těchto látek - uvede výchozí látky a produkty esterifikace	- Uhlovodíky (základní názvosloví uhlovodíků a jejich derivátů) - příklady v praxi významných alkánů, uhlovodíků s vícenásobnými vazbami (alkeny, alkyny...) - Aromatické uhlovodíky (benzen, naftalen, antracen...) - Paliva, ropa, uhlí, zemní plyn, průmyslově vyráběná paliva - Deriváty uhlovodíků, příklady v praxi významných halogenderivátů, alkoholů a karboxylových kyselin
- rozliší tuky, sacharidy a bílkoviny, vitamíny, uvede příklady zdrojů těchto látek pro život člověka, posoudí je z hlediska zásad zdravé výživy - orientuje se ve vých. látkách a produktech fotosyntézy a dýchání a podmínky postačující pro aktivní fotosyntézu a její význam pro život - orientuje se ve výchozích látkách a koncových produktech biochemického zpracování, především	- Přírodní látky - zdroje, vlastnosti a příklady funkcí bílkovin, tuků, sacharidů a vitamínů v lidském těle

bílkovin,tuků,sacharidů - zná příklady vitamínů důležitých pro zdraví - ověří vlastnosti tuků nebo sacharidů - uvede příklady surovin a zjednodušený postup výroby cukru, papíru, piva, cementu - zhodnotí využívání prvotních a druhotných surovin z hlediska trvale udržitelného rozvoje na Zemi - zhodnotí význam recyklace odpadů - vysvětlí pojem biotechnologie - uvede příklady volně i nezákonně prodávaných návykových látek, uvede příklady nebezpečí, kterým se vystavuje jejich konzument - uvede rozdělení a příklady léčiv a pesticidů - rozpozná označení hořlavých, toxických a výbušných látek uvede zásady bezpečné práce s běžně	- Chemický průmysl v ČR - výrobky, rizika v souvislosti se životním prostředím, - recyklace surovin, koroze, průmyslová hnojiva - Tepelně zpracované materiály, cement, vápno, sádra, keramika
--	---

5.6.3.

Přírodopis

Charakteristika vyučovacího předmětu

Obsahové, časové a organizační vymezení

Přírodopis na druhém stupni základní školy navazuje na předmět na prvním stupni, který se jmenuje Prvouka a Přírodověda. Je součástí bloku Člověk a příroda společně s fyzikou, chemií a zeměpisem. Také se částečně prolíná s bloky Člověk a zdraví, Člověk a společnost.

Časová dotace

Výuka probíhá od 6. ročníku do 9. ročníku s dotací 2 hodiny týdně. Výuka probíhá v odborné učebně, která svým vybavením splňuje nároky na moderní výuku tohoto předmětu.

Do výuky jsou zařazovány specifické výukové programy, které připravují odborná pracoviště. Podle možností se během školního roku organizují také odborné exkurze do terénu.

Vzdělávací obsah je tvořen těmito tematickými okruhy: obecná biologie a genetika, biologie hub, biologie rostlin, biologie živočichů, biologie člověka, neživá příroda, základy ekologie, praktické poznávání přírody.

Kromě vlastního vzdělávacího obsahu se v přírodopise realizují některá **průřezová témata**:

Environmentální výchova – vede jedince k pochopení komplexnosti a složitosti vztahů člověka a životního prostředí a k aktivní ochraně životního prostředí v zájmu udržitelného rozvoje.

Tematické okruhy:

- Ekosystémy – les (jeho význam), pole (hospodaření, význam), vodní zdroje (vodní hospodářství), moře (koloběh vody, organismy, fotosyntéza), umělé ekosystémy (funkce, vliv člověka), kulturní krajina (vývoj civilizace a přírody)
- Základní podmínky života - hydrosféra, atmosféra, pedosféra, biosféra – vzájemné propojení a ovlivnění
- Lidské aktivity a problémy životního prostředí – (vyčerpatelnost přírodních zdrojů, odpadové hospodářství, globální a lokální ekologické problémy – jejich příčiny a možnosti řešení, životní prostředí a zdraví lidské civilizace)
- Vztah člověka k prostředí – přírodní zdroje, jejich původ, způsob využívání, řešení odpadového hospodářství

Multikulturní výchova – umožňuje žákům seznamovat se s rozmanitostí různých kultur, jejich tradicemi a hodnotami, tím si mohou lépe uvědomit svoji identitu. Rozvíjí smysl pro spravedlnost, solidaritu a toleranci, vede k chápání a respektování neustále se zvyšující sociokulturní rozmanitosti světa. Také se dotýká mezilidských vztahů jak ve škole, v rodině, tak i ve společnosti.

Tematické okruhy:

- Etnický původ – rovnocennost všech etnických skupin a kultur (společnou kolébkou lidstva je Afrika, odkud se lidstvo postupně šířilo na všechny kontinenty)

Osobnostní a sociální výchova – v základním vzdělávání akcentuje formativní prvky, orientuje se na subjekt i objekt. Je to téma, které je praktické a má každodenní využití během praktického života. Reflektuje osobnost žáka, jeho individuální potřeby a zvláštnosti. Jeho smyslem je pomáhat každému žákovi utvářet praktické životní dovednosti.

Tématické okruhy:

Osobnostní rozvoj

- Rozvoj schopností žáka – cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění, cvičení dovednosti zapamatování, řešení problémů, dovednosti pro učení a studium
- Sebepoznání a sebepojetí (regulace vlastního jednání, vůle, organizace vlastního času, plánování učení a studia, stanovení cílů a kroků k jejich dosažení)
- Psychohygiena – dovednosti pro pozitivní naladění mysli a dobrý vztah k sobě samému, sociální dovednosti pro předcházení stresům v mezilidských vztazích, dobrá organizace času, dovednosti zvládnutí stresových situací, hledání pomoci při potížích

Sociální rozvoj

- Poznávání lidí – vzájemné poznávání ve skupině
- Mezilidské vztahy – péče o dobré vztahy, chování jejich podpory, empatie, respektování, podpora, vzájemná pomoc
- Komunikace – řeč těla, zvuků a slov, specifické komunikační dovednosti – monolog, dialog, komunikace v různých situacích

Integrací poznatků přírodovědných oborů žáci získávají ucelenou představu o vztazích mezi živou a neživou přírodou, seznámí se s mnohotvárnými formami života na Zemi a naučí se chápat spjatost člověka s přírodou a jejími zákonitostmi.

Vzdělání v tomto bloku vede žáka k:

- Osvojení si obecně užívaných termínů, symbolů a znaků
- Poznávání a chápání přírody jako planetárního geokomplexu s pozitivními i negativními interakcemi uvnitř tohoto systému
- Vyhledávání a třídění informací (kritický pohled na informace – ověřování z více zdrojů), správnému formulování otázek a hledání adekvátních odpovědí (získané výsledky zpracovat v hierarchicky logické posloupnosti), uvědomění si, že daný úkol může mít více variant řešení
- Práci a komunikaci v týmu (stanovit pravidla práce a také je respektovat)
- Adekvátnímu vyjádření svých vlastních názorů a jejich obhájení, odpovědnosti a kladnému vztahu ke svojí vlastní práci i práci druhých
- Zapojování do aktivit směřujících k šetrnému chování k přírodním systémům, vlastního zdraví i zdraví ostatních lidí
- Uvažování a jednání, která preferují co nejefektivnější využívání zdrojů energie v praxi, včetně co nejširšího využívání jejich obnovitelných zdrojů, zejména pak slunečního záření, větru, vody a biomasy
- Racionálnímu chování v situacích, které potencionálně nebo reálně ohrožují život jedince nebo životy ostatních lidí

Výchovné a vzdělávací strategie

K rozvoji klíčových kompetencí budou v hodinách přírodopisu uplatňovány tyto postupy:

Kompetence k učení

Učitel

- Dává žákovi dostatek spolehlivých zdrojů informací, které mu umožní poznávat zákonitosti a souvislosti, které v přírodě platí, a vytvářet si komplexní pohled
- Nabízí doplňkové informace v podobě výukových programů, exkurzí a projektové výuky
- Poskytuje možnost samostatného pozorování a velmi jednoduchých pokusů, které žákovi upevní a rozšíří teoretické vědomosti
- Vede žáka pozitivní motivací v sobě nacházet hluboké filozofické otázky – co je to za sílu v lidstvu dávat tvar věcem, nástrojům a objektům, co je to za vášně, kterou jsme zdědili po předcích, žák se ptá a sám se snaží najít odpovědi

Kompetence k řešení problémů

Učitel

- Vede žáka k tomu, aby nabyté vědomosti používal k řešení určitých problémů – například při samostatném zpracování projektových a seminárních prací
- Vede žáka ke kritickému myšlení, uvážlivému rozhodování a obhájení svých názorů a myšlenek

Kompetence komunikativní

Učitel

- Umožňuje a pomáhá žákovi formulovat a vyjadřovat svoje názory a myšlenky (výstižně, v logickém sledu a faktické správnosti)
- Vede žáka k tomu, aby umožnil druhým vyjádřit své názory a byl ochoten jim naslouchat, reagovat na ně a zapojovat se do diskuse adekvátním způsobem při respektování pravidel etikety
- Pomocí skupinové práce a projektového vyučování vede žáka ke komunikaci ve skupině podle zásad etikety

Kompetence sociální a personální

Učitel

- Navozuje dostatek situací, které umožní žákovi efektivně pracovat ve skupině
- Umožňuje žákovi podílet se na utváření společného prostředí, vede ho k upevňování vzájemných mezilidských vztahů (projektové vyučování)
- Vede žáka k objektivní autoevaluaci a kritickému pohledu na své vlastní výkony
- Vede žáka k poznání, že každý je zodpovědný za své chování, činy a skutky

Kompetence občanské

Učitel

- Vede žáka k aktivnímu zapojování do dění ve své obci (ZSJ – základní sídelní jednotce) – soutěže, řešení specifických problémů – v souvislosti s přírodopisem – např. ochrana přírody a životního prostředí – odpadové hospodářství atd.
- Vede žáka k základnímu pochopení, respektování a dodržování alespoň jednoduchých primárních společenských norem
- Vede k chápání elementárních ekologických souvislostí, které v krajinné sféře existují, a environmentálních problémů, respektuje požadavky na kvalitní životní prostředí, rozhoduje v zájmu podpory a ochrany zdraví a trvale udržitelného rozvoje společnosti

Kompetence pracovní

Učitel

- Vede žáka k bezpečnému a účinnému používání pomůcek
- Seznamuje žáky s různými pracovními postupy při dodržování ochrany svého zdraví, zdraví druhých a ochrany životního prostředí a kulturních a společenských hodnot
- Vede žáky k sebehodnocení a posouzení svých možností při profesní orientaci, podněcuje žáky k odpovědné přípravě na budoucí povolání

2. stupeň

OBEČNÁ BIOLOGIE A GENETIKA

Očekávané výstupy

Žák

- Rozliší základní projevy a podmínky života, orientuje se v daném přehledu vývoje organismů
- Vysvětlí podstatu pohlavního a nepohlavního rozmnožování a jeho význam z hlediska dědičnosti
- Uvede příklady dědičnosti v praktickém životě
- Uvede na příkladech běžného života význam virů a bakterií v přírodě i pro člověka

Učivo

- **Vznik, vývoj, rozmanitost, projevy života a jeho význam** – výživa, dýchání, růst, rozmnožování, vývin, reakce na podněty; názory na vznik života
- **Dědičnost a proměnlivost organismů** – podstata dědičnosti a přenos dědičných informací, gen, křížení
- **Viry a bakterie** – výskyt, význam a praktické využití

BIOLOGIE HUB

Očekávané výstupy

Žák

- Rozpozná naše nejznámější jedlé a jedovaté houby s plodnicemi a provná je podle charakteristických znaků

Učivo

- **Houby bez plodnic** – základní charakteristika, pozitivní a negativní vliv na člověka a živé organismy
- **Houby s plodnicemi** – stavba, výskyt, význam, zásady sběru, konzumace a první pomoc při otravě houbami
- **Lišejníky** – výskyt a význam

BIOLOGIE ROSTLIN

Očekávané výstupy

Žák

- Odvodí na základě pozorování uspořádání rostlinného těla od buňky přes pletiva až k jednotlivým orgánům
- Vysvětlí princip základních rostlinných fyziologických procesů a jejich využití při pěstování rostlin

- Rozlišuje základní systematické skupiny rostlin a určuje jejich význačné zástupce pomocí klíčů a atlasů

Učivo

- **Anatomie a morfologie rostlin** – stavba a význam jednotlivých částí těla vyšších rostlin (kořen, stonek, list, květ, semeno, plod)
- **Fyziologie rostlin** – základní principy fotosyntézy, dýchání, růstu, rozmnožování
- **Systém rostlin** – poznávání a zařazování daných zástupců běžných druhů řas, mechorostů, kaprad'orostů (plavuně, přesličky, kapradiny), nahosemenných a krytosemenných rostlin (jednoděložných a dvouděložných); jejich vývoj a využití hospodářsky významných zástupců
- **Význam rostlin a jejich ochrana**

BIOLOGIE ŽIVOČICHŮ

Očekávané výstupy

Žák

- Porovná základní vnější a vnitřní stavbu vybraných živočichů a vysvětlí funkci jednotlivých orgánů
- Rozlišuje a porovná jednotlivé skupiny živočichů, určuje vybrané živočichy, zařazuje je do hlavních taxonomických skupin
- Odvodí na základě pozorování základní projevy chování živočichů v přírodě, na příkladech objasní jejich způsob života a přizpůsobení danému prostředí
- Zhodnotí význam živočichů v přírodě i pro člověka uplatňuje zásady bezpečného chování ve styku se živočichy

Učivo

- **Stavba těla, stavba a funkce jednotlivých částí těla** – živočišná buňka, tkáně, orgány, orgánové soustavy, organismy jednobuněčné a mnohobuněčné, rozmnožování
- **Vývoj, vývin a systém živočichů** – významní zástupci jednotlivých skupin živočichů – prvoci, bezobratlí (žahavci, ploštěnci, hlísti, měkkýši, kroužkovci, členovci), strunatci (paryby, ryby, obojživelníci, plazi, ptáci, savci)
- **Rozšíření, význam a ochrana živočichů** – hospodářsky a epidemiologicky významné druhy, péče o vybrané domácí živočichy, chov domestikovaných živočichů, živočišná společenstva
- **Projevy chování živočichů**

BIOLOGIE ČLOVĚKA

Očekávané výstupy

Žák

- Určí polohu a objasní stavbu a funkci orgánů a orgánových soustav lidského těla, vysvětlí jejich vztahy
- Orientuje se v základních vývojových stupních fylogeneze člověka
- Objasní vznik a vývin nového jedince od početí až do stáří
- Rozlišuje příčiny, případně příznaky běžných nemocí a uplatňuje zásady jejich prevence a léčby

Učivo

- **Fylogeneze a ontogeneze člověka** – rozmnožování člověka

- **Anatomie a fyziologie** – stavba a funkce jednotlivých částí lidského těla, orgány, orgánové soustavy (opěrná, pohybová, oběhová, dýchací, trávicí, vylučovací a rozmnožovací, řídicí), vyšší nervová činnost
- **Nemoci, úrazy a prevence** – příčiny, příznaky, praktické zásady a postupy při léčení běžných nemocí; závažná poranění a život ohrožující stavy a epidemie

NEŽIVÁ PŘÍRODA

Očekávané výstupy

Žák

- Rozpozná podle charakteristických vlastností vybrané nerosty a horniny s použitím určovacích pomůcek
- Rozlišuje důsledky vnitřních a vnějších geologických dějů, včetně geologického oběhu hornin i oběhu vody
- uvede význam vlivu podnebí a počasí na rozvoj různých ekosystémů a charakterizuje mimořádné události způsobené výkyvy počasí a dalšími přírodními jevy, jejich doprovodné jevy a možné dopady i ochranu před nimi

Učivo

- **Země** – vznik a stavba Země
- **Nerosty a horniny** – vznik, vlastnosti, kvalitativní třídění, praktický význam a využití zástupců, určování jejich vzorků
- **Vnější a vnitřní geologické procesy** – příčiny a důsledky
- **Půdy** – složení, vlastnosti a význam půdy
- **Vývoj zemské kůry a organismů na Zemi** – geologické změny, vznik života, výskyt typických organismů a jejich přizpůsobování prostředí
- **podnebí a počasí ve vztahu k životu** – význam vody a teploty prostředí pro život, ochrana a využití přírodních zdrojů, význam jednotlivých vrstev ovzduší pro život, vlivy znečištěného ovzduší a klimatických změn na živé organismy a na člověka
- **mimořádné události způsobené přírodními vlivy** – příčiny vzniku mimořádných událostí, přírodní světové katastrofy, nejčastější mimořádné přírodní události v ČR (povodně, větrné bouře, sněhové kalamity, laviny, náledí) a ochrana před nimi

ZÁKLADY EKOLOGIE

Očekávané výstupy

Žák

- Uvede příklady výskytu organismů v určitém prostředí a vztahy mezi nimi
- objasní na základě příkladu základní princip existence živých a neživých složek ekosystému
- Vysvětlí podstatu jednoduchých potravních řetězců v různých ekosystémech a zhodnotí jejich význam
- Uvede příklady kladných i záporných vlivů člověka na životní prostředí

Učivo

- **Organismy a prostředí** – vzájemné vztahy mezi organismy, mezi organismy a prostředím; populace, společenstva, přirozené a umělé ekosystémy, potravní řetězce, rovnováha v ekosystému
- **Ochrana přírody a životního prostředí** – globální problémy a jejich řešení, chráněná území

PRAKTICKÉ POZNÁVÁNÍ PŘÍRODY

Očekávané výstupy

Žák

- Aplikuje praktické metody poznávání přírody

Učivo

- **Praktické metody poznávání přírody** – pozorování lupou a mikroskopem (případně dalekohledem), zjednodušené určovací klíče a atlasy, založení herbáře a sbírek

Rozdělení učiva do ročníků**6.ročník**

DÍLČÍ VÝSTUPY :	UČIVO :
Žák:	
- rozlišuje základní projevy a podmínky života, orientuje se v daném přehledu vývoje organismů - popíše základní rozdíly mezi buňkou rostlin, živočichů a bakterií	- vznik a vývoj života na Zemi - vznik atmosféry, hydrosféry, ozonoféry a biosféry, oběh vody v přírodě - fotosyntéza a dýchání - význam Slunce pro život na Zemi - postavení vybraných zástupců v potravním řetězci - životní projevy buňky – základní stavební jednotky živého organismu - mikroskop
- umí vysvětlit podstatu pohlavního a nepohlavního rozmnožování - na příkladech z běžného života dokáže objasnit význam virů a bakterií v přírodě i pro člověka - rozpozná naše nejznámější jedlé a jedovaté houby s plodnicemi a dokáže je zařadit do skupin podle charakteristických znaků	- rozdělení na nebuněčné, jednobuněčné a mnohobuněčné organismy - rozmnožování trepky velké, nezmara obecného - viry a virová onemocnění - bakterie-původci nemocí, významní rozkladači, součást trávicí soustavy člověka, bakterie v symbióze s rostlinami - dodržování hygienických zásad - houby s plodnicemi - stavba těla, rozmnožování, výtrusy, výskyt, význam, zásady sběru a l. pomoci při otravách

- umí vysvětlit různé způsoby výživy hub a jejich význam v ekosystémech a v potravních řetězcích - rozlišuje základní systematické skupiny rostlin - rozpozná, porovná a objasní funkci základních orgánů (org. soustav) rostlin a živočichů	- rozkladači (destruenti) a cizopasníci (paraziti) mezi houbami (dřevokazné houby, kvasinky a plísňe) - symbióza hub s rostlinami - houby škodící i prospěšné člověku - řasy jednobuněčné i mnohobuněčné - orgány a orgánové soustavy žahavců, ploštenců, hlístů, měkkýšů, kroužkovců, pavoukovců, korýšů a hmyzu
- umí rozlišit a srovnat jednotlivé skupiny živočichů, určí vybrané živočichy, zařadí je do vybraných taxonomických skupin - na příkladech dokáže objasnit způsob života živočichů a jejich přizpůsobení danému prostředí	- zástupci prvoků, žahavců, ploštenců, hlístů, měkkýšů, kroužkovců, pavoukovců, korýšů a hmyzu - zástupci prvoků, žahavců, ploštenců, hlístů, měkkýšů, kroužkovců, pavoukovců, korýšů a hmyzu

7.ročník

DÍLČÍ VÝSTUPY : Žák:	UČIVO :
- umí porovnat základní vnitřní a vnější stavbu vybraných živočichů a vysvětlit funkci jednotlivých orgánů - rozlišuje jednotlivé skupiny živočichů, dokáže určit vybrané živočichy a zařadit je do vybraných taxonomických jednotek - na příkladech objasní způsob života živočichů a jejich přizpůsobení danému prostředí - dokáže zhodnotit význam živočichů v přírodě i pro člověka a uplatňuje zásady bezpečného chování při styku se živočichy - zná základní systematické skupiny rostlin	- stavba těla ryb, obojživelníků, plazů a ptáků - vybraní hospodářsky významní zástupci naší přírody - paryby, ryby, obojživelníci, plazi a ptáci - vybraní zástupci obratlovců žijících v půdě, ve vodě, v suchých nebo velmi chladných oblastech či ve vzduchu - hospodářsky a epidemiologicky významné druhy živočichů - postavení vybraných zástupců v potravním řetězci - vyšší rostliny – mechorosty, kapradiny,

- na základě pozorování přírody umí odvodit závislost a přizpůsobení některých rostlin podmínkám prostředí - dokáže rozeznat vnější a vnitřní stavbu orgánů rostlin a uvede praktické příklady jejich funkcí a vztahů v rostlině jako celku	přesličky,plavuně - vyšší rostliny – mechorosty, kapradiny, přesličky, plavuně, rostliny nahosemenné i krytosemenné (jednoděložné i dvouděložné) - vybraní hospodářsky významní zástupci - kořen, stonek, listy, květ, plody a semena - jejich význam a stavba
- umí vysvětlit principy základních rostlinných fyziologických procesů a jejich využití při pěstování rostlin - rozlišuje základní systematické skupiny rostlin, jejich zástupce a umí určit jejich významné zástupce pomocí klíčů a atlasů	- růst a vývin rostlin, vegetativní a generativní rozmnožování, opýlení a oplození - rostliny nahosemenné i krytosemenné (jednoděložné i dvouděložné) - vybraní hospodářsky významní zástupci

8.ročník

DÍLČÍ VÝSTUPY : Žák:	UČIVO :
- umí porovnat základní vnitřní a vnější stavbu vybraných savců a vysvětlit funkci jednotlivých orgánů - rozlišuje a porovnává jednotlivé skupiny savců, zná vybrané živočichy a dokáže je zařadit do vybraných taxonomických jednotek - na příkladech umí objasnit způsob života vybraných živočichů a jejich přizpůsobení danému prostředí - zhodnotí význam živočichů v přírodě i pro člověka a uplatňuje zásady bezpečného chování při styku se živočichy	- stavba těla savců - vybraní hospodářsky významní zástupci naší přírody - Přehled hlavních skupin savců - vybraní zástupci savců žijících v půdě, ve vodě, v suchých nebo velmi chladných oblastech či ve vzduchu - hospodářsky a epidemiologicky významné druhy živočichů - postavení vybraných zástupců v potravním řetězci

- orientuje se v základních vývojových stupních člověka - umí odvodit na základě pozorování základní projevy chování živočichů	- původ a vývoj člověka, lidská plemena - vrozené a získané chování, obranné a ochranné chování a chování podmíněné látkovou výměnou - komunikace a sociální chování živočichů
- dokáže vysvětlit podstatu pohlavního a nepohlavního rozmnožování a jeho význam z hlediska dědičnosti - dokáže uvést příklady dědičnosti v praktickém životě - dokáže popsat vznik a vývin nového jedince od početí do stáří - umí rozpoznat, porovnat a objasnit funkci základních orgánů a soustav člověka - dokáže určit polohu a objasnit funkci orgánů a orgánových soustav lidského těla, zná vztahy mezi nimi - umí popsat pohlavní orgány, jejich funkci, zná význam plánovaného rodičovství, vímjak se chránit proti pohlavním chorobám - umí rozlišit příčiny a příznaky běžných nemocí a dokáže uplatňovat zásady prevence a léčby - umí poskytnout první pomoc při poranění a jiném poškození těla	- podstata a základy dědičnosti, geny - J. G. Mendel - vývin lidského jedince, mužské a ženské pohlavní ústrojí, oplození, nitroděložní vývin jedince, vývin jedince po narození - stavba těla člověka - stavba a funkce jednotlivých částí lidského těla, orgány, orgánové soustavy (opěrná, pohybová, oběhová, dýchací, trávicí, vylučovací, rozmnožovací a řídicí, kožní,) hormonální a smyslová - vývin lidského jedince, mužské a ženské pohlavní ústrojí, oplození, nitroděložní vývin jedince, vývin jedince po narození - pohlavní choroby – prevence - nakažlivé nemoci virového a bakteriálního původu, epidemie, obrana organismu proti infekci, prevence - škodlivý vliv kouření na zdraví organismu, nebezpečí užívání drog a nadměrného pití alkoholu, předcházení vzniku zubního kazu - příčiny, příznaky a prevence úrazů, zásady první pomoci při zlomeninách , krvácení, při kardiovaskulární resuscitaci

9.ročník

DÍLČÍ VÝSTUPY : Žák:	UČIVO :
- umí rozlišit základní projevy života, orientuje se v daném přehledu vývoje organismů - podle charakteristických vlastností dokáže rozeznat vybrané nerosty a horniny s použitím určovacích pomůcek - rozlišuje důsledky vnitřních a vnějších geologických dějů, včetně geologického oběhu hornin a oběhu vody	- biotické a abiotické podmínky života na Zemi - vznik a vývoj života na Zemi - vznik, vlastnosti, třídění, význam a využití, určování vzorků vybraných nerostů a hornin - vnitřní geologické děje (pohyby lit. desek, poruchy zemské kůry) - vnější geologické děje (zvětrávání, působení zemské tíže, činnost ledovců)
- dokáže objasnit význam vlivu podnebí a počasí na rozvoj různých ekosystémů, dokáže popsat mimořádné události způsobené výkyvy počasí a dalšími přírodními jevy, jejich doprovodné jevy, možné dopady i ochranu před nimi - umí uvést příklady výskytu organismů v určitém prostředí a vztahy mezi nimi	- podmínky života (živé a neživé složky životního prostředí) - stav životního prostředí - podnebí a počasí ve vztahu k životu – význam vody a teploty prostředí pro život, ochrana a využití přírodních zdrojů, význam jednotlivých vrstev ovzduší pro život, vlivy znečištěného ovzduší a klimatických změn na živé organismy a na člověka - mimořádné události způsobené přírodními vlivy – příčiny vzniku mimořádných událostí, přírodní světové katastrofy, nejčastější mimořádné přírodní události v ČR (povodně, větrné bouře, sněhové kalamity, laviny, náledí) a ochrana před nimi - neživé a živé složky životního prostředí - jedinec, společenstvo, populace, ekosystém - potravní řetězec
- umí rozlišovat a na příkladech objasnit pojmy: populace, společenství, ekosystém, a objasnit na příkladech základní princip existence živých a neživých složek ekosystému	- neživé a živé složky životního prostředí - jedinec, společenstvo, populace, ekosystém - potravní řetězec

- umí vysvětlit podstatu potravních řetězců v různých ekosystémech a zhodnotit jejich význam	- potravní řetězce
--	--------------------

5.6.4. Zeměpis

Charakteristika vyučovacího předmětu

Obsahové, časové a organizační vymezení

Výuka předmětu Zeměpis navazuje na předměty I. stupně Prvouku a Vlastivědu. Je vyučován ve všech ročnících II. stupně základní školy.

Časová dotace

V 6. - 8. ročníku 2 hodiny týdně

V 9. ročníku 1 hodinu týdně.

Učivo je rozděleno do několika učebních celků: vesmír, kartografie, fyzická geografie, sociální geografie, regionální geografie se zaměřením na Evropu a Českou republiku. Probírané učivo má přímou vazbu na vyučovací předměty dějepis, výchova k občanství a zdravému životnímu stylu a přírodopis. Zeměpis se rovněž v mnoha výstupech hlouběji zabývá tematickými okruhy jednotlivých průřezových témat:

Osobnostní a sociální výchova – komunikace

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech – jsme Evropané

Multikulturní výchova – kulturní difference, lidské vztahy, etnický původ, multikulturalita

Environmentální výchova – základní podmínky života, lidské aktivity a problémy životního prostředí

Výchovné a vzdělávací strategie

K rozvoji klíčových kompetencí budou v hodinách zeměpisu uplatňovány tyto společné postupy:

Kompetence k učení

Učitel

- Klade důraz na pozitivní motivaci žáka
- Používá vhodné učební pomůcky (encyklopedie, mapy, atlasy, audiovizuální techniku)
- Předkládá dostatek informačních zdrojů z učebnic a doplňkových textů
- Podporuje samostatnost a tvořivost
- Ve výuce rozlišuje základní učivo a učivo rozšiřující
- Učí žáka vyhledávat, zpracovávat a používat potřebné informace v literatuře, v atlase, v časopisech, v denním tisku a na internetu

Kompetence k řešení problémů

Učitel

- Motivuje žáka k samostatnému řešení problémů
- Podporuje týmovou spolupráci při řešení problémů

Kompetence komunikativní

Učitel

- Vede žáka ke správné formulaci obsahu sdělení probíraného tématu
- Vede žáka k vyjádření svých názorů a myšlenek při diskuzi

Kompetence sociální a personální

Učitel

- Zařazuje práci ve skupině, vytváří příležitosti k tomu, aby žák mohl diskutovat v malých skupinách i v rámci celé třídy
- Vede žáka k důslednému dodržování dohodnutých pravidel při výuce

Kompetence občanské

Učitel

- Zařazuje do výuky témata týkající si regionu
- Podporuje u žáka projevování pozitivního vztahu k ochraně přírody i kulturních památek

Kompetence pracovní

Učitel

- Vede žáka k přípravě a udržování učebního prostoru, k rozvíjení smyslu pro povinnost vyžadováním přípravy na výuku a k hodnocení své práce

2. stupeň

GEOGRAFICKÉ INFORMACE, ZDROJE DAT, KARTOGRAFIE A TOPOGRAFIE

Očekávané výstupy

Žák

- Organizuje a přiměřeně hodnotí geografické informace a zdroje dat z dostupných kartografických produktů a elaborátů, z grafů, diagramů, statistických a dalších informačních zdrojů
- Používá s porozuměním základní geografickou, topografickou a kartografickou terminologii

Učivo

- **Komunikační geografický a kartografický jazyk** – vybrané obecně používané geografické, topografické a kartografické pojmy; základní topografické útvary: důležité body, výrazné liniové (čárové) útvary, plošné útvary a jejich kombinace: síť, povrchy, ohniska – uzly; hlavní kartografické produkty: plán, mapa; jazyk mapy; symboly, smluvené značky, vysvětlivky; statistická data a jejich grafické vyjádření, tabulky; základní informační geografická média a zdroje dat
- **Geografická kartografie a topografie** – glóbus, měřítko glóbusu, zeměpisná síť, poledníky a rovnoběžky, zeměpisné souřadnice, určování zeměpisné polohy v zeměpisné síti; měřítko a obsah plánů a map, orientace plánů a map vzhledem ke světovým stranám; praktická cvičení a aplikace s dostupnými kartografickými produkty v tištěné i elektronické podobě

PŘÍRODNÍ OBRAZ ZEMĚ

Očekávané výstupy

Žák

- Prokáže na konkrétních příkladech tvar planet Země, zhodnotí důsledky pohybů Země na život lidí a organismů
- Rozlišuje a porovnává složky a prvky přírodní sféry, jejich vzájemnou souvislost a podmíněnost, rozeznává, pojmenuje a kvasifikuje tvary zemského povrchu
- Porovná působení vnitřních a vnějších procesů v přírodní sféře a jejich vliv na přírodu

Učivo

- **Země jako vesmírné těleso** – tvar, velikost a pohyby Země, střídání dne a noci, střídání ročních období, světový čas, časová pásma, pásmový čas, datová hranice, smluvený čas
- **Krajinná sféra** – přírodní sféra, společenská a hospodářská sféra, složky a prvky přírodní sféry
- **Systém přírodní sféry na planetární úrovni** – geografické pásy, geografická (šířková) pásma, výškové stupně
- **Systém přírodní sféry na regionální úrovni** – přírodní oblasti

REGIONY SVĚTA

Očekávané výstupy

Žák

- Lokalizuje na mapách světadíly, oceány a makroregiony světa podle zvolených kritérií, srovnává jejich postavení, rozvojová jádra a periferní zóny
- Porovnává a přiměřeně hodnotí polohu, rozlohu, přírodní, kulturní, společenské, politické a hospodářské poměry, zvláštnosti a podobnosti, potenciál a bariéry jednotlivých světadílů, oceánů, vybraných makroregionů světa a vybraných (modelových) států
- Zvažuje, jaké změny ve vybraných regionech světa nastaly, nastávají, mohou nastat a co je příčinou zásadních změn v nich

Učivo

- **Světadíly, oceány, makroregiony světa** – určující a porovnávací kritéria; jejich přiměřená charakteristika z hlediska přírodních a socioekonomických poměrů s důrazem na vazby a souvislosti (přírodní oblasti, podnebné oblasti, sídelní oblasti, jazykové oblasti, náboženské oblasti, kulturní oblasti)
- **Modelové regiony světa** – vybrané modelové přírodní, společenské, politické, hospodářské a environmentální problémy, možnosti jejich řešení

SPOLEČENSKÉ A HOSPODÁŘSKÉ PROSTŘEDÍ

Očekávané výstupy

Žák

- Posoudí na přiměřené úrovni prostorovou organizaci světové populace
- Posoudí, jak přírodní podmínky souvisí s funkcí lidského sídla, pojmenuje obecné základní geografické znaky sídel
- Zhodnotí přiměřeně strukturu, složky a funkce světového hospodářství, lokalizuje na mapách hlavní světové surovinové a energetické zdroje
- Porovnává předpoklady a hlavní faktory pro územní rozmístění hospodářských aktivit
- Porovnává státy světa a zájmové integrace států světa na základě podobných a odlišných znaků
- Lokalizuje na mapách jednotlivých světadílů hlavní aktuální geopolitické změny a politické problémy v konkrétních světových regionech

Učivo

- **Obyvatelstvo světa** – základní kvantitativní a kvalitativní geografické, demografické hospodářské a kulturní charakteristiky

- **Globalizační společenské, politické a hospodářské procesy** – aktuální společenské, sídelní, politické a hospodářské poměry současného světa, sídelní systémy, urbanizace, suburbanizace
- **Světové hospodářství** – sektorová a odvětvová struktura, územní dělba práce, ukazatelé hospodářského rozvoje a životní úroveň
- **Regionální společenské, politické a hospodářské útvary** – porovnávací kritéria: národní a mnohonárodnostní státy, části států, správní oblasti, kraje, města, aglomerace; hlavní a periferní hospodářské oblasti světa; politická, bezpečnostní a hospodářská seskupení (integrace) států; geopolitické procesy, hlavní světová konfliktní ohniska

ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ

Očekávané výstupy

Žák

- Porovnává různé krajiny jako součást pevninské části krajinné sféry, rozlišuje na konkrétních příkladech specifické znaky a funkce krajiny
- Uvádí konkrétní příklady přírodních a kulturních krajinných složek a prvků, prostorové rozmístění hlavních ekosystémů (biomů)
- Uvádí na vybraných příkladech závažné důsledky a rizika přírodních a společenských vlivů na životní prostředí

Učivo

- **Krajina** – přírodní a společenské prostředí, typy krajiny
- **Vztah příroda a společnost** – trvale udržitelný život a rozvoj, principy a zásady ochrany přírody a životního prostředí, chráněná území přírody, globální ekologické a environmentální problémy lidstva

ČESKÁ REPUBLIKA

Očekávané výstupy

Žák

- Vymezí a lokalizuje místní oblast (region) podle bydliště nebo školy
- Hodnotí na přiměřené úrovni přírodní, hospodářské a kulturní poměry místního regionu
- Hodnotí a porovnává na přiměřené úrovni polohu, přírodní poměry, přírodní zdroje, lidský a hospodářský potenciál České republiky v evropském a světovém kontextu
- Lokalizuje na mapách jednotlivé kraje České republiky a hlavní jádrové a periferní oblasti z hlediska osídlení a hospodářských aktivit
- Uvádí příklady účasti a působnosti České republiky ve světových mezinárodních a nadnárodních institucích, organizacích a integracích států

Učivo

- **Místní region** – zeměpisná poloha, kritéria pro vymezení místního regionu, vztahy k okolním regionům, základní přírodní a socioekonomické charakteristiky s důrazem na specifika regionu důležitá pro jeho další rozvoj (potenciál x bariéry)
- **Česká republika** – zeměpisná poloha, rozloha, členitost, přírodní poměry a zdroje; obyvatelstvo: základní geografické, demografické a hospodářské charakteristiky, sídelní poměry; rozmístění hospodářských aktivit, sektorová a odvětvová struktura hospodářství; transformační společenské, politické a hospodářské procesy a jejich územní projevy a dopady; hospodářské a politické postavení České republiky v Evropě a ve světě, zapojení do mezinárodní dělby práce a obchodu

- **Regiony České republiky** – územní jednotky státní správy a samosprávy, krajské členění, kraj místního regionu, přeshraniční spolupráce se sousedními státy v euregionech

TERÉNNÍ GEOGRAFICKÁ VÝUKA, PRAXE A APLIKACE

Očekávané výstupy

Žák

- Ovládá základy praktické topografie a orientace v terénu
- Aplikuje v terénu praktické postupy při pozorování, zobrazování a hodnocení krajiny
- Uplatňuje v praxi zásady bezpečného pohybu a pobytu ~~ve volné přírodě~~ v krajině, uplatňuje v modelových situacích zásady bezpečného chování a jednání při mimořádných událostech

Učivo

- **Cvičení a pozorování v terénu místní krajiny, geografické exkurze** – orientační body, jevy, pomůcky a přístroje; stanoviště, určování hlavních a vedlejších světových stran, pohyb podle mapy a azimutu, odhad vzdáleností a výšek objektů v terénu; jednoduché panoramatické náčrtky krajiny, situační plány, schematické náčrtky pochodové osy, hodnocení přírodních jevů a ukazatelů
- **Ochrana člověka při ohrožení zdraví a života** – živelné pohromy; opatření, chování a jednání při nebezpečí živelných pohrom v modelových situacích

Rozdělení učiva do ročníků

6.ročník

DÍLČÍ VÝSTUPY : Žák:	UČIVO :
- zhodnotí postavení Země ve vesmíru a srovnává podstatné vlastnosti Země s ostatními tělesy sluneční soustavy - prokáže na konkrétních příkladech tvar planety Země, zhodnotí důsledky pohybů Země na život lidí a organismů, vybrané příklady vyhledá na mapě - používá s porozuměním základní geografickou, topografickou a kartografickou terminologii, organizuje a přiměřeně hodnotí a používá geografické informace a zdroje dat, mapy a atlasy - rozlišuje a porovnává složky a prvky přírodní sféry, jejich vzájemnou souvislost a podmíněnost, rozeznává, pojmenuje a klasifikuje tvary zemského povrchu a příklady vyhledá na mapě - porovná působení vnitřních a vnějších procesů v přírodní sféře a jejich vliv na	- Planeta Země, sluneční soustava - Vztah Země a Měsíce, střídání dne a noci, časová pásma, roční období - Planeta Země na mapě a glóbu - Měření, zobrazení, orientace, poledníky a rovnoběžky, mapy, čtení a práce s mapou - Přírodní jevy na Zemi, fyzickogeografická sféra, změny na Zemi v čase

přírodu a na lidskou společnost, vybrané příklady vyhledává na mapě - přiměřeně hodnotí geografické objekty, jevy a procesy v krajinné sféře, jejich určité - pravidelnosti, zákonitosti a odlišnosti, jejich vzájemnou souvislost a podmíněnost, rozeznává hranice (bariéry) mezi podstatnými prostorovými složkami v krajině, vytváří a využívá osobní myšlenková (mentální) schémata a myšlenkové (mentální) mapy pro orientaci v konkrétních regionech, pro prostorové vnímání a hodnocení míst, objektů, jevů a procesů v nich, pro vytváření postojů k okolnímu světu - ovládá základy praktické topografie a orientace v terénu - uplatňuje v praxi zásady bezpečného pohybu a pobytu ve volné přírodě	- Přírodní krajiny na Zemi, podnební a výškové pásy, základy meteorologie
---	---

7.ročník

DÍLČÍ VÝSTUPY :	UČIVO :
Žák: - rozlišuje zásadní přírodní a společenské atributy, jako kritéria pro vymezení, ohraničení a lokalizaci regionů světa - lokalizuje na mapách světadíly, oceány a makroregiony světa podle volených kritérií, srovnává jejich postavení, rozvojová jádra a periferní zóny - ukáže na mapě jednotlivé oceány - chápe současné ekologické problémy - zná významné historické výpravy - hodnotí současné využití oceánů - ukáže na mapě jednotlivé světadíly - poznává přírodní, kulturní, společenské, politické a hospodářské poměry, zvláštnosti a podobnosti, potenciál a bariéry jednotlivých světadílů, oceánů, vybraných makroregionů světa a vybraných států a přiměřeně hodnotí jejich polohu a rozlohu - vyhledává a hodnotí významné oblasti koncentrace obyvatelstva - zná hlavní náboženské směry a současné národnostní konflikty - zná a umí vyhledat na mapě hlavní	- Regionální zeměpis, Amerika, oceány - Oblasti Asie, Afriky, Austrálie, Oceánie a Antarktidy

průmyslové a zemědělské oblasti, nejvyspělejší státy, zaostalé a nově industrializované země - pracuje se statistickými podklady a vybranou literaturou - zvažuje, jaké změny ve vybraných regionech nastaly, nastávají, mohou nastat a co je příčinou zásadních změn v nich	
- zná a umí vyhledat na mapě nejvýznamnější státy a města - porovnává zvláštnosti a podobnosti jednotlivých států a oblastí - hodnotí hlavní aktuální změny a politické problémy - zná závažné důsledky přírodních a společenských vlivů na životní prostředí - dovede popsat hlavní přírodní, sídelní a hospodářské předpoklady, zvláštnosti a kulturní zajímavosti jednotlivých států a oblastí - ovládá základy praktické topografie a orientace v terénu - aplikuje v terénu praktické postupy při pozorování, zobrazování a hodnocení krajiny - uplatňuje v praxi zásady bezpečného pohybu a pobytu ve volné krajině - ví, jak se chovat a jednat při nebezpečí živelných pohrom	- Regionální zeměpis Ameriky - Regionální zeměpis Afriky - Regionální zeměpis Asie - Regionální zeměpis Austrálie, Oceánie, Antarktidy

8.ročník

DÍLČÍ VÝSTUPY :	UČIVO :
Žák: - porovnává polohu a rozlohu ČR se sousedními státy a vybranými státy světa - hodnotí a porovnává na přiměřené úrovni polohu, přírodní poměry, přírodní zdroje, lidský a hospodářský potenciál ČR v evropském a světovém kontextu - orientuje se v atlasových a nástěnných mapách - popíše s pomocí tématických map vznik a vývoj reliéfu - vyhledává a porovnává hlavní horopisné	- Česká republika, poloha, vývoj - Přírodní poměry

celky, řeky a vodní plochy	
- charakterizuje podnebí, rostlinstvo a živočišstvo - posuzuje aktuální otázky životního prostředí - zná národní parky a vybrané CHKO	- Životní prostředí
- vyhledá na mapách a zdůvodní největší a nejmenší soustředění obyvatelstva - lokalizuje největší sídla - vyhledá aktuální demografické informace o své obci - pracuje se statistickými podklady	- Obyvatelstvo
- hodnotí hlavní hospodářské aktivity a jejich rozmístění - zná základní strukturu hospodářství a proces transformace	- Hospodářství
- charakterizuje hospodářské a politické postavení ČR v Evropě a ve světě, zapojení do mezinárodní dělby práce a obchodu - uvádí příklady účasti a působnosti ČR ve světových mezinárodních organizacích, nadnárodních institucích, organizacích a integracích států	- ČR v Evropě
- lokalizuje na mapách jednotlivé kraje ČR a hlavní jádrové a periferní oblasti z hlediska osídlení a hospodářských aktivit - charakterizuje přírodní podmínky, hospodářství, zvláštnosti a kulturní zajímavosti jednotlivých krajů - porovnává jejich hospodářskou funkci a vyspělost - organizuje a přiměřeně hodnotí geografické informace a zdroje dat z dostupných kartografických produktů a elaborátů, z grafů, diagramů, statistických a dalších informačních zdrojů	- oblasti ČR
- pracuje s turistickou mapou - vyhledá statistické údaje o své obci - vymezí a lokalizuje místní oblast(region) podle bydliště nebo školy, hodnotí na přiměřené úrovni přírodní, hospodářské a kulturní poměry místního regionu, možnosti dalšího rozvoje, přiměřeně analyzuje vazby místního regionu k vyšším územním celkům	- Místní region

ovládá základy praktické topografie a orientace v terénu - uplatňuje v praxi zásady bezpečného pohybu a pobytu v krajině, uplatňuje v modelových situacích zásady bezpečného chování a jednání při mimořádných událostech	
--	--

9.ročník

DÍLČÍ VÝSTUPY :	UČIVO :
Žák:	
- zná a umí vyhledat na mapě nejvýznamnější státy a města - porovnává zvláštnosti a podobnosti jednotlivých států a oblastí - hodnotí hlavní aktuální změny a politické problémy - zná závažné důsledky přírodních a společenských vlivů na životní prostředí - dovede popsat hlavní přírodní, sídelní a hospodářské předpoklady, zvláštnosti a kulturní zajímavosti jednotlivých států a oblastí - porovnává polohu a rozlohu ČR se sousedními státy a vybranými státy světa - hodnotí a porovnává na přiměřené úrovni polohu, přírodní poměry, přírodní zdroje, lidský a hospodářský potenciál ČR v evropském a světovém kontextu - posoudí na přiměřené úrovni prostorovou organizaci světové populace, její rozložení, strukturu, růst, pohyby a dynamiku růstu a pohybů, zhodnotí na vybraných příkladech mozaiku multikulturního světa - posoudí, jak přírodní podmínky souvisí s funkcí lidského sídla, pojmenuje obecné základní geografické znaky sídel, vybrané příklady vyhledá na mapách - zhodnotí přiměřeně strukturu, složky a funkce světového hospodářství, lokalizuje na mapách hlavní světové surovinové a energetické zdroje, porovnává předpoklady a hlavní faktory pro územní rozmístění	- Regionální zeměpis Evropy - Evropa a svět - Lidé na Zemi - Společenské a hospodářské složky v krajině

hospodářských aktivit - porovnává státy světa a zájmové integrace států světa na základě podobných a odlišných znaků, vybrané příklady vyhledá na mapách - lokalizuje na mapách jednotlivých světadílů hlavní aktuální geopolitické změny a politické problémy v konkrétních světových regionech - porovnává různé krajiny jako součást pevninské části krajinné sféry, rozlišuje na konkrétních příkladech specifické znaky a funkce krajin, uvádí konkrétní příklady přírodních a kulturních krajinných složek a prvků, prostorové rozmístění hlavních ekosystémů (biomů) - uvádí na vybraných příkladech závažné důsledky a rizika přírodních a společenských vlivů na životní prostředí	- Politická mapa dnešního světa - Krajina a životní prostředí
---	--

5.7.

Umění a kultura

Charakteristika vzdělávací oblasti

Tato vzdělávací oblast přináší možnost žákům nazírat na svět, historické souvislosti a každodenní život z hlediska uměleckého. Vzdělávání v této oblasti by mělo vést žáky k poznávání různých druhů uměleckého vyjádření, ke schopnosti vyjádřit pomocí uměleckých prostředků své vlastní chápání světa, ke tvořivosti v nonverbálním vyjadřování (tón, zvuk, barva, tvar, gesto ...) a k vnímání uměleckého díla s výsledným estetickým účinkem. Dále by žák měl být schopen hledat vazby a provázanosti mezi jednotlivými druhy umění, chápat kulturní potřeby ostatních lidí a přistupovat k nim s tolerancí a porozuměním.

V oblasti základního vzdělávání je Umění a kultura zastoupena vzdělávacími obory Hudební výchova, Výtvarná výchova a Dramatická výchova.

Na I. stupni ZŠ se žáci seznamují s uměleckým vyjadřováním svých pocitů, dojmů a zkušeností, učí se chápat a poznávat sdělení uměleckých děl.

Na II. stupni ZŠ dochází k upevňování a prohlubování uměleckých dovedností, k vnímání kultury v širších souvislostech (historických a společenských). Žáci nacházejí inspiraci na poli dramatické, literární, filmové a vůbec multimediální tvorby. Při hledání originálních výrazových prostředků na základě společně zvolených témat se využívají projekty. Přinášejí možnost originálnějšího sebevyjádření.

5.7.1.

Hudební výchova

Charakteristika vyučovacího předmětu

Obsahové, časové a organizační vymezení

Časová dotace

V 1. – 9. Ročníku 1 hodina týdně.

Vyučování probíhá na I. i na II. stupni v učebně Hudební výchovy, kde je k dispozici klavír a další hudební nástroje. Některé hodiny mohou probíhat také v kmenových třídách. Žáci velmi často vystupují na různých koncertech a společenských akcích, kde jsou doprovázeni hudební skupinou složenou také z bývalých žáků a učitelů školy.

Cílem předmětu na I. stupni je rozvíjení přirozené hudebnosti žáků a získání vztahu k hudbě jako jedné ze složek umění. Rozvíjení probíhá v aktivním zpěvu, poslechu hudby, v rytmickém pohybu a ve hře na hudební nástroje. Dále je možné využít poslechu hudby případně i jiných aktivit. Cílem předmětu na II. stupni je upevňování, prohlubování a rozšiřování hudebních schopností, dovedností a vědomostí získaných na I. stupni ZŠ. Tyto aktivity se uskutečňují ve 4 činnostech: vokálních, instrumentálních, hudebně pohybových a poslechových.

Obsah předmětu na I. stupni je těsně spojen s některými tématy prvouky (Člověk a příroda, Člověk a čas), českého jazyka, výtvarné výchovy, tělesné výchovy, pracovních činností.

V rámci hudební výchovy navštěvujeme také hudební koncerty a představení. Poznatky žáků z hudební výchovy, resp. z rozšiřujících činností uplatňujeme při různých kulturních akcích školy. Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu Hudební výchova na II. stupni je spojen s některými tématy vzdělávacích oblastí Člověk a zdraví (pohyb, tanec), Jazyk a jazyková komunikace (texty písní, rytmičtější slova...), Informační a komunikační technologie (vytváření notových záznamů na PC), Člověk a společnost (dějiny hudby na pozadí historických souvislostí), Člověk a příroda (fyzikální vlastnosti tónů, hudební technika ...). Předmět hudební výchova souvisí i s dispozicemi lidí obecně, s chápáním hudby jako umění resp. s aktivním přístupem k hudbě jako umění. Ne každý člověk, tedy i ne každý žák, má stejné dispozice k pasivnímu i aktivnímu zabudování hudební výchovy do rozvíjení obecného vzdělávání v oblasti hudby. Během celé výuky na I. stupni se snažíme o to, abychom žáky od předmětu neodradili a abychom hledali metody a formy práce žákům přijatelné. I na II. stupni za předpokladu, že ne každý žák má stejné dispozice a nadání k vlastnímu hudebnímu vyjadřování a snažíme se hledat takové metody a formy práce, abychom žákům jejich mnohdy složitou cestu vedoucí k objevování a chápání hudby nezneprůjemnili.

Kromě vzdělávacího obsahu jsou v předmětu na I. i II. stupni realizována **průřezová témata**:

Osobnostní a sociální výchova – rozvoj schopností poznávání, sebepoznávání a sebepojetí, seberegulace a sebeorganizace, psychohygiena, kreativita, poznávání lidí, mezilidské vztahy, komunikace, kooperace a kompetice

Výchova demokratického občana – občanská společnost a škola, občan, občanská společnost a stát

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech – Evropa a svět nás zajímá, objevujeme Evropu a svět, jsme Evropané

Multikulturní výchova – kulturní difference, lidské vztahy, etnický původ

Mediální výchova – kritické čtení a vnímání mediálních sdělení, fungování a vliv médií ve společnosti, tvorba mediálního sdělení

Výchovné a vzdělávací strategie

K rozvoji klíčových kompetencí budou v hodinách hudební výchovy uplatňovány tyto společné postupy:

Kompetence k učení

Učitel

- Vysvětlí žákovi jasný cíl činnosti a odpovídající formy a metody práce
- Používá audiovizuální techniku
- Vede žáka k praktické činnosti a využívání vlastního hlasu
- Vede žáka ke správnému chápání hudby jako jedné složky kultury s důrazem na kulturu národní
- Učitel vede žáka k rozumění cíle hudebních činností
- Učitel u žáka rozvíjí hudební prožitek, začleňuje sebehodnocení a šanci prožít úspěch (pěvecký projev)
- Učitel umožní žákovi realizaci vlastních hudebních nápadů

Kompetence k řešení problémů

Učitel

- Vede žáka, aby kladl otázky k věci
- Seznamuje žáka s různými formami a druhy pěvecké kultury, přitom využívá dosavadních dovedností žáka
- Vede žáka k vhodnému formulování volených otázek, Tím se rozvíjejí poznatky i méně aktivních žáků
- Formou soutěží vede žáka k posuzování vlastních výkonů v oblasti dosahování pěveckých dovedností
- Vede žáka k samostatnému získávání informací v různých oblastech hudebního umění
- Podává ucelený obraz vývoje hudby v souvislosti s vývojem společnosti
- Učitel vede žáka k samostatnému získávání informací o různých oblastech hudby
- Učitel zapojuje žáka podle jeho schopností do pěveckých soutěží

Kompetence komunikativní

Učitel

- vede žáka k plnění úkolů, při kterých žáci spolupracují (výkon pěveckého souboru, tvoření dramatických projektů)
- vede žáka ke sdělování osobních pocitů a názorů při hodnocení díla
- při aktivních činnostech (zpěv, hra na flétnu) vede žáka k otázkám problematiky zdraví
- vede žáky k plnění úkolů, při kterých spolupracují (vystoupení, vyhledávání informací)
- motivuje žáka v hodinách ke sdělování pocitů a názorů z uměleckého díla (poslechové činnosti)
- pomáhá žákovi vhodně formulovat své názory a argumentovat, vyslechnout názory druhých

Kompetence sociální a personální

Učitel

- sleduje úspěšnost žáka, oceňuje pokroky v činnostech hudebního vzdělání
- navozuje situace, při kterých si žák uvědomuje různý stupeň nadání k praktickým i teoretickým činnostem
- vede žáka ke spolupráci při přípravě hudebního vystoupení
- podněcuje žáka k vnímání různého stupně nadání k praktickým činnostem ve třídě

Kompetence občanské

Učitel

- vede žáka k využívání poznatků z předmětu hudební výchova v aktivní tvorbě programů, při vystoupeních v místě bydliště
- vede žáka k respektování národních kulturních tradic

Kompetence pracovní

Učitel

- vede žáka ke správnému užívání materiálů souvisejících s hudební výchovou, např. Orffův instrumentář, správná technika, poslech hudby
- vede žáky k plnění úkolů podle úrovně nadání
- vede žáka k náležitému využívání hudebních nástrojů, ke správné technice hry na jednoduché nástroje
- vede žáka v hodinách k aktivnímu zapojení do činností vedoucích k získávání dovedností hry na rytmické nástroje

Hudební výchova stojí především na využívání aktivizačních metod – aktivní zpěv, aktivní tvorba hudebních programů. Přitom se s výhodou využívá skupinové práce. Důležitá je i metoda prožitku, návštěva divadel, koncertů apod. V hojné míře používá učitel audiovizuální techniku.

1.stupeň

Očekávané výstupy – 1. období

Žák

- zpívá v jednohlase
- rytmitizuje a melodizuje jednoduché texty využívá jednoduché hudební nástroje k doprovodné hře
- reaguje pohybem na znějící hudbu, pohybem vyjadřuje metrum, tempo, dynamiku, směr melodie
- rozlišuje jednotlivé kvality tónů, rozpozná výrazné tempové a dynamické změny v proudu znějící hudby
- rozpozná v proudu znějící hudby některé hudební nástroje, odliší hudbu vokální, instrumentální a vokálně instrumentální

Očekávané výstupy – 2. období

Žák

- zpívá v jednohlase či dvojhlas v durových i mollových tóninách a při zpěvu využívá získané pěvecké dovednosti
- využívá jednoduché hudební nástroje k doprovodné hře i k reprodukci jednoduchých motivů skladeb a písní

- rozpozná hudební formu jednoduché písně či skladby
- vytváří jednoduché přede hry, mezi hry a do hry a provádí elementární hudební improvizace
- rozpozná v proudu znějící hudby některé z užitých hudebních výrazových prostředků,
- ztvárňuje hudbu pohybem s využitím tanečních kroků, na základě individuálních schopností a dovedností vytváří pohybové improvizace

Učivo

VOKÁLNÍ ČINNOSTI

- **pěvecký a mluvní projev** – pěvecké dovednosti (dýchání, výslovnost, nasazení a tvorba tónu, dynamicky odlišený zpěv), hlasová hygiena, rozšiřování hlasového rozsahu
- **hudební rytmus** – realizace písní ve 2/4, 3/4 a 4/4 taktu
- **dvojhlas a vícehlas** – prodleva, kánon, lidový dvojhlas apod.
- **intonace, vokální improvizace** – diatonické postupy v durových a mollových tóninách (5., 3. a 1. stupeň, volné nástupy 8. a spodního 5. stupně apod.), hudební hry (ozvěna, otázka – odpověď apod.)
- **grafický záznam vokální hudby** – čtení a zápis rytmického schématu písně, orientace v notovém (grafickém) záznamu jednoduché melodie, její reprodukce

INSTRUMENTÁLNÍ ČINNOSTI

- **hra na hudební nástroje** – reprodukce motivů, témat, jednoduchých skladbiček pomocí jednoduchých hudebních nástrojů z Orffova instrumentáře, zobcových fléten, keyboardů apod.
- **rytmizace, melodizace a stylizace, hudební improvizace** – tvorba přede her, mezi her a do her s využitím tónového materiálu písně, hudební doprovod (akcentace těžké doby v rytmickém doprovodu, ostinato, prodleva), hudební hry (ozvěna, otázka – odpověď), jednoduchá písňová forma (a – b)
- **grafický záznam melodie** – rytmické schéma jednoduché skladby (její části – motivku, tématu apod.), záznam melodie a její reprodukce, využití notačních programů

HUDEBNĚ POHYBOVÉ ČINNOSTI

- **taktování, pohybový doprovod znějící hudby** – dvoudobý, třídobý a čtyřdobý takt, taneční hry se zpěvem, jednoduché lidové tance
- **pohybové vyjádření hudby a reakce na změny v proudu znějící hudby** – pantomima a pohybová improvizace s využitím tanečních kroků
- **orientace v prostoru** – pamětné uchování a reprodukce pohybů prováděných při tanci či pohybových hrách

POSLECHOVÉ ČINNOSTI

- **kvality tónů** – délka, síla, barva, výška
- **vztahy mezi tóny** – souzvuk, akord
- **hudební výrazové prostředky a hudební prvky s výrazným sémantickým nábojem** – rytmus, melodie, harmonie, barva, kontrast a gradace, pohyb melodie (melodie vzestupná a sestupná), zvukomalba, metrické, rytmické, dynamické, harmonické změny v hudebním proudu
- **hudba vokální, instrumentální, vokálně instrumentální, lidský hlas a hudební nástroj**
- **hudební styly a žánry** – hudba taneční, pochodová, ukolébavka apod.

- **hudební formy** – malá písňová forma, rondo, variance
- **interpretace hudby** – slovní vyjádření (jaká je to hudba a proč je taková)

2. stupeň

Očekávané výstupy

Žák

- využívá své individuální hudební schopnosti a dovednosti při hudebních aktivitách
- uplatňuje získané pěvecké dovednosti a návyky při zpěvu i při mluvním projevu v běžném životě; zpívá dle svých dispozic intonačně čistě a rytmicky přesně v jednohlase i vícehlase
- reprodukuje na základě svých individuálních hudebních schopností a dovedností různé motivy, témata i části skladeb, vytváří jednoduché doprovody, provádí jednoduché hudební improvizace
- rozpozná některé z tanců různých stylových období, zvolí vhodný typ hudebně pohybových prvků k poslouchané hudbě
- orientuje se v proudu znějící hudby, přistupuje k hudebnímu dílu jako k logicky utvářenému celku
- zařadí na základě individuálních schopností a získaných vědomostí slyšenou hudbu do stylového období
- vyhledává souvislosti mezi hudbou a jinými druhy umění

Učivo

VOKÁLNÍ ČINNOSTI

- **pěvecký a mluvní projev** – rozšiřování hlasového rozsahu, hlasová hygiena, hlasová nedostatečnost a některé způsoby její nápravy, mutace, vícehlasý a jednohlasý zpěv, deklamace, techniky vokálního projevu (scat, falzet apod.), jejich individuální využití při zpěvu i při společných vokálně instrumentálních aktivitách
- **intonace a vokální improvizace** – diatonické postupy v durových a mollových tóninách, improvizace jednoduchých hudebních forem
- **hudební rytmus** – odhalování vzájemných souvislostí, využívání rytmických zákonitostí při vokálním projevu
- **orientace v notovém (grafickém) záznamu melodie, reprodukce zapsané melodie**
- **rozvoj hudebního sluchu a hudební představivosti** – reprodukce tónů, převádění melodií, zachycování rytmu popřípadě i melodie zpívané (hrané) písni pomocí notového (grafického) záznamu
- **reflexe vokálního projevu** – vlastní vokální projev a vokální projev ostatních, hledání možností nápravy hlasové nedostatečnosti (transpozice melodie, využití jiné hudební činnosti)

INSTRUMENTÁLNÍ ČINNOSTI

- **hra na hudební nástroje** – nástrojová reprodukce melodií (motivků, témat, písní, jednoduchých skladeb), hra a tvorba doprovodů s využitím nástrojů Orffova instrumentáře, keyboardů a počítače, nástrojová improvizace (jednoduché hudební formy)
- **záznam hudby** – noty, notační programy (např. Capella, Finale, Sibelius) a další způsoby záznamu hudby

- vyjadřování hudebních i nehupebních představ a myšlenek pomocí hudebního nástroje
- tvorba doprovodů pro hudebně dramatické projevy

HUDEBNĚ POHYBOVÉ ČINNOSTI

- **pohybový doprovod znějící hudby** – taktování, taneční kroky, vlastní pohybové ztvárnění
- **pohybové vyjádření hudby v návaznosti na sémantiku hudebního díla** – pantomima, improvizace
- **pohybové reakce na změny v proudu znějící hudby** – tempové, dynamické rytmicko-metrické, harmonické
- **orientace v prostoru** – pamětné uchování a reprodukce pohybů prováděných při tanci či pohybových aktivitách

POSLECHOVÉ ČINNOSTI

- **orientace v hudebním prostoru a analýza hudební skladby** – postihování hudebně výrazových prostředků, významné sémantické prvky užití ve skladbě (zvukomalba, dušmalba, pohyb melodie, pravidelnost a nepravidelnost hudební formy) a jejich význam pro pochopení hudebního díla
- **hudební dílo a její autor** – hudební skladba v kontextu s jinými hudebními i nehupebními díly, dobou vzniku, životem autora, vlastními zkušenostmi (inspirace, epigonství, kýč, módnost a modernost, stylová provázanost)
- **hudební styly a žánry** – chápání jejich funkcí vzhledem k životu jedince i společnosti, kulturním tradicím a zvykům
- **interpretace znějící hudby** – slovní charakterizování hudebního díla, vytváření vlastních soudů a preference

Rozdělení učiva do ročníků

1.ročník

DÍLČÍ VÝSTUPY : Žák:	UČIVO :
- zpívá intonačně a rytmicky správně jednoduché písně - sluchové rozlišení vokální x instrumentální skladby - pohybově vyjádřit rytmus	Vokální činnost - pěvecké návyky – hlasová hygiena - sjednocování hlasového projevu - interpretace jednoduchých pí s doprovodem i bez Instrumentální a rytmická činnost - nejjednodušší doprovod na nástroje Orffova instrumentáře – akcentace těžké doby - hry na tělo - hudba hlasitá, tichá (kvalita tónů) Hudebně pohybové činnosti - pohyb podle hudby na místě, vpřed i vzad - ve

	2/4 taktu - pohybové vyjádření nálady v hudbě Poslechové činnosti - rozlišení hudby vokální a instrumentální - poznat některé hudební nástroje vizuálně nebo sluchově (klavír, housle, flétna...) - interpretace hudby - „verbalizace“ ve smyslu, jaká je to hudba a proč je taková
--	---

2.ročník

DÍLČÍ VÝSTUPY : Žák:	UČIVO :
- zpívá intonačně a rytmicky správně v jednohlase - rytmitizuje jednoduché texty - doprovází na jednoduché hudební nástroje - rozlišuje a pěvecky a instrumentálně realizuje jednoduchou melodii a pohybově a výtvarně vyjadřuje její charakter a náladu	Vokální činnost - měkké nasazení - správná výslovnost - interpretace vhodných písní Instrumentální a rytmická činnost - doprovod na nástroje Orffova instrumentáře – takt 2/4 Hudebně pohybové činnosti - pohybové rozlišení taktu 2/4 a 3/4 - taneční hry se zpěvem - krajový folklór - pohybové vyjádření stoupavé a klesavé melodie Poslechové činnosti - kvality tónů – délka, barva, síla, výška - poslech hry na některé hudební nástroje - hudební styly a žánry - hudba taneční, pochodová, ukolébavka - poslech skladeb různého tempa, dynamiky a stylu

3.ročník

DÍLČÍ VÝSTUPY : Žák:	UČIVO :
- zpívá intonačně a rytmicky správně písně v durové i mollové tónině - při rytmitizaci a melodizaci textů pracuje s čtvrtovými, osminovými a půlovými	Vokální činnost - hlasová hygiena - správné dýchání (mezi frázemi), pěvecké dělení slov - jednoduchý kánon - počátky jednoduchého dvojhlasu

hodnotami ve 2/4, 3/4 a 4/4 taktu - odlišuje hudbu určenou k slavnostním příležitostem od hudby populární - rozlišuje charakter melodie - pozná jednu krajevou píseň	Instrumentální a rytmická činnost - rytmické doprovody ve 2/4 a 3/4 taktu - melodizace textu Hudebně pohybové činnosti - dvoudobá chůze a tanec, přísuvný krok - taktování, jednoduché lidové tance - krajeový folklór - pohybem vyjadřuje metrum, tempo, dynamiku a náladu skladby, směr melodie - vyjádření hudby – pantomima, improvizace - orientace v prostoru - při tanci či pohybových hrách Poslechové činnosti - rozlišení hudby vokální a instrumentální
---	--

4.ročník

DÍLČÍ VÝSTUPY :	UČIVO :
Žák:	
- využívá při zpěvu vědomě správné pěvecké návyky - zpívá intonačně čistě a rytmicky přesně v jednohlase, popřípadě ve dvojhlasu v durových i mollových tóninách - orientuje se v zápisu jednoduché písně zapsané v durové či mollové tónině a podle svých individuálních schopností ji realizuje - využívá podle svých hudebních schopností a dovedností jednoduché hudební nástroje k doprovodné hře jednoduchých motivů - vytváří jednoduché přede hry, mezihry a dohry a provádí elementární hudební improvizace - ztvárňuje hudbu pomocí pohybu a tanečních kroků a vytváří pohybové improvizace, vyjadřuje pohybem ve spojení s hudbou své vlastní pocity a představy - rozpozná hudební formu jednoduché písně či skladby	Vokální činnost - hudební výraz - upevňování vokálních dovedností - sjednocování hlasového rozsahu - intonace v dur - intonace v moll - dynamická znaménka Instrumentální a rytmická činnost - celý tón a půltón - taktování 4/4 taktu - doprovod jednoduchých lidových písní Hudebně pohybové činnosti - taktování 3/4 taktu - vyjádření charakteru poslouchané hudby jednoduchými lidovými tanci a pohybovými hrami - jednoduché lidové tance ve 2/4 a 3/4 taktu a krajeový folklór - odvození pohybu z rytmické složky populární hudby Poslechové činnosti - hudební výraz

	- rozlišování základů hudebních stylů a žánrů - skupiny hudebních nástrojů – zařadit nástroj do skupiny (žesťové, strunné...)
--	--

5.ročník

DÍLČÍ VÝSTUPY : Žák:	UČIVO :
- využívá při zpěvu vědomě správné pěvecké návyky - zpívá na základě svých dispozic intonačně čistě a rytmicky přesně v jednohlase, popřípadě ve dvojhlasu v durových i mollových tóninách - orientuje se v zápisu jednoduché písňe či skladby zapsané v durové či mollové tónině a podle svých individuálních schopností a dovedností ji realizuje - využívá jednoduché hudební nástroje k doprovodné hře - vytváří jednoduché přehry, mezihry a dohry a provádí elementární hudební improvizace - ztvárňuje hudbu pomocí pohybu a tanečních, vytváří pohybové improvizace - rozpozná hudební formu jednoduché písňe či skladby - postupně nabývá povědomí o významu našich významných skladatelů	Vokální činnost - hudební výraz, dynamická znaménka - upevňování vokálních dovedností, střídavý dech - sjednocování hlasového rozsahu - průprava dvojhlasu Instrumentální a rytmická činnost - hra lidových písní na Orffovy hudební nástroje + hra na tělo - doprovod na nástroje rytmické ad libitum - hra jednoduché čtyřtaktové přehry, meziher a dohry - rytmické schéma jednoduché skladby (jednoduchý motiv) Hudebně pohybové činnosti - kroky se zhoupnutím ve 3/4 taktu - vyjádření charakteru poslouchané hudby a emocionálního zážitku pohybem - taktování na 2 a 3 doby Poslechové činnosti - rozpoznávání dvoudílné a třídílné písňové formy (a – b, a – b – a) - poslech polky, valčíku (Smetana, Dvořák...) - zařazovat poslechové skladby významných světových postav klasické i moderní hudby - epizody ze života skladatelů poslouchané hudby - poznat hudební nástroje sluchově

6.-7. ročník

--	--

DÍLČÍ VÝSTUPY : Žák:	UČIVO :
- uplatňuje získané pěvecké dovednosti a návyky při zpěvu - zpívá dle svých dispozic intonačně čistě a rytmicky přesně v jednohlase i vícehlase - rozpozná některé z tanců různých stylových období - rozlišuje jednotlivé druhy nástrojů - orientuje se v proudu znějící hudby, vnímá užité hudebně výrazové prostředky - rozpozná rozdíl mezi durovou a mollovou stupnicí - postupně nabývá povědomí o významu nejdůležitějších hudebních skladatelů	Vokální činnost: - rozvoj správných pěveckých návyků (správná artikulace, hlasová hygiena, frázování) - rozšiřování hlasového rozsahu - jednohlas, kánon, zpěv dvojhlasu - realizace písni ve 2/4, 3/4 a 4/4 taktu Instrumentální a rytmická činnost - rozšiřování rytmických znalostí a dovedností (dvoudobý, třídobý a čtyřdobý takt) - základní taktovací gesta - rytmický diktát - hra jednoduchých doprovodů na Orffovy hudební nástroje Hudebně pohybový projev - lidové tance (polka) - salonní tance (např. valčík, mazurka, polonéza, apod.) Poslechová činnost: - hudba vokální a instrumentální: písňová tvorba, opera, balet, muzikál, fuga, symfonie, sonáta, koncert Hudební teorie: - Hudebně vyjadřovací prostředky - Hudební nástroje a jejich využití v hudbě - Hudební tělesa (smyčcový orchestr, sólo, duo, trio, kvarteto, kvinteto atp., sbor dětský, mužský, ženský, smíšený) - Hudba spjatá se slovem (opera, opereta, kantáta, melodram) a tancem (lidovým, společenským, výrazovým a baletem) - Polyfonie - Hudební formy: variace, malá písňová forma, fuga, symfonie, sonáta, koncert - Zajímavosti ze života nejvýznamnějších skladatelů

8.-9. ročník

--	--

DÍLČÍ VÝSTUPY : Žák:	UČIVO :
- uplatňuje získané pěvecké dovednosti a návyky při zpěvu - zpívá dle svých dispozic intonačně čistě a rytmicky přesně v jednohlase i vícehlase - orientuje se v proudu znějící hudby, vnímá užití hudebně výrazové prostředky - realizuje podle svých individuálních schopností a dovedností písně a skladby různých stylů a žánrů - využívá své individuální hudební schopnosti a dovednosti při hudebních aktivitách - vytváří a volí jednoduché doprovody - rozpozná těžkou dobu - rozpozná některé z tanců různých stylových období - zařadí na základě individuálních schopností a získaných vědomostí slyšenou hudbu do stylového období - rozpozná hudbu uměleckou od nonuměleckou - nabývá povědomí o významu nejdůležitějších světových i českých hudebních skladatelů - orientuje se v dějinách hudebního umění, má přehled o hudebních stylech minulosti i současnosti	Vokální činnost: - rozvoj správných pěveckých návyků (správná artikulace, hlasová hygiena, frázování) - rozšiřování hlasového rozsahu x mutace - vícehlasý a jednohlasý zpěv - realizace písní ve 2/4, 3/4 a 4/4 taktu Instrumentální a rytmická činnost - rozšiřování rytmických znalostí a dovedností (synkopa, ..) - rytmický diktát - hra jednoduchých doprovodů na Orffovy hudební nástroje Hudebně pohybový projev - pohybové vyjádření rytmu - tanec (country, menuet, apod.) - Poslechová činnost: - hudba vokální a instrumentální - zvukové proměny hudby (hudba jednotlivých uměleckých epoch: fuga, koncert, sonáta, symfonie, kantáta, oratorium, suita symfonická báseň..) - hudební dílo a její autor – hudební skladba v kontextu s jinými hudebními i nehumánními - díly, dobou vzniku, životem autora, vlastními zkušenostmi - Hudební teorie - Hudba umělecká a nonumělecká - Umělecká hudba (světová i česká) : původ hudby, pravěk, starověk klasicismus, romantismus, hudba 20. století + poslechové skladby k výuce dějin - Nonumělecká hudba: vývoj populární hudby 20. století až po současnost - hudební scéna : jazz, swing, muzikál - specifické rysy, souvislosti s vývojem populární hudby, rocková hudba a další stylově-žánrové druhy a typy: - rock (rock and roll, vývoj od Beatles po

	současnost); - country and western; - "střední proud", diskotéková hudba a tanec; - rap a hiphop; - techno, taneční hudba 90. let. - zajímavosti ze života nejvýznamnějších skladatelů
--	---

5.7.2.

Výtvarná výchova

Charakteristika vzdělávacího předmětu

Obsahové, časové a organizační vymezení

Časová dotace

Předmět vyučujeme 1 hodinu týdně ve všech ročnících. Výuka probíhá ve specializované učebně Výtvarné výchovy. Některé hodiny na 1. stupni se vyučují v kmenových třídách. K prohloubení estetického vnímání navštěvujeme výstavy výtvarných děl a galerie. Vzhledem k poloze školy můžeme chodit na hodiny výtvarné výchovy i do přírody. Některé časově náročnější výtvarné práce nebo projekty se často prolínají s prvoukou, přírodovědou, vlastivědou a pracovními činnostmi i dalšími předměty.

Ve výtvarné výchově žáci střídají různé výtvarné techniky, poznávají různé materiály a jejich vlastnosti, podněcující jejich fantazii. Velmi důležitá je organizace práce, odpovídající formátu a technice. Učitel upozorňuje žáky na zásadní umělecká díla naší i minulé doby, svým výkladem se snaží žáky motivovat a inspirovat k výtvarné činnosti. Žákovi je umožněno uplatňovat osobní jedinečné pocity a prožitky. Snažíme se o co nejširší rozvíjení fantazie a originality, neklademe důraz na manuální zručnost. Ve výtvarné výchově má žák možnost se podílet jednotlivými smysly na vnímání reality a uvědomit si vliv této zkušenosti. V předmětu se kromě vlastního vzdělávacího obsahu realizují části vzdělávacích obsahů průřezových témat.

Průřezová témata

Osobnostní a sociální výchova – seberegulace a sebeorganizace, kreativita, komunikace, poznávání lidí, psychohygiena, kompetice, sebepoznání a sebepojetí

Mediální výchova – interpretace vztahu mediálního sdělení, stavba mediálních sdělení

Environmentální výchova – ekosystémy, vztah člověka k prostředí

Multikulturní výchova – etnický původ, multikulturalita, lidské vztahy

Výchova demokratického občana – osvojení demokratických hodnot, Evropa a svět

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech – sounáležitost s multikulturní evropskou společností

Výchovné a vzdělávací strategie

Výchovné a vzdělávací postupy, které v tomto předmětu směřují k utváření a rozvoji klíčových kompetencí

Kompetence k učení

Učitel

- nabízí řady výtvarných technik, které žáka zaujmou a podnítl
- vede žáka k vytváření komplexnějšího pohledu na společenské a kulturní jevy
- umožní žákovi samostatně pozorovat a experimentovat s barvami, porovnávat a kriticky posuzovat výsledek, důraz na vlastní originální postupy a kreativní přístup k práci
- hodnotí vytvořené práce a diskutuje s žákem o ní

Kompetence k řešení problémů

Učitel

- vede žáka k rozpoznání a pochopení nesrovnalosti, promyšlení si způsobu řešení dle vlastního úsudku
- vede žáka k odhalení problému, aby se nedal odradit nezdarem
- vede žáka ke sledování pokroku při zdokonalování dovedností

Kompetence komunikativní

Učitel

- vede žáka k výtvarnému vyjádření své myšlenky v logickém sledu
- vede žáka k účinnému zapojení do diskuse před započatím práce
- vede žáka k tvořivému využívání komunikačních prostředků a technologií postupu

Kompetence sociální a personální

Učitel

- vede žáka ke spolupráci ve skupině nebo ve dvojici
- vede žáka k podílení se na přípravě a úklidu pracovního místa v týmu, poskytnutí pomoci
- vede žáka k podřízení se při práci většině, respektování názorů druhých

Kompetence občanské

Učitel

- vede žáka k ocenění estetického prostředí ve škole, podílení se na něm a neničil práce druhých

Kompetence pracovní

Učitel

- vede žáka k bezpečnému a účinnému používání materiálů, nástrojů a jiného vybavení při práci
- vede žáka k ochraně svého zdraví i zdraví jiných, ochrana životního prostředí
- vede žáka ke snaze odvést co nejlepší práci úměrnou schopnostem a věku

Z výchovných a vzdělávacích kompetencí je kladen důraz na tvořivost, vyjádření sebe sama, soustřeďuje se na schopnost vcítění a porozumění, klademe důraz na spolupráci, komunikaci, duševní hygienu atd.

1. stupeň

Očekávané výstupy – 1. období

Žák

- rozpozná linie, tvary, objemy, barvy, objekty; porovnává je a třídí na základě odlišností, zkušeností, vjemů, zážitků a představ
- v tvorbě projevuje své vlastní zkušenosti; uplatňuje při tom v plošném i prostorovém uspořádání linie, tvary, objemy, barvy, objekty a další prvky a jejich kombinace
- vnímá události různými smysly a vyjadřuje je
- interpretuje podle svých schopností různá vizuálně obrazná vyjádření; odlišné interpretace porovnává se svojí dosavadní zkušeností
- na základě vlastní zkušenosti nalézá a do komunikace zapojuje obsah vizuálně obrazných vyjádření, která samostatně vytvořil, vybral či upravil

Očekávané výstupy – 2. období

Žák

- při vlastních tvůrčích činnostech užívá prvky vizuálně obrazného vyjádření; porovnává je na základě vztahů (světlostní poměry, barevné kontrasty, proporční vztahy a jiné)
- při tvorbě vizuálně obrazných vyjádření se vědomě zaměřuje na projevení vlastních zkušeností
- nalézá vhodné prostředky pro vizuálně obrazná vyjádření vzniklá na základě vztahu zrakového vnímání k vnímání dalšími smysly; uplatňuje je v plošné, objemové i prostorové tvorbě
- osobitost svého vnímání uplatňuje v přístupu k realitě, k tvorbě a interpretaci vizuálně obrazného vyjádření; pro vyjádření nových i neobvyklých pocitů a prožitků svobodně volí a kombinuje prostředky
- porovnává různé interpretace vizuálně obrazného vyjádření a přistupuje k nim jako ke zdroji inspirace
- nalézá a do komunikace zapojuje obsah vizuálně obrazných vyjádření, která samostatně vytvořil, vybral či upravil

Učivo

ROZVÍJENÍ SMYSLOVÉ CITLIVOSTI

- **prvky vizuálně obrazného vyjádření** – linie, tvary, objem, světlostní a barevné kvality, textury – jejich jednoduché vztahy (podobnost, kontrast, rytmus), jejich kombinace a proměny v ploše, objemu a prostoru
- **uspořádání objektů do celků** – uspořádání na základě jejich výraznosti, velikosti a vzájemného postavení ve statickém a dynamickém vyjádření
- **reflexe a vztahy zrakového vnímání k vnímání ostatními smysly** – vizuálně obrazná vyjádření podnětů hmatových, sluchových, pohybových, čichových, chuťových a vyjádření vizuálních podnětů prostředky vnímatelnými ostatními smysly
- **smyslové účinky vizuálně obrazných vyjádření** – umělecká výtvarná tvorba, fotografie, film, tiskoviny, televize, elektronická média, reklama

UPLATŇOVÁNÍ SUBJEKTIVITY

- **prostředky pro vyjádření emocí, pocitů, nálad, fantazie, představ a osobních zkušeností** – manipulace s objekty, pohyb těla a jeho umístění v prostoru, akční tvar malby a kresby
- **typy vizuálně obrazných vyjádření** – jejich rozlišení, výběr a uplatnění – hračky, objekty, ilustrace textů, volná malba, socha, plastika, animovaný film, comics, fotografie, elektronický obraz, reklama
- **přístupy k vizuálně obrazným vyjádřením** – hledisko jejich vnímání (vizuální, haptické, statické, dynamické), hledisko jejich motivace (fantazijní, založené na smyslovém vnímání)

OVĚŘOVÁNÍ KOMUNIKAČNÍCH ÚČINKŮ

- **osobní postoj v komunikaci** – jeho utváření a zdůvodňování; odlišné interpretace vizuálně obrazných vyjádření (samostatně vytvořených a přejatých) v rámci skupin, v nichž se dítě pohybuje; jejich porovnávání s vlastní interpretací
- **komunikační obsah vizuálně obrazných vyjádření** – v komunikaci se spolužáky, rodinnými příslušníky a v rámci skupin, v nichž se žák pohybuje (ve škole i mimo školu); **proměny komunikačního obsahu** – záměry tvorby a proměny obsahu vlastních vizuálně obrazných vyjádření i děl výtvarného umění

2. stupeň

Očekávané výstupy

Žák

- vybírá, vytváří a pojmenovává prvků vizuálně obrazných vyjádření a jejich vztahů; uplatňuje je pro vyjádření vlastních zkušeností, vjemů, představ a poznatků; variuje různé prvky a jejich vztahy pro získání osobitých výsledků
- zaznamenání vizuálních zkušeností, zkušeností získaných ostatními smysly a k zaznamenání podnětů z představ a fantazie
- užívá prostředky pro zachycení jevů a procesů v proměnách a vztazích; k tvorbě užívá některé metody uplatňované v současném výtvarném umění a digitálních médiích – počítačová grafika, fotografie, video, animace
- vybírá, kombinuje a vytváří prostředky pro vlastní osobité vyjádření;
- rozliší působení vizuálně obrazného vyjádření v rovině smyslového účinku, v rovině subjektivního účinku
- interpretuje umělecká vizuálně obrazná vyjádření současnosti i minulosti; vychází při tom ze svých znalostí historických souvislostí i z osobních zkušeností a prožitků
- ověřuje komunikační účinky vybraných, upravených či samostatně vytvořených vizuálně obrazných vyjádření

Učivo

ROZVÍJENÍ SMYSLOVÉ CITLIVOSTI

- **prvky vizuálně obrazného vyjádření** – linie, tvary, objemy, světlostní a barevné kvality, textury; vztahy a uspořádání prvků v ploše, objemu, prostoru a v časovém průběhu (podobnost, kontrast, rytmus, dynamické proměny, struktura), ve statickém i dynamickém vizuálně obrazném vyjádření
- **uspořádání objektů do celků v ploše, objemu, prostoru a časovém průběhu** – vyjádření vztahů, pohybu a proměn uvnitř a mezi objekty (lineární, světlostní, barevné, plastické a prostorové prostředky a prostředky vyjadřující časový průběh) ve statickém i dynamickém vyjádření
- **reflexe a vztahy zrakového vnímání k vnímání ostatními smysly** – vědomé vnímání a uplatnění mimovizuálních podnětů při vlastní tvorbě; reflexe ostatních uměleckých druhů (hudebních, dramatických)
- **smyslové účinky vizuálně obrazných vyjádření** – umělecká výtvarná tvorba, fotografie, film, tiskoviny, televize, elektronická média, reklama; výběr, kombinace a variace ve vlastní tvorbě

UPLATŇOVÁNÍ SUBJEKTIVITY

- **prostředky pro vyjádření emocí, pocitů, nálad, fantazie, představ a osobních zkušeností** – manipulace s objekty, pohyb těla a jeho umístění v prostoru, akční tvar malby a kresby, uspořádání prostoru, celku vizuálně obrazných vyjádření a vyjádření proměn; výběr, uplatnění a interpretace
- **typy vizuálně obrazných vyjádření** – hračky, objekty, ilustrace textů, volná malba, socha, plastika, animovaný film, comics, fotografie, elektronický obraz, reklama, vizualizované dramatické akce, komunikační grafika; rozlišení, výběr a uplatnění pro vlastní tvůrčí záměry
- **přístupy k vizuálně obrazným vyjádřením** – hledisko jejich vnímání (vizuální, haptické, statické, dynamické), hledisko jejich motivace (fantazijní, symbolická, založená na smyslovém vnímání, racionálně konstruktivní, expresivní); reflexe a vědomé uplatnění při vlastních tvůrčích činnostech

OVĚŘOVÁNÍ KOMUNIKAČNÍCH ÚČINKŮ

- **osobní postoj v komunikaci** – jeho utváření a zdůvodňování; důvody vzniku odlišných interpretací vizuálně obrazných vyjádření (samostatně vytvořených a přejatých), kritéria jejich porovnávání, jejich zdůvodňování
- **komunikační obsah vizuálně obrazných vyjádření** – utváření a uplatnění komunikačního obsahu; vysvětlování a obhajoba výsledků tvorby s respektováním záměru autora; prezentace ve veřejném prostoru, mediální prezentace
- **proměny komunikačního obsahu** – záměry tvorby a proměny obsahu vizuálně obrazných vyjádření vlastních děl i děl výtvarného umění; historické, sociální a kulturní souvislosti

Rozdělení učiva do ročníků

1-3. ročník

DÍLČÍ VÝSTUPY : Žák:	UČIVO :
- rozpoznává a pojmenovává prvky vizuálně obrazného vyjádření (linie, tvary, objemy, barvy, objekty) porovnává je a třídí na základě odlišností vycházejících z jeho zkušeností, vjemů, zážitků a představ - v tvorbě projevuje své vlastní životní zkušenosti, uplatňuje při tom v plošném i prostorovém uspořádání linie, tvary, objemy, barvy, objekty a další prvky a jejich kombinace - vyjadřuje rozdíly při vnímání události různými smysly a pro jejich vizuálně obrazné vyjádření volí vhodné prostředky - interpretuje podle svých schopností různá vizuálně obrazná vyjádření, odlišné interpretace porovnává se svojí dosavadní zkušeností - na základě vlastní zkušenosti nalézá a do komunikace zapojuje obsah vizuálně obrazných vyjádření, která samostatně vytvořil, vybral či upravil	- pojmenovává prvky vizuálně obr.vyjádření (linie, tvary, objemy), textury - jejich vztahy (podobnost, kontrast, rytmus) - uplatňuje v ploše a prostoru prvky vizuálně obr.vyjádření (linie, tvary, objemy), textury - jejich vztahy (podobnost, kontrast, rytmus) - reflexe a vztahy zrak.vnímání k vnímání ostatními smysly (podněty hmatové, sluchové, pohybové, čichové a chuťové) - smyslové účinky vizuálně obr.vyjádření (um.výtvarná tvorba, fotografie, film, tiskoviny, televize, média a reklama) - komunikační obsah vizuálně obr.vyjádření, komunikace se spolužáky i rodiči a v rámci skupin vysvětlování výtvarné tvorby dle vlastních schopností a zaměření

4. – 5. ročník

DÍLČÍ VÝSTUPY : Žák:	UČIVO :
- při vlastních tvůrčích činnostech pojmenovává prvky vizuálně obrazného vyjádření, porovnává je na základě vztahů (světlostní poměry, barevné kontrasty, proporční vztahy a jiné) - užívá a kombinuje prvky vizuálně obrazného vyjádření ve vztahu k celku, v plošném vyjádření linie a barevné plochy, v objemovém vyjádření modelování a skulpturní postup, v prostorovém vyjádření uspořádání prvků ve vztahu k vlastnímu tělu i jako nezávislý model - při tvorbě vizuálně obrazných vyjádření se vědomě zaměřuje na projevení vlastních životních zkušeností i na tvorbu vyjádření, která mají komunikační účinky pro jeho nejbližší sociální vztahy - nalézá vhodné prostředky pro vizuálně obrazná vyjádření vzniklá na základě vztahu zrakového vnímání dalšími smysly, uplatňuje je v plošné, objemové a prostorové tvorbě - osobitost svého vnímání uplatňuje v přístupu k realitě, k tvorbě a interpretaci vizuálně obrazného vyjádření, pro vyjádření nových i neobvyklých pocitů a prožitků svobodně volí a kombinuje prostředky (včetně prostředků a postupů současného výtvarného umění) - porovnává různé interpretace vizuálně obrazného vyjádření a přistupuje k nim jako ke zdroji inspirace - nalézá a do komunikace v sociálních vztazích	- prvky vizuálně obr.vyjádření (světlostní a barevné kontrasty , jejich jednoduché vztahy v ploše, objemu a prostoru - uspořádání objektů do celků (na základě výraznosti, velikosti, vzájemného postavení), seznámit se s proporcemi těla - výtvarné vyjádření vjemů a postojů ke skutečnosti na základě vlastního prožitku nebo vyprávění, četby, filmu, pozorování přírody, rozvoj představivosti, vztahy a prostředky - uvědoměle zachází s prostředky a materiály, ovládá základní technické dovednosti s výtvarnými výrazovými prostředky: s kresbou, různými grafickými materiály a technikami, malbou temperovými a krycími vodovými barvami, pastelem, křídou, akvarelem, koláží, mozaikou, textilní aplikací, užívá důležité pojmy vyvozené na základě vlastních výtvarných činností, umí organizovat vlastní výtvarnou práci - proměny komunikačního obsahu - záměry tvorby a proměny obsahu vlastních děl i děl výtvarného umění, pocitová a prožitková tvorba - typy vizuálně obrazných vyjádření - jejich rozlišení, výběr a uplatnění - hračky, objekty, i lustrace textů, volná malba, skulptura, plastika, animovaný film, comics, fotografie, elektronický obraz, reklama - osobní postoj v komunikaci - jeho utváření a

zapojuje obsah vizuálně obrazných vyjádření, která samostatně vytvořil, vybral či upravil	zdůvodňování, odlišné interpretace vizuálně obrazných vyjádření (samostatně vytvořených nebo přejatých) v rámci skupin, v nichž se dítě pohybuje; jejich porovnávání s vlastní interpretací
---	---

6.-7. ročník

DÍLČÍ VÝSTUPY : Žák:	UČIVO :
- Pojmenovává vizuálně obrazné elementy při vlastní tvorbě a interpretaci, porovnává jejich kvality na základě vztahů, umí ocenit jejich začlenění - Samostatně kombinuje vizuálně obrazné elementy ve vztahu k celku vizuálně obrazného vyjádření - Kombinuje vizuálně obrazné elementy, uplatňuje je k vyjádření vlastních životních zkušeností - Rozpoznává účinek smyslů ve vztahu ke zrakovému vnímání pro jejich zapojení nalézá a uplatňuje plošné, objemové i prostorové vizuálně obrazné prostředky - Při tvorbě a interpretaci vizuálně obrazných vyjádření vybraných, upravených či samostatně vytvořených uplatňuje osobitost svého vnímání v sociálních vztazích	- Vizuálně obrazné prostředky pro vyjádření elementů- linie,tvar objem,barevné kvality,textura,jejich jednoduché vztahy - Rozvržení v obrazové ploše,v objemu,prostoru-lineární,světlostní, barevné, plastické a prostorové prostředky - Vytváření scénického časového průběhu děje,statické a dynamické chápání interakce s realitou - Reflexe zrakového vnímání v souvislosti s vnímáním ostatními smysly - Emotivní a smyslově orientační účinek ve vztahu k vlastnímu prožívání interakce s realitou

8.-9.ročník

DÍLČÍ VÝSTUPY : Žák:	UČIVO :
- Vybírá , pojmenovává a samostatně vytváří bohatou škálu vizuálně obrazných elementů a jejich vztahů k vizuálně obrazným vyjádřením zkušeností z vlastního vnímání, z představ a poznání - Při vnímání událostí rozpozná účinek i dalších smyslů ve vztahu ke zrakovému vnímání, pro jejich zapojení nalézá a uplatňuje plošné, objemové, prostorové vizuálně obrazné prostředky - Rozpozná možnosti statických a dynamických vizuálně obrazných vyjádření – prostorových, objemových, plošných, lineárních, uplatňuje je v reflexi svého přístupu k realitě. - Uplatňuje osobitost svého vnímání jako zdroj aktivního přístupu k realitě a k jejímu vizuálně obraznému vyjádření, svobodně volí a kombinuje vizuálně obrazné prostředky tak, aby mohl vyjádřit pocity a prožitky i dosud neznáme či nejasné. - Při tvorbě a interpretaci vizuálně obrazných vyjádření vybraných, upravených, samostatně vytvořených v sociálních vztazích jichž je účastníkem ověřuje komunikační účinky těchto vyjádření. - Uvědomuje si různorodost interpretace vizuálně obrazných vyjádření a přistupuje k ní jako k možnému zdroji inspirace. - Samostatně odhaluje interpretační kontext. - Uvědomuje si na konkrétních příkladech různorodost spojů. - Vybírá, pojmenovává, samostatně vytváří bohatou škálu elementů.	- Kategorizace představ a prožitků, zkušeností, poznatků – fantazijní, magická,mytická, symbolická,senzuálně deskriptivní,analytická - Typy vizuálně obrazných vyjádření – umělecký obraz, reklama, obrazové zpravodajství, film, interaktivní grafické aplikace - Principy uplatňované v aktuálním pojetí výtvarného umění – manipulace s objekty,pohyb těla a jeho umístění v prostoru,akční tvar malby a kresby, proces stavby vizuálně obrazného vyjádření jako struktury vztahů - Analýza celistvosti vnímaného tvaru na skladebné prvky, vyjádření procesuálních a kvalitativních změn, odhalování vědomých a mimovědomých účinků vizuálně obrazných elementů v procesu umělecké tvorby - Zdroje autorství vizuálně obrazných vyjádření z hlediska interakcí osobně blízkých a osobně představitelných i z hlediska interakcí historických a sociálních - Práce s uměleckými díly – obraz, socha, plastika, lidové umění

5.7.3

Dramatická výchova

Charakteristika vyučovacího předmětu

Obsahové, časové a organizační vymezení

Dramatický obor vede žáky k porozumění dramatickému umění ve všech jeho tradičních i současných formách (divadlo, rozhlas, film, televize, počítačová tvorba) a k uvědomělému ovládnutí všech výrazových prostředků dramatického umění, zejména hlasu a těla jako základních prostředků komunikace a dramatického výrazu.

Časová dotace

Dramatická výchova se učí na škole ve 3., 4. a 6.ročníku v časové dotaci 1 hodina týdně. Výuka probíhá v kmenových třídách, některé aktivity mohou probíhat i v tělocvičně nebo ve volné přírodě v areálu školy.

Dramatický obor se zaměřuje na oblast inscenační tvorby ve všech jejích složkách a seznamuje žáky s tvůrčím procesem od volby tématu a námětu přes vytváření dramaturgicko režijní koncepce včetně scénografického pojetí a scénické hudby až k výstavbě jednotlivých situací a tvorbě postav. V oblasti recepce a reflexe dramatického umění jsou žáci seznamováni s klíčovými etapami ve vývoji divadla a se současnými druhy a žánry dramatického umění. Recepce a reflexe je úzce spojena s inscenační praxí.

Výukou se prolínají nejčastěji tato **průřezová témata**:

Osobnostní a sociální výchova – rozvoj schopností poznávání, sebepoznávání a sebepojetí, seberegulace a sebeorganizace, psychohygiena, kreativita, poznávání lidí, mezilidské vztahy, komunikace

Multikulturní výchova – kulturní difference, lidské vztahy

Environmentální výchova – základní podmínky života

Mediální výchova – kritické vnímání mediálních sdělení, interpretace vztahů mediálního sdělení, fungování a vliv médií ve společnosti

Výchovné a vzdělávací strategie

Výchovné a vzdělávací postupy, které v tomto předmětu směřují k utváření a rozvoji klíčových kompetencí

- užívání základních výrazových prostředků dramatického umění, lidského hlasu a lidského těla a lidského jednání k vyjadřování jevů, vztahů, prožitků, emocí, představ, myšlenek, názorů a postojů a k rozvíjení, zdokonalování a kultivování vlastních hlasových a pohybových dovedností a k jejich adekvátnímu užívání v situacích dramatické tvorby a v běžných životních situacích
- využívání herního jednání a jevištního jednání jako příležitosti k hledání a prověřování způsobů řešení problémů a konfliktů a sdělování o nich a chápání dramatického umění jako zobrazování konfliktů a jejich řešení v současnosti i minulosti, v různých sociálních skupinách, etnikách a národech
- k aktivnímu podílení se na procesu společné inscenační tvorby (dramaturgie, tvorba textu, režie, scénografie, scénická hudba, herecká tvorba), k uvědomování si a rozvíjení vlastních schopností a jejich uplatňování v týmové práci

Vzdělávací obsah

1. stupeň

Očekávané výstupy – 1. období

žák

- zvládá základy správného tvoření dechu, hlasu, artikulace a správného držení těla; dokáže hlasem a pohybem vyjadřovat základní emoce a rozpoznávat je v chování druhých
- rozlišuje herní a reálnou situaci; přijímá pravidla hry; vstupuje do jednoduchých rolí a přirozeně v nich jedná
- zkoumá témata a konflikty na základě vlastního jednání
- spolupracuje ve skupině na tvorbě jevištní situace; prezentuje ji před spolužáky; sleduje prezentace ostatních
- reflektuje s pomocí učitele svůj zážitek z dramatického díla (divadelního, filmového, televizního, rozhlasového)

Očekávané výstupy – 2. období

žák

- propojuje somatické dovednosti a kombinuje je za účelem vyjádření vnitřních stavů a emocí vlastních i určité postavy
- pracuje s pravidly hry a jejich variacemi; dokáže vstoupit do role a v herní situaci přirozeně a přesvědčivě jednat
- rozpoznává témata a konflikty v situacích a příbězích; nahlíží na ně z pozic různých postav; zabývá se důsledky jednání postav
- pracuje ve skupině na vytvoření menšího inscenačního tvaru a využívá přitom různých výrazových prostředků
- prezentuje inscenační tvar před spolužáky a na základě sebereflexe a reflexe spolužáků a učitele na něm dále pracuje, sleduje a hodnotí prezentace svých spolužáků
- reflektuje svůj zážitek z dramatického díla; rozlišuje na základě vlastních zkušeností základní divadelní druhy

Učivo

ZÁKLADNÍ PŘEDPOKLADY DRAMATICKÉHO JEDNÁNÍ

- psychosomatické dovednosti – práce s dechem, správné tvoření hlasu, držení těla, verbální a neverbální komunikace
- herní dovednosti – vstup do role, jevištní postava
- sociálně komunikační dovednosti – spolupráce, komunikace v běžných životních situacích, v herních situacích a v situacích skupinové inscenační tvorby, prezentace, reflexe a hodnocení

PROCES DRAMATICKÉ A INSCENAČNÍ TVORBY

- náměty a témata v dramatických situacích – jejich nalézání a vyjadřování
- typová postava – směřování k její hlubší charakteristice; činoherní i loutkářské prostředky
- dramatická situace, příběh – řazení situací v časové následnosti
- inscenační prostředky a postupy – jevištní tvar na základě improvizované situace a minipříběhu; přednes
- komunikace s divákem – prezentace, sebereflexe

RECEPCE A REFLEXE DRAMATICKÉHO UMĚNÍ

- základní stavební prvky dramatu – situace, postava, konflikt

- současná dramatická umění a média – divadelní, filmová, televizní, rozhlasová a multimediální tvorba
- základní divadelní druhy – činohra, zpěvohra, loutkové divadlo, pohybové a taneční divadlo

3., 4. a 6. ročník

DÍLČÍ VÝSTUPY : Žák:	UČIVO :
- zvládá základy správného tvoření dechu, hlasu, artikulace a správného držení těla, dokáže pohybem a hlasem vyjadřovat základní emoce a rozpoznávat je v chování druhých - rozlišuje herní a reálnou situaci, přijímá pravidla hry, vstupuje do jednoduchých rolí a přirozeně v nich jedná - spolupracuje ve skupině, prezentuje své nápady a tvorbu, sleduje prezentace ostatních - reflektuje s pomocí učitele svůj zážitek z dramatického díla (divadlo, film, televize, rozhlas) - pracuje s pravidly hry a jejich variacemi, dokáže vstoupit do role - rozpoznává témata a konflikty v situacích a příbězích, nahlíží na ně z pozic různých postav, zabývá se důsledky jednání postav	- dramatické hraní – vytváření situací, kladení otázek, asociace - čtení - hlasité nebo tiché, skutečné nebo předstírané, žáci si procvičují veškeré dovednosti potřebné pro čtení, čtení s porozuměním - hlasová cvičení - jde o zdokonalování mluveného projevu - metody práce – brainstorming (žáci chrlí nápady k určitému tématu), komunitní kruh, asociační kruh, vizualizace, hry smyslové (zapojení hmatu, sluchu, čichu nebo Kimovy hry) pantomimicko-pohybové hry (práce s tělem, prostorem), živé obrazy (žáci tvoří ze svých těl obraz určité situace), oživlý obraz (rozpohybování, posouvání příběhu), ulička pravdy (žák prochází uličkou, žáci vyslovují názor z pozice postav), boční vedení (U vede žáky pokyny „mimo hru“), hra v roli (simulace – Ž jedná sám za sebe ve fiktivní situaci, alter ego – Ž jedná v roli někoho jiného, charakterizace – zpřesňování vlastností postav) dabing (jeden hráč koná pohyby a druhý podle toho hovoří), dotazování a odpovídání (horká židle, interview, tisková konference, průzkum), práce s rekvizitou, emocionální křivka, metody graficko-písemné (beletrie, deníky, dopisy) - projekce, filmy (budí u žáků zájem o současnou literaturu, televizní tvorbu, filmy, výtvarné umění, hudbu, noviny, výstavy, protože toto vše je zdroj nápadů na témata pro

	práci v dramatické výchově)
--	-----------------------------

5.8.

Člověk a zdraví

Charakteristika vzdělávací oblasti

Vzdělávací oblast Člověk a zdraví přináší základní podněty pro ovlivňování zdraví, s nimiž se žáci seznamují, učí se je využívat a aplikovat ve svém životě. Vzdělávání v této oblasti směřuje především k tomu, aby žáci poznávali sami sebe jako živé bytosti, aby pochopili hodnotu zdraví, smysl zdravotní prevence i hloubku problémů spojených s nemocí či jiným poškozením zdraví. Žáci se seznamují s různým nebezpečím, které ohrožují zdraví v běžných i mimořádných situacích.

Vzdělávací oblast Člověk a zdraví je vymezena a realizována v souladu s věkem žáků ve vzdělávacích oborech Výchova ke zdraví a Tělesná výchova.

5.8.1.

Výchova ke zdraví

Charakteristika vyučovacího předmětu

Obsahové, časové a organizační vymezení

Časová dotace

Předmět Výchova ke zdraví je vyučován na naší škole v 6. ročníku v časové dotaci 1 hodina týdně.

Nejčastějšími metodami a formami výuky v předmětu Výchova ke zdraví jsou dialog, skupinová práce, problémové vyučování, hry na posílení komunikativních schopností. Její nezbytnou součástí jsou také návštěvy různých preventivních programů a aktivit. Do výuky je zařazována i dramatická výchova, kdy žáci samostatně vytvářejí modelové situace, na kterých se učí správně reagovat. Výchova ke zdraví vede žáky k uvědomění si sama sebe i druhých, osobnosti člověka z hlediska duševního, fyzického, citového, společenského a duchovního zdraví. Žáci se učí otevřeně, jasně a výstižně vyjadřovat a respektovat pravidla diskuse. Získají základní informace o zdravém životním stylu. Uvědomují si možná rizika civilizačních chorob a cítí zodpovědnost za svůj sexuální život. V oblasti drogové problematiky získávají přehled o legálních a ilegálních drogách a uvědomí si nebezpečí drogové závislosti. Výchova ke zdraví významně přispívá k rozvoji poznání mladého člověka a k jeho plnohodnotnému začlenění do společnosti.

Výukou se prolínají téměř všechna **průřezová témata**, zvláště pak:

Osobnostní a sociální výchova – rozvoj schopností poznávání, sebepoznávání a sebepojetí, seberegulace a sebeorganizace, psychohygienu, kreativita, poznávání lidí, mezilidské vztahy, komunikace

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech – Evropa a svět nás zajímá, zvyky a postoje lidí evropských zemí

Výchova demokratického občana – občan, občanská společnost a stát

Multikulturní výchova – kulturní difference, lidské vztahy

Environmentální výchova – základní podmínky života

Mediální výchova – kritické čtení a vnímání mediálních sdělení, interpretace vztahů mediálního sdělení, fungování a vliv médií ve společnosti

Výchovné a vzdělávací strategie

Výchovné a vzdělávací postupy, které v tomto předmětu směřují k utváření a rozvoji klíčových kompetencí

Kompetence k učení

Učitel

- zajistí studijní materiály a zdroje
- umožňuje žákovi prezentovat výsledky jeho práce
- upevňuje u žáka schopnost komunikace a jasné formulace názoru

Kompetence k řešení problému

Učitel

- vede žáka, aby se pomocí příkladů z praktického života dovedl správně rozhodnout

- vybízí žáka, aby kladl otázky k věci
- zadává úkoly, kdy žák kombinuje informace z různých zdrojů
- vede žáka k prozkoumávání pohledů a názorů lišící se od jeho vlastního

Kompetence komunikativní

Učitel

- dává žákovi dostatečný prostor při vyjadřování názoru pomocí problémového vyučování
- vede žáka ke schopnosti obhajovat vhodnou formou svůj názor a zároveň poslouchat názor jiných

Kompetence sociální a personální

Učitel

- vytváří příležitost ke spolupráci v komunitním kruhu nebo v menších skupinách
- přiřazuje různé role pracovní skupině a provádí důslednou prevenci šikany a násilí

Kompetence občanské

Učitel

- vede k otevřenosti vůči spolužákům, solidaritě s druhými a k rozvíjení kritických postojů

Kompetence pracovní

Učitel

- vede žáka k uvědomění si vzájemné propojenosti všech složek zdraví

2. stupeň

Očekávané výstupy

Žák

- respektuje přijatá pravidla soužití mezi spolužáky i jinými vrstevníky a přispívá k utváření dobrých mezilidských vztahů v komunitě
- vysvětlí role členů komunity (rodiny, třídy, spolku) a uvede příklady pozitivního a negativního vlivu na kvalitu sociálního klimatu (vrstevnická komunita, rodinné prostředí) z hlediska prospěšnosti zdraví
- vysvětlí na příkladech přímé souvislosti mezi tělesným, duševním a sociálním zdravím; vysvětlí vztah mezi uspokojováním základních lidských potřeb a hodnotou zdraví
- posoudí různé způsoby chování lidí z hlediska odpovědnosti za vlastní zdraví i zdraví druhých a vyvozuje z nich osobní odpovědnost ve prospěch aktivní podpory zdraví
- usiluje v rámci svých možností a zkušeností o aktivní podporu zdraví
- vyjádří vlastní názor k problematice zdraví a diskutuje o něm v kruhu vrstevníků, rodiny i v nejbližším okolí
- dává do souvislosti složení stravy a způsob stravování s rozvojem civilizačních nemocí a v rámci svých možností uplatňuje zdravé stravovací návyky
- uplatňuje osvojené preventivní způsoby rozhodování, chování a jednání v souvislosti s běžnými, přenosnými, civilizačními a jinými chorobami; svěří se se zdravotním problémem a v případě potřeby vyhledá odbornou pomoc
- projevuje odpovědný vztah k sobě samému, k vlastnímu dospívání a pravidlům zdravého životního stylu; dobrovolně se podílí na programech podpory zdraví v rámci

školy a obce

- samostatně využívá osvojené kompenzační a relaxační techniky a sociální dovednosti k regeneraci organismu, překonávání únavy a předcházení stresovým situacím
- respektuje změny v období dospívání, vhodně na ně reaguje; a kultivovaně se chová k opačnému pohlaví
- respektuje význam sexuality v souvislosti se zdravím, etikou, morálkou a pozitivními životními cíli, chápe význam zdrženlivosti v dospívání a odpovědného sexuálního chování
- ~~dává~~ uvádí do souvislostí zdravotní a psychosociální rizika spojená se zneužíváním návykových látek a životní perspektivu mladého člověka; uplatňuje osvojené sociální dovednosti a modely chování při kontaktu se sociálně patologickými jevy ve škole i mimo ni; v případě potřeby vyhledá odbornou pomoc sobě nebo druhým
- vyhodnotí na základě svých znalostí a zkušeností možný manipulativní vliv vrstevníků, médií, sekt; uplatňuje osvojené dovednosti komunikační obrany proti manipulaci a agresi
- projevuje odpovědné chování v rizikových situacích silniční a železniční dopravy; aktivně předchází situacím ohrožení zdraví, a osobního bezpečí, v případě potřeby poskytne adekvátní první pomoc
- uplatňuje adekvátní způsoby chování a ochrany v modelových situacích ohrožení, nebezpečí i mimořádných událostí

Učivo

VZTAHY MEZI LIDMI A FORMY SOUŽITÍ

- **vztahy ve dvojici** – kamarádství, přátelství, láska, partnerské vztahy, manželství a rodičovství
- **vztahy a pravidla soužití v prostředí komunity** – rodina, škola, vrstevnická skupina, obec, spolek

ZMĚNY V ŽIVOTĚ ČLOVĚKA A JEJICH REFLEXE

- dětství, puberta, dospívání – tělesné, duševní a společenské změny
- sexuální dospívání a reprodukční zdraví – zdraví reprodukční soustavy, sexualita jako součást formování osobnosti, zdrženlivost, předčasná sexuální zkušenost, promiskuita; problémy těhotenství a rodičovství mladistvých; poruchy pohlavní identity

ZDRAVÝ ZPŮSOB ŽIVOTA A PÉČE O ZDRAVÍ

- výživa a zdraví – zásady zdravého stravování, pitný režim, vliv životních podmínek a způsobu stravování na zdraví; poruchy příjmu potravy
- vlivy vnějšího a vnitřního prostředí na zdraví – kvalita ovzduší a vody, hluk, osvětlení, teplota
- tělesná a duševní hygiena, denní režim – zásady osobní, intimní a duševní hygieny, otužování, denní režim, vyváženost pracovních a odpočinkových aktivit, význam pohybu pro zdraví, pohybový režim
- ~~režim dne~~
- ochrana před přenosnými i ~~nepřenosnými~~ chorobami, základní cesty přenosu nákaz a jejich prevence, nákazy respirační, přenosné potravou, získané v přírodě, přenosné krví a sexuálním kontaktem, přenosné bodnutím hmyzu a stykem se zvířaty
- ochrana před chronickými nepřenosnými chorobami a před úrazy – prevence kardiovaskulárních a metabolických onemocnění; preventivní a ~~lékařská~~ léčebná péče; odpovědné chování v situacích úrazu a život ohrožujících stavů (úrazy v domácnosti, při sportu, na pracovišti, v dopravě), základy první pomoci

RIZIKA OHROŽUJÍCÍ ZDRAVÍ A JEJICH PREVENCE

- stres a jeho vztah ke zdraví – kompenzační, relaxační a regenerační techniky k překonávání únavy, stresových reakcí a k posilování duševní odolnosti
- auto-destruktivní závislosti - psychická onemocnění, násilí mířené proti sobě samému, rizikové chování (alkohol, aktivní a pasivní kouření, zbraně, nebezpečné látky a předměty, nebezpečný internet), násilné chování, těžké životní situace a jejich zvládnutí, trestná činnost, dopink ve sportu}
- skryté formy a stupně individuálního násilí a zneužívání, sexuální kriminalita – šikana a jiné projevy násilí; formy sexuálního zneužívání dětí; kriminalita mládeže; komunikace se službami odborné pomoci
- bezpečné chování a komunikace – komunikace s vrstevníky a neznámými lidmi, bezpečný pohyb v rizikovém prostředí, ~~přítomnost~~ nebezpečí komunikace prostřednictvím elektronických médií, sebeochrana a vzájemná pomoc v ~~konfliktních a krizových~~ rizikových situacích a v situacích ohrožení
- dodržování pravidel bezpečnosti a ochrany zdraví – bezpečné prostředí ve škole, ochrana zdraví při různých činnostech, bezpečnost v dopravě, rizika silniční a železniční dopravy, vztahy mezi účastníky silničního provozu vč. zvládnutí agresivity, postup v případě dopravní nehody (tísňové volání, zajištění bezpečnosti)
- manipulativní reklama a informace – reklamní vlivy, působení sekt
- ochrana člověka za mimořádných událostí –klasifikace mimořádných událostí, varovný signál a jiné způsoby varování, základní úkoly ochrany obyvatelstva, evakuace, činnost po mimořádné události, prevence vzniku mimořádných událostí

HODNOTA A PODPORA ZDRAVÍ

- celostní pojetí člověka ve zdraví a nemoci – složky zdraví a jejich interakce, základní lidské potřeby a jejich hierarchie
- podpora zdraví a její formy – prevence a intervence, působení na změnu kvality prostředí a chování jedince, odpovědnost jedince za zdraví, podpora zdravého životního stylu, programy podpory zdraví

OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ ROZVOJ

- sebepoznání a sebepojetí – vztah k sobě samému, vztah k druhým lidem; zdravé a vyrovnané sebepojetí, utváření vědomí vlastní identity
- seberegulace a sebeorganizace činností a chování – cvičení sebereflexe, sebekontroly, sebeovládání a zvládnutí problémových situací; stanovení osobních cílů a postupných kroků k jejich dosažení; zaujímání hodnotových postojů a rozhodovacích dovedností pro řešení problémů v mezilidských vztazích; pomáhající a prosociální chování
- psychohygiena v sociální dovednosti pro předcházení a zvládnutí stresu, hledání pomoci při problémech
- mezilidské vztahy, komunikace a kooperace – respektování sebe sama i druhých, přijímání názoru druhého, empatie; chování podporující dobré vztahy, aktivní naslouchání, dialog, efektivní a asertivní komunikace a kooperace v různých situacích, dopad vlastního jednání a chování

6.ročník

DÍLČÍ VÝSTUPY : Žák:	UČIVO :
- respektuje přijatá pravidla soužití mezi vrstevníky a partnery; pozitivní komunikací a kooperací přispívá k utváření dobrých mezilidských vztahů v širším společenství (v rodině, komunitě) - vysvětlí role členů komunity (rodiny, třídy, spolku) a uvede příklady pozitivního a negativního vlivu na kvalitu sociálního klimatu (vrstevnická komunita, rodinné prostředí) z hlediska prospěšnosti zdraví - zná základní složky potravin a orientovat se v jejich významu pro organismus - uvědomuje si souvislosti mezi vysokou spotřebou tučných, sladkých, slaných pokrmů a civilizačními chorobami (obezita, srdeční choroby aj.) - uvědomuje si rozdíly mezi stravovacími zvyklostmi v rodině a doporučovanými zásadami zdravé výživy - vysvětlí na příkladech přímě souvislosti mezi tělesným, duševním a sociálním zdravím; vysvětlí vztah mezi uspokojováním základních lidských potřeb a hodnotou zdraví - posoudí různé způsoby chování lidí z hlediska odpovědnosti za vlastní zdraví i zdraví druhých a vyvozuje z nich osobní odpovědnost ve prospěch aktivní podpory zdraví - usiluje v rámci svých možností a zkušeností o aktivní podporu zdraví - vyjádří vlastní názor k problematice zdraví a diskutuje o něm v kruhu vrstevníků, rodiny i v nejbližším okolí - uplatňuje osvojené preventivní způsoby rozhodování, chování a jednání v souvislosti s běžnými, přenosnými, civilizačními a jinými chorobami; svěří se se zdravotním problémem a v případě potřeby vyhledá odbornou pomoc - dává do souvislostí zdravotní a psychosociální rizika spojená se zneužíváním návykových látek a životní perspektivou mladého člověka - uplatňuje osvojené sociální dovednosti a modely chování při kontaktu se sociálně	- Dětství, puberta, dospívání - Výživa a zdraví - Pitný režim - Vliv vnějšího a vnitřního prostředí na zdraví - Denní režim - Tělesná a duševní hygiena - Prevence onemocnění - vztahy ve dvojici - sexualita, promiskuita, pohlavní zdrženlivost - pravidla soužití v komunitě - stres a jeho vztah ke zdraví - civilizační choroby - příznaky běžných nemocí - prevence léčby

patologickými jevy ve škole i mimo ni; v případě potřeby vyhledá odbornou pomoc sobě nebo druhým - vyhodnotí na základě svých znalostí a zkušeností možný manipulativní vliv vrstevníků, médií, sekt; uplatňuje osvojené dovednosti komunikační obrany proti manipulaci a agresi - rozpoznávat možná nebezpečí ohrožující zdraví a vědět, že dítě má právo na své bezpečí a nikdo mu nesmí ubližovat, ani ho týrat - umí rozeznat, kdy se může svěřit důvěryhodné dospělé osobě - umí se účelně chovat v případě osobního ohrožení, tj. křičet, rychle odejít, utéci, použít nečekaný protiútok aj. - uvědomuje si, že někteří lidé využívají různé "triky", aby přiměli děti k určitému chování - chápe, že setkání s lidmi agresivními, pod vlivem alkoholu a drog znamená pro děti možné nebezpečí - ví o nebezpečných místech v blízkém okolí a svým chováním umí předcházet možným nebezpečím - umí použít adresy a telefonní čísla odborných institucí poskytujících pomoc v nesnázích a kontaktovat se s nimi v případě potřeby	
- umí uplatňovat způsoby bezpečného chování na komunikacích - zná a rozlišuje dopravní rizika - ví o centrech odborné pomoci a umí je vyhledat a použít jejich telefonní čísla - dokáže se chovat odpovědně při mimořádných událostech a prakticky využívat základní znalosti první pomoci při dopravní nehodě - projevuje odpovědné chování v situacích ohrožení zdraví, osobního bezpečí, při mimořádných událostech; v případě potřeby poskytne adekvátní první pomoc - projevuje zdravé sebevědomí a preferuje ve styku s vrstevníky pozitivní životní cíle, hodnoty a zájmy - umí uplatňovat osvojené sociální dovednosti při kontaktu se sociálně patologickými jevy	- cesty přenosu nákaz - autodestruktivní závislosti - skryté formy násilí a zneužívání - bezpečné chování, dodržování pravidel bezpečnosti a ochrany zdraví - reklama, informace, bezpečná komunikace - ochrana člověka za mimořádných událostí - dopravní rizika - chování na komunikacích - sebepoznání a sebepojetí - seberegulace - psychohygiena - mezilidské vztahy a komunikace - morální rozvoj

5.8.2.

Tělesná výchova

Charakteristika vyučovacího předmětu

Obsahové, časové a organizační vymezení

Tělesná výchova přispívá ke komplexnímu vzdělávání žáků. Je vyučována ve všech ročnících.

Časová dotace

V 1.-9.ročníku 2 hodiny týdně.

Žákům je od 5.ročníku nabízen volitelný předmět Rozšířená výuka Tělesné výchovy. Škola organizuje I řadu pohybových aktivit a kroužků, např.: atletika, pohybové hry, gymnastika, šachy, ...

Výuka probíhá na školním hřišti v areálu školy a v tělocvičně. Některé aktivity probíhají také na školním dvoře, na obecním workoutovém hřišti, dále mohou být dle potřeb zařazovány tělovýchovné chvilky, vycházky nebo návštěvy kluziště.

Součástí výuky Tělesné výchovy je i výuka plavání (2. a 3.ročník), která probíhá v plaveckém bazénu v Hustopečích. Žáci školy se pak v zimě účastní týdenních Lyžařských výcvikových kurzů. Na 1.stupni je LVK organizován v lyžařském areálu v nedalekých Němčičkách pod vedením zkušených instruktorů. Pro žáky 2.stupně je organizován LVK na horách, nejčastěji v Jeseníkách pod vedením instruktorů z řad učitelů Tělesné výchovy, popř. externích instruktorů.

Škola se často zúčastňuje školních i mimoškolních sportovních soutěží, např. v atletice, fotbalu, floorbalu, šachů, ... Škola se také v rámci mezinárodní spolupráce s partnerskou školou ve slevenských Moravanech nad Váhom účastní tamní olympiády základních škol.

Tělesná výchova by měla přispívat ke schopnosti žáků samostatně ohodnotit své možnosti a optimálně zařazovat pohybové aktivity do denního režimu.

Obsahem tělesné výchovy je rozvíjení pohybových schopností a nadání žáků, odhalování a korekce oslabení pohybových schopností žáků. Žáci by měli chápat význam TV pro zdraví člověka jako možnost relaxace a kompenzace po fyzické i psychické zátěži, dbát na správné držení těla, osvojit si hygienické návyky a dbát na bezpečnost při sportu. Rozvoj pohybových schopností a dovedností žáků by měl být všestranný, spojený s co nejširším spektrem pohybových činností s ohledem na potřeby, schopnosti a zájem žáků, tak aby zahrnoval činnosti z atletiky, gymnastiky, pohybové a sportovní hry, turistiku, plavání, lyžování, bruslení a další sportovní aktivity dle zájmu žáků a možností školy. Všechny činnosti by měly směřovat k ochraně zdraví jednotlivce i kolektivu a k ochraně životního prostředí.

Do předmětu bude přirozeně prolínat učivo českého jazyka (lidová říkadla, pojmenovávání částí lidského těla, vedení rozhovoru a správné vyjadřování), učivo hudební výchovy (melodie, rytmus, zesilování, zeslabování, taneční krok, lidové písně), učivo matematiky (měření, porovnávání, jednoduché početní operace, orientace v tabulkách výsledků), učivo z oblasti člověk a jeho svět (pojmenovávání částí lidského těla, bezpečnost, ochrana zdraví, zdravý životní styl, mezilidské vztahy, chování v dopravních prostředcích, vztah k přírodě, fyzická zdatnost a její rozvoj).

Na II. stupni je cílem získat kladný vztah k fyzickým aktivitám a sportu, vytvářet návyky zdravého životního stylu vedoucí k utužování zdraví. Dále dodržovat sportovní etiku pravidla,

jednání fair – play. Úzké mezipředmětové vztahy nalezneme v přírodopise (znalost svalových skupin, první pomoc, péče o tělo ...) a v hudební výchově (rytmizace, cvičení s hudbou).

V hodinách tělesné výchovy jsou realizována následující **průřezová témata**:

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech – jsme Evropané

Osobnostní a sociální výchova – hodnoty, postoje, praktická etika, seberegulace, sebeorganizace, poznávání lidí, mezilidské vztahy, komunikace, sebezpoznání a sebepojetí

Výchova demokratického občana – principy demokracie

Environmentální výchova – základní podmínky života, vztah člověka k prostředí

Multikulturní výchova – kulturní difference, lidské vztahy, etnický původ

Výchovné a vzdělávací strategie

K rozvoji klíčových kompetencí budou v hodinách tělesné výchovy uplatňovány tyto společné postupy:

Kompetence k učení

Učitel

- používá jasných a správných pojmů a terminologie při organizaci TV
- vede žáka k odhalování vlastních možností, posuzování kvality svého výkonu i výkonů spolužáků, k odhalování chyb a nedostatků a stanovování možností jejich nápravy
- umožňuje žákovi pochopení pravidel, organizace i správného předvedení pohybové činnosti pomocí nákrešů, schémat, obrázků, případně i filmové ukázky

Kompetence k řešení problému

Učitel

- vede žáka tak, aby na základě teoretických poznatků a pozorování dospěl k co nejvyšší kvalitě výsledku
- pomáhá žákovi řešit problémy vzniklé při sportu, zvláště pak adekvátně reagovat na zranění své i spolužáků

Kompetence komunikativní

Učitel

- vytváří příležitosti pro vzájemnou komunikaci žáků při vzájemném hodnocení výkonu, odhalování příčin nedostatků a stanovování cest k jejich odstranění
- vede žáka ke spolupráci při řešení úkolů, zajímá se o názory, náměty a zkušenosti dětí

Kompetence sociální a personální

Učitel

- nabízí žákovi dostatek příležitostí ke spolupráci ve družstvech
- umožňuje mu aktivně se podílet na tvorbě pravidel, ale i hodnocení jejich dodržování
- vede ho k zodpovědnosti za kvalitu vlastního výkonu v souvislosti se zodpovědností za kvalitu výkonu celého družstva (skupiny)
- podporuje aktivity vedoucí k organizaci her a soutěží, dá žákům dostatečný prostor k jejich realizaci
- umožňuje žákovi vnímat odlišnosti každého člověka a navozuje pocit vlastní zodpovědnosti za péči o své zdraví

Kompetence občanské

Učitel

- vede žáka k zodpovědnému přístupu k bezpečnosti a péči o zdraví své i zdraví ostatních
- směřuje k osvojení zdravého životního stylu a k ochraně životního prostředí

Kompetence pracovní

Učitel

- důsledně dbá na udržování pořádku a hygieny a dodržování pravidel bezpečnosti při přípravě a používání nářadí a náčiní
- nabízí dostatek příležitostí pro srovnání péče o zdraví při pracovní a zájmové činnosti
- nabízí žákovi dostatečný prostor pro uplatnění při realizaci různých činností, organizaci práce ve skupině, k hodnocení práce vlastní i ostatních
- vede žáka k povinnosti seznámit se s pravidly a řídit se jimi

1. stupeň

Očekávané výstupy – 1. období

Žák

- spojuje pravidelnou každodenní pohybovou činnost se zdravím a využívá nabízené příležitosti
- zvládá v souladu s individuálními předpoklady jednoduché pohybové činnosti jednotlivce nebo činnosti prováděné ve skupině; usiluje o jejich zlepšení
- spolupracuje při jednoduchých týmových pohybových činnostech a soutěžích
- uplatňuje hlavní zásady hygieny a bezpečnosti při pohybových činnostech ve známých prostorech školy
- reaguje na základní pokyny a povely k osvojované činnosti a její organizaci

Očekávané výstupy – 2. období

Žák

- podílí se na realizaci pravidelného pohybového režimu; uplatňuje kondičně zaměřené činnosti; projevuje přiměřenou samostatnost a vůli po zlepšení úrovně své zdatnosti
- zařazuje do pohybového režimu korektivní cvičení, především v souvislosti s jednostrannou zátěží nebo vlastním svalovým oslabením
- zvládá v souladu s individuálními předpoklady osvojované pohybové dovednosti; vytváří varianty osvojených pohybových her
- uplatňuje pravidla hygieny a bezpečného chování v běžném sportovním prostředí; adekvátně reaguje v situaci úrazu spolužáka
- jednoduše zhodnotí kvalitu pohybové činnosti spolužáka a reaguje na pokyny k vlastnímu provedení pohybové činnosti
- jedná v duchu fair play: dodržuje pravidla her a soutěží, pozná a označí zjevné přestupky proti pravidlům a adekvátně na ně reaguje; respektuje při pohybových činnostech opačné pohlaví
- užívá při pohybové činnosti základní osvojované tělocvičné názvosloví; cvičí podle jednoduchého nákresu, popisu cvičení
- zorganizuje nenáročnou pohybovou činnost a soutěže na úrovni třídy
- změří základní pohybové výkony a porovná je s předchozími výsledky
- orientuje se v informačních zdrojích o pohybových aktivitách a sportovních akcích ve škole i v místě bydliště; samostatně získá potřebné informace

Učivo

ČINNOSTI OVLIVŇUJÍCÍ ZDRAVÍ

- **význam pohybu pro zdraví** – pohybový režim žáků, délka a intenzita pohybu

- **příprava organismu** – příprava před pohybovou činností, uklidnění po zátěži, napínací a protahovací cvičení
- **zdravotně zaměřené činnosti** – správné držení těla, správné zvedání zátěže; průpravná, kompenzační, relaxační a jiná zdravotně zaměřená cvičení a jejich praktické využití
- **rozvoj různých forem rychlostí, vytrvalosti, síly, pohyblivosti, koordinace pohybu**
- **hygiena při TV** – hygiena pohybových činností a cvičebního prostředí, vhodné oblečení a obutí pro pohybové aktivity
- **bezpečnost při pohybových činnostech** – organizace a bezpečnost cvičebního prostoru, bezpečnost v šatnách a umyvárnách, bezpečná příprava a ukládání náradí, náčiní a pomůcek, první pomoc v podmínkách TV

ČINNOSTI OVLIVŇUJÍCÍ ÚROVEŇ POHYBOVÝCH DOVEDNOSTÍ

- **pohybové hry** – s různým zaměřením; netradiční pohybové hry a aktivity; využití hraček a netradičního náčiní při cvičení; pohybová tvořivost
- **základy gymnastiky** – průpravná cvičení, akrobacie, cvičení s náčiním a na náradí odpovídající velikosti a hmotnosti
- **rytmické a kondiční formy cvičení pro děti** – kondiční cvičení s hudbou nebo rytmickým doprovodem, základy estetického pohybu, vyjádření melodie a rytmu pohybem, jednoduché tance
- **průpravné úpoly** – přetahy a přetlaky
- **základy atletiky** – rychlý běh, motivovaný vytrvalý běh, skok do dálky nebo do výšky, hod míčkem
- **základy sportovních her** – manipulace s míčem, pálkou či jiným herním náčiním odpovídající velikosti a hmotnosti, herní činnosti jednotlivce, spolupráce ve hře, průpravné hry, utkání podle zjednodušených pravidel minisportů
- **turistika a pobyt v přírodě** – přesun do terénu a chování v dopravních prostředcích při přesunu, chůze v terénu, táboření, ochrana přírody
- **plavání** – (*základní plavecká výuka*) – hygiena plavání, adaptace na vodní prostředí, základní plavecké dovednosti, jeden plavecký způsob (plavecká technika), prvky sebezáchrany a dopomoci tonoucím
- **lyžování, bruslení** – hry na sněhu a na ledě, základní techniky pohybu na lyžích a bruslích
- **další pohybové činnosti** – (*podle podmínek školy a zájmu žáků*)

ČINNOSTI PODPORUJÍCÍ POHYBOVÉ UČENÍ

- **komunikace v TV** – základní tělocvičné názvosloví osvojovaných činností, smluvené povely, signály
- **organizace při TV** – základní organizace prostoru a činností ve známém (běžném) prostředí
- **zásady jednání a chování** – fair play, olympijské ideály a symboly
- **pravidla zjednodušených osvojovaných pohybových činností** – her, závodů, soutěží
- **měření a posuzování pohybových dovedností** – měření výkonů, základní pohybové testy
- **zdroje informací o pohybových činnostech**

2. stupeň

ČINNOSTI OVLIVŇUJÍCÍ ZDRAVÍ

Očekávané výstupy

Žák

- aktivně vstupuje do organizace svého pohybového režimu, některé pohybové činnosti zařazuje pravidelně a s konkrétním účelem
- usiluje o zlepšení své tělesné zdatnosti; z nabídky zvolí vhodný rozvojový program
- samostatně se připraví před pohybovou činností a ukončí ji ve shodě s hlavní činností – zatěžovanými svaly
- odmítá drogy a jiné škodliviny jako neslučitelné se sportovní etikou a zdravím; upraví pohybovou aktivitu vzhledem k údajům o znečištění ovzduší
- uplatňuje vhodné a bezpečné chování i v méně známém prostředí sportovišť, přírody, silničního provozu; předvídá možná nebezpečí úrazu a přizpůsobí jim svou činnost

Učivo

- **význam pohybu pro zdraví** – rekreační a výkonnostní sport, sport dívek a chlapců
- **zdravotně orientovaná zdatnost** – rozvoj ZOZ, kondiční programy, manipulace se zatížením
- **prevence a korekce jednostranného zatížení a svalových dysbalancí** – průpravná, kompenzační, vyrovnávací, relaxační a jiná zdravotně zaměřená cvičení
- **hygiena a bezpečnost při pohybových činnostech** – v nestandardním prostředí, první pomoc při TV a sportu v různém prostředí a klimatických podmínkách, improvizované ošetření poranění a odsun raněného

ČINNOSTI OVLIVŇUJÍCÍ ÚROVEŇ POHYBOVÝCH DOVEDNOSTÍ

Očekávané výstupy

Žák

- zvládá v souladu s individuálními předpoklady osvojované pohybové dovednosti a tvořivě je aplikuje ve hře, soutěži, při rekreačních činnostech
- posoudí provedení osvojované pohybové činnosti, označí zjevné nedostatky a jejich možné příčiny

Učivo

- **pohybové hry** – s různým zaměřením; netradiční pohybové hry a aktivity
- **gymnastika** – akrobacie, přeskoky, cvičení s náčiním a na nářadí
- **estetické a kondiční formy cvičení s hudbou a rytmickým doprovodem** – základy rytmické gymnastiky, cvičení s náčiním; kondiční formy cvičení pro daný věk žáků; tance
- **úpoly** – základy sebeobrany, základy aikidó, judó, karatedó
- **atletika** – rychlý běh, vytrvalý běh na dráze a v terénu, základy překážkového běhu, skok do dálky nebo do výšky, hod míčkem nebo granátem, vrh koulí
- **sportovní hry** – *(alespoň dvě hry podle výběru školy)* – herní činnosti jednotlivce, herní kombinace, herní systémy, utkání podle pravidel žákovské kategorie
- **turistika a pobyt v přírodě** – příprava turistické akce, přesun do terénu a uplatňování pravidel bezpečnosti silničního provozu v roli chodce a cyklisty, chůze se zátěží i v mírně náročném terénu, táboření, ochrana přírody, základy orientačního běhu, dokumentace z turistické akce přežití v přírodě, orientace, ukrytí, nouzový přístřešek, zajištění vody, potravy, tepla

- **plavání** – *(podle podmínek)* – další plavecké dovednosti, další plavecký způsob (plavecká technika), dovednosti záchranného a branného plavání, prvky zdravotního plavání a plaveckých sportů, rozvoj plavecké vytrvalosti
- **lyžování, snowboarding, bruslení** – běžecké lyžování, lyžařská turistika, sjezdové lyžování nebo jízda na snowboardu, bezpečnost pohybu v zimní horské krajině, jízda na vleku; *(další zimní sporty podle podmínek školy)*
- **další (i netradiční) pohybové činnosti** – *(podle podmínek školy a zájmu žáků)*

ČINNOSTI PODPORUJÍCÍ POHYBOVÉ UČENÍ

Očekávané výstupy

Žák

- užívá osvojované názvosloví na úrovni cvičence, rozhodčího, diváka, čtenáře novin a časopisů, uživatele internetu
- naplňuje ve školních podmínkách základní olympijské myšlenky – čestné soupeření, pomoc handicapovaným, respekt k opačnému pohlaví, ochranu přírody při sportu
- dohodne se na spolupráci i jednoduché taktice vedoucí k úspěchu družstva a dodržuje ji
- rozlišuje a uplatňuje práva a povinnosti vyplývající z role hráče, rozhodčího, diváka, organizátora
- sleduje určené prvky pohybové činnosti a výkony, eviduje je a vyhodnotí
- zorganizuje samostatně i v týmu jednoduché turnaje, závody, turistické akce na úrovni školy; spolurozhoduje osvojované hry a soutěže
- zpracuje naměřená data a informace o pohybových aktivitách a podílí se na jejich prezentaci

Učivo

- **komunikace v TV** – tělocvičné názvosloví osvojovaných činností, smluvené povely, signály, gesta, značky, základy grafického zápisu pohybu, vzájemná komunikace a spolupráce při osvojovaných pohybových činnostech
- **organizace prostoru a pohybových činností** – v nestandardních podmínkách; sportovní výstroj a výzbroj – výběr, ošetřování
- **historie a současnost sportu** – významné soutěže a sportovci, olympismus – olympijská charta
- **pravidla osvojovaných pohybových činností** – her, závodů, soutěží
- **zásady jednání a chování v různém prostředí a při různých činnostech**
- **měření výkonu a posuzování pohybových dovedností** – měření, evidence, vyhodnocování

Rozdělení učiva do ročníků

1. – 5. ročník

Žák:	DÍLČÍ VÝSTUPY :	UČIVO :
	- zvládá osvojené pohybové dovednosti dle svých předpokladů a schopností - dokáže zhodnotit kvalitu pohybové činnosti a reaguje na pokyny k odstranění vlastních	- Význam pohybu pro zdraví, příprava organismu na pohyb, zdravotně zaměřené činnosti, rozvoj rychlosti, vytrvalosti, síly, pohyblivosti, koordinace pohybu, hygiena při

chyb - projevuje samostatnost, odvahu a vůli ke zlepšení svého výkonu - soutěží a jedná v duchu fair play - dokáže spolupracovat při jednotlivých pohybových činnostech - dodržuje pravidla bezpečného chování a jednání ve známém i neznámém prostředí - pokouší se o organizaci jednoduché pohybové hry - se aktivně podílí na činnosti ovlivňující jeho zdraví - se podílí na realizaci vlastního pohybového režimu - samostatně si zlepšuje úroveň své zdatnosti - zvládá pohybové dovednosti vzhledem ke svým individuálním předpokladům - dodržuje pravidla hygieny a bezpečnostní pravidla chování při pohybových aktivitách ve známém i neznámém prostředí - snaží se o adekvátní a duchapřítomnou reakci při úrazu spolužáka - reaguje na pokyny k provedení pohybových činností - dokáže změřit, zaznamenat, porovnat výkon s předcházejícími výsledky - orientuje se v informačních zdrojích o pohybových aktivitách a sportovních akcích ve škole i mimo školu - užívá základní osvojené tělocvičné názvosloví	TV, bezpečnost při pohybových činnostech - Pohybové hry, základy gymnastiky, rytmické a kondiční cvičení, průpravné úpoly, přetahy a přetlaky, základy atletiky, základy sportovních her, turistika a pohyb v přírodě, plavání, bruslení - Komunikace v TV, organizace při TV, zásady jednání a chování v TV, pravidla pohybových činností, měření a posuzování pohybových dovedností Činnosti ovlivňující úroveň pohybových dovedností Gymnastika Akrobacie (kotoul vpřed, vzad, průpravná cvičení pro zvládnutí stoje na rukou, stoj na rukou s dopomocí, akrobatické sestavy) Přeskok (návěik odrazu z můstku, přeskok bedny odrazem z trampolínky, roznožka přes kozu odrazem z trampolínky, můstku, skrčka přes kozu odrazem z trampolínky, můstku) Kladinka (chůze bez dopomoci) Průpravné úpoly přetahy a přetlaky Atletika Běh (běžecká abeceda, rychlý běh na 60 m, vytrvalý běh do 1000 m na dráze, běh v terénu, polovysoký start, základy nízkého startu i z bloků) Skok do dálky, Hod míčkem Pohybové hry základní pojmy, organizační povely základní pravidla netradiční pohybové hry a aktivity pohybová tvořivost využití přírodního prostředí využití netradičního náčiní Sportovní hry základní pojmy, pravidla základní organizace utkání (losování, zahájení, počítání skóre, ukončení utkání) manipulace s míčem, pálkou nebo jiným herním náčiním přihrávka jednoruč a obouruč, přihrávka vnitřním nártem pohyb s míčem a bez míče chytání míče jednoruč a obouruč vedení míče (driblinkem, nohou)
---	---

	střelba jednoruč i obouruč na koš, střelba vnitřním nártem na branku Plavání základní plavecká výuka, hygiena průpravná cvičení na suchu splývání, dýchání do vody pády a skoky do vody z nízkých poloh jeden plavecký způsob plavání úseků od 10 m do 100m, obrátka prvky sebezáchrany a dopomoci základní plavecké dovednosti Bruslení hygiena, bezpečnost vhodné a bezpečné oblečení chůze s bruslemi mimo led průpravná cvičení pro osvojování rovnováhy na bruslích jízda vpřed, zastavení, zatáčení jízda na rychlost, jízda na vytrvalost Turistika a pohyb v přírodě pohyb v náročnějším terénu základy ochrany přírody čtení z mapy první pomoc při úrazu chůze v terénu do 15 km chůze a běh po vyznačené trase jízda na kole (nasedání, sesedání, jízda v přímém směru, zatáčení, odbočování, brzdění, zastavení) základní dovednosti spojené s tábořením
--	---

6. - 9. ročník

DÍLČÍ VÝSTUPY :	UČIVO :
Žák:	
- Uplatňuje správné způsoby držení těla v různých polohách a pracovních činnostech. Zaujímá správné cvičební polohy. Užívá osvojené názvosloví na úrovni cvičence. Dohodne se na spolupráci a taktice vedoucí k úspěchu družstva (za pomoci učitele). Dokáže odhadnout a srovnat úroveň schopností svých i ostatních. Chová se v duchu fair play	- Význam pohybu pro zdraví, zdravotně orientovaná činnost, prevence a korekce zatížení a dysbalancí, hygiena a bezpečnost při pohybových činnostech - Pohybové hry, gymnastika, estetické a kondiční formy cvičení s hudbou, úpoly, atletika, sportovní hry, turistika a pobyt v přírodě, plavání, zimní sporty - Komunikace v TV, orientace prostoru a

- Aktivně vstupuje do organizace svého pohybového režimu. V hodinách TV usiluje o zlepšení své tělesné zdatnosti. Odmítá drogy a jiné škodliviny jako neslučitelné se zdravím a sportem.. Předvídá možné nebezpečí úrazu. Uplatňuje pravidla bezpečného chování ve sportovním prostředí. Vhodně reaguje na informaci o znečištění ovzduší a tomu přizpůsobí pohybové aktivity. - Zvládá v souladu s individuálními předpoklady provedení osvojených pohybových dovedností. Uplatňuje osvojené pohybové dovednosti ve hře, soutěži a rekreačních činnostech. Cíleně se připravuje na pohybovou činnost a její ukončení. - Chápe význam přípravy organismu před cvičením. Připravuje a uklízí náradí a náčiní. Předchází možným poraněním a úrazům vhodným oblečením a obuví. Plní zodpovědně pokyny učitele. Uplatňuje bezpečné chování v přírodě a silničním provozu. - Chápe, že různá cvičení mají různé účinky. Ví o svých pohybových přednostech a nedostacích a s pomocí učitele je zlepšuje. Soustředí se na správné a přesné provedení pohybu. - Dovede z osvojených cviků připravit krátké sestavy a zacvičit je. Dovede využít gymnastické cviky pro rozvoj své zdatnosti a pro správné držení těla. Zvládá bezpečně záchranu a pomoc při osvojovaných cvicích. - Zvládá základní estetické držení těla. Vysvětlí zdravotní a relaxační účinky cvičení s hudbou. Zvládá základní aerobní cvičení s hudbou (D). - Předvede šplh na tyči. Používá při cvičeních švihadlo, plný míč. Vysvětlí význam kondičního cvičení pro rozvoj síly, rychlosti, vytrvalosti a obratnosti. Vysvětlí základní zásady posilování břišních a zádočných svalů. - Základní úchopy, postoje, odpory a pády. - Úpolové hry. - Změří a zapíše výkony v osvojovaných disciplínách. Upraví doskočiště, připraví start běhu a vydá povely pro start. Používá aktivně základní osvojované pojmy. Uběhne 60 m,	pohybových činností, historie a současnost sportu, pravidla při pohybových činnostech, zásady jednání při sportu, měření výkonu a posuzování dovedností Průpravná, koordinační a kompenzační cvičení Gymnastika Rytmická a kondiční gymnastika Úpoly Atletika
---	--

2. *Výchova demokratického občana* (občan, občanská společnost a stát, principy demokracie jako forma vlády a způsobu rozhodování)
3. *Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech* (Evropa a svět nás zajímá)
4. *Multikulturní výchova* (kulturní difference, lidské vztahy)
5. *Environmentální výchova* (lidské aktivity a problémy životního prostředí, vztah člověka k prostředí)
6. *Mediální výchova* (fungování a vliv médií ve společnosti)

Výchovné a vzdělávací strategie

Výchovné a vzdělávací postupy, které v tomto předmětu směřují k utváření a rozvoji klíčových kompetencí:

Kompetence k učení

Učitel

- realizuje co nejširší spektrum didaktických stylů
- seznamuje žáky s požadovanými dílčími i konečnými výstupy
- pověřuje žáka rolími předevíracího, rozhodčího a organizátora pohybové aktivity

Kompetence k řešení problémů

Učitel

- vede žáky k vytváření a dodržování taktiky týmu
- využívá didaktické styly s objevováním
- staví před žáky problémové situace, jejichž řešení vyžaduje spolupráci a kritické myšlení
- jasně pojmenovává příčiny úspěchu a neúspěchu

Kompetence komunikativní

učitel

- vyžaduje odůvodňování zvoleného postupu či taktiky
- diskutuje se žáky a zajímá se o jejich názory
- používá odpovídající terminologii a při rozhodování i obvyklá gesta či jiné signály

Kompetence sociální a personální

Učitel

- vytváří a zachovává ve vyučování přátelskou atmosféru
- respektuje osobnostní a anatomicko-fyziologické vlastnosti žáků a úroveň jejich motorických schopností
- klade důraz na jednání v duchu fair play

Kompetence občanské

Učitel

- vede žáky k respektování názorů a postojů jiných, odmítá jakékoli projevy utlačování
- motivuje a podporuje žáky v účasti na školních i mimoškolních sportovních či pohybových aktivitách

Kompetence pracovní

Učitel

- dbá o dodržování bezpečnostních zásad
- vede žáky k dodržování vhodných hygienických návyků
- provádí kontrolu plnění zadaných úkolů

Výstupy pro předmět Rozšířená tělesná výchova jsou shodné s výstupy pro předmět Tělesná výchova.

5.9.

Člověk a svět práce

Charakteristika vzdělávací oblasti

Tato vzdělávací oblast zahrnuje širokou škálu pracovních činností a technologií. Vede žáky k získávání základních uživatelských dovedností a přispívá k vytváření životní a profesní orientace žáků. Vychází se z konkrétních životních situací, získávají se praktické pracovní dovednosti a návyky.

5.9.1.

Člověk a svět práce

Charakteristika vzdělávacího předmětu

Obsahové, časové a organizační vymezení

Časová dotace

Předmět Člověk a svět práce vyučujeme od prvního do devátého ročníku s časovou dotací 1 hodina týdně v každém ročníku.

Na prvním stupni je předmět formálně členěn na 4 tematické okruhy, jejichž témata jsou obsažena v každém z pěti ročníků: práce s drobným materiálem, konstrukční činnosti, pěstitelské práce a příprava pokrmů. Na druhém stupni projdou žáci tematickými okruhy: pěstitelské práce, příprava pokrmů, práce s technickými materiály, provoz a údržba domácnosti, volba povolání

Vzdělávací obsah je určen všem žákům (tedy chlapcům i dívkám bez rozdílu). Výuka probíhá v kmenových třídách nebo v učebnách k tomu určených. Upřednostňovanou formou realizace předmětu je vyučovací hodina.

Při výuce se žáci učí pracovat s různými materiály a osvojují si základní pracovní dovednosti a návyky důležité pro jejich další život. Klademe důraz na rozvoj jejich tvořivosti i manuální zručnosti. Učí se plánovat, organizovat a hodnotit pracovní činnost samostatně i v týmu. Ve všech tematických okruzích jsou žáci soustavně vedeni k dodržování zásad bezpečnosti a hygieny při práci, k dodržování pravidel společenského chování, komunikaci i spolupráci. V předmětu se kromě vlastního vzdělávacího obsahu realizují části vzdělávacích obsahů **průřezových témat**:

Osobnostní sociální výchova – rozvoj schopností poznávání, seberegulace, sebeorganizace, kreativita, poznávání lidí, mezilidské vztahy, komunikace, kooperace, řešení problémů, praktická etika

Výchova demokratického občana – občanská společnost a škola, občanská společnost a stát

Environmentální výchova – ekosystémy, základní podmínky života, lidské aktivity a problémy, vztah člověka k prostředí

Mediální výchova – fungování a vliv médií, práce v realizačním týmu, tvorba med. sdělení

Jako stěžejní metody volíme ty, které podporují samostatnost a spolupráci dětí, vlastní aktivitu a tvořivost, vyhodnocování a řešení problémů, formulování a ověřování vlastních názorů, utřídění informací a hledání jejich souvislostí.

Výchovné a vzdělávací strategie

Výchovné a vzdělávací postupy, které v tomto předmětu směřují k utváření a rozvoji klíčových kompetencí:

Kompetence k učení

Učitel

- vede žáka k provedení práce podle návodu
- vede žáka k plánování činností při práci s technickými materiály a při přípravě pokrmů
- předkládá dostatečné množství příkladů pro pochopení technické dokumentace jednoduchých zařízení
- vede žáka k poznávání výhod pořizování náčrtu při nejrůznějších činnostech
- vede žáka k poznávání vlastností materiálů a surovin, jejich použitelnosti

Kompetence k řešení problémů

Učitel

- vede žáka k uvědomění si potřeby praktického ověřování řešení problémů
- podporuje žáka v aplikaci řešení při obdobných zadání a v hledání nových způsobů využití dovedností při práci s technickými materiály a přípravě pokrmů
- předkládá dostatečné množství příkladů nutnosti být schopen prakticky používat osvojené poznatky pro uplatnění na trhu práce
- otevírá prostor pro zodpovědné rozhodování o vlastní profesní orientaci
- seznamuje žáka s možnostmi poradenství v oblasti volby dalšího studia, profesní orientace

Kompetence komunikativní

Učitel

- vede žáka k účinné komunikaci při práci s technickými materiály
- seznamuje s přesným významem pojmů se vztahem k práci s technickými materiály a při přípravě pokrmů
- vysvětluje pojmy související s volbou povolání
- předkládá dostatek podnětů a příležitostí pro vlastní prezentaci žáků

Kompetence sociální a personální

Učitel

- vytváří příležitosti ke spolupráci ve dvojici a v malé skupině
- přiřazuje různé role v pracovní skupině a zprostředkuje tak jejich prožívání
- navozuje zážitek uvědomování si potřeby ohleduplnosti na pracovišti

Kompetence občanské

Učitel

- otevírá prostor pro pochopení vlivu různých činností člověka na životní prostředí a spoluzodpovědnosti za jeho ochranu
- umožňuje tvořivý přístup žáka k plnění zadaných témat

Kompetence pracovní

Učitel

- vede žáka k uvědomělému, správnému a bezpečnému používání všech používaných nástrojů a materiálů
- vede žáka ke snaze o provedení práce v co nejlepší kvalitě
- předkládá srovnání hospodárnosti různých postupů, které vedou k těmto cílům
- pomáhá vyhledávat možná rizika při různých činnostech a hledat cesty k jejich minimalizaci
- seznamuje s konkrétními podnikatelskými aktivitami od záměrů až po jejich realizaci
- vytváří prostor pro přijímání promyšlených rozhodnutí o dalším vzdělávání a profesní orientaci

1. stupeň

PRÁCE S DROBNÝM MATERIÁLEM

Očekávané výstupy – 1. období

Žák

- vytváří jednoduchými postupy různé předměty z tradičních i netradičních materiálů
- pracuje podle slovního návodu a předlohy

Očekávané výstupy – 2. období

Žák

- vytváří přiměřenými pracovními operacemi a postupy na základě své představivosti různé výrobky z daného materiálu
- využívá při tvořivých činnostech s různým materiálem prvky lidových tradic
- volí vhodné pracovní pomůcky, nástroje a náčiní vzhledem k použitému materiálu
- udržuje pořádek na pracovním místě a dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce; poskytne první pomoc při úrazu

Učivo

- vlastnosti materiálu (přírodniny, modelovací hmota, papír a karton, textil, drát, fólie aj.)
- pracovní pomůcky a nástroje – funkce a využití
- jednoduché pracovní operace a postupy, organizace práce
- lidové zvyky, tradice, řemesla

KONSTRUKČNÍ ČINNOSTI

Očekávané výstupy – 1. období

Žák

- zvládá elementární dovednosti a činnosti při práci se stavebnicemi

Očekávané výstupy – 2. období

Žák

- provádí při práci se stavebnicemi jednoduchou montáž a demontáž
- pracuje podle slovního návodu, předlohy, jednoduchého náčrtu
- dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce, poskytne první pomoc při úrazu

Učivo

- stavebnice (plošné, prostorové, konstrukční), sestavování modelů
- práce s návodem, předlohou, jednoduchým náčrtem

PĚSTITELSKÉ PRÁCE

Očekávané výstupy – 1. období

Žák

- provádí pozorování přírody, zaznamenává a zhodnotí výsledky pozorování
- pečuje o nenáročné rostliny

Očekávané výstupy – 2. období

Žák

- provádí jednoduché pěstitelské činnosti, samostatně vede pěstitelské pokusy a pozorování
- ošetřuje a pěstuje podle daných zásad pokojové i jiné rostliny
- volí podle druhu pěstitelských činností správné pomůcky, nástroje a náčiní
- dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce; poskytne první pomoc při úrazu

Učivo

- základní podmínky pro pěstování rostlin, půda a její zpracování, výživa rostlin, osivo

- pěstování rostlin ze semen v místnosti, na zahradě (okrasné rostliny, léčivky, koření, zelenina aj.)
- pěstování pokojových rostlin
- rostliny jedovaté, rostliny jako drogy, alergie

PŘÍPRAVA POKRMŮ

Očekávané výstupy – 1. období

Žák

- připraví tabuli pro jednoduché stolování
- chová se vhodně při stolování

Očekávané výstupy – 2. období

Žák

- orientuje se v základním vybavení kuchyně
- připraví samostatně jednoduchý pokrm
- dodržuje pravidla správného stolování a společenského chování
- udržuje pořádek a čistotu pracovních ploch, dodržuje základy hygieny a bezpečnosti práce; poskytne první pomoc při úrazu v kuchyni

Učivo

- základní vybavení kuchyně
- výběr, nákup a skladování potravin
- jednoduchá úprava stolu, pravidla správného stolování
- technika v kuchyni – historie a význam

2. stupeň

PRÁCE S TECHNICKÝMI MATERIÁLY

Očekávané výstupy

Žák

- provádí jednoduché práce s technickými materiály a dodržuje technologickou kázeň
- řeší jednoduché technické úkoly s vhodným výběrem materiálů, pracovních nástrojů a nářadí
- organizuje a plánuje svoji pracovní činnost
- užívá technickou dokumentaci, připraví si vlastní jednoduchý náčrt výrobku
- dodržuje obecné zásady bezpečnosti a hygieny při práci i zásady bezpečnosti a ochrany při práci s nástroji a nářadím; poskytne pomoc při úrazu

Učivo

- vlastnosti materiálu, užití v praxi (dřevo, kov, plasty, kompozity)
- pracovní pomůcky, nářadí a nástroje pro ruční opracování
- jednoduché pracovní operace a postupy
- organizace práce, důležité technologické postupy
- technické náčrty a výkresy, technické informace, návody
- úloha techniky v životě člověka, zneužití techniky, technika a životní prostředí, technika a volný čas, tradice a řemesla

DESIGN A KONSTRUOVÁNÍ

Očekávané výstupy

Žák

- sestaví podle návodu, náčrtu, plánu, jednoduchého programu daný model

- navrhne a sestaví jednoduché konstrukční prvky a ověří a porovná jejich funkčnost, nosnost, stabilitu aj.
- provádí montáž, demontáž a údržbu jednoduchých předmětů a zařízení
- dodržuje zásady bezpečnosti a hygieny práce a bezpečnostní předpisy; poskytne první pomoc při úrazu

Učivo

- stavebnice (konstrukční, elektrotechnické, elektronické), sestavování modelů, tvorba konstrukčních prvků, montáž a demontáž
- návod, předloha, náčrt, plán, schéma, jednoduchý program

PĚSTITELSKÉ PRÁCE, CHOVATELSTVÍ

Očekávané výstupy

Žák

- volí vhodné pracovní postupy při pěstování vybraných rostlin
- pěstuje a využívá květiny pro výzdobu
- používá vhodné pracovní pomůcky a provádí jejich údržbu
- prokáže základní znalost chovu drobných zvířat a zásad bezpečného kontaktu se zvířaty
- dodržuje technologickou kázeň, zásady hygieny a bezpečnosti práce, poskytne první pomoc při úrazu, včetně úrazu způsobeného zvířaty

Učivo

- **základní podmínky pro pěstování** – půda a její zpracování, výživa rostlin, ochrana rostlin a půdy
- **zelenina** – osivo, výpěstky, podmínky a zásady pěstování; pěstování vybraných druhů zeleniny
- **okrasné rostliny** – základy ošetřování pokojových květin, pěstování vybraných okrasných dřevin a květin; květina v exteriéru a interiéru (hydroponie, bonsaje), řez, jednoduchá vazba, úprava květin
- **ovocné rostliny** – druhy ovocných rostlin, způsob pěstování, uskladnění a zpracování
- **léčivé rostliny, koření** – pěstování vybrané rostliny; rostliny a zdraví člověka; léčivé účinky rostlin, rostliny jedovaté; rostliny jako drogy a jejich zneužívání; alergie
- **chovatelství** – chov zvířat v domácnosti; podmínky chovu, hygiena a bezpečnost chovu; kontakt se známými a neznámými zvířaty

PROVOZ A ÚDRŽBA DOMÁCNOSTI

Očekávané výstupy

Žák

- provádí jednoduché operace platebního styku a domácího účetnictví
- ovládá jednoduché pracovní postupy při základních činnostech v domácnosti a orientuje se v návodech k obsluze běžných domácích spotřebičů
- správně zachází s pomůckami, nástroji, nářadím a zařízením včetně údržby; provádí drobnou domácí údržbu
- dodržuje základní hygienická a bezpečnostní pravidla a předpisy a poskytne první pomoc při úrazu, včetně úrazu elektrickým proudem

Učivo

- **finance, provoz a údržba domácnosti** – rozpočet, příjmy, výdaje, platby, úspory; hotovostní a bezhotovostní styk, ekonomika domácnosti; údržba oděvů a textilií, úklid domácnosti, postupy, prostředky a jejich dopad na životní prostředí, odpad a jeho ekologická likvidace; spotřebiče v domácnosti
- **elektrotechnika v domácnosti** – elektrická instalace, elektrické spotřebiče, elektronika, sdělovací technika, funkce, ovládání a užití, ochrana, údržba, bezpečnost a ekonomika provozu, nebezpečí úrazu elektrickým proudem

PŘÍPRAVA POKRMŮ

Očekávané výstupy

Žák

- používá základní kuchyňský inventář a bezpečně obsluhuje základní spotřebiče
- připraví jednoduché pokrmy v souladu se zásadami zdravé výživy
- dodržuje základní principy stolování, společenského chování a obsluhy u stolu ve společnosti
- dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce; poskytne první pomoc při úrazech v kuchyni

Učivo

- **kuchyně** – základní vybavení, udržování pořádku a čistoty, bezpečnost a hygiena provozu
- **potravin** – výběr, nákup, skladování, skupiny potravin, sestavování jídelníčku
- **příprava pokrmů** – úprava pokrmů za studena, základní způsoby tepelné úpravy, základní postupy při přípravě pokrmů a nápojů
- **úprava stolu a stolování** – jednoduché prostírání, obsluha a chování u stolu, slavnostní stolování v rodině, zdobné prvky a květiny na stole

SVĚT PRÁCE (*závazný pro 8. a 9. ročník, s možností realizace od 7. ročníku*)

Očekávané výstupy

Žák

- orientuje se v pracovních činnostech vybraných profesí
- posoudí své možnosti při rozhodování o volbě vhodného povolání a profesní přípravy
- využije profesní informace a poradenské služby pro výběr vhodného vzdělávání
- prokáže v modelových situacích schopnost prezentace své osoby při vstupu na trh práce

Učivo

- **trh práce** – povolání lidí, druhy pracovišť; pracovních prostředků, pracovních objektů, charakter a druhy pracovních činností; požadavky kvalifikační, zdravotní a osobnostní; rovnost příležitostí na trhu práce
- **volba profesní orientace** – základní principy; sebepoznávání; osobní zájmy a cíle, tělesný a zdravotní stav, osobní vlastnosti a schopnosti, sebehodnocení, vlivy na volbu profesní orientace; informační základna pro volbu povolání, práce s profesními informacemi a využívání poradenských služeb
- **možnosti vzdělávání** – náplň učebních a studijních oborů, přijímací řízení, informace a poradenské služby
- **zaměstnání** – pracovní příležitosti v obci (regionu), způsoby hledání zaměstnání, psaní životopisu, pohovor u zaměstnavatele, problémy nezaměstnanosti, úřady práce; práva a povinnosti zaměstnanců a zaměstnavatelů

- **podnikání** – druhy a struktura organizací, nejčastější formy podnikání, drobné a soukromé podnikání

Rozdělení učiva do ročníků

1.-5. ročník

DÍLČÍ VÝSTUPY : Žák:	UČIVO :
- vytváří jednoduchými postupy různé předměty z tradičních a netradičních materiálů - pracuje podle slovního návodu a předlohy - vytváří přiměřenými pracovními operacemi a postupy na základě své představivosti různé výrobky z daného materiálu - využívá při tvořivých činnostech s různým materiálem prvky lidových tradic - volí vhodné pracovní pomůcky, nástroje a náčiní vzhledem k použitému materiálu - udržuje pořádek na pracovním místě a dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce; poskytne přiměřeně svému věku první pomoc při úrazu - zvládá elementární dovednosti a činnosti při práci se stavebnicemi - provádí při práci se stavebnicemi jednoduchou montáž a demontáž - pracuje podle slovního návodu, předlohy, jednoduchého náčrtu - dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce, poskytne první pomoc při úrazu - provádí pozorování přírody, zaznamenává a zhodnotí výsledky pozorování - pečuje o nenáročné rostliny - provádí jednoduché pěstitelské činnosti, samostatně vede pěstitelské pokusy a pozorování - ošetřuje a pěstuje podle daných zásad pokojové i jiné rostliny - umí používat správné pomůcky, nástroje a náčiní dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce; poskytne první pomoc při úrazu - připraví tabuli pro jednoduché stolování - umí se chovat vhodně při stolování - orientuje se v základním vybavení kuchyně - samostatně připraví jednoduchý pokrm	- Práce s drobným materiálem, - vlastnosti materiálu, - pracovní pomůcky a nástroje, - jednoduché pracovní postupy a organizace práce, - lidové zvyky, tradice, řemesla - Konstrukční činnosti, práce se stavebnicí, práce s návodem, předlohou, jednoduchým náčrtem - Pěstitelské práce, - základní podmínky pro pěstování rostlin, - pěstování pokojových rostlin, - rostliny jedovaté, drogy, alergie - Příprava pokrmů, - základní vybavení kuchyně, - výběr, nákup a skladování potravin, - stolování,

- dodržuje pravidla správného stolování a společenského chování	- technika v kuchyni
---	----------------------

6. – 9. ročník

DÍLČÍ VÝSTUPY : Žák:	UČIVO :
- Používá bezpečně a účinně pracovní pomůcky a vybavení určené pro práci na pozemku. - Dodržuje vymezené pravidla a k výsledkům pracovní činnosti přistupuje nejen z hlediska kvality a hospodárnosti, ale i z hlediska ochrany svého zdraví i zdraví spolužáků a ochrany životního prostředí. - Chápe hlavní zásady pěstování rostlin a využívá znalostí a skutečností získaných při práci na pozemku při své přípravě na budoucí profesní zaměření. - Pozná hlavní druhy zeleniny a ovocných rostlin, které se pěstují v regionu - Chápe význam zeleniny a ovoce pro správnou výživu člověka. - Umí poskytnout první pomoc. - dodržuje obecné zásady bezpečnosti a hygieny při práci i zásady bezpečnosti a ochrany při práci s nástroji a nářadím; poskytne první pomoc při úrazu - užívá technickou dokumentaci, připraví si vlastní jednoduchý náčrt výrobku - provádí jednoduché práce s technickými materiály a dodržuje technologickou kázeň - řeší jednoduché technické úkoly s vhodným výběrem materiálů, pracovních nástrojů a nářadí - navrhne a sestaví jednoduché	- Základní podmínky pro pěstování - Půda -definice, zemědělská půda, složení půdy -druhy půd, půdní typy -hnojení a ochrana půdy, výživa rostlin - Praktické práce, zásady bezpečnosti -zásady bezpečnosti, při práci na školním pozemku -sklizení,získání osiva ,uskladnění -úprava půdy po sklizení a před setím či výsadbou -setí, sázení -agrotechnika, praktické pěstování rostlin - Zelenina, okrasné rostliny, ovocné rostliny, léčivé rostliny, koření - Choroby a škůdci -choroby zeleniny a polní plodiny -škůdci zeleniny a polních plodin - Léčivé rostliny - rostliny a zdraví člověka - léčivé účinky rostlin - rostliny jako drogy a jejich zneužívání - Vlastnosti materiálů, užití v praxi - pracovní pomůcky, nářadí, nástroje, - jednoduché pracovní postupy a operace, - organizace práce, technologické postupy, - technické náčrty a výkresy, - úloha techniky v životě člověka, - tradice a řemesla

konstrukční prvky a ověří a porovná jejich funkčnost, nosnost, stabilitu aj. - připraví tabuli pro jednoduché i slavnostní stolování - umí se chovat vhodně při stolování - orientuje se v základním vybavení kuchyně - samostatně připraví základní pokrmy studené i teplé kuchyně - dodržuje pravidla správného stolování a společenského chování - dodržuje pravidla hygieny pro kuchyňská zařízení - dokáže sestavit jídelníček pro skupinu lidí - zvládá nákup potravin a doplňků pro potřeby kuchyně - uplatňuje a zná zásady skladování potravin, ví, které potraviny podléhají rychlé zkáze a ví, kdy se mohou potraviny trvale uchovat mrazem - Orientuje se v pracovních činnostech vybraných profesí - Rozpozná své silné a slabé stránky, své přednosti, omezení a předpoklady pro různé činnosti. Dokáže si stanovit životní cíle - Chápe význam akčního plánování jako součást přípravy na budoucnost. - Posoudí své možnosti při rozhodování o volbě vhodného povolání a profesní přípravy - Posoudí vliv osobních vlastností na dosahování individuálních i společných cílů. Objasní význam vůle při dosahování cílů a překonávání překážek - Využije profesní informace a poradenské služby pro výběr vhodného vzdělávání - Prokáže v modelových situacích schopnost prezentace své osoby při	- Kuchyně, vybavení, hygiena, bezpečnost provozu - potraviny, výběr, nákup, skladování - jídelníček - příprava pokrmů studených, teplých, základní postupy - úprava stolu a stolování - obsluha u stolu a chování u stolu - slavnostní stolování - Zaměstnání – pracovní příležitosti v regionu, způsoby hledání zaměstnání. - Podnikání. - Silné a slabé stránky našeho já - Životní hodnoty - Volba povolání – rozhodování - Plán o budoucnosti - Výběr zaměstnání - Plánování – jak si vedu na ZŠ, hlavní kroky plánování - Trh práce– druhy zaměstnání, pracovišť, požadavky kvalifikační, zdravotní osobnostní, rovnost příležitostí - Sebepoznávání, osobní zájmy, cíle, vlastnosti, schopnosti, dovednosti, tělesný a zdravotní stav. Charakter, vnímání, prožívání. - volba profesionální orientace - možnosti vzdělávání - zaměstnání, podnikání - finance, provoz, údržba domácnosti - rozpočet
--	--

vstupu na trh práce - Provádí jednoduché operace platebního styku a domácího účetnictví - Objasní princip vyrovnaného, schodkového a přebytkového rozpočtu. - Na příkladech ukáže vhodné využití různých nástrojů hotovostního a bezhotovostního placení, uvede příklady použití debetní a kreditní platební karty - Ovládá jednoduché pracovní postupy při základních činnostech v domácnosti a orientuje se v návodech k obsluze běžných domácích spotřebičů. - Správně zachází s pomůckami, nástroji, náradím a zařízením včetně údržby. - Provádí drobnou domácí údržbu. Používá základní kuchyňský inventář a bezpečně obsluhuje základní spotřebiče - Sestaví podle návodu, náčrtu, plánu, jednoduchého programu daný model - Navrhne a sestaví jednoduché konstrukční prvky a ověří a porovná jejich funkčnost, nosnost, stabilitu - Provádí montáž, demontáž a údržbu jednoduchých předmětů a zařízení Dodržuje zásady bezpečnosti a hygieny práce a bezpečnostní předpisy. - Poskytne první pomoc při úrazu. - Provádí jednoduché operace platebního styku a domácího účetnictví - Objasní princip vyrovnaného, schodkového a přebytkového rozpočtu. - Na příkladech ukáže vhodné využití různých nástrojů hotovostního a bezhotovostního placení, uvede příklady použití debetní a kreditní platební karty	- hotovostní a bezhotovostní platební styk - ekonomika domácnosti - údržba oděvů - úklid domácnosti - odpady a jejich likvidace - spotřebiče v domácnosti - bezpečnost a ekonomika provozu spotřebičů, nebezpečí úrazu el. proudem - stavebnice, sestavování modelů - tvorba konstrukčních prvků - montáž a demontáž - návod, předloha, náčrt, plán, schéma, jednoduchý program - finance, provoz, údržba domácnosti - rozpočet - hotovostní a bezhotovostní platební styk - ekonomika domácnosti - údržba oděvů - úklid domácnosti - odpady a jejich likvidace - spotřebiče v domácnosti - bezpečnost a ekonomika provozu spotřebičů, nebezpečí úrazu el. proudem
---	---

- Ovládá jednoduché pracovní postupy při základních činnostech v domácnosti a orientuje se v návodech k obsluze běžných domácích spotřebičů.- Správně zachází s pomůckami, nástroji, náradím a zařízením včetně údržby.- Provádí drobnou domácí údržbu.- Používá základní kuchyňský inventář a bezpečně obsluhuje základní spotřebiče	

5.10.

Rozšiřující oblast

5.10.1.

Přehled volitelných předmětů

Zařazení volitelných předmětů do učebního plánu školy sleduje individuální rozvoj žáka podle jeho zájmu. Výstupy a učivo volitelných předmětů je rozpracováno v tématických plánech učitelů. Na

bídka předmětů kopíruje jednotlivé vzdělávací oblasti školního vzdělávacího plánu. O zařazení do volitelných předmětů rozhoduje žák, respektive jeho rodiče, po dohodě s třídním učitelem a učitelem cizího jazyka. Žák si vybere předměty, které bude navštěvovat z aktualizované nabídky pro daný školní rok na období celého školního roku. Koncepce dvojročníků či trojročníků u některých předmětů podporuje možnost otevření více volitelných předmětů podporuje možnost otevření více volitelných předmětů a zároveň propojování žáků se stejným zaměřením z více ročníků. Počet volitelných předmětů vypsanych vedením školy ve školním roce je závislé od počtu žáků v daných ročnících. Minimální počet žáků ve skupině je uvažován 8. Počty hodin volitelných předmětů v jednotlivých ročnících jsou uvedeny v tabulkách učebních plánů – kapitola 4.

Nabízené volitelné předměty:

Konverzace AJ 1 hodina zpravidla v 6., 7. a 8. ročníku

Seminář z Českého jazyka 1 hodina v 9.ročníku

Seminář z matematiky 1 hodina v 9.ročníku

Tvorba počítačových projektů 1 hodina v 6.-9.ročníku

Polytechnická výuka 1 hodina v 9. ročníku

5.10.2.

Obsahová náplň volitelných předmětů

5.10.2.1 Seminář z Českého jazyka

Seminář z českého jazyka je volitelný předmět pro žáky 9.ročníku. Klade důraz na přípravu žáků k přijímacím zkouškám a k olympiádě v českém jazyce, umožňuje žákům upevnit si a rozšířit základní učivo. Vzdělávání je zaměřeno na rozvíjení kultivovaného písemného i ústního projevu, pochopení role mateřského jazyka v různých komunikačních situacích, porozumění různým druhům psaných i mluvených jazykových projevů, osvojení podstatných poznatků ze systému českého jazyka a praktické zvládnutí základů českého pravopisu a praktické používání elementárních pravidel stylistiky.

Časová dotace

Volitelný předmět Seminář z českého jazyka je vyučován jednu hodinu týdně.

Organizace výuky

Výuka probíhá ve třídě, multimediální učebně, knihovně, učebně PC. Vyučující využívá různých forem a metod práce podle charakteru učiva s ohledem na to, aby žák dosáhl požadovaných kompetencí.

- skupinové vyučování, samostatná práce, výklad, reprodukce textu.
- práce s textem, čtení s porozuměním, diskuse
- projektové vyučování – prezentace výsledků
- využití Scio testů, testů k přijímacím pohovorům,
- práce s jazykovými příručkami, odbornou literaturou
- využití počítačových programů

Výchovné a vzdělávací strategie

Výchovné a vzdělávací postupy, které směřují k utváření klíčových kompetencí:

Kompetence k učení

Žák

- vyhledává a třídí informace a na základě jejich pochopení, propojení a systematizace je efektivně využívá v procesu učení, tvůrčích činnostech a praktickém životě
- operuje s obecně užívanými termíny

Kompetence k řešení problémů

Žák

- samostatně řeší problémy

Kompetence sociální a personální

Žák

- účinně spolupracuje ve skupině
- přispívá k diskusi v malé skupině i k debatě celé třídy, chápe potřebu spolupracovat

Kompetence občanské

Žák

- projevuje smysl a tvořivost

Kompetence pracovní

Žák

- dodržuje vymezená pravidla, plní povinnosti a závazky

Školní výstupy – vycházejí z osnov ČJ ze ŠVP	Tematický okruh	Učivo
• ovládá pravopisné jevy lexikální, morfologické i syntaktické • ovládá učivo gramatiky (lexikologie, morfologie, syntax) • využívá znalostí při jazykovém rozboru • dokáže pracovat se základními jazykovými příručkami. • čte s porozuměním, dokáže interpretovat informace z textu, tabulky, schématu a grafu • zformuluje vlastní názor podložený správnou argumentací • vyhledá poučení o obtížnějších jevech českého jazyka, zvolí přitom vhodnou příručku • rozlišuje různé typy testů. • rozvíjí znalosti v oblasti literární a zdokonaluje se v oblasti komunikace a sloh	Učivo českého jazyka	• komplexní jazykové rozборы, hrátky s češtinou, netradiční jazykové úlohy • procvičování pravopisu, diktáty • práce s informacemi textového, tabulkového i grafického charakteru • praktická stylistická cvičení, mluvní cvičení • práce se slovníky a dalšími (jazykovými) příručkami

5.10.2.2 Seminář z Matematiky

Seminář z Matematiky je volitelný předmět pro žáky 9.ročníku. Klade důraz na přípravu žáků k přijímacím zkouškám a k matematickým soutěžím jako je nepř. Klokán., umožňuje žákům upevnit si a rozšířit základní učivo. Vzdělávání je zaměřeno na rozvíjení matematických dovedností, pochopení zadání slovních úloh, procvičování matematických úloh, rozšíření učiva geometrie, pochopení úlohy matematiky v praktickém životě, apod.

Časová dotace

Volitelný předmět Seminář z Matematiky je vyučován jednu hodinu týdně.

Organizace výuky

Výuka probíhá ve třídě nebo v počítačové učebně učebně. Vyučující využívá různých forem a metod práce podle charakteru učiva s ohledem na to, aby žák dosáhl požadovaných kompetencí.

Průřezová témata realizovaná při výuce Semináře z matematiky:

Osobnostní a sociální výchova – rozvoj schopnosti poznávání, seberegulace a sebeorganizace, kreativita

Výchova k myšlení v Evropských a globálních souvislostech – jsme Evropané

Environmentální výchova – lidské aktivity a problémy životního prostředí

Na prvním i druhém stupni při vyučování používáme tyto metody a formy práce: frontální výuka, samostatná práce žáků, skupinová práce, práce s učebnicí, s matematickými modely, demonstrační ukázky, užívání jiných knih než učebnic, pracovní listy, aktivizační metoda, četba matematického textu s porozuměním, doplňování, práce s chybou, práce na PC, formulace matematických úloh, matematické soutěže a hry, projektová práce, ověření matematických znalostí v praxi venku – mimo budovu školy.

Výchovné a vzdělávací strategie

Výchovné a vzdělávací postupy, které směřují k utváření klíčových kompetencí:

Kompetence k učení

Učitel

- vybaví žáka vhodnými učebnicemi, materiály a zdroji
- vede žáka ke čtení matematického textu s porozuměním
- žákovi stanoví cíl činnosti, používá vhodné naváděcí otázky
- vede žáka k aktivnímu přístupu, tj. plánování úkolů a postupů
- rozvíjí u žáka schopnost zhodnotit věcnost a správnost řešení, schopnost spolupráce s ním i se žáky, využívá při výuce aktuálních událostí
- materiály a pomůcky chystá také tak, aby si žák mohl zkontrolovat správnost řešení, najít a opravit chybu – vlastní chyby tak pomáhají učení
- individuálním přístupem a strukturalizací učiva nabízí šanci prožití úspěchu každému žákovi, což motivuje k dalšímu učení

Kompetence k řešení problémů

Učitel

- vlastním příkladem i návodnými doplňujícími otázkami vede žáka k dovednosti kladení správných otázek k věci
- zadává úkoly způsobem, který umožní volbu různých postupů
- zadává úkoly, které mají více správných funkčních řešení
- společnou analýzou vede žáka k umění posoudit reálnost výsledků
- vede žáka k samostatnému vyhledávání informací, k optimalizaci praktických postupů

Kompetence komunikativní

Učitel

- zadává vhodné úkoly, kde se uplatní vzájemná komunikace žáků k danému úkolu
- využívá názorů, námětů a zkušeností žáka
- nabízí žákům dostatek prostoru pro slovní vyjádření a vysvětlení daných matematických úvah a postupů takovým způsobem, aby byly srozumitelné ostatním
- učí žáky naslouchat prezentaci řešení druhých

Kompetence sociální a personální

Učitel

- během vzdělávání mimo jiné zařazuje skupinovou práci žáků, vede děti k respektování společně dohodnutých pravidel při této práci a odmítavému postoji ke všemu, co narušuje práci skupiny

Kompetence pracovní

Učitel

- vhodně zadává neúplné postupy řešení pro doplnění žákem
- dbá na důsledné dodržování pravidel – jde sám příkladem
- vyžaduje správný způsob užití materiálů, techniky, vybavení
- hodnocením a sebehodnocením vede žáka k přesnosti při zpracování úkolu a k odpovědnosti za výsledek vlastní práce

Vystupy z předmětu Semináře z matematiky prohlubují vystupy z předmětu Matematika.

5.10.2.3 Konverzace z AJ

Charakteristika předmětu

Je vyučována v 6., 7. a 8. ročníku 1 hodinu týdně. Předmět je určen žákům se studijními předpoklady a se zájmem o výuku cizího jazyka.

Předmět Konverzace z jazyka anglického je zaměřena především prohlubování učiva Anglického jazyka v oblasti verbální komunikace. Vychází z učebního plánu AJ jehož je nádstavbou. Očekávané výstupy jsou totožné s předmětem Anglický jazyk, na žáky je však kladena větší náročnost.

V předmětu bude rozšiřována a doplňována slovní zásoba z hodin angličtiny, žáci se budou učit nové fráze, procvičovat dialogy, hovořit a psát o zadaném tématu na základě čteného nebo slyšeného textu. Žáci budou vedeni především k rozšíření schopnosti komunikovat v angličtině, plynule se vyjadřovat k zadaným tématům, reagovat na otázky a vhodné a správně formulované otázky pokládat.

Vzhledem k nutnosti častého slovního projevu je žádoucí, aby v jedné skupině nebylo více než 15 žáků.

Klíčové kompetence

Kompetence k učení

- žák vyhledává a třídí informace a na základě jejich pochopení, propojení a systematizace efektivně využívá v procesu učení, tvůrčích činnostech a praktickém životě
- operuje s všeobecně užívanými termíny, znaky a symboly, uvádí věci do souvislostí
- posoudí vlastní pokrok a určí překážky či problémy bránící učení

Kompetence k řešení problémů

- rozpozná a pochopí problém, využívá k tomu vlastního úsudku a zkušeností
- vyhledá informace, vhodné k řešení problému

Kompetence komunikativní

- formuluje a vyjadřuje své myšlenky a názory v logickém sledu, vyjadřuje se výstižně, souvisle a kultivovaně v písemném i ústním projevu
- naslouchá promluvám druhých lidí, porozumí jim a reaguje na ně

Kompetence sociální a personální

- účinně spolupracuje ve skupině

- přispívá k diskusi v malé skupině i k debatě celé třídy
- chápe potřebu efektivně spolupracovat s druhými

Kompetence občanské

- respektuje přesvědčení druhých lidí, váží si jejich vnitřních hodnot
- odmítá útlak a hrubé zacházení

Kompetence pracovní

- používá bezpečně a účinně materiály, nástroje a vybavení, dodržuje vymezená pravidla
- využívá získané znalosti a zkušenosti

Učivo

Tématický okruh	Školní výstup
Receptivní řečové dovednosti: - Vyslovuje a čte nahlas a foneticky správně texty přiměřeného rozsahu - Rozumí základním frázím - Rozumí obsahu a smyslu přiměřeně obtížného textu - Používá dvojjazyčný slovník	je schopen přečíst přiměřeně obtížný text se správnou výslovností zná význam základních frází, týkajících se probíraných témat zodpoví otázky, týkající se obsahu textu nebo splní jiné cvičení týkající se porozumění obsahu textu
Produktivní řečové dovednosti - Sestaví ústní nebo písemné sdělení, související s probíranými tematickými okruhy - Písemně i ústně obměňuje přiměřeně obtížné texty, reprodukuje jejich obsah - Vyžádá informaci, související s probíraným tematickým okruhem	umí ve slovníku vyhledat neznámé slovo, odvodí jeho výslovnost na základě probrané slovní zásoby, textu, filmu, poslechu nebo obrázku sestaví sdělení na dané téma
Interaktivní řečové dovednosti - Zapojí se do konverzace, související s probraným tematickým okruhem - Poskytne požadovanou informaci	umí sdělit obsah textu vlastními slovy vytvoří otázku v čase minulém, přítomném i budoucím s použitím probrané slovní zásoby je schopen vést rozhovor přiměřeného obsahu a obtížnosti reaguje na otázky, týkající se probíraných témat

5.10.2.4 Tvorba počítačových projektů

Charakteristika předmětu

Počítačové projekty mohou výrazněji využívat návaznost na praktické úlohy a praxi obecně. Informační a komunikační technologie nabízí moderní prostředky pro řízení, přípravu i samotnou realizaci žákovských projektů.

Časová dotace

Volitelný předmět Tvorba počítačových projektů je nabízen žákům 6.-9.ročníků v časové dotaci 1 hodina týdně. Výuka mprobíhá v počítačové učebně plně vybavené pro realizaci tohoto předmětu audiovizuální a počítačovou technikou.

Projektová metoda je „Vyučovací metoda, v níž jsou žáci vedeni k samostatnému zpracování určitých témat (projektů) a získávají zkušenosti praktickou činností. Zvláště účinné jsou projekty, které přinášejí efekt pro jiné osoby, např. pro děti z mateřských škol, pro osoby s postižením, místní komunitu, pro celou školu. Projektová metoda je chápána jako metoda komplexní, neboť v sobě zahrnuje mnoho jiných dílčích metod, např. práci s texty různého charakteru, pozorování, měření, rozhovory, zpracování různých materiálů, a také třeba výrobní postupy, je-li výsledkem – výstupem projektu určitý výrobek. Často obsahuje i řešení problémů. Samotné řešení problémů však samo o sobě projektovou metodou není. Je totiž zaměřeno na rozvoj myšlenkových operací žáků, na poznatkový proces, kdežto projektová metoda působí nejen v oblasti poznatkové, ale i postojové a výcvikové. Rovněž může působit i v oblasti emocionální – vyvolává uspokojení a radost z dobrého výsledku (zvláště pokud výstup z projektu ocení další lidé, nejen učitel, ale i spolužáci, veřejnost, rodiče). Jako velmi účinná motivace žáků se ukázalo přijmout téma navržené žáky za téma projektu.

Fáze žákovského projektu jsou:

příprava projektu, vlastní realizace projektu, prezentace projektu a hodnocení projektu

Příprava projektu

Nejprve je třeba stanovit východisko žákovského projektu, žáci si spolu s učitelem ujasní východisko a téma projektu. Od těchto východisek se odvíjí cílová struktura projektu, tedy cíle poznávací, výcvikové i postojové.

Zvolí se výstup z projektu – co bude závěrečným produktem, k čemu a jak bude využit, a jeho název (název by měl být stručný, ale výstižný). Promyslí se způsob realizace žákovského projektu (jednotlivé aktivity a postupy řešení) a jeho časový harmonogram. Zmapují se i možná rizika. Vymezí se řešitelský tým, tj. ti, kteří na projektu budou pracovat, jejich role v projektu a způsob řízení. Učitel může určit kritéria a způsoby hodnocení sám. Je však vhodnější, když na jejich tvorbě spolupracují i žáci. Rozhodně hned na počátku projektu by žáci měli znát, co a jak se bude hodnotit. Žáci postupují podle předem stanoveného plánu, učitel je podporuje, pomáhá, motivuje. Je-li třeba, plán se pozmění, aby se dosáhlo stanoveného výstupu z projektu.

Přednosti projektové metody:

Žáci poznávají obsahové složky projektu integrovaně a cestou vlastních zkušeností, jsou obvykle silně motivováni, práce na projektech je baví, což zároveň podporuje sebevědomí žáků, umožňují i slabším žákům uplatnit se a vyniknout, rozvíjejí řadu klíčových kompetencí, zejména personálních a sociálních (např. odpovědnost, spolupráci a týmovou sounáležitost, samostatnost, podnikavost), pro které standardní výuka nedává dostatek příležitostí, projektové učení má značný vliv na žádoucí, pozitivní změny edukačního klimatu.

Výstupy:

Žák se účastní realizace projektu od jeho plánování až po prezentaci a hodnocení. Žák má poté pocit, že ovlivňuje svůj učební proces. S podnětem na obsah projektu, případně s okruhem určitých problémů může přijít i učitel. Žáci by jej však měli rozpracovat do konkrétnější podoby. Je nutné sestavit plán plnění a konkretizovat výstupy. Výsledkem práce žáků je vytvoření nového produktu. Žáci jej dovedou charakterizovat a představit určitému publiku jako výsledek projektové práce. Projekty mohou mít formu integrovaných témat, praktických problémů ze životní reality nebo praktické činnosti vedoucí k vytvoření nějakého výrobku – projektu. Žák by měl provádět činnosti vyžadující jeho vlastní aktivitu. Plánovat, řešit, zpracovávat a prezentovat výsledky. Získávat vědomosti, zkušenosti i dovednosti. Vyhledávat informační zdroje a pracovat s informacemi, kriticky je hodnotit a zaujímat k nim určitý postoj. Vyhotovovat dokumentaci k projektu (materiální, technickou, písemnou, obrázkovou, fotografickou). Nebát se prezentovat výsledky, produkty své práce, příp. i kritickému publiku. Žák provádí hodnocení a sebehodnocení, pod vedením učitele se žák učí posuzovat své vlastní výkony i výkony spolužáků. Přivyká zdravé kritice a sám se učí formulovat i výhrady vůči výkonům ostatních. Získává zdravou sebedůvěru a je schopen adekvátní sebereflexe. Žák aktivně komunikuje a spolupracuje s ostatními. V průběhu řešení projektu získávají žáci poznatky vlastním prožíváním, což se odráží na utváření jejich vztahu ke škole, k učitelům i spolužákům.

Učivo:

Programy na zpracování fotografie, informací a prezentování

Programy na zpracování videa, informací a prezentování

Programy na zpracování plakátů, informací a prezentování

Programy na zpracování prezentace, informací a prezentování (projekt Žáci učí žáky – výuka informatiky ve 4. ročníku)

Tvorba vlastní knihy, případně časopisu a novin.

5.10.2.5 Polytechnická výuka

Charakteristika předmětu

Polytechnická výchova je zaměřena na rozvoj technické tvořivosti, praktických dovedností a polytechnické gramotnosti žáků. V 9. ročníku se výuka soustředí především na dvě oblasti – vaření a zdravý životní styl a práci s robotickým LEGEM v učebně informatiky. Žáci se učí prakticky využívat své znalosti z matematiky, fyziky, chemie, biologie a informatiky v každodenním životě. Předmět rozvíjí tvořivost, logické myšlení, týmovou spolupráci a vede žáky k zodpovědnému přístupu k vlastnímu zdraví i k moderním technologiím.

Cíle předmětu

osvojit si praktické dovednosti spojené s vařením, zdravým životním stylem a přípravou pokrmů
rozvíjet technické myšlení prostřednictvím práce s robotickým LEGEM a programováním
propojovat znalosti z různých předmětů (informatika, fyzika, chemie, biologie, matematika)
učit se spolupracovat v týmu a prezentovat výsledky své práce
vést žáky k tvořivosti, samostatnosti a zodpovědnosti

Mezipředmětové vazby

Výuka polytechnické výchovy se přirozeně propojuje s dalšími vzdělávacími oblastmi:

- Informatika – programování, algoritmizace, digitální prezentace
- Matematika – měření, úhly, výpočty nutričních hodnot
- Fyzika – pohyb, senzory, technické principy
- Chemie – fyzikálně-chemické děje při vaření
- Biologie – zdravá výživa, lidské zdraví
- Pracovní činnosti – praktické dovednosti v kuchyni
- Výchova k občanství – týmová spolupráce, odpovědnost

6. HODNOCENÍ ŽÁKŮ A AUTOEVALUACE

Pravidla pro hodnocení žáků, učitelů a školy

I. Úrovně hodnocení, evaluační nástroje

1. Hodnocení žáka učitelem

Základními dokumenty pro hodnocení žáků je Klasifikační řád a Kritéria hodnocení ve vyučovacích předmětech, které jsou veřejně dostupné na webu školy. Žáci budou na konci klasifikačního období klasifikováni ve všech předmětech známkou. Hodnocení žáků provádí vyučující daného předmětu.

2. Sebehodnocení žáka

- a) Sebehodnocení je součástí hodnocení práce žáka v rámci jednotlivých předmětů.
- b) Jednorázově (písemnou formou) provede žák sebehodnocení své práce nejméně dvakrát ročně.
- c) Nejméně jedenkrát za čtvrt roku proběhne sebehodnocení žáků v rámci hodin OSV. Toto bude zaměřeno na vztahy v třídním kolektivu, chování a problémy žáků.

3. Hodnocení prostřednictvím nezávislých institucí

Cílem této formy hodnocení je srovnání práce školy s ostatními základními školami v rámci regionu nebo ČR. Škola bude využívat především nabídku testů ČŠI.

4. Hodnocení práce učitelů vedením školy

- a) Probíhá formou hospitace a následným rozbořem vyučovací hodiny. Cílem hospitace je kromě kontroly i metodická pomoc učiteli ze strany vedení školy.

Rozložení hospitací v průběhu školního roku je v kompetenci vedení školy. Učitel má možnost si návštěvu vyžádat v případě závažných důvodů. Hodnocení může být provedeno také rozhovorem.

5. Hodnocení práce školy jako celku, vedení školy a hodnocení zřizovatelem

- a) V rámci jednání pedagogických rad bude škola provádět průběžné hodnocení své práce.
- b) Průběžně se bude škola (v rámci jednání pedagogických rad) zabývat připomínkami, které vyplynou z jednání Školské rady případně z jednání s rodiči, SRPŠ a dalších institucí, se kterými škola spolupracuje.

6. Sebehodnocení učitelů

Jedenkrát ročně zpracují učitelé hodnocení své vlastní práce v průběhu školního roku. V hodnocení se zaměří především na:

- problémy průběhu školního roku
- materiální a organizační zajištění své práce
- svoje zapojení do akcí dalšího vzdělávání a profesnímu růstu
- připomínky k práci vedení školy

Materiál bude sloužit k úpravě plánu práce školy na další období.

7. Vlastní hodnocení školy – výroční zprávy

Ředitelství školy zpracuje každoročně výroční zprávu školy, která bude obsahovat hodnocení práce v následujících oblastech práce:

- podmínky školy ke vzdělávání, průběh vzdělávání
- práce metodických orgánů školy, prevence sociálně patologických jevů
- personální podmínky pro práci školy

Výsledkem vlastního hodnocení ve výroční zprávě je zejména hodnocení:

- oblastí, ve kterých dosahuje škola dobrých výsledků
- ve kterých oblastech se musí škola zlepšit (včetně návrhů na zlepšení zjištěného stavu)

II. Společná (obecná) pravidla pro hodnocení, sebehodnocení a klasifikaci používaná ve škole

Pravidla pro hodnocení jsou zpracována ve směrnici Hodnocení prospěchu a chování (SM 03), které jsou závazné pro všechny pedagogické pracovníky a jsou s nimi seznámeni žáci i rodiče.

1. Při hodnocení práce žáka učitelem jsou dodržovány následující zásady:

- hodnocení žáka je motivací pro jeho další práci
- při hodnocení učitel ocení snahu a zlepšení v daném období
- žák dostane zpětnou vazbu o tom, co zvládl, v čem chybuje, v čem je potřeba se zlepšit a jakým způsobem
- před jakýmkoliv hodnocením musí žák znát jeho kritéria
- žák dostane možnost vyjádření ke svému hodnocení a může mít možnost najít si sám chyby a pracovat s chybou
- učitelé školy použijí k hodnocení práce žáků rozmanitých způsobů hodnocení.

2. Způsoby hodnocení:

Pedagogičtí pracovníci používají pro hodnocení různé způsoby hodnocení, které jsou kombinací:

- ústních a písemných metod hodnocení
- klasifikace známkou a slovního hodnocení
- průběžných způsobů a dlouhodobého sledování žáků
- hodnocení pedagogem a sebehodnocení žákem

Jejich použití je v pravomoci pedagoga. Použití nesmí snižovat žakovu důstojnost a musí být veřejné. Nelze žáka bez vážných důvodů hodnotit bez přítomnosti spolužáků. Pedagog je povinen respektovat individuální zvláštnosti žáka. Není přípustné zkoušet a hodnotit v závěru klasifikačního období znalost obsahu učiva za celé pololetí nebo školní rok. Učitel je povinen použít takové způsoby hodnocení, které v průběhu školního roku umožní zhodnotit zvládnutí daných výstupů a rozvoj všech klíčových kompetencí, které si má žák osvojit.

Předkládá

Mgr. Viktor Kejík
ředitel
ZŠ Dolní Věstonice

Schvaluje

Školská rada